

Załącznik nr 1A do uchwały Nr .XIII./...100... /2016
Rady Gminy Augustów
z dnia 30 czerwca 2016 roku

WÓJT GMINY AUGUSTÓW

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY AUGUSTÓW
UWARUNKOWANIA I SYNTEZA**

ZESPÓŁ AUTORSKI:

EM-MAS GRUPA PROJEKTOWO – REALIZACYJNA Spółka cywilna 16-400 SUWAŁKI, UL. GORZOWSKA 5A	
inż. Wanda Grygo	Główny projektant
mgr Justyna Justyna - Grygo	Projektant
mgr Wiesława Jurewicz	Projektant

SUWAŁKI – AUGUSTÓW – 2014/2016

SPIS TREŚCI

L.P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	STR
1.	WPROWADZENIE	1
1.1.	Przesłanki i zasady opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów	1
1.2.	Cele Studium	2
1.3.	Obszar opracowania	2
1.4.	Przedmiot i zakres Studium	3
1.5.	Wykaz ważniejszych materiałów wyjściowych	4
1.6.	Ważniejsze terminy i pojęcia, definicje używane w opracowaniu	5
1.7.	Zespół autorski	7
1.8.	Analiza wniosków mieszkańców	7
1.9.	Analiza wniosków i postulatów Wójta Gminy	10
1.10	Analiza wniosków i postulatów instytucji i organów właściwych w sprawach planowania przestrzennego	10
1.11.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	11
2.	POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNO - GEOGRAFICZNE GMINY	12
2.1	Położenie administracyjne gminy Augustów	12
2.2.	Położenie geograficzne gminy Augustów	12
2.3.	Powiązania infrastrukturalne gminy Augustów z regionem	13
3.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA , ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	16
3.1.	Dotychczasowe przeznaczenie terenu	16
3.2.	Dotychczasowe zagospodarowanie terenu	16
3.3.	Istniejące zagospodarowanie terenu	17
4.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	19
4.1.	Struktura przestrzenna	19
4.2.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	20
4.3.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	22
4.4.	Obszary dla których, sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe	23
4.5.	Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	24
5.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	24
5.1.	Stan środowiska	24
5.1.1.	Budowa geologiczna	24
5.1.2	Surowce mineralne	24
5.1.3.	Rzeźba terenu	25
5.1.4.	Stosunki wodne i melioracje	25
5.1.5.	Warunki hydrograficzne	26
5.1.6.	Warunki klimatyczne	27
5.1.7.	Gleby	27
5.1.8	Flora i fauna	30
5.1.9.	Szata roślinna	32
5.2	Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	33
5.2.1.	Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej	33

5.2.2.	Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej	36
5.2.2.1.	Nadleśnictwo Augustów	37
5.2.2.2.	Nadleśnictwo Szczebra	42
5.2.2.3..	Lasy prywatne	46
5.3.	Wielkość i jakość zasobów wodnych	47
5.4.	Ochrona środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	49
5.4.1.	Ochrona środowiska	49
5.4.2.	Ochrona przyrody	50
5.4.3.	System ekologiczny gminy	72
5.5.	Uzdrowiska	79
5.6.	Ochrona krajobrazu kulturowego	79
6.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	80
6.1.	Uwarunkowania prawne wynikające ze stanu prawnego dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury	80
6.2.	Rys historyczny	81
6.3.	Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podlaskiego	83
6.4.	Pomnik Historii	83
6.5.	Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków - niewpisane do rejestru zabytków województwa podlaskiego – ujęte w gminnej ewidencji zabytków	83
6.6.	Zabytki archeologiczne nie ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków – niewpisane do rejestru zabytków województwa podlaskiego – ujęte w gminnej ewidencji zabytków	85
6.7.	Gminna Ewidencja Zabytków	97
6.8.	Projektowane formy ochrony zabytków	97
6.9.	Polskie kandydaty na liście informacyjnej (Tentative)	97
6.10	Gminny program opieki nad zabytkami	97
7.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	98
7.1.	Demografia	98
7.2.	Struktura gospodarcza, bezrobocie	104
7.3.	Jakość życia mieszkańców i ochrona ich zdrowia	105
7.3.1.	Jakość życia mieszkańców	105
7.3.2.	Usługi publiczne, w tym ochrona zdrowia	107
7.4.	Pomoc społeczna	114
7.5.	Mienie komunalne	115
7.6.	Gospodarka	118
7.6.1.	Rolnictwo	119
7.6.2.	Leśnictwo	120
7.6.3.	Przedsiębiorczość pozarolnicza	121
7.6.4	Turystyka	122
8.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	124
8.1.	Służby bezpieczeństwa	124
8.2.	Zagrożenia bezpieczeństwa	124
8.3.	Zagrożenia wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	125
8.4.	Promieniowanie elektromagnetyczne	126
9.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI	126

	ROZWOJU GMINY	
9.1.	Potrzeby rozwoju gminy	126
9.2.	Możliwości rozwoju gminy	127
9.3.	Budżet gminy	128
10.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	128
11.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH	129
12	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	133
13.	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	133
14.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH	134
15.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	135
15.1.	Komunikacja	135
15.2.	Stan infrastruktury technicznej : wodociągi i kanalizacja	138
15.3.	Energetyka	142
15.4.	Telekomunikacja	142
15.6	Energia odnawialna	143
15.7.	Ciepłownictwo i gaz	144
16.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	145
16.1.	Dokumenty krajowe	145
16.2	Dokumenty regionalne	148
17.	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI LOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	167
18.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	176

1. WPROWADZENIE

1.1. Przesłanki i zasady opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów

Podstawą formalną opracowania Studium jest Uchwała Nr XXIV/206/2014 Rady Gminy Augustów z dnia 13 lutego 2014 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów” zostało sporządzone w oparciu o:

- 1) ustawę z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j.: Dz. U. z 2016 roku, poz. 778);
- 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 z dnia 26 maja 2004 roku, poz. 1233).

Zgodnie z art. 1 ustawy wymienionej w pkt 1 w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się, w szczególności:

- 1) wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;
- 2) walory architektoniczne i krajobrazowe;
- 3) wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- 4) wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeby osób niepełnosprawnych;
- 6) walory ekonomiczne przestrzeni;
- 7) prawo własności;
- 8) potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa;
- 9) potrzeby interesu publicznego;
- 10) potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności sieci szerokopasmowych.

W systemie planowania przestrzennego Studium jest dokumentem planistycznym, określającym politykę i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Studium pełni trzy podstawowe funkcje. Jest aktem polityki przestrzennej gminy i stąd wynika jego funkcja polegająca na określeniu założeń polityki rozwoju przestrzennego gminy, a w tym lokalnych zasad zagospodarowania.

Drugą funkcją studium jest koordynacja ustaleń planów miejscowych. Studium obejmuje cały obszar gminy i zawiera wytyczne do planowania miejscowego dostosowane do potrzeb gminy jako całości.

Studium pełni również funkcję promocyjną gminy poprzez wskazanie obszarów atrakcyjnych pod względem inwestycyjnym lub turystycznym.

Informuje mieszkańców, inwestorów lub przedsiębiorców o zamierzeniach władz.

Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Studium nie jest przepisem prawa miejscowego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządza się dla obszaru całej gminy lub obszarów części gminy. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest prawem lokalnym. Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kształtują, wraz z innymi przepisami, sposób wykonywania prawa własności nieruchomości.

Niniejsze Studium po jego uchwaleniu przez Radę Gminy Augustów zastępuje dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów, zatwierdzone uchwałą Nr XIII/87/2000 Rady Gminy w Augustowie z dnia 22 lutego 2000 roku.

1.2. Cele Studium

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j.: Dz. U. z 2016 roku, poz. 778 oraz Rozporządzeniem Ministra infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 z dnia 26 maja 2004 roku, poz. 1233).

Głównym celem, dla którego sporządzono zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów są potrzeby mieszkańców wyrażone w składanych wnioskach oraz konieczność dostosowania poprzedniego dokumentu do obowiązujących przepisów prawa, dokumentów wyższego rzędu i aktualnych uwarunkowań. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ma na celu określenie polityki przestrzennej na obszarze gminy Augustów na tle uwarunkowań określonych w art. 10 w/wym. ustawy, wynikających w szczególności ze stanu środowiska przyrodniczego i dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem przedsięwzięć i rozwiązań opartych na potencjale własnym gminy oraz zamierzeń rządowych określonych w koncepcji zagospodarowania kraju, a także strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego.

Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. W związku z powyższym studium może stanowić swoistą ofertę promocyjną dla potencjalnych inwestorów.

Biorąc pod uwagę walory ekonomiczne przestrzeni gminy, ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, poprawę warunków życia mieszkańców, jak również wymagania ładu przestrzennego, studium określa najkorzystniejsze kierunki przeobrażeń i rozwoju przestrzennego gminy Augustów z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. W studium wskazuje się obszary dla których potrzeby realizacji w/wym. celów uzasadniają sporządzenie planów miejscowych.

1.3. Obszar opracowania

Opracowanie obejmuje obszar gminy Augustów w granicach administracyjnych. Gmina Augustów położona jest w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim. Obecnie teren gminy obejmuje 36 sołectw o ogólnej powierzchni 266,60 km².

Zgodnie z „Wykazem urzędowych nazw miejscowości w Polsce” i wykazem GUS z rejestru TERYT w gminie Augustów liczba miejscowości wynosi – 65, liczba wsi – 37, liczba kolonii – 2, liczba osad – 1, liczba przysiółków – 1, liczba części wsi – 22, liczba gajówek – 1, liczba leśniczówek – 1.

Wsie to: Białobrzegi, Biernatki, Bór, Chomontowo, Czarnucha, Gabowe Grądy, Gliniski, Grabowo, Kolonie Grabowo, Jabłońskie, Janówka, Jeziorki, Kolnica, Kolnica BSD, Komaszówka, Mazurki, Mikołajówek, Netta Pierwsza, Netta Druga, Netta Folwark, Osowy Grąd, Ponizie, Posielanie, Promiski, Pruska Mała, Pruska, Wielka, Rutki, Nowe Rutki, Stare Rzepiski, Świderek, Topiłówka, Turówka, Uścianki, Żarnowo Pierwsze, Żarnowo Drugie, Żarnowo Trzecie oraz miejscowości bez statusu sołectwa: Czerkiesy, Góry, Naddawki, Obuchowizna, Topiłówka (osada leśna), Twardy Róg i Zielone.

W granicach administracyjnych gminy Augustów znajduje się część Nadleśnictwa Augustów (Leśnictwo Białobrzegi) i Nadleśnictwa Szczebra (Leśnictwo Rospuda).

1.4. Przedmiot i zakres Studium

Zakres przedmiotowy Studium jest zgodny z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i §6 Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 z dnia 26 maja 2004 roku, poz. 1233).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów składa się z następujących części:

- uwarunkowania i synteza – część tekstowa – Załącznik Nr 1A; część graficzna – Załącznik Nr 2A.
- kierunki i polityka przestrzenna gminy – część tekstowa – Załącznik Nr 1B; część graficzna – Załącznik Nr 2B;

Część tekstowa Studium zawiera również schematy graficzne obrazujące opisywane zagadnienia oraz pomniejszone rysunki Studium. Część Studium odnosząca się do kierunków i polityki przestrzennej gminy ma charakter ustaleń.

Przedmiotem opracowania Studium jest gmina Augustów w granicach administracyjnych. Opracowanie ma charakter kompleksowy.

Ponadto dla potrzeb Studium sporządzono Prognozę oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu.

Rzeczowy zakres Studium precyzuje art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, który wymaga, aby opracowanie to uwzględniało uwarunkowania wynikające, w szczególności z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- 8) stanu prawnego gruntów;
- 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Ponadto w Studium określa się, w szczególności:

- 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- 2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- 3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- 4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- 7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;

- 8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- 9) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- 10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 11) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- 12) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- 13) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j.: Dz. U. z 2015 r., poz. 2120);
- 14) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- 15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- 16) inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.

W odniesieniu do gminy Augustów Studium dotyczy, w szczególności:

- 1) uwarunkowań przyrodniczych, ochrony elementów systemu ekologicznego kraju, związanych z położeniem w obszarze węzłowym o znaczeniu międzynarodowym;
- 2) ochrony wartości i krajobrazu zabytkowego gminy Augustów;
- 3) elementów rozwoju regionalnego układu transportowego oraz infrastruktury technicznej;
- 4) kształtowania zagospodarowania z uwzględnieniem usytuowania gminy w obszarze chronionego krajobrazu oraz stref uzdrowiskowych, obszarów Natura 2000;
- 5) położenia części terenu gminy w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych;
- 6) warunków dostosowania wymogów gospodarki przestrzennej do standardów ekologicznych i prawnych.

Uwarunkowania polityki przestrzennej gminy wynikają nie tylko z przepisów prawnych powszechnie obowiązujących, ale również z aktów planowania:

- krajowego – koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – 2003 r.;
- wojewódzkiego – strategia rozwoju województwa, plan zagospodarowania przestrzennego województwa;
- gminnego – strategia rozwoju gminy, program rozwoju lokalnego.

1.5. Wykaz ważniejszych materiałów wyjściowych

Przy sporządzaniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów wykorzystano następujące materiały:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Augustów uchwalonego uchwałą Nr XIII/87/2000 Rady Gminy w Augustowie z dnia 22 lutego 2000 roku;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części terenów gminy Augustów położonych w ciągu projektowanej drogi Nr S19 – uchwała Nr XVI/104/2000 Rady Gminy w Augustowie z dnia 30 czerwca 2000 roku (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2000 roku, poz. 284) – obowiązujący;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów w odniesieniu do działek nr ew. 232/1 i 232/2 wraz z przyległym fragmentem drogi wojewódzkiej nr 664 w

- obrębnie wsi Janówka” – uchwała Nr VI/52/11 Rady Gminy Augustów z dnia 15 czerwca 2011 roku, opublikowany w Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 188 poz. 2265 – obowiązujący;
- Dane statystyczne z Urzędu Statystycznego w Białymstoku – 2012, 2013 rok;
 - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego – uchwała Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 roku w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (opublikowany w Dz. Urz. z dnia 13 października 2003 roku Nr 108, poz. 2026);
 - Uchwała nr 244/3811/10 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 09.08.2010 roku w sprawie okresowej oceny Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego;
 - Program Ochrony Środowiska gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 – Uchwała Nr XXIII/224/2014 Rady Gminy Augustów z dnia 21.08.2014 roku;
 - uchwała Nr XXIII/172/13 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 18 stycznia 2013 roku w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrawiska Augustów;
 - Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – 2003 rok;
 - Gminna Ewidencja Zabytków sporządzona w 2011 roku przez Wójta Gminy Augustów;
 - Miejscowe plany ogólne zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów uchwalone w 1985 r., 1993r. i 1994 r. - nieobowiązujące;
 - Rada Programowo – Naukowa Porozumienia ZPP – Założenia polityki regionalnej Obszaru Funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” – czerwiec 1994 r.
 - Ekspertyza fizjograficzna do planu gminy Augustów sporządzona w 1981 r. opr. inż. Jan Babul;
 - Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Augustów, który jest integralną częścią Planu Urządzenia Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Augustów, sporządzonego na okres od 1.01.2005 do 31.12.2014 r.;
 - Program Ochrony Przyrody, który jest integralną częścią Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Szczebra na okres od 1.01.2014 do 31.12.2023 r.;
 - Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA – praca zbiorowa pod redakcją naukową dr Anny Liro;
 - M. Ambrosiewicz, J. Mackiewicz – „Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego woj. suwalskiego – Suwałki, 1997 r.
 - Mapa topograficzna gminy Augustów w skali 1 : 25 000;
 - Mapy ewidencyjne wsi w skali 1: 5 000;
 - Mapa przeglądowa funkcji lasów oraz urządzeń i obiektów rekreacyjnych Nadleśnictw Białobrzegi i Szczebra;
 - Informacje Urzędu Gminy Augustów;
 - Analiza wniosków do Studium.

1.6. Ważniejsze terminy i pojęcia, definicje używane w opracowaniu

- 1) „**zagospodarowanie przestrzenne**” – należy przez to rozumieć stan przestrzeni fizycznej istniejący lub projektowany, będący wynikiem prowadzonej gospodarki przestrzennej;
- 2) „**plan miejscowy**” – należy przez to rozumieć miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 3) „**gospodarka przestrzenna**” – należy przez to rozumieć działalność wywołującą skutki przestrzenne, polegające na zmianie istniejącego stanu przestrzeni w stan pożądany lub ochronie jej wartości zgodnie z przyjętymi dla danego terytorium celami rozwoju;
- 4) „**planowanie przestrzenne**” – należy przez to rozumieć podstawowy instrument gospodarki przestrzennej, którego celem jest ochrona interesów publicznych,

- minimalizowanie konfliktów pomiędzy podmiotami działającymi w przestrzeni oraz racjonalne wykorzystanie jej i środowiska jako dóbr ograniczonych;
- 5) „**polityka przestrzenna**” – należy przez to rozumieć świadome i władcze oddziaływanie instytucji publicznych i organizacji na gospodarkę przestrzenną w sposób spójny z ustalonymi celami społecznymi;
 - 6) „**ład przestrzenny**” – należy przez to rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne;
 - 7) „**zrównoważony rozwój**” – należy przez to rozumieć taki rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń;
 - 8) „**środowisko**” – należy przez to rozumieć ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, zwierzęta i rośliny, krajobraz oraz klimat;
 - 9) „**ochrona środowiska**” – należy przez to rozumieć podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiających zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega na:
 - racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
 - przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
 - przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego;
 - 10) „**ochrona krajobrazowa**” – należy przez to rozumieć zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu;
 - 11) „**interes publiczny**” – należy przez to rozumieć uogólniony cel dążeń i działań, uwzględniających zobiektywizowane potrzeby ogółu społeczeństwa lub lokalnych społeczności, związanych z zagospodarowaniem przestrzennym;
 - 12) „**inwestycja celu publicznego**” – należy przez to rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym) polegające na wydzielaniu terenów pod układy komunikacyjne i ciągi infrastruktury technicznej oraz ich budowę i utrzymanie, opiekę nad zabytkami, pomnikami zabytkowe, budowę i utrzymanie obiektów infrastruktury społecznej, obiektów niezbędnych na potrzeby obronności państwa i inne określone w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami
 - 13) „**dobry kultury współczesnej**” – należy przez to rozumieć nie będące zabytkami dobra kultury, takie jak: pomniki, miejsca pamiątki, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków założenia urbanistyczne i krajobrazowe, cechujące się wysoką wartością artystyczną lub historyczną;
 - 14) „**zabytek**” – należy przez to rozumieć nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;
 - 15) „**dziedzictwo kulturowe**” – należy przez to rozumieć obiekty i przedmioty materialne o wartości historycznej i artystycznej;
 - 16) „**krajobraz kulturowy**” – należy przez to rozumieć przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą walory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;
 - 17) „**uzbrojenie terenu**” – należy przez to rozumieć urządzenia, albo modernizacje drogi oraz wbudowanie pod jezdnię na ziemi lub nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych;

- 18) „**dostęp do drogi publicznej**” - należy przez to rozumieć bezpośredni dostęp do tej drogi albo dostęp do niej przez drogę wewnętrzną lub przez ustanowienie odpowiedniej służebności drogowej;
- 19) „**standardy**” – należy przez to rozumieć zbiory i zakresy wymagań dotyczących opracowań i dokumentów planistycznych oraz zasady stosowania w nich parametrów dotyczących zagospodarowania przestrzennego;
- 20) „**parametry i wskaźniki urbanistyczne**” – należy przez to rozumieć parametry i wskaźniki ustanowione w projekcie studium w części tekstowej i graficznej, uwzględniające w szczególności wymogi dotyczące materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz dokumentowania prac planistycznych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

1.7. Zespół autorski

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów zostało sporządzone przez następujący zespół:

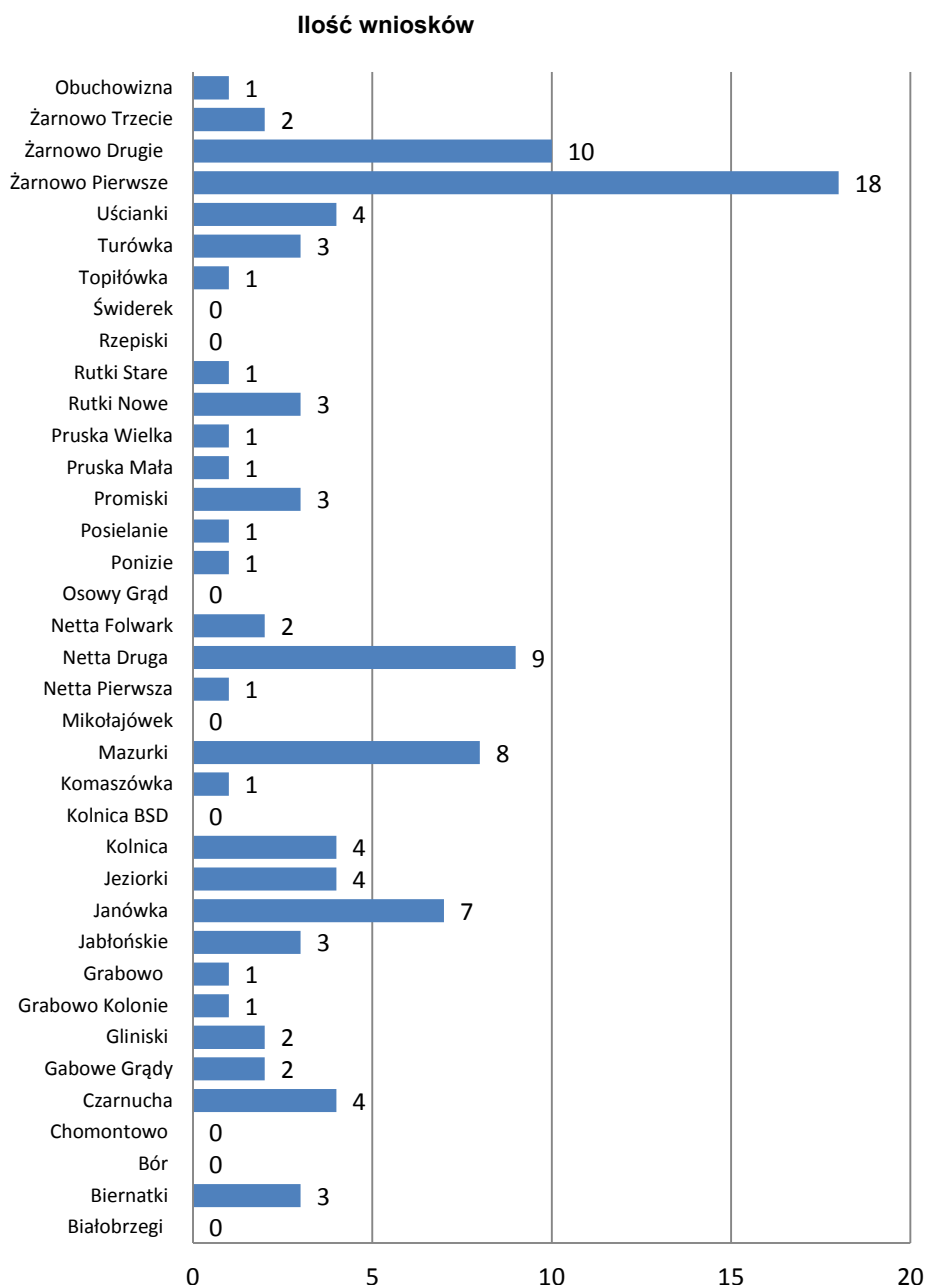
inż. Wanda Grygo	generalny projektant studium
mgr Justyna Justyna - Grygo	projektant
mgr Wiesława Jurewicz	projektant

1.8. Analiza wniosków mieszkańców

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje sformalizowaną procedurę sporządzenia i uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, która obejmuje m. in. ogłoszenie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania Studium oraz o możliwości składania wniosków oraz obowiązku ich rozpatrzenia przez organ sporządzający Studium – Wójta Gminy Augustów.

Po ogłoszeniu Wójta Gminy Augustów (znak sprawy: PGK.6720.3.2014 z dnia 14.04.2014 r.) o podjęciu uchwały Nr XXIV/206/2010 Rady Gminy Augustów z dnia 13 lutego 2014 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów do Urzędu Gminy w Augustowie, wpłynęło 102 wnioski od mieszkańców i właścicieli nieruchomości, położonych na terenie gminy Augustów.

Ilość złożonych wniosków przez mieszkańców i właścicieli nieruchomości przedstawiono poniżej w formie wykresu.

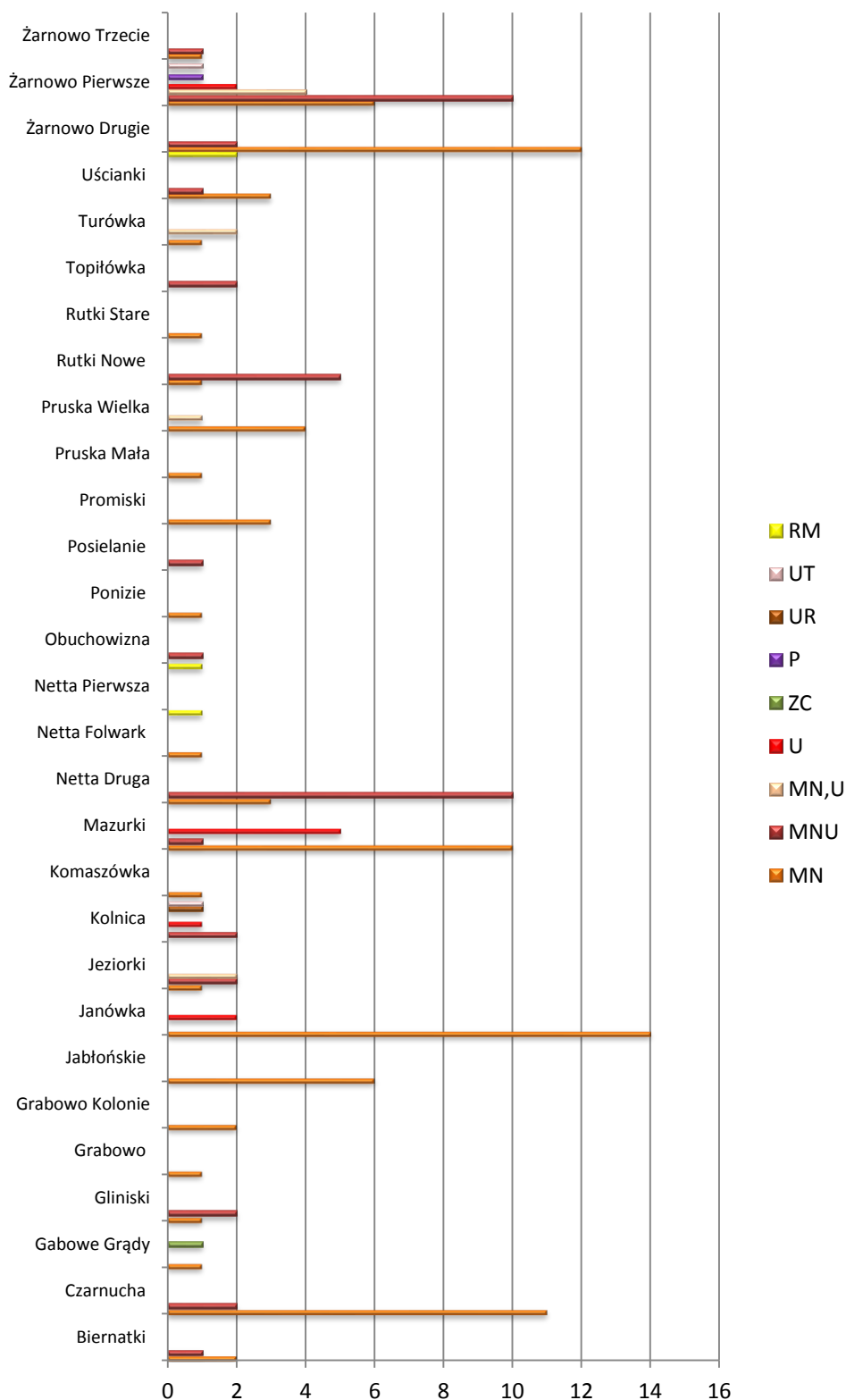

Najwięcej wniosków złożyli mieszkańcy Żarnowa Pierwszego – 18, co stanowi 17,6% wszystkich złożonych wniosków, Żarnowa Drugiego – 10 i liczba ta stanowi 9,8%, zaś w pozostałych miejscowościach liczba ta wynosi mniej niż 10.

Wnioski nie wpłynęły z następujących miejscowości: Białobrzegi, Bór, Chomontowo, Kolnica BSD, Mikołajówek, Osowy Grąd, Rzepiski i Świderek.

Niejednokrotnie wnioski obejmowały kilka nieruchomości i wskazywały na różne formy przeznaczenia terenu. Wnioskami objęto 158 nieruchomości. Wnioski dotyczyły przeznaczenia terenów rolnych na cele zabudowy jednorodzinnej, jednorodzinno – usługowej, usługowej, zabudowy zagrodowej, zabudowy letniskowej, zabudowy przemysłowej, usług turystycznych. Jeden wniosek dotyczył zabudowy wielorodzinnej.

Wnioskowane przeznaczenie terenów w poszczególnych miejscowościach w rozbiciu na rodzaj zabudowy w formie graficznej przedstawia poniższy schemat.

Oznaczenia: RM – zabudowa zagrodowa, UT – usługi turystyczne, UR – zabudowa rzemieślnicza, P – zabudowa przemysłowa, ZC – cmentarze, U – usługi, MN,U – zabudowa jednorodzinna, usługi, MNU – zabudowa jednorodzinna z usługami, MN – zabudowa jednorodzinna.

Niektóre wnioski zawierają kilka rodzajów zabudowy, często ze sobą kolidującej. W 88 przypadkach mieszkańcy wnioskowali o przeznaczenie terenów rolnych pod zabudowę jednorodzinna, co stanowi 55,69% ogólnej liczby nieruchomości, aż 50 nieruchomości

wskazywało na zabudowę jednorodziną z usługami – stanowi to 31,64% ogólnej liczby nieruchomości objętych wnioskami. Wnioski dotyczą prywatnych nieruchomości.

Większość wniosków koncentruje się przy ważniejszych drogach, co też jest właściwym ze względu na uwarunkowania komunikacyjne i istniejącą infrastrukturę techniczną oraz jest uzasadnione względami ekonomicznymi. Mieszkańcy nie złożyli żadnego wniosku dotyczącego rozwoju poszczególnych miejscowości. Nie wskazali zapotrzebowania na tereny ogólnodostępne z zakresu rekreacji, sportu lub kultury.

1.9. Analiza wniosków i postulatów Wójta Gminy

Wójt Gminy Augustów w dniu 30 maja 2014 roku zgłosił wnioski o przeznaczenie gruntów rolnych na cele zabudowy jednorodzinnej i usług. Dotyczą one 11 miejscowości (Biernatki, Grabowo, Grabowo Kolonie, Jabłońskie, Janówka, Netta Folwark, Pruska Mała, Pruska Wielka, Turówka, Żarnowo Pierwsze, Żarnowo Drugie) i obejmują 18 nieruchomości, położonych w gminie Augustów. Właścicielem działek jest Gmina Augustów.

1.10. Analiza wniosków i postulatów instytucji i organów właściwych w sprawach planowania przestrzennego

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje również udział podmiotów zewnętrznych w kształtowaniu treści Studium. Jest on uzasadniony skutkami prawnymi, jakie wywołuje, w postaci mocy obowiązującej w stosunku do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, co w konsekwencji istotnie wpływa, na sytuację prawną wszystkich podmiotów na terenie gminy.

Po przesłaniu zawiadomień informujących o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów i możliwości składania wniosków szereg instytucji nadesłało wnioski i uwagi.

Ministerstwo Zdrowia Departament Organizacji Ochrony Zdrowia w Warszawie wniosło o nieprowadzenie działań mających wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego założenie przestrzenne lub właściwości lecznicze klimatu oraz wskazało przestrzeganie uwarunkowań zawartych w art. 38 i art. 38 a ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych.

Okręgowy Urząd Górniczy w Lublinie wniósł o uwzględnienie obszarów i terenów górniczych oraz o uwzględnienie obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż.

Wojewódzki Sztab Wojskowy w Białymstoku prosi o wniesienie do Studium zapisu dot. zgłaszania do właściwego organu nadzoru nad lotnictwem wojskowym wszystkich stałych i tymczasowych obiektów budowlanych o wysokości 50 m n.p.t i więcej.

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Warszawie Zakład w Białymstoku wniósł o uwzględnienie w Studium zapisów dotyczących warunków lokalizacji sieci gazowej w pasach dróg lub pasach zieleni; dla każdej z działek przewidzieć możliwość przyłączenia do sieci gazowej; wyznaczyć strefy kontrolowane, w których nie można wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania.

Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad Oddział w Białymstoku wniosła o uwzględnienie przebiegu dróg krajowych Nr 8, Nr 61, Nr 16 oraz uwzględnienie „Obwodnicy Augustowa” oraz zmiany kategorii dróg ze względu na oddanie do użytkowania obwodnicy. Wnosi też o uwzględnienie rozbudowy drogi krajowej nr 8 w południowo – wschodniej części gminy Augustów w miejscowości Białobrzegi wraz z wariantami.

Urząd Miasta w Augustowie złożył wniosek o uwzględnienie strefy „C” ochrony uzdrowiskowej znajdującej się w części na terenie gminy Augustów oraz uwzględnienie lokalizacji cmentarza na działkach nr ew. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 w Żarnowie, w gm. Augustów.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku Delegatura w Suwałkach wnosi o określenie w szczególności obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

oraz dóbr kultury współczesnej mając na uwadze obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty i obszary znajdujące się w ewidencji zabytków wojewódzkiej i gminnej. Na terenie gminy znajdują się stanowiska archeologiczne zewidencjonowane w ramach AZP.

Orange Polska S.A. Wydział Ewidencji i Zarządzania Danymi o Infrastrukturze Warszawa wskazał na umieszczenie zapisów w studium dot. istniejącej i projektowanej infrastruktury telekomunikacyjnej, odległości zgodnie z obowiązującymi normami, ewentualnych kolizji.

Natomiast Zarząd Województwa Podlaskiego wskazał na uwzględnienie elementów ponadlokalnych zagospodarowania wynikających z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, zatwierdzonego uchwałą Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 roku (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego nr 108, poz. 2026).

1.11. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Stosownie do art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Wójt Gminy Augustów wystąpił z wnioskiem znak: PGK.6720.2.2014 z dnia 09 kwietnia 2014 roku do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku Wydział Spraw Terenowych w Suwałkach i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Augustowie z prośbą o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie oddziaływania na środowisko Projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów.

W odpowiedzi uzyskano następujące wskazania:

- 1) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku Wydział Spraw Terenowych w Suwałkach – pismo z dnia 18.04.2014 roku znak: WSTI.411.1.7.2014.DKV stwierdził, że:
 - prognoza powinna zawierać informacje o zawartości i głównych celach projektowanego dokumentu i jego powiązanie z innymi dokumentami, a w szczególności w opracowaniu ekofizjograficznym, Gminnym Programie Ochrony Środowiska, Planie Rozwoju Lokalnego, Wojewódzkim Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego i innych opracowań planistycznych dot. obszaru gminy, powiatu i województwa;
 - prognoza analizować i oceniać istniejący stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
 - prognoza powinna określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska, dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody;
 - prognoza powinna określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko, średnio, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko wynikające z realizacji projektowanego dokumentu;
 - prognoza powinna przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.
- 2) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Augustowie pismem pn. Uzgodnienie nr NZ/Uz-03/14 z dnia 2 maja 2014 roku uzgodnił proponowany przez Wójta Gminy Augustów zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Studium. PPIS po dokonaniu analizy przedłożonej dokumentacji oraz zaproponowanego zakresu i stopnia szczegółowości informacji w prognozie oddziaływania na środowisko oraz postanowień art. 51 ust. 1, ust. 2, pkt 1 lit. a-e, pkt 2 lit. a-e ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko stwierdził, że uwzględnione będą aspekty

dotyczące zdrowia i życia ludzi. Państwowy Inspektor Sanitarny w Augustowie nie wniósł dodatkowych zastrzeżeń i uwag.

2. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNO - GEOGRAFICZNE GMINY

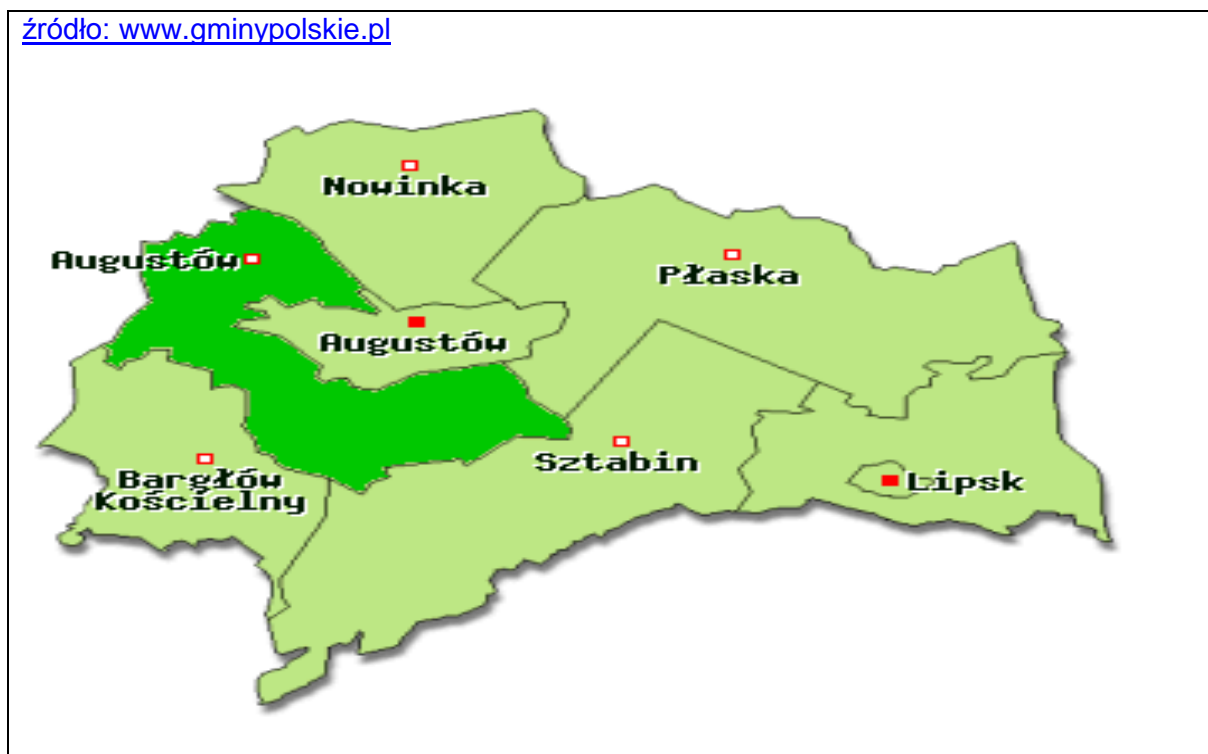
2.1. Położenie administracyjne gminy Augustów

Gmina Augustów położona jest w powiecie augustowskim, w północnej części województwa podlaskiego. Sąsiaduje z następującymi gminami: miasto Augustów, Płaska, Sztabin, Nowinka, Bargłów Kościelny (powiat augustowski), Raczki (powiat suwalski) oraz z gminą Kalinowo (powiat łecki). Siedziba władz samorządowych mieści się na terenie miasta Augustów.

2.2. Położenie geograficzne gminy Augustów

Gmina Augustów leży na Równinie Augustowskiej. Dużą część stanowią lasy (32%), bogate w runo leśne, zioła, ptactwo i zwierzynę. Odległość do miasta Augustowa z najdalszych zakątków gminy nie przekracza 12 km.

źródło: www.gminypolskie.pl

Mapa Nr 1. Gmina Augustów na tle Powiatu Augustowskiego.

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski (Kondracki 1994) gmina Augustów znajduje się w regionie Równiny Augustowskiej.

Gmina Augustów położona jest na obszarze mezoregionów: Równina Augustowska i Pojezierze Zachodniosuwalskie wchodzących w skład makroregionu Pojezierze Litewskie. Region ten charakteryzuje wyraźnymi cechami kontynentalizmu, o wysokiej amplitudzie temperaturowej. Średnia temperatura stycznia wynosi poniżej 4,7°C, natomiast temperatura sięga lipca 17,6°C. Średnia temperatura roczna wynosi ok. 6°C. Związane jest to długą i

surową zimą. Okres wegetacyjny trwa ok. 190 – 200 dni w roku. W ostatnich latach obserwuje się jednak zmiany pogodowe.

Region Równiny Augustowskiej i Pojezierza Zachodniosuwalskiego charakteryzuje się niskimi opadami wynoszącymi średnio 550 mm w ciągu roku.

Najwyższe opady notowane są w lipcu i wynoszą ok. 79 mm. Wiatry o średniej prędkości rocznej ok. 3,2 m/s. występują najczęściej z kierunku południowo-zachodniego i zachodniego. Duże oddziaływanie na klimat ma rzeźba terenu, lasy oraz duże zbiorniki wodne.

2.3. Powiązania infrastrukturalne gminy Augustów z regionem

Uwarunkowania zewnętrzne

Uwarunkowania zewnętrzne gminy Augustów zostały rozpoznane w oparciu o powiązania gminy z regionem, a w szczególności z miastem Augustów w zakresie funkcjonowania przyrodniczego, funkcjonowania infrastruktury technicznej i społecznej, działalności gospodarczej oraz działalności administracji rządowej i samorządowej.

Podstawowym uwarunkowaniem zewnętrznym rozwoju gminy jest sytuacja społeczno – ekonomiczna Polski i związane z tym możliwości prowadzenia przez rząd aktywnej polityki regionalnej zmierzającej do przełamywania opóźnienia cywilizacyjnego tej części kraju i wspierania działań samorządów lokalnych. Specyficznym uwarunkowaniem zewnętrznym jest kwestia właściwych standardów obsługi mieszkańców gminy przez obiekty usługowe podstawowe i wyższego rzędu zlokalizowane w mieście Augustowie, głównie w zakresie szkolnictwa średniego i opieki zdrowotnej.

Związki przyrodnicze

Obszar gminy Augustów i obszar miasta Augustów pomimo, że są to dwie oddzielne jednostki administracyjne z punktu widzenia przyrodniczego stanowią silnie powiązaną całość. Powiązania te wynikają z faktu:

- położenia obszarów chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000;
- część doliny rzeki Rospudy – w dolnym biegu leży w gminie Augustów, a rzeka ta wpada do jeziora Rospuda w całości znajdującego się na terenie m. Augustów;
- granica obu jednostek przebiega po północnym brzegu jeziora Necko, które w całości znajduje się w m. Augustów;
- w części południowo - wschodniej granica obu jednostek przebiega po południowym brzegu jeziora Sajno, położonym w całości w m. Augustów;
- Kanał Augustowski wraz ze śluzą w Białobrzegach na odcinku ok. 9 km znajduje się w granicach gminy Augustów, a zasilany jest przez wody z jezior położonych w m. Augustów;
- rzeka Netta wypływająca z jeziora Sajno, płynąca równolegle do Kanału Augustowskiego jest ważnym ciekim w części południowej gminy;
- przeważające w tym rejonie wiatry z południowego - zachodu przesuwają masy powietrza z nad terenów rolniczych gminy do m. Augustów.

Gmina położona jest w rejonie Pojezierza Augustowskiego, gdzie znajduje się rozległy kompleks leśny zwany Puszcza Augustowską, a także szereg malowniczych jezior rynnowych połączonych zabytkowym Kanałem Augustowskim.

Na północy przedłużeniem obszaru jest Wigierski Park Narodowy, a na południu Biebrzański Park Narodowy.

Centrum rozrządu ruchu turystycznego tego regionu stanowi miasto Augustów, posiadające statut uzdrowiska.

Gmina Augustów, jak wynika z powyższego leży w sąsiedztwie obszarów o bardzo wysokiej atrakcyjności turystycznej o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Na jej terenie odbywa się ruch turystyczny między tymi obszarami.

Związki w zakresie infrastruktury społecznej – służba zdrowia, oświata, kultura
Wiele elementów infrastruktury społecznej koncentruje się w powiatowym mieście Augustowie i świadczą one usługi, m.in. mieszkańcom całej gminy Augustów:

- w zakresie służby zdrowia, dotyczy to głównie szpitalnictwa, pogotowia ratunkowego, poradni specjalistycznych, dystrybucji leków itp.,
- w zakresie oświaty, dotyczy to szkolnictwa średniego różnego typu i policealnego,
- w zakresie kultury, dotyczy imprez kulturalnych i sportowych, kina, teatrów objazdowych.

Związki w zakresie powiązań komunikacyjnych (komunikacja masowa, zaplecze techniczne komunikacji)

Przez teren gminy Augustów przebiegają drogi na których odbywa się międzynarodowy ruch tranzytowy, głównie po drodze Nr 8 – Budzisko – Kudowa Zdrój, Nr 61 Warszawa – Augustów i Nr 16 Dolna Grupa- Ogrodniki oraz droga wojewódzka Nr 664 Raczek – Lipszczany. Ruch ten charakteryzuje się dużym natężeniem i przewagą towarowego.

Miasto Augustów pełni rolę dużego węzła komunikacyjnego. Obecnie cały ruch tranzytowy przechodzi obwodnicą Augustowa, omijając Śródmieście Augustowa i dzielnice sanatoryjne. Przebiegające przez teren gminy linie kolejowe nie odgrywają żadnej roli wobec braku przystanków.

Droga wodna – Kanał Augustowski nie odgrywa również żadnej roli gospodarczej, nie jest też na terenie gminy Augustów wykorzystywana przez żeglugę, jedynie w niewielkim zakresie do celów turystycznych i rekreacyjnych.

Gmina Augustów ma dobre połączenia drogowe, szczególnie z miastem Augustów, w którym zbiegają się promieniście drogi krajowe, droga wojewódzka, drogi powiatowe i gminne.

Komunikacja masowa odbywa się głównie przez PKS. Gmina Augustów ma liczne połączenia autobusowe z Warszawą, Białymstokiem, Ełkiem i Suwałkami, a najwięcej połączeń z miastem Augustów.

Brak jest na terenie gminy Augustów obiektów zaplecza technicznego komunikacji drogowej. Usługi w tym zakresie pełnią nieliczne i niewielkie prywatne zakłady rzemieślnicze.

Związki w zakresie infrastruktury technicznej – energetyka, telekomunikacja, wodociągi, kanalizacja

- elektroenergetyka

Punktem zasilania w energię elektryczną odbiorców w obrębie gminy Augustów jest Główny Punkt Zasilający GPZ 110/15 kV, zlokalizowany na terenie miasta Augustów. GPZ 110/15 kV zasilany jest liniami napowietrznymi wysokiego napięcia 110 kV Augustów – Dąbrowa Białostocka, Augustów – Szeligi i Augustów – Suwałki.

Z GPZ 110/15 kV wyprowadzone są napowietrzne linie średniego napięcia 15 kV, które zasilają użytkowników z terenu gminy Augustów w energię elektryczną.

Sieć średniego napięcia wykonana jest jako napowietrzna na słupach drewnianych i żelbetowych. Punkty zasilające poszczególne odbiory stanowią stacje transformatorowe 15/0,4 kV, zasilane z istniejących linii napowietrznych SN 15 kV magistralnych i odgałęzień. Linie elektroenergetyczne nN wykonane są przeważnie jako napowietrzne na słupach drewnianych lub żelbetowych.

Część urządzeń charakteryzuje się dużym stopniem wyeksploatowania i obciążenia sieci, małymi przekrojami przewodów, co obniża znacznie niezawodność zasilania tego terenu w energię elektryczną.

- telekomunikacja

Usługi telekomunikacyjne dla mieszkańców gminy Augustów świadczone są przez Rejon Telekomunikacyjny Augustów, który obejmuje swoją działalnością, także miasto Augustów i gminy: Nowinka, Płaska, Sztabin, Bargłów Kościelny oraz miasto i gminę Lipsk oraz operatorów telefonii komórkowej.

– wodociągi

Miasto Augustów otoczone jest przez gminę od strony południowo – zachodniej. Położenie to sprawia, że tereny przyległe do granic miasta są zaopatrywane z końcowych wodociągów miejskich. Nadmiar produkcji wody w m. Augustów pozwala na dodatkowe połączenia, z których gmina Augustów skorzystała. Woda do m. Białobrzegi, Osowy Grąd, Kolnica, Czarnucha, Ponizie jest dostarczana z magistralnego wodociągu w ul. Słowackiego w Augustowie.

Wójtowskie Włóki oraz osiedle Ślepsk należące do miasta Augustów są zaopatrywane z ujęcia gminnego Grabowo. Ujęcie to jest bardzo mocno obciążone, więc samorząd gminny powinien czynić starania w celu ich odłączenia. Ponadto należy przewidzieć awaryjne zasilanie z ujęcia miejskiego.

Siecią wodociągową gmina Augustów powiązana jest również z gminą Raczki oraz gminą Bargłów Kościelny. Łączenie systemów wodociągowych bez uwzględnienia granic gmin pozwala na bezawaryjne funkcjonowanie sieci.

Obecnie siecią wodociągową zarządza Spółka „Optima” z Olecka.

– kanalizacja sanitarna

Istnieją techniczne możliwości przy zastosowaniu najnowszych rozwiązań na odprowadzenie ścieków z miejscowości bezpośrednio przyległych do miasta od strony południowej. Dotyczy to: Białobrzeg i Ponizia oraz ewentualnie obiektów obsługi turystycznej nad Kanałem Augustowskim i jeziorem Sajno.

Od strony zachodniej kanalizacja miejska doprowadzona jest do granic dz. Borki. Do omawianej sieci można podłączyć następujące miejscowości: Mazurki, Topiłówka, Janówka, Pruska Wielka, Jabłońskie.

– gospodarka odpadami stałymi

Gmina Augustów podobnie jak miasto Augustów objęta jest Biebrzańskim Systemem Gospodarki Odpadami, którego głównym celem było utworzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz zaplecza umożliwiającego zagospodarowywanie zbieranych w sposób selektywny odpadów.

– ciepłownictwo

Gmina Augustów, podobnie jak miasto Augustów nie posiada na swoim terenie sieci gazu ziemnego. W planach Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa brak jest terminów realizacji gazociągów na terenie powiatu augustowskiego.

Związki w zakresie administracji rządowej i samorządowej

W wyniku przeprowadzonej reformy administracyjnej po 31 grudnia 1998 roku gmina Augustów należy do województwa podlaskiego z siedzibą w Białymstoku.

Gmina wchodzi w skład nowoutworzonego powiatu augustowskiego. Został więc przywrócony terytorialny podział administracyjny z przed 1975 roku.

Administracja rządowa na szczeblu wojewódzkim mieści się w Białymstoku. Utworzone jako jej filie, niektóre agendy, delegatury, biura terenowe w Suwałkach są tymczasowe i mają niewielkie znaczenie.

Administracja samorządowa, gminna mieści się również w mieście Augustowie.

Administracja gospodarcza, finansowa i prawna szczebla gminnego i powiatowego mieści się również w mieście Augustów.

Działalność gospodarcza

Głównymi gałęziami gospodarki, jakie rozwinęły się w regionie jest rolnictwo i leśnictwo oraz towarzysząca im działalność gospodarcza. Uprzemysłowienie regionu jest bardzo niskie i bazuje na surowcach lokalnych, a przede wszystkim na płodach rolnych i zasobach leśnych. Główne zakłady przemysłowe znajdują się w mieście Augustowie.

Ze względu na brak bazy przetwórczej, gmina Augustów odgrywa rolę jedynie producenta bazy surowcowej dla przemysłu spożywczego i drzewnego.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

3.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu

Gmina Augustów jest gminą rolniczą (powierzchnia gruntów ornych wynosi 10 003 ha co stanowi 37,52 % ogólnej powierzchni gminy) ze znacznym udziałem terenów leśnych (powierzchnia lasów wynosi 8609 ha i stanowi 32,29% ogólnej powierzchni gminy – dane Starostwo Powiatowe w Augustowie stan na 01.01.2013 roku), która ukierunkowuje się również na rozwój turystyki.

W obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów ustalono następujące funkcje podstawowe: gospodarki rolnej, gospodarki leśnej, gospodarki rolnej uzupełnionej funkcją rekreacyjną. Funkcją uzupełniającą jest wielokierunkowa działalność gospodarcza, w tym przemysłowa nieuciążliwa dla środowiska. Ustalonym funkcjom podstawowym towarzyszy funkcja mieszkaniowa, funkcja obsługi w zakresie rozwoju usług, komunikacji i infrastruktury technicznej.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego gmina Augustów znalazła się w Obszarze Północnym Województwa Podlaskiego, dla którego ustalono, że dominującą funkcją obszaru będzie: rolnictwo oraz turystyka i wypoczynek. Natomiast funkcjami uzupełniającymi będzie przemysł, leśnictwo i leczenie uzdrowiskowe.

3.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu

Użytkowanie gruntów

Gmina Augustów zajmuje obszar 26 6461 ha, z czego większość - 61,21% stanowią użytki rolne. Użytki rolne zajmują w gminie powierzchnię 16319 ha i przeważają w zachodniej i środkowej części gminy. Część północno – wschodnią gminy (dolina Rospudy) oraz południową (dolina Netty) zajmują znaczne połacie trwałych użytków rolnych zwłaszcza łąk, które stanowią 24,84% struktury użytków rolnych. Pastwiska trwałe stanowią 9,65% struktury użytków rolnych.

Użytki rolne w dobrej kulturze wynoszą 17991,08 ha i stanowią 98,99% struktury użytków rolnych. Strukturę użytkowania gruntów w gminie zgodnie ze stanem w dniu 31.12.2013 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1. Użytkowanie gruntów w gminie Augustów.

Nazwa użytku ewidencyjnego		Powierzchnia użytków ewidencyjnych - ha
Użytki rolne:		16319
w tym:	grunty orne	10002
	sady	167
	łąki trwałe	4056
	pastwiska trwałe	1576
	grunty orne zabudowane	339
	grunty pod stawami	1
	grunty pod rowami	178
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione:		8736
w tym:	las	8609
	grunty zadrzewione i zakrzewione	127
Grunty zabudowane i zurbanizowane:		489
w tym:	tereny mieszkaniowe	4

	tereny przemysłowe	2
	inne tereny zabudowane	7
	zurbanizowane tereny niezabudowane	0
	tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	7
	drogi	409
	tereny kolejowe	57
	użytki kopane	3
Grunty pod wodami:		406
w tym:	- powierzchniowymi płynącymi	405
	- powierzchniowymi stojącymi	1
Użytki ekologiczne		22
Nieużytki		680
Tereny różne		8
x	Powierzchnia ewidencyjna	26660
x	Powierzchnia geodezyjna	26661

Dane: Starostwo Powiatowe w Augustowie – stan na 1 stycznia 2013 roku.

Wg danych na dzień 01 stycznia 2013 roku pochodzących ze Starostwa Powiatowego w Augustowie powierzchnia geodezyjna gminy Augustów wynosi 26661 ha. Powierzchnia wyrównawcza - różnica powierzchni geodezyjnej i ewidencyjnej wynosi 1ha.

Największą powierzchnię zajmują użytki rolne, które wynoszą 16319 ha i stanowią 61,21% ogólnej powierzchni gminy. W grupie użytków rolnych największą powierzchnię zajmują grunty orne – 10002 ha (61,29% powierzchni użytków rolnych), łąki trwałe 4056 ha (24,85 % powierzchni użytków rolnych), pastwiska trwałe 1576 ha (9,65% powierzchni użytków rolnych).

Powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych wynosi 8736 ha i stanowi 32,76% ogólnej powierzchni gminy, w tym powierzchnia lasów wynosi 8609 ha.

Powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wynosi 489 ha, z tego największą powierzchnię stanowią drogi – 409 ha, tereny kolejowe – 57 ha.

Powierzchnia gruntów pod wodami płynącymi wynosi 406 ha (stanowi 1,52% powierzchni geodezyjnej gminy), natomiast powierzchnia pod wodami stojącymi wynosi 1 ha.

Powierzchnia nieużytków wynosi 680 ha i stanowi 2,55% powierzchni geodezyjnej gminy.

3.3. Istniejące zainwestowanie i uzbrojenie terenu

Istniejące zainwestowanie i uzbrojenie w zasadniczy sposób rzutuje na przyszłe rozwiązania przestrzenne. Inwestycje poczynione dziś, nawet jeśli nie zawsze są trafne, to w skutkach odczuwane będą dziesiątki lat.

Niektóre elementy zainwestowania i uzbrojenia terenu można uznać za trwałe i nienaruszalne. Muszą jednak być uwzględnione w przyszłym zagospodarowaniu przestrzennym gminy. O ich trwałości decydują przede wszystkim wartość poniesionych kosztów na ich realizację, stan techniczny, ranga jaką posiadają na tle kraju, województwa, powiatu czy gminy, prawna ochrona ze względu na wartości przyrodnicze i kulturowe.

W ramach niniejszego studium przeanalizowano istniejące zainwestowanie pod kątem jego prawidłowej lokalizacji, wartości i pełnionej funkcji. Dokonano tego na podstawie materiałów wejściowych przygotowanych do studium oraz wizji terenu przeprowadzonej przez projektantów. Jednak ze względu na skalę opracowania i cel jakiegoś taka ocena ma służyć, jest ona bardzo ogólna. Pozwala na wyciągnięcie jedynie generalnych wniosków.

Najtrwalszymi elementami zainwestowania, które bezwzględnie muszą być utrzymane w strukturze przestrzennej gminy, mimo tego, że mogą stanowić barierę dla rozwoju przestrzennego są urządzenia związane z infrastrukturą techniczną sieciową, m.in. są to: drogi krajowe, droga wojewódzka i drogi powiatowe i gminne oraz linie elektroenergetyczne i telekomunikacyjne. Nienaruszalna jest również struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy wykształcona na przestrzeni wieków w obrębie jednostek osadniczych.

Istniejące zainwestowanie w gminie można uznać, że jest w dobrym stanie technicznym. Zabudowa, mieszkaniowa, jak i produkcyjna są w zasadzie zadbane. Tylko na nielicznych posesjach występują obiekty nie kwalifikujące się już do remontu.

Należy stwierdzić, że w gminie nie ma obszarów wymagających, radykalnego przekształcenia, natomiast pewne niedociągnięcia w zakresie estetyki i stanu technicznego są możliwe do usunięcia. Istniejące zainwestowanie powinno być utrzymane.

Bezwzględne utrzymanie w dobrym stanie wymagają istniejące wsie z historycznie ukształtowaną zabudową koncentrującą się wokół zespołów dworskich czy folwarcznych objętych ochroną konserwatorską. Nowsza zabudowa, obrastająca wokół historyczne układy, choć nie zawsze prawidłowo zlokalizowana (w rozproszeniu, obudowująca główne drogi itp.) musi być utrzymana ze względu na jej dobry stan techniczny i brak możliwości naruszenia własności (konieczność wprowadzenia ładu przestrzennego jest zbyt słabym argumentem, by można myśleć o jej likwidacji).

Istniejąca zabudowa na wsi nie zawsze występuje w formie zwartej; w skupionej znajduje się zwykle tylko w centrum wsi, a poza nim - w formie rozproszonej. Nie pozostaje to bez znaczenia dla kształtowania przyszłych jednostek osadniczych: duży udział będzie stanowiła tzw. zabudowa plombowa uzupełniająca luki między zabudową istniejącą. W ten sposób niejako wymuszone jest rozciągnięcie wsi wzdłuż dróg wychodzących z nich (chodzi również o wykorzystanie uzbrojenia, które zostało już wykonane).

Istniejące zainwestowanie w zasadniczy sposób rzutować będzie na zagospodarowanie przestrzenne przyjęte w studium na obszarach wiejskich, ponieważ należałoby utrzymać praktycznie całe istniejące zainwestowanie. Można spodziewać się tylko nielicznych, drobnych przekształceń (zmiana funkcji, przebudowa itp.) nierzutujących na charakter zagospodarowania.

Przy konstruowaniu studium obowiązuje zasada kontynuowania rozwiązań przestrzennych z poprzednich opracowań planistycznych i wprowadzenia zmian tylko w tych miejscach, w których jest to bezwzględnie konieczne.

W ramach prac nad niniejszym studium przeanalizowano dokładnie ustalenia obowiązujących miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów oraz innych planów miejscowych pod kątem możliwości przyjęcia w studium ich ustaleń.

Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów w odniesieniu do działek nr ew. 232/1 i 232/2 wraz z przyległym fragmentem drogi wojewódzkiej nr 664 w obrębie wsi Janówka” – uchwalonego uchwałą Nr VI/52/11 Rady Gminy Augustów z dnia 15 czerwca 2011 roku, opublikowaną w Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 188 poz. 2265 są prawidłowe i można je podtrzymać.

Natomiast Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części terenów gminy Augustów położnych w ciągu projektowanej drogi Nr S19 – uchwała Nr XVI/104/2000 Rady Gminy w Augustowie z dnia 30 czerwca 2000 roku (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2000 roku, poz. 284) należałoby zmienić ze względu na odstąpienie budowy obwodnicy Augustowa i Nowinki w innej lokalizacji. Budowa drogi została zakończona w 2014 roku.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

4.1. Struktura przestrzenna

Gmina Augustów obejmuje obszar o powierzchni 266 km², w środkowo-zachodniej części powiatu augustowskiego, zajmującego północny fragment województwa podlaskiego.

Powierzchnia gminy to 1,3 proc. powierzchni województwa i 16,0 proc. powiatu. W skład gminy wchodzi 42 miejscowości, 36 sołectw.

Pod względem ludności na 1 km² gmina Augustów zajmuje 4 miejsce w powiecie augustowskim i 75 w województwie podlaskim. Pod względem kobiet na 100 mężczyzn

znajduje się na 1 miejscu w powiecie oraz 2 miejscu w województwie (Dane: GUS. Bank danych lokalnych 2013 r.).

Największe miejscowości pod względem liczby ludności to wsie: Janówka, Białobrzegi, Kolnica, Netta Pierwsza, Jeziorki, Kolnica, Pruska Wielka, Rutki Nowe, Topiłówka, Żarnowo Pierwsze i Żarnowo Drugie.

Tabela Nr 2. Podział administracyjny, sieć osadnicza i powierzchnia geodezyjna.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY, SIEĆ OSADNICZA								
Sołectwa								
ogółem	-	35	35	36	36	36	36	36
Miejscowości								
miejscowości podstawowe ogółem	-	43	43	43	43	42	42	42
miejscowości podstawowe - pozostałe	-	6	6	6	6	5	5	5
części integralne - przysiółki	-	0	0	0	0	1	1	1
POWIERZCHNIA GEODEZYJNA (DANE GUGIK)								
Powierzchnia								
ogółem w ha	ha	26661	26661	26661	26661	26661	26661	26661
ogółem w km ²	km ²	267	267	267	267	267	267	267

Sieć osadnicza charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem zaludnienia i zwartości zabudowy, zależnym od ukształtowanych historycznie stosunków własnościowych i naturalnych do zabudowy. Duże zróżnicowania rzeźby terenu oraz kompleksy leśne i bagienne, sprzyjały większemu rozdrobnieniu wsi, natomiast warunki naturalne wysoczyzn, sprzyjały ich skupieniu w jednostki duże.

Początki osadnictwa na terenie gminy Augustów sięgają pierwszej połowy XVI wieku. Proces ten trwał z różnym natężeniem do końca XIX wieku i był uzależniony od szeregu czynników przyrodniczych, ekonomicznych, powiązań komunikacyjnych, funkcji administracyjnych i usługowych miejscowości, a w szczególności położenia w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Augustów. W wyniku długotrwałego procesu rozwoju historycznego ukształtował się w gminie Augustów system osadniczy, w którym przeważają wsie chłopskie o zabudowie kolonijnej i niezbyt bogatym wyposażeniu w obiekty usługowe. Nie został wykształcony ośrodek gminny. Funkcję takiej jednostki pełniło i pełni miasto Augustów. Tu też mieści się siedziba organu samorządowego. Charakter i funkcje jednostek osadniczych są mało zróżnicowane, ze zdecydowaną przewagą funkcji rolniczej.

Rozproszenie osadnictwa w 42 jednostkach osadniczych na znacznym obszarze stanowi czynnik niekorzystny dla rozwoju ze względu na rozproszenie rynku zbytu towarów i usług i rozproszenie siły roboczej. Sytuacja taka nie sprzyja rozwojowi lokalnego rynku pracy i mieszkalnictwa, znacznie też utrudnia rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz podwyższa jej koszty.

4.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gmina Augustów posiada sporządzone Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów, które zostało uchwalone uchwałą Nr XIII/87/2000 Rady Gminy w Augustowie z dnia 22 lutego 2000 roku. Od czasu uchwalenia tegoż studium nie dokonywano jego zmian.

Nadrzędnym strategicznym celem rozwoju gminy Augustów przyjętym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów jest

wykorzystanie walorów przyrodniczych i posiadanych zasobów dla poprawy warunków życia mieszkańców, z zachowaniem równowagi między aktywnością gospodarczą, a ochroną środowiska przyrodniczego.

W Studium założono, że rozwój gminy Augustów odbywać się będzie w sferach: ekologicznej, gospodarczej, społecznej i przestrzennej traktowanych równorzędnie. Przyjęto jednocześnie zasadę, że cele publiczne stawiane będą ponad interes prywatny w przypadku, gdy staną się one konkurencyjne. Rozwój ten powinien gwarantować sprawność funkcjonowania poszczególnych systemów tworzących strukturę przestrzenno - gospodarczą gminy oraz zapewniać otwarcie na przyszłość przy zachowaniu obecnej wielkości i jakości zasobów przyrodniczych i kulturowych.

Cele ekologiczne rozwoju wyrażono w ochronie i racjonalnym kształtowaniu środowiska przyrodniczego poprzez dostosowanie poziomu i intensywności, jego zagospodarowania i użytkowania do naturalnej chłonności tego środowiska i odporności na antropopresję.

Politykę osiągnięcia celów przyrodniczych wyrażono, m. in. poprzez:

- poprawę jakości wód powierzchniowych oraz ochronę zasobów wód podziemnych przed skażeniem w wyniku porządkowania gospodarki ściekowej i odpadowej;
- rekultywację terenów zdegradowanych (wyrobisk, i dzikich wysypisk śmieci);
- redukcję zanieczyszczeń do powietrza;
- zachowanie obecnej struktury krajobrazu rolniczego (zadrzewienia, oczka wodne, tereny podmokłe, trwałe użytki zielone);
- zachowanie unikatowych walorów przyrodniczych poprzez rozszerzenie zakresu ochrony prawnej (rezerваты, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe);
- ochronę terenów otwartych przed zainwestowaniem, które może być realizowane w uzupełnieniu istniejących układów osadniczych;
- preferowanie technik i technologii przyjaznych środowisku;
- promocję ekologicznych metod produkcji rolniczej;
- stały monitoring skutków działalności gospodarczej na środowisko.

Cele gospodarcze rozwoju gminy zostały wyrażone poprzez kształtowanie mechanizmów stymulujących efektywny, wielostronny rozwój gminy zapewniający obniżenie bezrobocia oraz wzrost dobrobytu mieszkańców.

Polityka ich osiągnięcia to:

- rozwój lokalnego rynku pracy;
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw;
- restrukturyzacja rolnictwa w tym łagodzenie skutków bezrobocia związanego z przewidywanym zmniejszeniem się liczby gospodarstw indywidualnych,
- wykorzystanie istniejącego majątku trwałego;
- tworzenie warunków do rozwoju usług ponadlokalnych (turystyka i agroturystyka);
- tworzenie systemu - preferencji (np. podatkowych) dla rozpoczynających działalność gospodarczą;
- wyposażenie terenów zwartej zabudowy wiejskiej w pełną infrastrukturę techniczną.

Cele społeczne rozwoju zostały ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców w drodze rozwijania infrastruktury społecznej, warunków zamieszkania.

Polityka osiągnięcia tych celów to:

- zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania poprzez zwiększenie i modernizowanie zasobów mieszkaniowych z uwzględnieniem możliwości organizowania kwater prywatnych dla rozwoju funkcji rekreacyjnych;
- tworzenie rezerw terenowych na potrzeby nowej zabudowy mieszkaniowej;
- zapewnienie właściwego wyposażenia w usługi niekomercyjne, szczególnie w zakresie zdrowia, oświaty i kultury (w związku z reformą służb zdrowia i oświaty);
- zapewnienie odpowiedniej dostępności komunikacyjnej do obiektów usługowych wszystkim mieszkańcom gminy;
- zapewnienie właściwego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunikację.

Cele przestrzenne rozwoju gminy ukierunkowano na podnoszenie ładu przestrzennego

i kształtowanie zagospodarowania gminy przy zachowaniu walorów przyrodniczych i kulturowych środowiska oraz zapewnieniu walorów krajobrazowych przy efektywnym wykorzystaniu istniejących zasobów. Polityka osiągnięcia tych celów to przede wszystkim:

- porządkowanie zagospodarowania terenów osadniczych poprzez ich pełne uzbrojenie, należyte utrzymanie istniejących zasobów budowlanych oraz przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy;
- wyeliminowanie możliwości lokalizowania na terenie gminy obiektów uciążliwych dla środowiska, a nie służących potrzebom własnym gminy;
- zapewnienie możliwości rozwojowych poszczególnym strukturom osadniczym oraz właściwy rozwój funkcji usługowo – produkcyjnych związanych z realizacją celów ekonomicznych;
- zachowanie obiektów i obszarów dziedzictwa kulturowego prawnie chronionych,
- zachowanie lub rehabilitacja wiejskiego krajobrazu kulturowego w świetlenie właściwych koncepcji architektonicznych lub potencjalnego rozwoju zabudowy letniskowej, harmonijnego rozwoju struktur przestrzennych jednostek osadniczych (optymalna koncentracja zabudowy w obecnych granicach zainwestowania miejscowości);
- uporządkowanie podstawowych struktur przestrzennych gminy w zakresie obsługi komunikacyjnej.

Ocena aktualności Studium

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów uchwalone zostało uchwałą Nr XIII/87/2000 Rady Gminy w Augustowie z dnia 22 lutego 2000 roku sporządzone zostało pod rządami ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 roku Nr 15, poz. 139) - już nieobowiązuje, regulującej kwestię planowania przestrzennego. Zakres ustaleń Studium sporządzonego w trybie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest merytorycznie odmienny. Ustawodawca w znaczący sposób zmienił bowiem wymogi dotyczące zarówno uwarunkowań, jak i kierunków rozwoju przestrzennego.

Obowiązujące Studium siłą rzeczy nie może spełniać wszystkich wymogów aktualnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Istotne rozbieżności formalne dotyczą wymagań ustawowych, jednak zasadnicza zmiana roli studium w systemie planowania przestrzennego powoduje, że obowiązujący dokument Studium nie może już dobrze pełnić swoich funkcji wobec aktualnie i w przyszłości sporządzanych planów miejscowych. Studium, tak jak dotychczas, nie jest aktem prawa miejscowego. Istotną zmianą jest to, że ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Obecnie obowiązujące Studium nie porządkuje istotnych dla planowania miejscowego informacji z obecnymi wymaganiami ustawowymi, m.in. poprzez zmienione ustawy, w szczególności: Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz nowymi ustawami takimi jak: ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 353).

Dostosowanie formalne do obowiązującego obecnie systemu planistycznego wymaga zasadniczych zmian treści i formy zapisów Studium.

Studium jest bowiem aktem planistycznym o charakterze kompleksowym i musi odnosić się do całego obszaru gminy (vide art. 9 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Biorąc pod uwagę uwarunkowania gospodarcze i rozwojowe ostatnich lat w Studium należy przyjąć rozwiązania docelowe, zapewniające stabilność i długą aktualność Studium. W związku z tym należy:

- uwzględnić ustalenia wynikające z: koncepcji polityki zagospodarowania przestrzennego kraju; strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa;

- uwzględnić wszystkie aktualne opracowania strategiczne i studialne sporządzone dla gminy oraz powiatu;
- uwzględnić aktualne opracowania dotyczące układów transportowych i infrastruktury technicznej;
- uwzględnić obszary zagrożenia powodziowego wyznaczone w Studiach dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej;
- wyznaczyć obszary rozwojowe i przeznaczone do objęcia planami miejscowymi;
- przeznaczyć na zabudowę mieszkaniową zgodnie z wnioskami złożonymi do Studium tereny nieprzydatne rolniczo; wyznaczyć nowe tereny pod działalność gospodarczą i tereny rekreacyjne, itp.

W oparciu o politykę zapisaną w Studium należy przyjąć wieloletni program sporządzania planów miejscowych lub zmian.

4.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Podstawowym instrumentem ustalającym regulacje prawne oraz standardy zapewniające niekolizyjność funkcji i jakość przestrzeni gminy w poszczególnych strefach są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W świetle obowiązujących przepisów prawnych plan miejscowy wprowadza ład przestrzenny tj. zapobiega rozpraszaniu zabudowy, określa gabaryty zabudowy, ułatwia realizację inwestycji celu publicznego, w tym obszarów przestrzeni publicznych stanowiących element krystalizacji układu przestrzennego terenów urbanizacji kształtowanych w formie osi widokowych, dominant, panoram, placów, wnętrz urbanistycznych, ciągów pieszych i rowerowych, terenów zieleni, itp.

Wójt Gminy Augustów sporządził w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części terenów gminy Augustów położnych w ciągu projektowanej drogi Nr S19 – uchwała Nr XVI/104/2000 Rady Gminy w Augustowie z dnia 30 czerwca 2000 roku (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2000 roku, poz. 284).

Celem sporządzenia tegoż planu było wyznaczenie terenów pod planowaną obwodnicę Augustowa i Nowinki. Ustalenia planu w zakresie dotyczącym przebiegu planowanej drogi nie zostały zrealizowane, ponieważ drogę wybudowano w innej lokalizacji w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j.: Dz. U z 2015 r., poz. 2031). W związku z tym należy przystąpić do zmiany planu.

Wójt Gminy Augustów sporządził w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów w odniesieniu do działek nr ew. 232/1 i 232/2 wraz z przyległym fragmentem drogi wojewódzkiej nr 664 w obrębie wsi Janówka” – uchwalony uchwała Nr VI/52/11 Rady Gminy Augustów z dnia 15 czerwca 2011 roku, opublikowany w Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 188, poz. 2265.

Plan obejmuje: część działki nr ew. 232/1 (poza fragmentem przeznaczonym pod budowę obwodnicy Augustowa) i działkę nr ew. 232/2 oraz przyległy fragment drogi wojewódzkiej nr 664 w obrębie wsi Janówka, w gminie Augustów. W planie zostały ustalone nowe tereny pod zabudowę jednorodziną i usługi.

Rada Gminy Augustów podjęła następującą uchwałę:

- Nr XXIV/2014 Rady Gminy Augustów z dnia 13 lutego 2014 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów w odniesieniu do działki nr ew. 47/1 wraz z przyległym fragmentem drogi krajowej Nr 8 i drogi gminnej w obrębie wsi Żarnowo Pierwsze.

Pozostała część gminy nie jest objęta obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i nie podjęto uchwał o przystąpieniu do sporządzenia planów lub zmian.

4.4. Obszary dla których, sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe

W Studium wskazuje się obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości, a także obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², obszarów przestrzeni publicznej oraz obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Ponadto sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe dla:

- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów (programy zawierają zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym - art. 10 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym);
- dla obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujących na nich ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami odrębnymi – w gminie obszary takie nie występują;
- dla terenów objętych planem generalnym na mocy przepisów ustawy Prawo lotnicze – w gminie Augustów tereny takie nie występują;
- dla strefy „A” ochrony uzdrowiskowej – w gminie Augustów strefy takie nie występują;
- dla nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od Wojsk Federacji Rosyjskiej – w gminie Augustów nieruchomości takie nie występują;
- dla nieruchomości zajętych pod byłe lotniska wojskowe przekazanych właściwym jednostkom samorządu terytorialnego – w gminie Augustów nieruchomości takie nie występują;
- dla terenów parków kulturowych – na terenie części gminy Augustów planuje się utworzenie parku kulturowego, jego utworzenie nastąpi w oparciu o przepisy odrębne; w Studium wskazano orientacyjne granice parku.

Nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów zamkniętych, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne – dotyczy terenów kolejowych Polskich Linii Kolejowych S.A.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze znosi obowiązek sporządzania planów miejscowych dla terenów górniczych, jedynie dopuszcza możliwość sporządzenia planu jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska. Nie ma obowiązku sporządzania planów miejscowych obejmujących tereny górnicze.

4.5. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Dokonano analizy wydanych w latach 2009 – 2012 roku decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W analizowanym okresie wydano ogółem 250, w tym 237 decyzji o warunkach zabudowy. Stwierdzono, że najwięcej decyzji dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 136, składającej się z budynku mieszkalnego i gospodarczego. Największe zapotrzebowanie wystąpiło na budowę budynków gospodarczych. Świadczy to o rolniczym charakterze gminy.

W ciągu 4 lat, tylko w 2011 roku wydano 3 decyzje o warunkach zabudowy na obiekty usługowe. Mieszkańcy korzystają z usług zorganizowanych na terenie miasta Augustów, zlokalizowanego w niewielkiej odległości.

Tabela Nr 3. Zestawienie ilości wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

	Jedn. miary	2009	2010	2011	2012	ogółem
Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym						
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	szt.	3	0	8	2	13
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	szt.	52	63	50	72	237
Ogółem	szt.	55	63	58	74	250
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	szt.	29	37	29	41	136
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	szt.	0	0	3	0	3
decyzje dotyczące innej zabudowy	szt.	23	26	18	31	98

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Augustów.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

5.1. Stan środowiska

5.1.1. Budowa geologiczna

Gmina Augustów położona jest w zachodniej części prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, którą synklinorium brzeżne oddziela od platformy paleozoicznej Europy Zachodniej. Najważniejsze jest wyniesienie mazursko - suwalskie otoczone od północy obniżeniem perybałtyckim, od południa obniżeniem podlaskim i od zachodu nieką brzeżną.

Pod względem tektonicznym obszar Gminy Augustów przedstawia skomplikowany obraz. Podłoże krystaliczne najpłycej występuje na wyniesieniu w okolicach Sokółki 228 m poniżej poziomu morza (p.p.m) i Kruszynian 256,7 m p.p.m. W kierunku północnym i zachodnim strop platformy się obniża. W Augustowie występuje na głębokości 466,2 m p.p.m, w Ełku 680 m p.p.m

Na podłożu krystalicznym zalega pokrywa osadowa, której miąższość na terenie gminy Augustów waha się od ok 630 m do ok.580 m przy skraju doliny Biebrzy.

Utwory przed czwartorzędowe tworzą zlepieńce, piaski arakzowe, mułowce, ility, arkazowe, kreda oraz piaski kwarcowo - glaukonidowe, wapień marglisty i gez.

Piaski kwarcowo - glaukonidowe oligocenu zalegają na terenie wschodniej części Puszczy Augustowskiej.

Miąższość osadów czwartorzędowych na tym terenie nie była zbyt dokładnie badana, ale z dotychczasowych wyników można stwierdzić, że we wschodniej części Puszczy Augustowskiej miąższość ta wynosi ok 100-130 m, w okolicach Rajgrodu i Ełku ok.170 m czyli wzrasta ze wschodu na zachód.

5.1.2. Surowce mineralne

Surowce mineralne

Surowce występujące na obszarze gminy Augustów związane są utworami czwartorzędowymi. Są to: kruszywo z sandrem, glina zwałowa z moreną denną pagórkowatą.

Najbardziej zasobne w kruszywa naturalne obszary występują w okolicach wsi: Janówka, Jabłońskie, Biernatki, Żarnowo Trzecie. Występujące tam piaski mają wartości budowlane i mogą być użyte w budownictwie i w drogownictwie oraz do wyrobu prefabrykatów.

Torfy

Na całym obszarze gminy występują zasoby torfów. Istotne złoża znajdują się w dolinie Netty oraz w rejonie jeziora Kolno. Są to złoża, które nie mogą być eksploatowane, gdyż ich pojemność wodna jest bardzo istotna dla reżimu wodnego tego obszaru lub znajdują się w sąsiedztwie rezerwatu przyrody i ich eksploatacja zagroziłaby obiektowi chronionemu.

Jedynym złożem torfowym, które może być eksploatowane jest złożo w Leśnictwie Białobrzegi, na południe od wsi Kolnica, na powierzchni ok.120 ha i złożo to zostało objęte Strefą ochrony uzdrowiskowej kategorii C. Złożo to posiada zatwierdzoną dokumentację geologiczną przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Liczne występujące na terenie gminy Augustów torfowiska zostały silnie odwodnione, przekształcone w łąki o różnym stopniu użytkowania, na wielu z nich występują intensywne procesy mineralizacji, w tym uwalniania azotu.

5.1.3. Rzeźba terenu

Rzeźba terenu gminy Augustów została ukształtowana ostatecznie przez zasięg lądolodu stadiału Leszna zlodowacenia bałtyckiego (A. Ber 1981 Pojezierze Suwalsko - Augustowskie). Stadiał ten sięgnął do południowych granic gminy Augustów usypując na granicy z gminą Sztabin stożki sandrowe. Od północy granica gminy oparta jest o zasięg stadiału pomorskiego fazę Wigier. Zatem obszar gminy ukształtowany został przez szczeliny i tunele lodowcowe, rynny lodowcowe, ciągi moren czołowych, sandry, obszary wysoczyzn polodowcowych. Najwyższe wzniesienie gminy wynosi 176,4 m.n.p.m i znajduje się w północno-zachodnim narożniku gminy w rejonie miejscowości Pruska Mała, a najniżej położony jest teren na rzędnej 115,1m.n.p.m i znajduje się w południowym narożniku gminy przy Kanale Augustowskim na gruntach wsi Netta Folwark.

Na obszarze gminy pagórkowata rzeźba terenu zajmuje ok.21% powierzchni, niskofalista i niskopagórkowata 29 % falista i pagórkowata 50% powierzchni. Generalizując ukształtowanie terenu można stwierdzić, że obszar gminy składa się z silnie zatorfionej doliny rzeki Rospudy, której szerokość waha się od 200 do 1300 m szerokości, pagórków, dolin, obniżeń bezodpływowych i odpływowych w części zachodniej gdzie deniwelacje sięgają od 176,4 m do 135 m n.p.m przy względnej wysokości niektórych wzniesień ok 20 m, wysoczyzny sandrowej o dość wyrównanej powierzchni w części wschodniej gminy położonej na rzędnych ok. 120 m n.p.m i terenów doliny rzeki Netty i jej dopływu Kolniczanki silnie zatorzonych dość wyrównanych o rzędnej ok.116 do 120 m n.p. z licznymi wysoczyznami mającymi głównie przebieg południkowy o rzędnych ok 126 m n.p.m.

5.1.4. Stosunki wodne i melioracje

Wody w gminie Augustów zajmują ok. 2,0% ogólnej powierzchni gminy (W-128,0968 ha, Wp-404,8095 ha, Ws-1,1534 ha – dane: Starostwo Powiatowe w Augustowie) stan na dzień 16.01.2015 roku).

Obszar gminy należy w zdecydowanej większości do zlewni IV rzędu rzeki Netty. Północno zachodni fragment należy do zlewni rzeki Rospudy, a wschodni fragment do zlewni IV rzędu rzeki Jastrzębianki, natomiast zachodni fragment do zlewni IV rzędu rzeki Elk. Cały obszar gminy należy do zlewni rzeki Biebrzy.

Rzeka Rospuda na całej długości w granicach gminy jest rzeką o korycie naturalnym nie uregulowanym. Jest to rzeka miejscami silnie meandrująca o zmieniającym się korycie posiadająca wybitne walory przyrodnicze o niewielkim spadku, gdyż przy granicy lustro wody średnio znajduje się na wysokości 129,9 m n.p.m, a przy ujściu do jeziora Rospuda na rzędnej 122 m n.p. Ważnym obiektem hydrotechnicznym jest Kanał Augustowski i węzeł

wodny w rejonie Białobrzeg, gdzie znajduje się śluza i upust z jeziora Sajno na rzece Netta. Kanał na terenie gminy jest częściowo obwałowany.

Po wschodniej stronie kanału płynie rzeka Netta, która jest rzeką uregulowaną, ma wyprostowane w części meandry. Występują liczne starorzecza w różnym stanie, generalnie silnie zarastające.

Rzeka Kolniczanka jest całkowicie uregulowana i stanowi ciek podstawowy systemów odwadniających (nazywanych dawniej melioracyjnymi) wykonanymi w jej dolinie. Rzeka ta wypływa z jeziora Kolno, którego lustro wody zostało obniżone o około 80 cm w latach 60-tych w wyniku wykonanych tu dużych robót odwadniających.

Inne drobne cieki jak np. Zelwianka wpadająca do jeziora Necko, czy Sosnówka dopływ Netty, jak wiele podobnych cieków przepływających przez tereny rolnicze zostały zamienione w cieki melioracyjne w większości przypadków bez możliwości istotnego regulowania odpływu wody.

5.1.5. Warunki hydrograficzne

Gmina Augustów należy do obszarów zasobnych w wody podziemne. Wody podziemne służą głównie zaspokojeniu potrzeb komunalnych i przemysłu. Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrogeologicznej główny poziom wodonośny na terenie gminy Augustów to głównie piętro czwartorzędowe. Jedynie miejscami na wschód od Kanału Augustowskiego główny poziom wodonośny sięga wód trzeciorzędowych.

Na powierzchni gminy Augustów utwory czwartorzędowe mają miąższość od 100 -130 m do ok 170 i są one dość mocno pofalowane, mają złą przewodność, nie są zatem dobrym źródłem pokrycia potrzeb wodnych.

Utwory te należą do dwóch różnych stref:

- I - tereny zbudowane z piasków zandrowych, w których występuje jeden poziom Wodonośny;
- II - obszary zbudowane z glin zwałowych, w których występują wody gruntowe nie mające charakteru jednolitego poziomu wodonośnego.

Ogólne warunki hydrogeologiczne w obrębie strefy I można zaliczyć do średnio korzystnych. Warstwa wodonośna, przeważnie pozbawiona nieprzepuszczalnego podkładu zalega płytko pod powierzchnią terenu 1-5 m. Wschodnie tereny gminy stanowią obszar o wydajności 10-30 m³/h z jednego otworu.

Na terenach zbudowanych z glin zwałowych, położonych po zachodniej stronie rzeki Rospudy i Netty grupują się obszary, na których ujęcia posiadają wydajność od 30 do 60 m³/h. Rejon ten zalicza się do szczególnie dobrze wykształconych pod względem hydrogeologicznym.

Wody eksploatowane przez ludność miejscową w studniach kopanych są wodami pochodzenia śródglinowego. Występują w utworach śródglinowych, występujące w utworach żwirzastych lub przewarstwionych piaszczystych, w glinie na głębokości 2-9 m. Woda znajduje się pod ciśnieniem. Właściwy poziom wody gruntowej na obszarze wzniesień moreny dennej stwierdzono na głębokości 13-15 m. Są to wody zaliczane do subartezyjskich.

Zwierciadło wód w obniżeniach moreny dennej kształtuje się na głębokości od 1,0 m do powierzchni terenu.

5.1.6. Warunki klimatyczne

Czynnikiem podstawowym w kształtowaniu się lokalnych warunków klimatycznych na obszarze gminy, a w szczególności w jej wschodniej i środkowej części obok zbiorników wodnych, są obszary leśne spełniające rolę zmniejszania amplitudy temperatur i ograniczające siłę wiatrów. Istotnym czynnikiem, jest również spowalnianie topnienia śniegów i ograniczenie wiosennej fali powodziowej.

Średnia temperatura roczna w oparciu o dane Stacji Meteorologicznej w Suwałkach wynosi +6,5°C, średnia temperatura stycznia wynosi: - 4,5°C, średnia lipca +17°C. Okres wegetacji trwa przeciętnie 200 dni, a pokrywa śnieżna zalega 90 dni, opady roczne wynoszą średnio 600 mm, a średnia ilość dni z przymrozkami 137, Wolne od przymrozków są tylko: czerwiec, lipiec i sierpień. Przeważają na tym terenie cechy klimatu kontynentalnego, choć w poszczególnych okresach wyraźne są również, cechy klimatu oceanicznego. Wyrażą się to w mroźnych, długich zimach, gdy temperatura spada do -36 ° C, upalnych latach przy temperaturze podobnej + 36 C.

Najbardziej deszczowy jest: lipiec i sierpień, natomiast najmniej opadów jest w czerwcu i wrześniu.

Wilgotność względna powietrza z uwagi na sąsiedztwo jezior jest wysoka i wynosi 85-90%.

Pojezierze Augustowskie charakteryzuje się wysoką średnią roczną wartością zachmurzenia wynoszącą blisko 70% pokrycia nieba chmurami, podczas gdy na przeważającym obszarze kraju wartość ta wynosi 60%.

Najczęściej wieją wiatry południowo – zachodnie, a bezwietrznie jest średnio 4% czasu w roku.

Specyficzną cechą klimatu wschodniej części gminy Augustów są wysokie temperatury letnie, duża wilgotność i wysokie nasycenie olejkami eterycznymi głównie sosny i innych gatunków drzew i runa porastających bory sosnowe. Te specyficzne cechy spowodowały uznanie tych obszarów za uzdrowiskowe i ustanowienie specjalnych obszarów ochronnych – strefa C – na terenie gminy Augustów.

5.1.7. Gleby

Gmina Augustów leży na terenie ukształtowanym przez zlodowacenie bałtyckie, nazywane północno-polskim. Maksymalny zasięg tego zlodowacenia sięgnął północnej granicy powiatu augustowskiego, t.j. południowych brzegów jeziora Wigry. Na południe od jeziora Wigry znajduje się sandr augustowski usypany przez wody wydostające się spod topniejącego lodowca, który następnie przechodzi w pradolinę rzeki Biebrzy. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) z 2010 roku, Gmina Augustów jest zalesiona w ponad 32,21 %, natomiast grunty rolne stanowią blisko 66% powierzchni gminy.

Gleby w gminie Augustów są wytworzone na podłożu materiałów polodowcowych. W strukturze bonitacyjnej użytków rolnych dominują grunty klasy III-IV stanowiące ponad 70%. Charakteryzują się one średnim potencjałem plonotwórczym. Wśród gruntów rolnych największy udział mają grunty orne (grunty rolne pod zasiewami i grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi), których jest blisko 50 %. Sady i ogrody przydomowe zajmują niecałe 0,5 % w strukturze powierzchni gruntów rolnych, natomiast łąki i pastwiska trwale to łącznie ok. 48,6 % powierzchni gruntów rolnych.

W podziale na regiony przyrodniczo – rolnicze (wg M. Strzemskiego) gmina Augustów wchodzi w skład dwóch regionów:

- 1) Nadbiebrzańskiego (północnego) regionu pisakowo – bagienno;
- 2) Ełckiego regionu gleb lekkich i średnich.

Gleby Regionu Nadbiebrzańskiego, obejmujące obszary wschodniej i południowo – wschodniej części gminy, położonego na Równinie Augustowskiej rozwinęły się na fluwioglacjalnych utworach żwirowo – piaszczystych. W związku z tym należą do kompleksu gleb o bardzo ograniczonej przydatności rolniczej. Są to wyłącznie gleby brunatne i zbielicowane należące do kompleksu żytnio – łubinowego i żytniego słabego. Gleby te są ubogie w składniki pokarmowe, słabo kwaśne lub obojętne, łatwe do uprawy, przewiewne i wrażliwe na niedobór opadów. Nadają się przede wszystkim na uprawę żyta, łubinu, saradeli i ziemniaków. W klasyfikacji bonitacyjnej zaliczane są do klasy V i VI, rzadko do IVb. W większości teren ten pokryty jest lasami Puszczy Augustowskiej. Grunty użytkowane rolniczo stanowią niewielki enklawy śródleśne o glebach kompleksu żytnio – łubinowego. Jedynie w południowo – wschodniej tej części gminy w okolicy wsi Kolnica występuje

stosunkowo duży zwarty obszar gleb wytworzonych z glin zwałowych zaliczonych do IIIb i IVa klasy bonitacyjnej.

Natomiast gleby Regionu Ełckiego obejmują zachodnią, północno – zachodnią i południowo – zachodnią część obszaru gminy należąca do terenów morenowych. Przeważają tu gleby brunatne właściwe i wylugowane wytworzone z glin zwałowych. Są to gleby o wysokiej wartości rolniczej, należące do kompleksu pszennego dobrego, pszennego wadliwego oraz pszenno – żytniego. Zasobność w składniki pokarmowe tych gleb jest średnia. Gleby tej części gminy nadają się pod uprawę pszenicy, jęczmienia, owsa, koniczyzny, buraków cukrowych i ziemniaków. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby powyższych kompleksów zaliczone są do klas IIIb i IV.

W dolinach rzek i obniżeniach terenowych obok czarnych ziem i gleb glejowych występują gleby torfowe o różnym stopniu zamulenia. Gleby te na obszarach zabagnionych nie przedstawiają większego znaczenia gospodarczego. Zyskują one zazwyczaj dużą wartość produkcyjną po uregulowaniu stosunków wodnych.

Gleby powyższe użytkowane są przeważnie jako łąki i pastwiska średniej jakości zaliczanej w dominującej swej części do IV klasy użytków zielonych.

W celu pełniejszego zobrazowania jakości i przydatności gleb gminy dla rolnictwa przytacza się następujące zestawienie.

Tabela Nr 4. Klasyfikacja użytków rolnych w gminie Augustów.

Klasa gruntów	Grunty orne		Łąki		Pastwiska	
	ha	%	ha	%	ha	%
I	-	-	-	-	-	-
II	-	-	-	-	0,03	0,00
III	-	-	14,0009	0,34	90,7252	5,82
IIIa	20,6641	0,21	-	-	-	-
IIIb	383,8311	3,88	-	-	-	-
IV	-	-	2058,5244	50,90	726,1176	46,56
IVa	4024,5862	40,54	-	-	-	-
IVb	4004,7601	40,35	-	-	-	-
V	775,2590	7,81	979,2173	24,21	461,7276	29,60
VI	716,1256	7,21	992,9717	24,55	281,1660	18,02
Razem	9925,2261	100,0	4044,7143	100,0	1559,7664	100,0

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Augustowie, stan na dzień 16.01.2015 roku.

Ogólna powierzchnia gruntów ornych w gminie wynosi 9925,2261 ha i stanowi 37,23% ogólnej powierzchni gminy. W grupie tej największą powierzchnię zajmują grunty orne klasy IVa – 4024,5862 ha (40,54%) i klasy IVb – 4004,7601 ha (40,35%).

Łąki zajmują powierzchnię 4044,7143 ha i stanowią 15,17% ogólnej powierzchni gminy. Prawie połowa ogólnej powierzchni łąk to klasa IV – 2058,5244 ha.

Natomiast powierzchnia pastwisk wynosi 1559,7664 ha co stanowi 5,85% powierzchni gminy. Największą powierzchnię – 726,1176 ha (46,56%) stanowią pastwiska klasy IV.

Tabela Nr 5. Grunty klasy III w gminie Augustów.

OFU	OZU - klasa	Powierzchnia
B-Ps	B-Ps III	1,3081
B-R	B-R IIIb	0,22
LS	LS III	27,5565
Lz-Ps	Lz-Ps III	0,2806
Ł	Ł III	14,0009
W	Ł III	0,04
Br	Ps III	10,7352
Ps	Ps III	90,7252
S	Ps III	8,1534

W	Ps	0,05
Br	R IIIa	0,23
BR	R IIIb	11,0885
B-R	R IIIb	0,35
R	R IIIa	20,6641
R	R IIIb	383,8311
S	R IIIa	0,13
S	R IIIb	10,5522
W	R IIIa	0,01
W	R IIIBb	0,30
S-Ps	S-Ps III	1,14
S-R	S-R IIIb	0,11
		581,4758

Dane: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Augustowie, stan na dzień 16.01.2015 roku.

Całkowita geodezyjna powierzchnia gminy wg stanu na dzień 16.01.2015 roku wynosi: 26661,1755 ha. Łączna powierzchnia gruntów klasy III, IIIa, IIIb wynosi 581,4758 ha, co stanowi 2,18% ogólnej powierzchni gminy. Największą powierzchnię (383,8311 ha) zajmują grunty orne i stanowią 66,01% ogólnej powierzchni gruntów klasy III, IIIa, IIIb.

Na obszarze gminy wyróżnia się następujące obszary gleb o zróżnicowanej wartości produkcyjnej. Są to:

- Obszary gleb o najwyższej wartości produkcyjnej zaliczone do IIIb klasy bonitacyjnej
Główna ich koncentracja występuje na obszarze zachodniej części gminy obejmującej tereny glin zwałowych moreny dennej pagórkowatej. Zwarty kompleks tych gleb występuje również w części południowo – wschodniej gminy. Dodatkowo wskazać należy że są to gleby o najwyższych walorach przyrodniczych.
- Obszary gleb o średniej wartości produkcyjnej zaliczane do IVba i IVb klasy bonitacyjnej
Tworzą one również zwarte kompleksy zajmując znaczne powierzchnie. Przestrzenne rozmieszczenie tych gleb jest zgodne z występowaniem gleb o najwyższej ocenie. Są to gleby o dużych walorach przyrodniczych.
- Obszary gleb o niskiej wartości produkcyjnej zaliczane w przewadze do V i VI klasy bonitacyjnej użytków orných
Występują głównie we wschodniej części obszaru gminy obejmującej tereny zandrowe. Są to tereny przeważnie pokryte lasami. Stąd też użytki rolne zajmują tu nieznaczne powierzchnie tworząc w wielu przypadkach śródleśne enklawy o niewielkim znaczeniu gospodarczym. W zachodniej części gminy gleby te występują sporadycznie tworząc niewielkie kompleksy powierzchniowe, które w zasadzie nie wpływają na obniżenie wysokiej wartości rolniczo – produkcyjnej tej części obszaru gminy. Są to gleby o małych walorach przyrodniczych.
- Obszary łąk i pastwisk o średniej wartości produkcyjnej zaliczone do IV klasy bonitacyjnej użytków zielonych – Kompleks 2z – rolniczej przydatności gleb
Największe kompleksy występują w południowo – wschodniej części gminy wzdłuż Kanału Augustowskiego, po jego zachodniej stronie oraz na północ od jeziora Kolno. Występują łąki na prawie całym obszarze gminy szczególnie w części zachodniej zajmując zagłębienia i obniżenia terenowe.
- Obszary łąk i pastwisk o średniej wartości produkcyjnej zaliczone do V i VI klasy bonitacyjnej użytków zielonych.

Ocena pod względem przydatności rolniczej gleb

Ocena pod względem przydatności rolniczej gleb, określanej jako kompleksy gleboworolnicze, przedstawia się następująco:

Zdecydowanie przeważa kompleks 2 – pszenny dobry, który zajmuje powierzchnię ok. 45% wszystkich gruntów orných. Są to gleby o najwyższej przydatności do produkcji rolnej; tworzą

duże powierzchnie w zachodniej, północno – zachodniej i południowo – zachodniej części obszaru gminy.

Kompleks 3 – pszenno-wadliwy, zajmuje powierzchnie ok. 15% wszystkich gruntów ornych. Występuje na kulminacjach terenu i na zboczach w zachodniej, północno – zachodniej i południowo – zachodniej części obszaru gminy, charakteryzuje się okresowym niedoborem wody przy braku opadów atmosferycznych.

Pozostałe kompleksy: 4 – żytńi bardzo dobry, 5 – żytńi dobry, 8 – zbożowo-pastewny mocny występują w niewielkich powierzchniach (kolejno ok. 10%, 4%, 10,50% powierzchni gruntów ornych).

Wśród użytków zielonych przeważa kompleks 2z – użytki zielone średnie (ok. 53% powierzchni użytków

ostały przez RZGW w Warszawie wody wrażliwe i obszary OSN na terenie zielonych) występujący w południowo-wschodniej części gminy. Pozostałe 47% to kompleks 3z słabe.

Zanieczyszczenia gleb

Na podstawie Dyrektywy Azotanowej od 2004 roku na terytorium Polski wyznaczane są obszary szczególnie narażone (OSN) na zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych. W związku z przeprowadzoną weryfikacją wyznaczenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (OSN) na lata 2012 - 2016 wyznaczone województwa podlaskiego. Żaden z wyznaczonych obszarów nie znajduje się na terenie Gminy Augustów.

Dane monitoringu gleb Polski prowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa jednoznacznie wskazują, że teren gminy Augustów nie jest zanieczyszczony metalami ciężkimi oraz substancjami organicznymi pochodzenia antropogenicznego. Gleby na terenie gminy Augustów spełniają kryteria przyjęte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 w sprawie standardów jakości gleby i jakości ziemi (Dz. U.2002.165.1359 z dnia 4 października 2002 roku), ustalone dla rolniczego użytkowania.

Ochrona prawna gleb

Urbanizacja i rozwój infrastruktury pociąga za sobą ingerencję w zasoby przyrodnicze. Ocena zagrożeń degradacji elementów ekosystemu, jakimi są gleby, powinna być wykonywana w kontekście ich różnych funkcji w krajobrazie.

Podstawowym aktem prawnym regulującym ochronę gleb jest ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Regulacja ta ma na celu zapobieganie wyłączeniu gruntów rolnych i leśnych z użytkowania rolniczego i leśnego oraz przeciwdziałanie utracie wartości użytkowej gleb w wyniku procesów degradacji.

Podstawowe założenia ustawy odnoszą się do ochrony funkcji produkcyjnych gleb. Ochrona funkcji siedliskowych i retencyjnych gleb, niezwiązanych z produkcją rolniczą, wyraża się poprzez ograniczenie możliwości przeznaczania pod zabudowę gleb organicznych. Jednym z istotnych celów ustawy jest zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.

W planowaniu przestrzennym wycena wartości użytkowej gleb stanowi dość istotne kryterium, a szczególnej ochronie podlegają grunty wysokich klas bonitacyjnych I-III oraz gleby organiczne - wyłączenie tych gruntów z rolniczego użytkowania wymaga zgody ministra rolnictwa.

5.1.8. Flora i fauna

Puszcza Augustowska jest bardzo ważnym korytarzem migracyjnym dla leśnych gatunków flory i fauny, łączącym lasy Europy Środkowej i Wschodniej. Stanowi ona fragment korytarza ekologicznego o randze międzynarodowej KPn – Korytarza Północnego, który łączy Puszcę Augustowską, Knyszyńską i Białowieską z Cedyńskim Parkiem Krajobrazowym.

Siedliska Puszczy Augustowskiej są ostoją dla wielu zagrożonych gatunków. Wśród nich: rysia (*Lynx lynx*) i wilka (*Canis lupus*), wydry (*Lutra lutra*) oraz bobra (*Castor fiber*).

Stwierdzono łącznie 10 gatunków zwierząt wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Typy siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG dotyczą ok. 12% obszaru. Spośród cennych siedlisk i zagrożonych największą powierzchnię zajmują bagienne lasy (Załącznik I Dyrektywy Rady 92/43/EWG - siedlisko 91D0).

W grupie tego typu lasów szczególne znaczenie mają bagienne lasy sosnowo - brzozowe (tzw. zespołu: *Thelypteridi - Betuletum pubescentis*).

Obszar Puszczy Augustowskiej jest jednym z głównych obszarów występowania tego typu siedlisk w Polsce.

Lasy Puszczy Augustowskiej o charakterze leśnego torfowiska przejściowego są ważnym siedliskiem rzadkich gatunków zapisanych w Polskiej Czerwonej Księdze.

Jako rzadkość florystyczna Puszczy Augustowskiej w tego typu lasach zwraca uwagę storczyk (*Malaxis monophyllos* i *Corallorhiza trifida*) oraz turzyce (*Carex loliacea* i *C. chordorhiza*), a także reliktywne mchy (np. *Helodium blandowii*).

Szczególną wartość przedstawiają również zagrożone ekosystemy otwartych torfowisk różnego typu: wodne oraz niektóre leśne na glebach mineralnych (m.in. widne, subkontynentalne bory oraz lasy mieszane).

Oprócz torfowisk doliny Rospudy szczególnie cenne są torfowiska położone nad jeziorami wzdłuż Kanału Augustowskiego.

Na terenie Puszczy Augustowskiej występuje również 7 gatunków roślin ujętych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Dla czterech z gatunków:

- aldrowandy pęcherzykowatej;
- lipiennika Loesela;
- skalnicy torfowiskowej;
- sasanki otwartej

obszar ma zasadnicze znaczenie w skali Polski.

Występujące tu populacje stanowią znaczącą część krajowych zasobów. Są często najobfitszymi w Polsce, dot. to zwłaszcza populacji lipiennika i skalnicy nad Rospudą, populacji aldrowandy w ciągu jezior Kanału Augustowskiego.

Liczne są też stanowiska rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków roślin naczyniowych (35 gatunków ujętych w Polskiej Czerwonej Księdze).

Występuje tu również 24-ry gatunki storczykowatych. Na torfowiskach nad Rospudą występuje gatunek storczyka - *Herminium monorchis*, który jest jedynym naturalnym stanowiskiem w Polsce. Znane są też jedyne w ostatnich dziesięcioleciach miejsce występowania w Polsce paproci (*Botrychium virginianum*).

Bogata jest lichenoflora ze względu na występowania kilku gatunków brodaczek (*Usnea*) i bryoflora w postaci licznych reliktywów glacialnych.

Najwięcej rzadkich gatunków związanych jest z mszysto-turzycowymi torfowiskami niskimi i przejściowymi. Populacje te są największe w Polsce.

Do najrzadszych gatunków z tej grupy zaliczyć można: lipiennika Loesela i skalnicę torfowiskową (*Eriophorum gracile*, *Baeothryon alpinum*, *Saxifraga hirculus*, *Carex chordorrhiza*, *Hammarbya paludosa*, *Betula humilis*, *Salix lapponum*). Wszystkie te gatunki znajdują się w Polskiej Czerwonej Księdze.

Na torfowiskach występuje niezwykle obfita w gatunki ginące bryoflora, z takimi gatunkami jak: *Pseudocalliergon trifarium* i *Paludella squarrosa*, *Meesia triquetra*.

W runie widnych borów mieszanych i lasów o charakterze świetlistej dąbrowy występują liczne, zanikające gdzie indziej, gatunki światłoządne, w tym wschodnioeuropejskie, po części związane ze strefą lasostepu (np. *Pulsatilla patens*, *Astragalus danicus*).

Bogactwo flory torfowiskowej oraz jej różnorodność wynika z różnorodności torfowisk, w większości przypadków nienaruszonych przez działalność człowieka.

Z jeziorami i torfowiskami związane są liczne ptaki wodno-błotne, m.in. siewkowate.

Wiele inwazyjnych gatunków obcych, na innych obszarach Polski już szeroko rozpowszechnionych, występuje tu jeszcze nielicznie bądź wcale.

Bogactwu przyrody sprzyja zachowana w obrębie niektórych polan w Puszczy Augustowskiej ekstensywna gospodarka łąkowa i pastwiskowa.

Pozostałe tereny to głównie łąki kośne i pastwiska, wiele z nich jest do dziś użytkowanych ekstensywnie przy słabo rozwiniętej sieci osadniczej.

W dniu 9 kwietnia 2014 r. zakończono prace nad projektem planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Augustowska oraz rozpoczęto konsultacje społeczne opracowanego projektu planu.

5.1.9. Szata roślinna

System ochrony przyrody i kształtowanie środowiska naturalnego wynika z dominujących funkcji lasów, natomiast formę i zakres określają ustawy (m.in. ustawa o lasach, ustawa o ochronie przyrody i ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych) oraz akty wykonawcze (rozporządzenia).

Ochrona lasów państwowych pod względem przyrodniczym obejmuje:

- ochronę obszarów, obiektów i gatunków objętych różnymi formami ochrony przyrody;
- zachowanie w dobrym stanie siedlisk i gatunków objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej w oparciu o ideę trwałego i zrównoważonego rozwoju i różnorodności biologicznej, o której jest mowa w art. 6 ustawy o lasach.

Realizacja ochrony przyrody w obiektach chronionych na terenie lasów, wynikająca z ustawy o ochronie przyrody polega na:

- wykonywaniu zapisów wynikających z planów ochrony (planów zadań ochronnych) rezerwatów przyrody;
- wykonywaniu zapisów wynikających z planów zadań ochronnych i planów ochrony obszarów Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony ptaków oraz specjalnych obszarów ochrony siedlisk);
- zachowaniu właściwego stanu ochrony gatunków chronionych oraz siedlisk chronionych;
- wykonywaniu czynności przy pomnikach przyrody.

Natomiast z ustawy o lasach w innych cennych obiektach i obszarach chronionych wynikają następujące zadania:

- realizacja zapisów w planie urządzenia lasu;
- realizacja zapisów w programach ochrony przyrody;
- realizacja doraźnych decyzji i zarządzeń branżowych;
- ochrona lasów, w szczególności lasów i ekosystemów leśnych, które stanowią naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na zachowanie różnorodności przyrodniczej (lasy ochronne).

Działania edukacyjne i popularyzujące wiedzę o lesie polegają przede wszystkim na tworzenie ośrodków edukacji przyrodniczo – leśnej.

W gminie Augustów grunty leśne zajmują powierzchnią 8589,30 ha, co stanowi 32,21% ogólnej powierzchni gminy, wynoszącej 26661 ha i są rozłożone na terenie gminy nierównomiernie.

Grunty leśne publiczne (Skarb Państwa) stanowią, aż 89,66% ogólnej powierzchni lasów w gminie, zaś pozostałe 10,34% to grunty leśne prywatne rozłożone małymi kompleksami po całym terenie gminy.

Lesistość Gminy Augustów wynosi 31,4 % i jest niższa od średniej powiatu augustowskiego wynoszącej 46%. Niższą lesistość w powiecie augustowskim posiada jedynie gmina Bargłów Kościelny (13,5 %) i gmina Lipsk (22,8 %). Największy odsetek lasów jest w gminie Płaska (82,3 %) i w gminie Nowinka (61,6 %). Gmina Augustów jest na piątym miejscu w powiecie augustowskim.

Lasy Skarbu Państwa są administrowane przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych, w której skład wchodzi dwa Nadleśnictwa:

- Nadleśnictwo Augustów;
- Nadleśnictwo Szczebra.

Na terenie gminy Augustów położone jest Nadleśnictwo Augustów i Nadleśnictwo Szczebra. Gospodarka leśna jest realizowana na podstawie planu urządzenia lasu.

5.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

5.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Gmina Augustów jest typową gminą rolniczą, ukierunkowaną na produkcję mleka. Jest to najbardziej opłacalna ekonomicznie dziedzina produkcji rolnej. Obecna struktura upraw dostosowana jest do produkcji zwierzęcej, wzrósł areał upraw paszowych: kukurydzy, użytków zielonych kosztem upraw zbóż i roślin okopowych.

Wielkość gospodarstw rolnych

Na terenie gminy Augustów funkcjonuje ogółem 1306 gospodarstw rolnych, o ogólnej powierzchni 20010,82 ha. Powyżej 1 ha jest 1215 gospodarstw, pozostałe zaś 91 nie przekracza powierzchni 1 ha. Najwięcej, bo aż 981 gospodarstw posiada powierzchnię 5 ha i więcej.

Tabela Nr 6. Gospodarstwa rolne.

	Jednostka miary	2010
Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych		
gospodarstwa rolne ogółem		
ogółem	-	1306
do 1 ha włącznie	-	91
powyżej 1 ha razem	-	1215
1 - 5 ha	-	234
1 - 10 ha	-	523
1 - 15 ha	-	783
5 - 10 ha	-	289
5 - 15 ha	-	549
10 -15 ha	-	260
5 ha i więcej	-	981
10 ha i więcej	-	692
15 ha i więcej	-	432
Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych		
gospodarstwa rolne ogółem		
ogółem	ha	20010,82
do 1 ha włącznie	ha	77,95
powyżej 1 ha razem	ha	19932,87
1 - 5 ha	ha	764,10
1 - 10 ha	ha	3275,18
1 - 15 ha	ha	6758,32
5 - 10 ha	ha	2511,08
5 - 15 ha	ha	5994,22
10 -15 ha	ha	3483,14
5 ha i więcej	ha	19168,77
10 ha i więcej	ha	16657,69
15 ha i więcej	ha	13174,55

Jakość użytków

Na gruntach ornych całej zachodniej i środkowej części gminy dominują gleby brunatne właściwe, wytworzone z glin zwałowych ciężkich z niewielkimi enklawami czarnych ziem w zagłębieniach terenowych. Gleby o podobnym charakterze występują także w południowo - wschodniej części gminy (Czarnucha, Kolnica, Ponizie).

W części północno - wschodniej (częściowo zalesiona dolina Rospudy) przeważają gleby pseudobielicowe (piaski słabogliniaste) pochodzenia sandrowego, w części południowej (łąki doliny Netty) - gleby hydrogeniczne – mułowo - bagienne, mady, gleby torfowe i murszowe, a w części wschodniej i południowej w większości zalesionej piaski luźne.

Jak wynika z mapy bonitacyjnej gleb:

- zwarte duże kompleksy gleb żyznych klas IV a i IV b z niewielkim udziałem klasy III występują w pagórkowatym dennomorenowym terenie zachodniej i środkowej oraz południowo-wschodniej części gminy,
- kompleksy gleb bielcowych klasy V i VI występują w południowej części gminy (Gabowe Grądy, Obuchowizna, Rzepiski) oraz w niewielkich ilościach na obrzeżach użytków rolnych w sąsiedztwie terenów leśnych.

Zasiewy i hodowla

Produkcja roślinna dominuje w 1115 gospodarstwach rolnych, zwierzęca w 893 gospodarstwach. W niektórych gospodarstwach występuje kierunek mieszany.

Na gruntach ornych rolnicy sieją głównie zboża (871 gospodarstw), zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi (860 gospodarstw) oraz uprawy przemysłowe (53 gospodarstwa). Większość gospodarstw – 666 (59,73 %) uprawia także ziemniaki oraz warzywa gruntowe (3,49%). Strukturę zasiewów obrazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 7. Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów.

	Jednostka miary	1996	2002	2010
Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów				
gospodarstwa rolne ogółem				
ogółem	-	-	-	1115
zboża razem	-	-	-	871
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	-	-	-	860
ziemniaki	-	-	-	666
uprawy przemysłowe	-	-	-	53
buraki cukrowe	-	-	-	3
rzepak i rzepik razem	-	-	-	4
strączkowe jadalne na ziarno razem	-	-	-	0
warzywa gruntowe	-	-	-	39
Powierzchnia zasiewów wg rodzaju gospodarstwa				
gospodarstwa rolne ogółem				
ogółem	ha	-	-	8907,52
zboża razem	ha	-	-	5281,60
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	-	-	5163,28
pszenica ozima	ha	-	-	675,77
pszenica jara	ha	-	-	87,24
żyto	ha	-	-	58,46
jęczmień ozimy	ha	-	-	87,39
jęczmień jary	ha	-	-	193,26
owies	ha	-	-	48,08
pszenżyto ozime	ha	-	-	1222,66
pszenżyto jare	ha	-	-	185,81
mieszanki zbożowe ozime	ha	-	-	208,42

mieszanki zbożowe jare	ha	-	-	2396,19
kukurydza na ziarno	ha	-	-	116,32
ziemniaki	ha	-	-	225,79
uprawy przemysłowe	ha	-	-	259,95
buraki cukrowe	ha	-	-	1,90
rzepak i rzepik razem	ha	-	-	168,74
strączkowe jadalne na ziarno razem	ha	-	-	0,00
warzywa gruntowe	ha	-	-	10,22

W produkcji zwierzęcej dominuje produkcja mleka oraz żywca wołowego i wieprzowego. Chowem bydła zajmuje się 790 gospodarstw, w tym: 733 zajmuje się chowem krów, a chowem trzody chlewnej – 285 gospodarstw indywidualnych. Konie hodowane są w 652 gospodarstwach, natomiast drób hodowany jest w 398 gospodarstwach.

Tabela Nr 8. Pogłowie zwierząt gospodarskich.

	Jednostka miary	1996	2002	2010
Pogłowie zwierząt gospodarskich w sztukach dużych				
gospodarstwa rolne ogółem				
gospodarstwa utrzymujące zwierzęta gospodarskie	-	-	-	893
pogłowie zwierząt w sztukach dużych (SD)	szt.	-	-	15714
Pogłowie zwierząt gospodarskich (bydło, trzoda chlewna, konie, drób)				
gospodarstwa rolne ogółem				
liczba gospodarstw				
bydło razem	-	-	-	790
bydło krowy	-	-	-	733
trzoda chlewna razem	-	-	-	285
trzoda chlewna lochy	-	-	-	114
konie	-	-	-	59
drób ogółem razem	-	-	-	398
drób ogółem drób kurzy	-	-	-	394
zwierzęta gospodarskie				
bydło razem	szt.	-	-	19785
bydło krowy	szt.	-	-	10222
trzoda chlewna razem	szt.	-	-	3241
trzoda chlewna lochy	szt.	-	-	279
konie	szt.	-	-	252
drób ogółem razem	szt.	-	-	54852
drób ogółem drób kurzy	szt.	-	-	53002

Rolnicy w gminie Augustów posiadają 1671 ciągników, to oznacza, że jeden ciągnik (0,92) przypada na 10,87 ha użytków rolnych i dwa ciągniki na jedno gospodarstwo. W 920 gospodarstwach rolnych znajduje się 1671 ciągników, co oznacza, że średnio w jednym gospodarstwie znajdują się dwa ciągniki.

Tabela Nr 9. Ciągniki rolnicze.

	Jednostka miary	1996	2002	2010
Ciągniki rolnicze				
gospodarstwa rolne ogółem				
gospodarstwa rolne posiadające ciągniki	-	-	-	920
ciągniki w gospodarstwach rolnych	szt.	-	-	1671

Poniższa tabela przedstawia ilość gospodarstw, w których stosuje się nawozy mineralne oraz ich zużycie na 1 ha użytków rolnych. Najczęściej w gospodarstwach stosuje się nawozy mineralne, azotowe i wieloskładnikowe. Najmniej stosuje się nawozy wapniowe.

Tabela Nr 10. Gospodarstwa stosujące nawozy .

	Jednostka miary	1996	2002	2010
Gospodarstwa stosujące nawozy mineralne i wapniowe				
gospodarstwa rolne ogółem				
mineralne	-	-	-	913
azotowe	-	-	-	880
fosforowe	-	-	-	114
potasowe	-	-	-	127
wieloskładnikowe	-	-	-	591
wapniowe	-	-	-	31
Zużycie na 1 ha użytków rolnych				
mineralne	kg	-	-	108,9
azotowe	kg	-	-	63,1
fosforowe	kg	-	-	23,7
potasowe	kg	-	-	22,2
wapniowe	kg	-	-	3,5

Dane:

Melioracje

Sprawy związane z konserwacją urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na terenie gminy Augustów prowadzi Gminna Spółka Wodna, mająca siedzibę na terenie miasta Augustowa. Sprawami inwestycji zajmują się Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku Biuro Terenowe w Suwałkach.

5.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Wg danych statystycznych z roku 2010 powierzchnia gruntów leśnych w gminie Augustów wynosiła ogółem 8 598,30 ha i stanowiła 10,98% (78 183,40 ha) ogólnej powierzchni lasów w powiecie augustowskim. Grunty leśne publiczne w gminie Augustów zajmowały powierzchnię 7 701,30 ha i stanowiły 89,66% ogólnej powierzchni lasów gminy, natomiast lasy stanowiące własność prywatną zajmowały powierzchnię 888,00 ha i stanowiły 10,34% ogólnej powierzchni lasów w gminie.

Tabela Nr 11. Dane o lasach.

Jednostka administracyjna	Grunty leśne			Lesistość
	ogółem - ha	publiczne - ha	prywatne – ha	
Gmina Augustów	8 589,30	7 701,30	888,00	31,40
Powiat augustowski	78 183,40	67 531,40	10 652,00	46,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych na 2010 rok.

Lesistość w gminie Augustów w 2013 roku wynosiła 31,50 % i była niższa niż średnia w powiecie augustowskim, która wynosiła 46%.

Tabela Nr 12. Leśnictwo wszystkich form własności.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
LEŚNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI								
Powierzchnia gruntów leśnych								

ogółem	ha	8907,6	8907,3	8908,4	8589,3	8611,9	8611,9	8614,25
lesistość w %	%	32,6	32,6	32,6	31,4	31,5	31,5	31,5
grunty leśne publiczne ogółem	ha	7700,6	7700,3	7701,4	7701,3	7722,9	7722,9	7725,25
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	7698,7	7698,4	7699,5	7699,4	7721,8	7721,8	7724,15
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	7681,7	7681,4	7682,5	7682,4	7704,8	7704,8	7707,11
grunty leśne prywatne	ha	1207,0	1207,0	1207,0	888,0	889,0	889,0	889,00
Powierzchnia lasów								
lasy ogółem	ha	8694,4	8694,4	8695,2	8376,0	8396,4	8397,2	8399,58
lasy publiczne ogółem	ha	-	-	-	7488,0	7507,4	7508,2	7510,58
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	-	-	-	7486,1	7506,3	7507,1	7509,48
lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	-	-	-	7469,1	7489,3	7490,1	7492,44
lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	-	-	-	10,0	10,0	10,0	10,04
lasy publiczne gminne	ha	-	-	-	1,9	1,1	1,1	1,10
lasy prywatne ogółem	ha	-	-	-	-	889,0	889,0	889,00

Na terenie gminy Augustów znajduje się:

- Obręb Białobrzegi wchodzący w skład Nadleśnictwa Augustów;
- Obręb Rospuda wchodzący w skład Nadleśnictwa Szczebra.

5.2.2.1. Nadleśnictwo Augustów

Administracyjnie lasy Nadleśnictwa Augustów położone są w północno-wschodniej części województwa podlaskiego: w powiecie augustowskim, w gminach: Augustów - miasto, Augustów, Bargłów Kościelny, Lipsk, Płaska i Sztabin.

Położenie geograficzne nadleśnictwa określają współrzędne: 53°52' – 53°38' szerokości geograficznej północnej i 22°43' – 23°25' długości geograficznej wschodniej. Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo-leśną IBL lasy nadleśnictwa znajdują się w II Krainie Mazursko-Podlaskiej, w dzielnicy 4 – Puszczy Augustowskiej mezoregionie Równiny Augustowskiej (obręb Augustów w całości i część obrębów Balinka, Białobrzegi i Sztabin) oraz w mezoregionie Wołkuszańskim (część obrębu Balinka); w dzielnicy 1 – Pojezierza Mazurskiego mezoregionie Pojezierza Ełcko-Suwalskiego (część obrębów Augustów, Białobrzegi i Sztabin) w dzielnicy 5 – Wysoczyzny Białostockiej mezoregionie Kotliny Biebrzańskiej i mezoregionie Wzniesień Sokólsko-Białostockich (część obrębów Balinka, Białobrzegi i Sztabin).

Powierzchnia Nadleśnictwa Augustów wynosi 26026,7 ha. Jest ono podzielone na 4 obręby leśne: Augustów, Balinka, Białobrzegi, Sztabin, a te na 17 leśnictw: Lipowiec, Studzieniczne, Czarny Bród, Sajenek, Żyliny, Brzozowe Grądy, Jastrzębna, Kozi Rynek, Jesionowo, Wilcze

Bagno, Bargłów, Białobrzegi, Długie, Kolnica, Sztabin, Jaminy, Klonowo oraz szkółki leśne i łowiectwo na OHZ. Siedziba Nadleśnictwa mieści się w Augustowie.

Powierzchnia gruntów Obrębu Białobrzegi wynosi 6274,4525 ha i stanowi 24,10% ogólnej powierzchni Nadleśnictwa Szczebra (26026,7043 ha).

Ogółem lasy w Obrębie Białobrzegi posiadają powierzchnię – 6140,1883 ha i stanowią 24,12% powierzchni lasów w Nadleśnictwie Augustów (25448,7904 ha), z tego: 5969,6550 ha stanowią grunty leśne zalesione, 19,3559 ha grunty leśne niezalesione i 151,1774 ha stanowią grunty związane z gospodarką leśną.

Powierzchnia gruntów nieleśnych wynosi – 134,2642 ha, składają się na nią: grunty zadrzewione i zakrzewione o pow. 0,5400 ha, użytki rolne o pow. 91,2842 ha, użytki ekologiczne – 28,4984 ha i nieużytki o pow. 13,9416 ha.

Tabela Nr 13. Udział typów siedliskowych - Nadleśnictwo Augustów.

	Bśw	BMśw	BMw	LMb	OI	OLJ	LMw	LMśw	Bw	Bb	Lśw	BMb	Lw
%	37,4	19,1	7,7	7,6	7,6	7,1	4,6	2,4	1,7	1,5	1,3	1,2	0,8

Dane: Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Augustów na lata 2005-2014.

Tabela Nr 14. Udział gatunków według powierzchni występowania - Nadleśnictwo Augustów

sosna	olsza	brzoza	świerk	dąb	jesion
66,5%	16,9%	9,1%	6,4%	0,8%	0,3%

Dane: Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Augustów na lata 2005-2014.

Pozyskanie drewna (roczny etat użytkowania) wynosi 114 tys. m³. Nadleśnictwo posiada certyfikat FSC, prowadzenia dobrej gospodarki leśnej.

Plan Urządzenia Lasu - Nadleśnictwo Augustów

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku sporządziła Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Augustów, który jest integralną częścią Planu Urządzenia Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Augustów, sporządzonego na okres od 1.01.2005 do 31.12.2014 r. Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Augustów został sporządzony w celu:

- dokonania inwentaryzacji i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa Augustów;
- zdefiniowania istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- wskazania ułatwień w prowadzeniu gospodarki leśnej w oparciu o podstawy ekologiczne oraz w zgodzie z zapotrzebowaniem społecznym;
- ulepszenia i rozwijania metod ochrony przyrody;
- umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym;
- wytyczenia polityki i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Plan Urządzenia Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Augustów, zawiera:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, wg stanu na dzień 1 stycznia 2005r., o powierzchni łącznej – 26 029,91 ha;
- analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
- program ochrony przyrody.

Zawiera również zadania dotyczących etatu miąższościowego użytków głównych (rębnych i przedrębnych) w ilości 1 1167 408 m³ grubizny drewna netto, projektowanej powierzchni zalesień i odnowień – 3 049,55 ha, projektowanej powierzchni pielęgnowania lasu – 19 859,12 ha. Wskazuje zasady ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej. Reguluje gospodarkę łowiecką i wskazuje potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej.

Zarządzeniem Nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 6.10.2004 roku (znak: OR-0150-5/2004), z dniem 31 grudnia 2004 roku połączono Nadleśnictwo Augustów z Nadleśnictwem Białobrzegi. Od dnia 1 stycznia 2005 roku powyższym zarządzeniem zostało

powołane Nadleśnictwo Augustów, w skład którego weszły obręby: Augustów, Balinka, Białobrzegi i Sztabin. Powierzchnia nadleśnictwa po połączeniu wynosi 26026,7043 ha. Stan posiadania i podział gruntów na główne grupy użytków przedstawia poniższa tabela:

Tabela Nr 15. Stan posiadania i podział gruntów na główne grupy użytków Nadleśnictwo Augustów.

Grupa i rodzaj użytku	Obręb Białobrzegi		Nadleśnictwo Augustów	
	Pow. (ha)	Pow. (%)	Pow. (ha)	Pow. (%)
LASY RAZEM	6140,1883	97,86	25448,7904	97,78
Gruntu zalesione	5969,6550	95,14	24611,6178	94,56
Grunty niezalesione	19,3559	0,31	135,4213	0,52
Grunty związane z gospodarką leśną	151,1774	2,41	701,7513	2,70
GRUNTY NIELESNE - RAZEM	134,2642	2,14	577,9139	2,22
Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,5400	0,01	5,9481	0,02
Użytki rolne	91,2842	1,45	259,9389	0,99
Grunty pod wodami	-	-	3,5221	0,01
Użytki ekologiczne	28,4984	0,45	32,8321	0,13
Tereny różne	-	-	-	-
Grunty zabudowane	-	-	31,7706	0,12
Nieużytki	13,9416	0,23	244,9021	0,95
OGÓŁEM	6274,4525	100	26026,7043	100

Dane: Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Augustów na lata 2005-2014.

Ogólna powierzchnia lasów w Nadleśnictwie Augustów wynosi 25448,7904 ha, w tym powierzchnia Obrębu Białobrzegi wynosi 6140,1883 ha, co stanowi 24,13 % ogólnej powierzchni lasów.

Tabela Nr 16. Kategorie ochronności lasów - Nadleśnictwo Augustów.

Kategorie lasów	Obręb Białobrzegi		Nadleśnictwo Augustów	
	Pow. (ha)	Pow. (%)	Pow. (ha)	Pow. (%)
REZERWATY	-	-	1110,42	4,5
LASY OCHRONNE	1799,46	30,0	7913,42	32,00
Lasy wodochronne	-	-	49,82	0,2
Lasy stanowiące wyłącznie drzewostany nasienne	-	-	49,82	0,2
Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	241,12	4,0	255,15	1,0
Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	267,23	4,5	863,60	3,5
Lasy położone w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk	1769,18	29,6	4648,40	18,8
RAZEM LASY OCHRONNE	4076,99	68,1	13730,39	55,5
LASY GOSPODARCZE	1912,00	31,9	9906,06	40,0
OGÓŁEM	5988,99	100	24747,11	100

Dane: Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Augustów na lata 2005-2014.

Z powyższego zestawienia wynika, że aż 68,1% powierzchni lasów obrębu Białobrzegi stanowią lasy ochronne. Duży wpływ na udział lasów ochronnych w ogólnej powierzchni leśnej obrębu Białobrzegi ma położenie części lasów w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk – 29,6% oraz udział siedlisk wilgotnych i bagiennych, które wchodzi w skład lasów wodochronnych.

Lasy wodochronne stanowią 30,0% powierzchni ogólnej w obrębie, natomiast lasy położone w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk stanowią 29,6%. Lasy ochronne w Obrębie Białobrzegi wynoszą - 1799,46 ha i stanowią 29,69% ogólnej powierzchni lasów ochronnych w Nadleśnictwie Augustów wynoszącej - 7913,42 ha. Podstawowym celem lasów ochronnych są funkcje pozaprodukcyjne.

Lasy gospodarcze w Obrębie Białobrzegi stanowią 31,9% ogólnej powierzchni lasów.

Na terenie lasów w Obrębie Białobrzegi nie występują rezerваты przyrody.

Lasy gospodarcze w Obrębie Białobrzegi wynoszą - 1912,00 ha i stanowią 19,30% ogólnej powierzchni lasów gospodarczych w Nadleśnictwie Augustów wynoszącej - 24747,11 ha.

Drzewostany

Lasy Obrębu Białobrzegi pochodzą: z odrośli – 8,03 ha (0,13%), z samosiewu – 613,46 ha (10,28%), z sadzenia – 85340,91ha (89,47%). Brak jest informacji nt. pochodzenia ok. 7,30 ha lasów.

Pod względem wieku największą powierzchnię zajmują lasy w przedziale od 41 do 80 lat – 2884,66 ha, natomiast lasy powyżej 80 lat – zajmują powierzchnie – 1782,89 ha. Pozostała zaś powierzchnia lasów – 1300,08 ha w obrębie jest w wieku poniżej 40 lat.

W obrębie Białobrzegi występują drzewostany:

- jednogatunkowe – pow. 1716,84 (28,77%);
- dwugatunkowe – pow. 1672,32 ha (28,01);
- trzygatunkowe – pow. 1389,97 (23,28%);

cztero i więcej gatunkowe – pow. 1190,50 ha (19,94%).

Porównane wybranych cech drzewostanów Nadleśnictwie Augustów w ramach grup wiekowych przedstawia następująca tabela.

Tabela Nr 17. Cechy drzewostanów w ramach grup funkcji lasu – Nadleśnictwo Augustów.

Obręb	Grupa funkcji	Przeciętny wiek	Przeciętny zapas	Średni przyrost	Udział gatunków	
					liściastych	iglastych
Nadleśnictwo Augustów	Rezerwy	91	235	5,0	40	60
	Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia	65	239	6,0	60	40
	Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia	74	307	6,7	12	88
	Lasy gospodarcze	65	290	7,3	3	97
Obręb Białobrzegi	Rezerwy	-	-	-	-	-
	Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia	62	231	6,3	69	31
	Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia	68	321	7,4	22	78
	Lasy gospodarcze	65	301	7,9	8	92
Obręb Augustów	Rezerwy	85	287	6,4	7	93
	Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia	70	248	5,8	38	62
	Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia	78	299	6,3	5	95
	Lasy gospodarcze	63	268	7,0	0	100
Obręb Balinka	Rezerwy	91	231	4,9	43	57
	Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia	67	239	5,8	56	44
	Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia	87	399	5,3	100	-
	Lasy gospodarcze	61	276	7,4	2	98

Obręb Sztabin	Rezerваты	-	-	-	-	-
	Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia	54	245	6,5	76	24
	Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia	67	282	4,7	100	-
	Lasy gospodarcze	70	319	7,2	2	98

Dane: Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Augustów na lata 2005-2014.

Przeciętny wiek lasów ochronnych ogólnego przeznaczenia w Obrębie Białobrzegi wynosi 62 lata i jest najniższy w Nadleśnictwie Augustów. Wyższy przeciętny wiek lasów ochronnych występuje w obrębie Augustów, gdzie wynosi 70 lat. Najniższy jest w obrębie Sztabin i wynosi 52 lata.

Przeciętny wiek lasów ochronnych specjalnego przeznaczenia w Obrębie Białobrzegi wynosi 68 lata i jest najniższy w Nadleśnictwie Augustów. Wyższy przeciętny wiek lasów ochronnych występuje w obrębie Balinka, gdzie wynosi 87 lat. Najniższy występuje w lasach Obrębu Sztabin i wynosi 67 lat.

Jeśli chodzi o lasy gospodarcze to przeciętny wiek w Obrębie Białobrzegi wynosi 65 lat. Wyższy przeciętny wiek lasów gospodarczych występuje w obrębie Sztabin, gdzie wynosi 70 lat. Najniższy występuje w Obrębie Balinka i wynosi 61 lat.

Najwyższy przeciętny zapas w m³/ha (z wyłączeniem rezerwatów) występuje w grupie lasów ochronnych specjalnego przeznaczenia w Obrębie Balinka i wynosi 399m³/ha, najniższy zaś wynoszący 231m³/ha występują w Obrębie Białobrzegi. W grupie lasów ochronnych na drugim miejscu jest Obręb Białobrzegi, gdzie przeciętny zapas wynosi 301m³/h, przy najwyższym wynoszącym 319m³/ha w Obrębie Sztabin.

Najwyższy średni przyrost jest występuje w Obrębie Białobrzegi i wynosi 7,9 m³/ha w grupie lasów gospodarczych, natomiast najniższy w Obrębie Sztabin w grupie lasów ochronnych specjalnego przeznaczenia i wynosi 4,7 m³/ha.

W Obrębie Białobrzegi udział gatunków liściastych (69%) w grupie lasów ochronnych ogólnego przeznaczenia jest dwukrotnie wyższy niż iglastych (31%). Odwrotnie jest w grupie lasów ochronnych specjalnego przeznaczenia, gdzie udział gatunków liściastych wynosi 22%, natomiast iglastych 78%. Natomiast lasy gospodarcze iglaste stanowią aż 98% udziału gatunkowego. Pozostałe 2% to gatunki liściaste.

W Obrębie Balinka i Obrębie Sztabin lasy ochronne specjalnego przeznaczenia stanowią 100% gatunków liściastych. Natomiast w Obrębie Augustów lasy gospodarcze stanowią 100% gatunków iglastych.

W zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Augustów w obrębie Białobrzegi położony jest rezerwat przyrody „Jezioro Kolno” o powierzchni 269,26 ha, który jest rezerwatem ornitologicznym objętym ochroną częściową. Rezerwat ornitologiczny „Jezioro Kolno” utworzony został w 1960 r. (M. P. nr 29, poz. 137) dla ochrony miejsc lęgowych ptactwa wodnego, w tym głównie łąbiedzia niemego.

Położony jest 2 km na południowy zachód od wsi Kolnica - 8 km na południe od Augustowa. Jezioro Kolno zajmuje rozległe zagłębienie wytopiskowe, którego znaczna część jest już zatorfiona. Jezioro jest przepływowe. Rezerwat obejmuje całe jezioro Kolno wraz ze strefą przybrzeżnego szuwaru. Jego głębokość zawarta jest w przedziale od 1,00 m do 3,30 m.

Bardzo bogata jest fauna ptaków rezerwatu. Jest tu około 100 łąbiedzi niemych, w tym ok. 10 par gnieźdzących się. Ponadto gnieźdzą się liczne gatunki kaczek, 2 gatunki rybitw, bąk, myszołów, około 600 osobników mewy śmieszki i szereg innych. W przybrzeżnych zaroślach gnieździ się remiz. Z powodu zatorfionych brzegów dostęp do jeziora Kolno jest bardzo utrudniony. Najłatwiej dostać się do brzegu jeziora można od strony wschodniej - od środka wsi Rzepiski.

Zadrzewienia

Zadrzewienia pełnią następujące funkcje: ograniczenie erozji wietrznej i wodnej poprawa bilansu wodnego, ochrona czystości wód, sanitarne i biocenotyczne, estetyczne, produkcja drewna, grzybów, owoców oraz miodu. W Obrębie Białobrzegi zadrzewienia stanowią powierzchnię – 0,54 ha i występują w oddz. 37n, 38r, 142p.

Lasy ochronne

Lasy ochronne w Nadleśnictwie Augustów wynoszą 13730,39 ha, stanowią 55,5% ogółu powierzchni leśnej nadleśnictwa.

Lasy ochronne są to lasy pełniące (wyłącznie lub dodatkowo) funkcję pozaprodukcyjną związane z ochroną gruntów, wód, infrastruktury oraz terenów zamieszkałych przez człowieka i zagrożonych skutkami zjawisk żywiołowych, np. powodzią.

Lasy ochronne spełniają następujące funkcje:

- lasów glebochronnych i wodochronnych (zabezpieczających glebę przed erozją i wysuszeniem jak również zabezpieczające cieki, zbiorniki wodne i wododziały);
- lasów klimatycznych - chroniących mikroklimat obszarów urbanistycznych i przemysłowych;
- lasów rekreacyjno-wypoczynkowych spełniających rolę wypoczynkową dla ludzi;
- lasów uzdrowisko-klimatycznych - chroniących warunki i obszary uzdrowiskowe.

Za lasy ochronne zgodnie z ustawą o lasach, mogą być uznane lasy, które:

- określane często jako glebochronne;
- określane często jako wodochronne;
- gdzie zakładane są na przykład parki narodowe;
- określane jako strefy zieleni wysokiej, lasy krajobrazowe, rekreacyjno-wypoczynkowe;
- z przeważającą funkcją wodo i glebochronną oraz przeciwwietrzną. są położone w strefie górnej granicy lasów.

5.2.2.2. Nadleśnictwo Szczebra

Nadleśnictwo Szczebra położone jest w województwie podlaskim w powiatach: augustowskim (gminy: Augustów, Nowinka i Płaska) i suwalskim (gminy: Bakalarzewo, Raczki i Suwałki) oraz w województwie warmińsko-mazurskim w powiecie oleckim (gmina Wieliczki). Nadleśnictwo Szczebra znajduje się w północno – wschodniej części Polski, pomiędzy 22°42' a 23°14' długości geograficznej wschodniej i 53°51' a 54°05' szerokości geograficznej północnej. Pod względem fizjograficznym położone jest na terenie Pojezierza Zachodniosuwalskiego Pojezierza Etckiego i Równiny Augustowskiej.

Zgodnie z „Regionalizacją przyrodniczo leśną Polski 2010” Nadleśnictwo Szczebra, położone jest w: Krainie Przyrodniczo-Leśnej II - Mazursko-Podlaskiej; Mezoregionie – Puszczy Augustowskiej; Mezoregionie – Wigier i Rospudy; Mezoregionie – Pojezierza Etckiego.

Powierzchnia gruntów Nadleśnictwa Szczebra wynosi 19789,7481 ha. W jego skład wchodzi obręby leśne: Szczebra, Serwy I, Rospuda. Siedziba nadleśnictwa mieści się w miejscowości Szczebra (w gminie Nowinka).

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku sporządziła Program Ochrony Przyrody, który jest integralną częścią Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Szczebra, sporządzonego na okres od 1.01.2014 do 31.12.2023 r. Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Szczebra został sporządzony w celu:

- dokonania inwentaryzacji i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa Szczebra;
- zdefiniowania istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- wskazania ułatwień w prowadzeniu gospodarki leśnej w oparciu o podstawy ekologiczne oraz w zgodzie z zapotrzebowaniem społecznym;
- ulepszenia i rozwijania metod ochrony przyrody;

- umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym;
- wytyczenia polityki i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Na terenie gminy Augustów położony jest Obręb Rospuda.

Powierzchnia gruntów Obrębu Rospuda wynosi 7756,8936 ha i stanowi 39,19% ogólnej powierzchni Nadleśnictwa Szczebra.

Ogółem lasy w Obrębie Rospuda posiadają powierzchnię – 7756,8936 ha i stanowią 38,96% powierzchni lasów w Nadleśnictwie Szczebra, z tego: 7497,5414 ha stanowią grunty leśne zalesione, 95,0105 ha grunty leśne niezalesione i 215,1494 ha stanowią grunty związane z gospodarką leśną.

Powierzchnia gruntów nieleśnych wynosi – 259,3522 ha, składają się na nią: grunty zadrzewione i zakrzewione o pow. 23,1955, użytki rolne o pow. 136,5509 ha, grunty pod wodami o pow. 29,0873 ha, grunty zabudowane o pow. 0,3231 ha i nieużytki o pow. 70,1954 ha.

Udział gatunków według powierzchni występowania w Nadleśnictwie Szczebra:

Tabela Nr 18. Udział gatunków według powierzchni występowania w Nadleśnictwie Szczebra.

Gatunek rzeczywisty	Powierzchnia	
	ha	%
Sosna	11284,77	61,19
Modrzew	75,15	0,41
Świerk	4003,74	21,71
Daglezja	0,34	0,00
Buk	0,29	0,00
Dąb	946,34	5,13
Klon	1,76	0,01
Jesion	5,76	0,03
Grab	91,29	0,50
Brzoza	879,20	4,77
Olsza	1131,90	6,14
Osika	5,50	0,03
Wierzba	0,24	0,00
Lipa	14,04	0,8
Razem	18440,32	100,00

Dane: Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Augustów.

Powyższe dane wskazują na dominację sosny – 61,19% i świerka – 21,71% w drzewostanach Nadleśnictwa Szczebra. W Obrębie Rospuda dominacja sosny nie jest tak duża. Rzadko występujące gatunki to: daglezja, buk, wierzba, klon i jesion.

Tabela Nr 19. Udział typów siedliskowych w Obrębie Rospuda.

	Bśw	Bb	BMśw	BMw	BMb	LMśw	LMw	LMb	Lśw	Lw	OI	OLJ
%	6,02	0,87	35,25	0,55	1,81	14,19	1,00	1,34	29,79	2,10	6,78	0,30

Dominującymi typami siedliskowymi lasu obrębu Rospuda są: BMśw – 35,25% i Lśw – 29,79%.

Ze względu na strukturę torficzną siedliska dzielimy na:

- bory i bory mieszane (Bśw, Bb, BMśw, BMw, BMb) – 44,50% (3240,78ha);
- lasy i lasy mieszane (LMśw, LMw, Lmb, Lśw, Lw) – 48,42% (3525,82 ha);
- olsy (OI, OIJ) – 7,08% (515,88 ha).

Ze względu na strukturę wilgotnościową siedliska dzielimy na:

- siedliska świeże (Bśw, BMśw, LMśw, Lśw) – 85,25% (6207,72 ha);
- siedliska wilgotne (BMw, LMw, Lw) – 3,65% (266,41 ha);
- siedliska bagienne i łęgowe (Bb, BMb, Lmb, OI, OIJ) – 11,10% (808,35 ha).

Tabela Nr 20. Kategorie ochronności lasów – Nadleśnictwo Szczebra.

Kategorie lasów	Obręb Rospuda		Nadleśnictwo Szczebra	
	Pow. (ha)	Pow. (%)	Pow. (ha)	Pow. (%)
REZERWATY	-	-	578,30	3,10
LASY OCHRONNE				
Lasy wodochronne	1490,97	20,47	3770,00	20,19
Lasy glebochronne	94,29	1,30	108,71	0,58
Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	3243,24	44,41	11662,73	62,45
Lasy stanowiące wyłącznie drzewostany nasienne	1,26	0,02	37,04	0,20
Lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych	23,62	0,32	52,80	0,28
Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	123,53	1,70	149,77	0,80
Lasy położone w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk	-	-	1,23	0,01
RAZEM LASY OCHRONNE	4967,91	68,22	15782,28	84,51
LASY GOSPODARCZE	2314,57	31,78	2314,57	12,39
OGÓŁEM	7282,48	100,00	18675,15	100

Z powyższego zestawienia wynika, że aż 68,22% powierzchni lasów obrębu Rospuda stanowią lasy ochronne. Duży wpływ na udział lasów ochronnych w ogólnej powierzchni leśnej obrębu Rospuda mają lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody – 44,41% oraz lasy wodochronne – 20,47 %.

Lasy ochronne w Obrębie Rospuda posiadają powierzchnię wynoszącą 4967,91 ha i stanowią 29,69% ogólnej powierzchni lasów ochronnych w Nadleśnictwie Szczebra 31,47% wynoszącej – 15782,28 ha. Podstawowym celem lasów ochronnych są funkcje pozaprodukcyjne.

Na terenie lasów w Obrębie Rospuda nie występują rezerwy przyrody.

Lasy gospodarcze w Obrębie Rospuda zajmują powierzchnię - 2314,57 ha i stanowią 31,78 % ogólnej powierzchni lasów gospodarczych w obrębie oraz 100% w Nadleśnictwie Augustów wynoszącej - 24747,11 ha. W pozostałych obrębach Nadleśnictwa Szczebra t.j. w obrębie Serwy I i w obrębie Szczebra lasy gospodarcze nie występują.

Lasy ochronne

Prowadzenie działalności gospodarczej w lasach ochronnych powinno być podporządkowane pełnionej przez nie funkcji, dla których zostały powołane. Projektowanie użytkowania rębego w tych lasach, wynika ze stwierdzonych na gruncie potrzeb ochronnych i hodowlanych.

Lasy wodochronne

W lasach wodochronnych zabronione są czynności mogące niekorzystnie wpłynąć na stan chronionych przez nie zasobów wodnych. W PUL ograniczono powierzchnię cięć rębnych, wydłużono nawrót cięć i okres odnowienia. Lasy wodochronne na źródłiskach są wyłączone użytkowania rębego. Zasady postępowania w lasach ochronnych reguluje rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992r. (Dz. U. Nr 67 z 1992 r. poz. 337).

Lasy glebochronne

W drzewostanach znajdujących się na stokach zaplanowano zabiegi bez użytkowania rębnią zupełną, wszelkie czynności powinny zmierzać do zapewnienia w maksymalnym stopniu ochrony gleby przed erozją.

Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody

O wielkości zadań hodowlano-ochronnych decydują działania niezbędne do ochrony rzadkich lub zagrożonych siedlisk, zwierząt i roślin. Zasady postępowania w lasach ochronnych reguluje rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992r. (Dz. U. Nr 67 z 1992 r. poz. 337).

Lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych

Ewentualne zabiegi hodowlano-ochronne powinny być uzgadniane z prowadzącymi badania. Zasady postępowania w lasach ochronnych reguluje rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992r. (Dz. U. Nr 67 z 1992 r. poz. 337).

Lasy stanowiące drzewostany nasienne wyłączone z użytkowania rębego

Zaplanowane zabiegi mają na celu usuwanie drzew chorych i źle ukształtowanych oraz wzmagające obradkanie nasion. Na podstawie Decyzji Zakładu Genetyki i Fizjologii IBL z dnia 23. 02. 1999 r. w oddziale 160 obrębu Serwy I zalecono stopniową likwidację drzewostanu nasiennego z jednoczesnym zakładaniem uprawy pochodnej.

Drzewostany

Lasy Obrębu Rospuda pochodzą: z odsiewu – 11,78ha (0,16%), z samosiewu – 2,13 ha (0,04%), z sadzenia – 841,09 ha (11,70%). Brak jest informacji nt. pochodzenia ok. 641 ha lasów, które stanowią 88,11% powierzchni obrębu.

Pod względem wieku największą powierzchnię zajmują lasy w przedziale od 41 do 80 lat – 2862,49 ha, a nieco mniejszą lasy powyżej 80 lat – 2829,13 ha. Pozostała powierzchnia lasów w obrębie jest w wieku poniżej 40 lat.

W obrębie Rospuda występują drzewostany:

- jednogatunkowe – pow. 685,70 ha (9,54%);
- dwugatunkowe – pow. 3730,63 ha (51,90%);
- trzygatunkowe – pow. 1683,16 (23,42%);
- cztero i więcej gatunkowe – pow. 1087,96 ha (15,14%).

Pozostałe informacje

Obszar Nadleśnictwa Szczebra nie jest bogaty w surowce mineralne. Występują głównie czwartorzędowe złoża, które należą do kopalin pospolitych, takich jak: piaski, żwiry i torfy, rzadziej iły i gliny. Wydobycie złóż kruszywa odbywa się metodami odkrywkowymi z małych wyrobisk, głównie na potrzeby lokalne.

Występują też obfite złoża borowiny, wykorzystywane w leczeniu sanatoryjnym do leczenia chorób reumatycznych i narządów ruchu. Złoża o wysokiej jakości balneologicznej występują m.in. w okolicach Szczebry, obecnie nie są eksploatowane.

Obszar Nadleśnictwa Szczebra charakteryzuje się dużym bogactwem form przyrodniczych, do których zalicza się: formy ochrony przyrody, krajobrazu i obszary funkcyjne o zróżnicowanym układzie reżimów ochronnych: rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, ochrony gatunkowej roślin i zwierząt i obszary Natura 2000.

Na terenie Nadleśnictwa Szczebra, zlokalizowane są 2 rezerваты przyrody: Brzozowy Grąd i Jezioro Kalejty – poza terenem gminy Augustów.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” został powołany rozporządzeniem Nr 17/05 Wojewody Podlaskiego z 25.02.2005 r (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 54, poz. 730). Położony jest w powiecie augustowskim, na terenie gminy Nowinka i w powiecie suwalskim, na terenie gmin: Bakalarzewo, Filipów, Przerośl, Raczki i Szczebra. Obejmuje dolinę rzeki Rospudy o łącznej powierzchni 25250 ha. Został utworzony w celu ochrony i zachowania doliny Rospudy odznaczającej się wysokim stopniem naturalności, z roślinnością torfowiskową zbiorowisk leśnych i nieleśnych.

Drugi Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” został powołany rozporządzeniem Nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z 25.02.2005 r (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 54, poz. 734). Położony jest w powiecie augustowskim, na terenie gmin:

Augustów, Augustów miasto, Nowinka, Płaska, Lipsk i Sztabin. Obejmuje obszar Puszczy Augustowskiej i Kanału Augustowskiego o łącznej powierzchni 65475 ha. Został utworzony w celu ochrony i zachowania jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej oraz wartości kulturowych i historycznych Kanału Augustowskiego.

Na gruntach Nadleśnictwa Szczebra znajduje się 6 pomników przyrody, powołanych rozporządzeniami Wojewody. Wszystkie z nich to drzewa, a 4 mają status pomników grupowych.

W Nadleśnictwie Szczebra możliwe jest występowanie rośliny i grzyby chronione, m.in.:

102 gatunki roślin (objętych ochroną: 73 – ściśłą, 29 – częściową), 4 gatunki porostów (objętych ochroną: 1 – ściśłą, 3 – częściową), 3 gatunki grzybów (wszystkie objęte ochroną ściśłą).

Występują też gatunki zwierząt chronionych, takie jak: 30 bezkręgowców (26 objętych ochroną ściśłą i 4 częściową), 3 kręgowców i ryb kostnych (wszystkie objęte ochroną ściśłą), 13 płazów (wszystkie objęte ochroną ściśłą), 5 gadów (wszystkie objęte ochroną ściśłą), 148 ptaków (142 objętych ochroną ściśłą i 6 częściową), 24 ssaki (21 objętych ochroną ściśłą i 3 częściową).

Nadleśnictwo Szczebra położone jest w zasięgu następujących obszarów Natura 2000, zatwierdzonych przez Komisję Europejską i polski rząd: PLB200002 – Puszcza Augustowska, PLH200005 – Ostoja Augustowska, PLH200022 – Dolina Górnej Rospudy.

Na obszarze Nadleśnictwa Szczebra wytyczonych jest wiele turystycznych szlaków pieszych, rowerowych, kajakowych, ścieżek edukacyjnych oraz szlak konny. Szlaki turystyczne przebiegające przez obszar nadleśnictwa nie kolidują z prowadzoną gospodarką leśną i nie wpływają negatywnie na drzewostany, mimo iż co roku zwiększa presja turystyczna, tj. zwiększa się osób przebywających w lesie. Po terenach leśnych poruszają się również osoby w celach zbioru runa leśnego, to niejednokrotnie wiąże się z wjazdem do lasu pojazdów mechanicznych, zaśmiecaniem lasu, a nawet płoszeniem zwierząt, ale jest to forma okresowa. Obecnie na terenie Nadleśnictwa Szczebra dominują formy turystyki indywidualnej o charakterze przyrodniczym, ornitologicznym lub historycznym.

Można przyjąć, że presja turystyczna nie stanowi istotnego problemu dla środowiska leśnego na terenie Nadleśnictwa Szczebra.

5.2.2.3. Lasy prywatne

W roku 2010 zmniejszyła się powierzchnia gruntów leśnych prywatnych z 1208,90 ha w roku 2007 do 889,90 ha. od tego okresu powierzchnia gruntów leśnych prywatnych utrzymuje się prawie na tym samym poziomie W roku 2013 wynosiła 890,10 ha. z lasów prywatnych pozyskuje się ok. 414 m³ drewna.

Tabela Nr 21. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
LASY NIESTANOWIĄCE WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA								
Powierzchnia gruntów leśnych								
ogółem	ha	1208,90	1208,90	1208,90	889,90	890,10	890,10	890,10
las ogółem	ha	1208,90	1208,90	1208,90	889,90	890,10	890,10	890,10
lasy ochronne	ha	330,00	330,00	330,00	0,00	0,00	0,00	0,00
grunty leśne prywatne ogółem	ha	1207,00	1207,00	1207,00	888,00	889,00	889,00	889,00
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	1196,00	1196,00	1196,00	886,00	887,00	887,00	887,00
grunty leśne prywatne lasy ochronne	ha	330,00	330,00	330,00	0,00	0,00	0,00	0,00

grunty leśne gminne ogółem	ha	1,90	1,90	1,90	1,90	1,10	1,10	1,10
grunty leśne gminne lasy ogółem	ha	1,90	1,90	1,90	1,90	1,10	1,10	1,10
Odnowienia i zalesienia								
ogółem	ha	2,0	3,0	3,0	2,0	2,0	3,0	2,7
las prywatne	ha	2,0	3,0	3,0	2,0	2,0	3,0	2,7
Pozyskanie drewna (grubizny)								
ogółem	m ³	332	258	700	884	1186	2009	414
las prywatne	m ³	332	258	700	884	1186	2009	414

5.3. Wielkość i jakość zasobów wodnych

Wody powierzchniowe w gminie Augustów gromadzą się w korytach rzek, cieków wodnych, kanałów i stale prowadzących wodę rowów oraz w jeziorach, stawach i mokradłach. Przez obszar gminy przebiega Kanał Augustowski ze śluzami: "Borki" w Netcie Folwark i Białobrzegach.

Główną rzeką przepływającą przez gminę jest rzeka Netta. Jest to prawostronny dopływ rzeki Biebrzy o długości 102,5 km. Rzeka Netta nazywana w górnym odcinku rzeką Rospudą, płynie w kierunku południowym i południowo-wschodnim, mijając jeziora: Czarne, Rospuda Filipowska, Kamienne, Długie Filipowskie, Garbaś, Głębokie, Sumowo, Okrągłe Bakałarszewskie, Bolesty, a następnie przez teren gminy Augustów. Wpływa w okolicy Świętego Miejsca i uchodzi do jeziora Rospuda Augustowska powiązanego z jeziorem Necko. Z jeziora Necko wypływa jako Netta wspólnym szlakiem z Kanałem Augustowskim, a później jako Kanał Bystry wpada do jeziora Sajno. Z jeziora Sajno, już jako Netta, płynie zasilając w wodę położony obok Kanał Augustowski, łączy się z nim w okolicy wsi Sosnowo. Po połączeniu z Kanałem Augustowskim rzeka płynie uregulowanym korytem i uchodzi poprzez jaz piętrzący do Biebrzy obok śluzy w Dębowie. Główne dopływy Rospudy-Netty na terenie powiatu augustowskiego to: Blizna ze Szczeberką, Zalewianka (Kamienny Brod), Turówka, Kolniczanka, Olszanka i Bargłówka.

Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrogeologicznej główny poziom wodonośny na terenie gminy Augustów to głównie piętro czwartorzędowe oraz miejscami na wschód od Kanału Augustowskiego, gdzie główny poziom wodonośny sięga wód trzeciorzędowych. Potencjalna wydajność studni wierconych na terenie gminy waha się w przedziale od 10 – 30 m³/h do 50 – 70 m³/h. W 2012 r. w ramach monitoringu diagnostycznego Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie wyznaczył 1 punkt do badań wód podziemnych z terenu powiatu augustowskiego w Kamieniu (gm. Sztabin). Jakość wód odpowiadała III klasie czystości i mieściła się w granicach dobrego stanu wód podziemnych. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w latach 2010-2012 roku na terenie powiatu augustowskiego przeprowadził badania rzek.

Badania umożliwiły dokonanie ocen: stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu JCW (jednolitych części wód) oraz ocenę w obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Stan wód na terenie Gminy Augustów oceniony został na podstawie badań w następujących punktach pomiarowych:

- Turówka - Białobrzegi na rzece Turowce;
- Zalewianka – Mazurki na rzece Zelewiance;
- Netta - Kozia Szyja na rzece Rospuda (od wypływu z jeziora Bolesty do wypływu z jeziora Necko ze Szczeberką od Blizny;
- Netta - Polkowo-Zwierzyniec na rzece Netta (od wypływu z jez. Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jeziora Sajno.

Rzeka Turówka

Rzeka Turówka jest w znacznej części uregulowana, a w jej zlewni znajduje się zamknięte składowisko odpadów miasta Augustów. Ocena jakości wód rzeki Turówki w profilu w miejscowości Białobrzegi wygląda następująco:

- Ocena stanu ekologicznego – na podstawie wskaźników biologicznych wskazano słaby stan biologiczny w JCW (IV klasa). Pośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych wykazano przekroczenie wartości azotu Kjeldahla, w związku z tym stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do stanu słabego (IV klasa).
- Ocena stanu chemicznego – w 2011 roku stan chemiczny nie był oceniany. Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach o kodzie PLRW20001826229829 stwierdzono przyspieszoną eutrofizację pochodzącą ze źródeł antropogenicznych z uwagi na przekroczenie zawartości azotu Kjeldahla.
- Ocena stanu JCW – stan ekologiczny w JCW o kodzie PLRW20001826229829 – Turówka nie osiągnęła stanu dobrego lub powyżej dobrego, w związku z tym stan wód oceniono jako zły.

Rzeka Zalewianka

W 2012 r. w ramach monitoringu operacyjnego przeprowadzono badania w profilu w miejscowości Mazurki – przed ujściem do jeziora Necko. Ocena jakości wód rzeki Zalewianki w profilu w miejscowości Mazurki:

- Ocena stanu ekologicznego – na podstawie wskaźników biologicznych wykazano umiarkowany stan biologiczny w JCW (III klasa), w związku z tym stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do stanu umiarkowanego (III klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych wykazano przekroczenia wartości ogólnego węgla organicznego określonego dla stanu dobrego.
- Ocena stanu chemicznego – w 2012 roku stan chemiczny nie był oceniany.
- Ocena przydatności do bytowania ryb – w 2012 roku ocena przydatności do bytowania ryb w warunkach naturalnych nie była oceniana.
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach Jednolitej Części Wód stwierdzono przekroczenie wartości węgla organicznego, co może wskazywać na przyspieszoną eutrofizację pochodzącą ze źródeł antropogenicznych.
- Ocena stanu JCW – stan ekologiczny w JCW o kodzie PLRW2000182622729 – Zalewianka nie osiągnęła stanu dobrego lub powyżej dobrego, w związku z tym stan wód oceniono jako zły.

Rzeka Netta (Rospuda)

Ocena jakości wód rzeki Netty (Rospudy) w profilu uroczysko Kozia Szyja:

- Ocena stanu ekologicznego – na podstawie wskaźnika biologicznego wykazano dobry stan wód w JCW (II klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych nie wykazano przekroczeń wartości określonych dla stanu dobrego, w związku z tym stan ekologiczny w JCW zakwalifikowano do stanu dobrego (II klasa).
- Ocena stanu chemicznego – w 2012 r. stan chemiczny nie był oceniany.
- Ocena przydatności do bytowania ryb – badania wykazały, że wody spełniają kryteria bytowania ryb w warunkach naturalnych.
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach nie stwierdzono przyspieszonej eutrofizacji pochodzącej ze źródeł antropogenicznych.
- Ocena stanu JCW – ze względu na dobry stan ekologiczny i brak oceny stanu chemicznego nie była możliwa ocena stanu jednolitej części wód.

Rzeka Netta (Rospuda) w profilu Polkowo-Zwierzyniec

Ocena jakości wód rzeki Netty (Rospudy) w profilu Polkowo-Zwierzyniec:

- Ocena potencjału ekologicznego – ocena elementu biologicznego wykazała stan bardzo dobry (I klasa). Spośród badanych stężeń wskaźników fizykochemicznych oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego nie wykazano przekroczeń wartości określonych dla II klasy, w związku z tym potencjał ekologiczny w JCW zakwalifikowano do dobrego i powyżej dobrego (II klasa).
- Ocena stanu chemicznego na podstawie wybranych wskaźników chemicznych wskazała przekroczenie norm dopuszczalnych zawartości di(2-etyloheksyl) ftalanu (DEHP) i zaklasyfikowano go do stanu poniżej dobrego wód w JCW. W wyniku weryfikacji oceny ostatecznie stan chemiczny zakwalifikowano do stanu dobrego.
- Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż w wodach Jednolitej Części Wód o kodzie PLRW200002622989 nie stwierdzono przyspieszonej eutrofizacji pochodzącej ze źródeł antropogenicznych.
- Ocena stanu JCW na podstawie oceny potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wykazała, że stan wód w JCW o kodzie PLRW200002622989 – Netta (Rospuda) od wypływu z jeziora Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jeziora Sajno jest dobry.

Jezioro Kolno

Do wód powierzchniowych na terenie gminy Augustów zaliczane jest również Jezioro Kolno. Jest to jezioro polodowcowe, wytopiskowe. Powierzchnia zwierciadła wody zajmuje ponad 269,26 ha. Jest to akwen płytki - głębokość maksymalna nie przekracza 3,30 m, a głębokość średnia to 0,5 m. Akwen ma formę lekko wklęsłą o łagodnych, zarośniętych i bagnistych brzegach. Kształt misy charakteryzuje się występowaniem rozległych płycizn. Linia brzegowa jest słabo rozwinięta. Od 1960 roku jezioro Kolno jest rezerwatem ornitologicznym utworzonym w celu zachowania miejsc lęgowych łabędzia niemego. Jezioro Kolno jest bardzo podatne na degradację - wynika to głównie z bardzo małej głębokości i dość niskiej objętości akwenu.

Obecnie stosowana ocena stanu jezior opiera się na zasadach wymaganych przez Ramową Dyrektywę Wodną. Wstępna ocena stanu ekologicznego i stanu chemicznego jezior wykonana przez służby WIOŚ podlega weryfikacji przez instytucję wskazaną przez GIOŚ (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska). Jezioro Kolno zbadane zostało w 2012 r. w ramach monitoringu operacyjnego. Badania wskazały na bardzo dobry stan ekologiczny wód jeziora. Elementem decydującym o ocenie w opinii eksperckiej był PMPL, czyli multimetriks fitoplanktonowy. Jest to wskaźnik biologiczny (chlorofil „a”) świadczący o rozwoju fitoplanktonu. Zweryfikowana przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy ocena stanu ekologicznego Jeziora Kolno potwierdziła bardzo dobry stan ekologiczny jego wód.

5.4. Ochrona środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

5.4.1. Ochrona środowiska

Ochrona środowiska

Podstawowym dokumentem regulującym działania z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy Augustów jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz opracowany na mocy tej ustawy Gminny Program Ochrony Środowiska gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021.

W latach 2014 – 2021 zaplanowano następujące zadania własne związane z ochroną środowiska:

- remont wraz termomodernizacją i zdjęciem eternitu na budynku remizy strażackiej w miejscowości Jabłońskie;

- remont z termomodernizacją budynku Ośrodka Zdrowia w Janowce;
- wymiana pieców szkołach z olejowych na pelet;
- modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach Rutki i Netta;
- modernizacja zbiorników wodnych w miejscowości Pruska Mała;
- zakup i montaż solarów;
- remont wraz z termomodernizacją budynku remizy strażackiej w miejscowości Pruska Wielka.

Na terenie gminy Augustów istnieje jedynie 6,4 km czynnej sieci kanalizacji sanitarnej, z 143 połączeniami (dane z 2013 r.), której korzysta 382 osoby (dane z 2012 r.).

Ogólnie można powiedzieć, że gospodarka ściekowa jest oparta na lokalnych systemach gnilnych szambach, a ścieki są dowożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Augustowie. Są jednak gospodarstwa, w których z powodu braku urządzeń i instalacji kanalizacyjnych systemy takie nie istnieją. Z tego powodu wiele ścieków przedostaje się do gruntu przez ich wylewanie na pola lub nieszczelności w szambach przydomowych.

Z uwagi na duże nasycenie gminy siecią wodociągową istnieje realne zagrożenie dla jakości wód podziemnych. Należy więc dla miejscowości zwartych takich jak: Rutki, Janówka czy Białobrzegi przewidzieć sieć kanalizacyjną zbiorczą z możliwością przesyłu ścieków do sieci miejskiej Augustowa. Dotyczy to m. Białobrzegi i Janówka. W pozostałych przypadkach w zależności od ilości zabudowań i ilości produkowanych ścieków zaleca się stosowanie oczyszczalni przydomowych lub systemów zbierających ścieki od kilku producentów do jednej oczyszczalni.

Zapotrzebowanie w wodę pokrywane jest w 80,1% ze zbiorczych systemów, czyli wodociągów wiejskich na bazie lokalnych ujęć wód głębinowych i stacji uzdatniania. Część wody doprowadzana jest z wodociągu posiadającego zasilenie z m. Augustowa, natomiast pozostała część zaopatruje się ze studni kopanych i indywidualnych ujęć wody zlokalizowanych na własnych posesjach.

Obecne nasycenie siecią wodociągową pozwala na uniknięcie w miesiącach suchych stanów krytycznych w zaopatrzeniu gospodarstw.

Na obszarze gminy istnieje 5 wodociągów zbiorczych. Wydajność istniejących ujęć wody wystarcza na zaspokojenie potrzeb bieżących i perspektywicznych.

Na terenie gminy Augustów znajduje się 216,30 km czynnej sieci wodociągowej, z 1272 połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

5.4.2. Ochrona przyrody

Na terenie Gminy Augustów znajdują się następujące obszary i obiekty objęte prawną ochroną:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Jeziora Rajgrodzkie” i Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”;
- Rezerwat przyrody Jezioro Kolno;
- 6 pomników przyrody: 1 – pojedyncze drzewo, 5- grupy drzew;
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Augustowska (PLB 200002) i Ostoja Biebrzańska (PLB 200006);
- użytki ekologiczne: liczba obiektów 10, o łącznej powierzchni 21,70 ha;
- Korytarz ekologiczny GKPn-4 Puszcza Augustowska.

Istniejące formy ochrony przyrody - prawne

Tabela Nr 22. Ochrony przyrody i różnorodności biologicznej .

	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ							
OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE							
ogółem	ha	14954,5	14954,5	14954,5	14950,0	14950,0	14950,00

rezerwy przyrody	ha	345,9	345,9	345,9	345,9	345,9	345,90
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	14950,0	14950,0	14950,0	14950,0	14950,0	14950,00
rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	ha	367,7	367,7	367,7	367,6	367,6	367,60
użytki ekologiczne	ha	26,3	26,3	26,3	21,7	21,7	21,70
Pomniki przyrody							
ogółem	szt.	21	17	17	6	6	6

Na terenie gminy Augustów ochroną prawną objęte są następujące obszary i obiekty:

1) Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Augustów:

Tabela 23. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”.

Nr poz.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”	
1.	Dane ogólne	<p>Uchwała Nr XII/90/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”</p> <p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” został utworzony w dniu 2 maja 1991 r. rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego, o powierzchni 23 710,86 ha, położony jest w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim na terenie gmin: Augustów (3 103,75 ha) i Nowinka (5 062,59 ha) oraz w powiecie suwalskim na terenie gmin: Bakalarzewo (3 297,12 ha), Filipów (5 264,06 ha), Przerośl (463,84 ha), Raczki (6 193,35 ha) i Suwałki (326,15 ha).</p>
2.	Ochrona	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Rospudy
3.	Zakazy na obszarze	<ol style="list-style-type: none"> 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsuwichowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; 7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.
4.	Ustawowe	Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części

	<p>wyłączenia na obszarze chronionego krajobrazu</p>	<p>obszaru, na których położone są złoża skał:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej; 2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.; 3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.; 4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651 z późn. zm.). <p>Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.); 2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód; 3) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych; 4) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2013 r. poz. 1409 ze zm.) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy: <ol style="list-style-type: none"> a. nie więcej niż 10 m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m², b. o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²; 5) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m.
<p>5.</p>	<p>Akty prawne, które utraciły moc obowiązującą, w związku z wyznaczeniem obszaru</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Nr 17/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 54, poz. 730); – Rozporządzenie Nr 60/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 21 lipca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 180, poz. 2095).

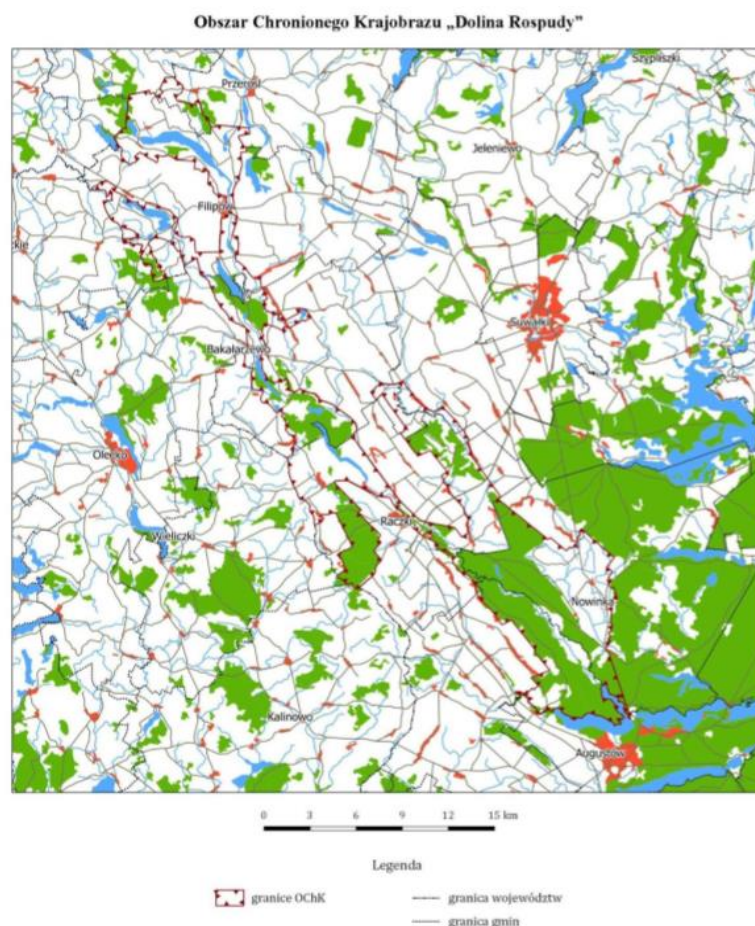

Tabela Nr 24. Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”.

Nr poz.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”	
1.	Dane ogólne	<p>Uchwała Nr XII/89/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”</p> <p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (zwany dalej Obszarem), został utworzony w dniu 2 maja 1991 r. rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego, o powierzchni 69 574,99 ha, położony jest w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim na terenie gmin: Augustów (5 969,33 ha), Lipsk (4 723,98 ha), Nowinka (10 215,88 ha), Płaska (23 887,7 ha), Sztabin (6 346,73 ha) i miasta Augustów (6 229,27 ha), w powiecie sejneńskim na terenie gminy Giby (9 855,78 ha) oraz w powiecie suwalskim na terenie gminy Suwałki (2 346,32 ha).</p>
2.	Ochrona	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej.
3.	Zakazy na obszarze	<ol style="list-style-type: none"> 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

		<p>3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;</p> <p>4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;</p> <p>5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;</p> <p>6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;</p> <p>7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.</p>
4.	Ustawowe wyłączenia na obszarze chronionego krajobrazu	<p>Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:</p> <p>1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;</p> <p>2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;</p> <p>3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;</p> <p>4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651 z późn. zm.).</p> <p>Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy:</p> <p>1) obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.);</p> <p>2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;</p> <p>3) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych;</p> <p>4) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2013 r. poz. 1409 ze zm.) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy.</p>

		<p>a. nie więcej niż 10 m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m²,</p> <p>b. o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²;</p> <p>5) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;</p> <p>6) terenów w granicach administracyjnych miasta Augustowa</p>
5.	Akty prawne, które utraciły moc obowiązującą, w związku z wyznaczeniem obszaru	<p>– Rozporządzenie Nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 54, poz. 734);</p> <p>– Rozporządzenie Nr 64/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 21 lipca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 180, poz. 2099).</p>

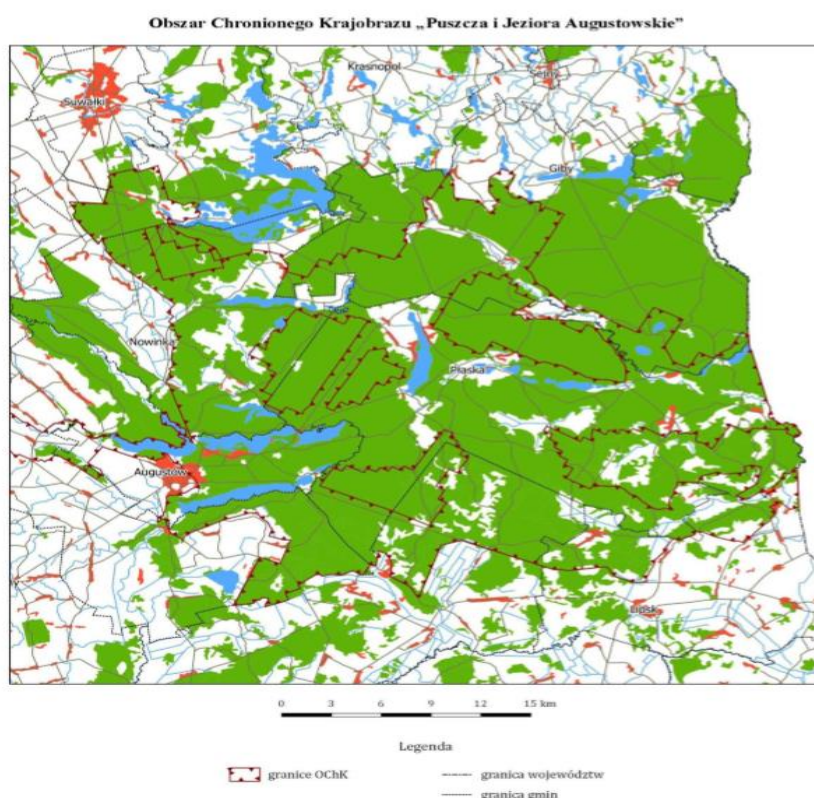

Tabela Nr 25. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”.

Nr poz.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”	
1.	Dane ogólne	<p>Uchwała Nr XII/93/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”</p> <p>Obszar powstaje z połączenia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” utworzonego w dniu 2 maja 1991 r. rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Biebrzy utworzonego w dniu 27 kwietnia 1982 r. uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łomży.</p>

		Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” (zwany dalej Obszarem), o powierzchni 28 442,27 ha, położony w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim na terenie gmin: Augustów (5 167,84 ha), Bargłów Kościelny (3 177,08 ha), Lipsk (4 531,33 ha) i Sztabin (14 364,47 ha) oraz w powiecie monieckim na terenie gminy Goniądz (1 201,55 ha).
2.	Ochrona	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Biebrzy, nad Kanalem Augustowskim i w dolinie rzeki Netty.
3.	Zakazy na obszarze	<ol style="list-style-type: none"> 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; 7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.
4.	Ustawowe wyłączenia na obszarze chronionego krajobrazu	<p>Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej; 2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.; 3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.; 4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651 z późn. zm.). <p>Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków

		<p>zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.);</p> <p>2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;</p> <p>3) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych;</p> <p>4) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2013 r. poz. 1409 ze zm.) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy:</p> <p>a) o nie więcej niż 10 m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m²,</p> <p>b) o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²;</p> <p>5) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m.</p>
5.	Akty prawne, które utraciły moc obowiązującą, w związku z wyznaczeniem obszaru	<ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Nr 14/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Biebrzy (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 54, poz. 727); – Rozporządzenie Nr 15/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 54, poz. 728); – Rozporządzenie Nr 58/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 21 lipca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 180, poz. 2093).

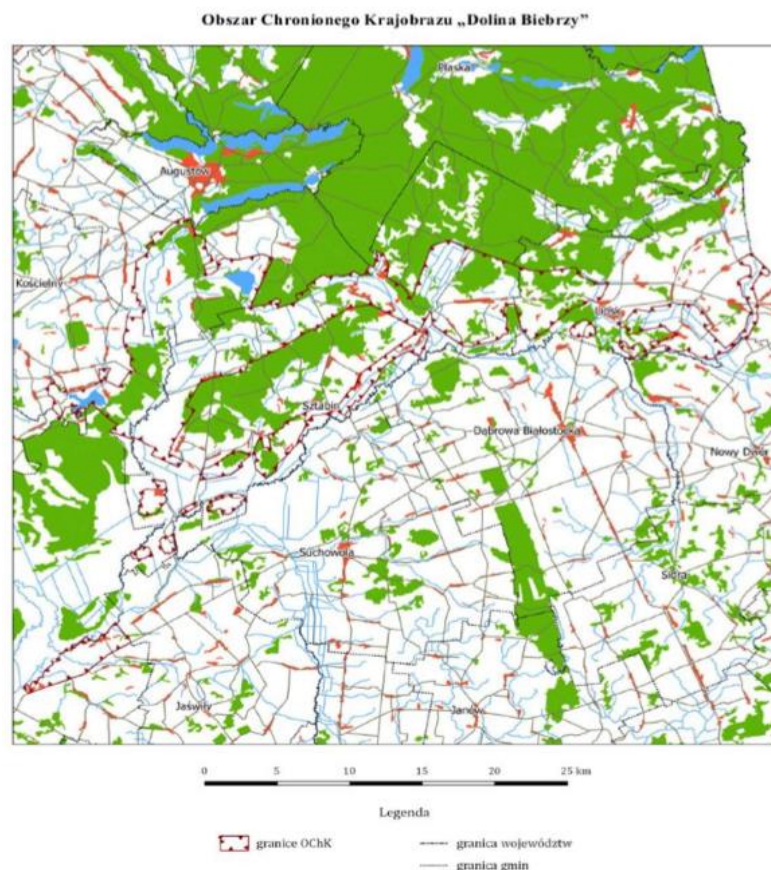

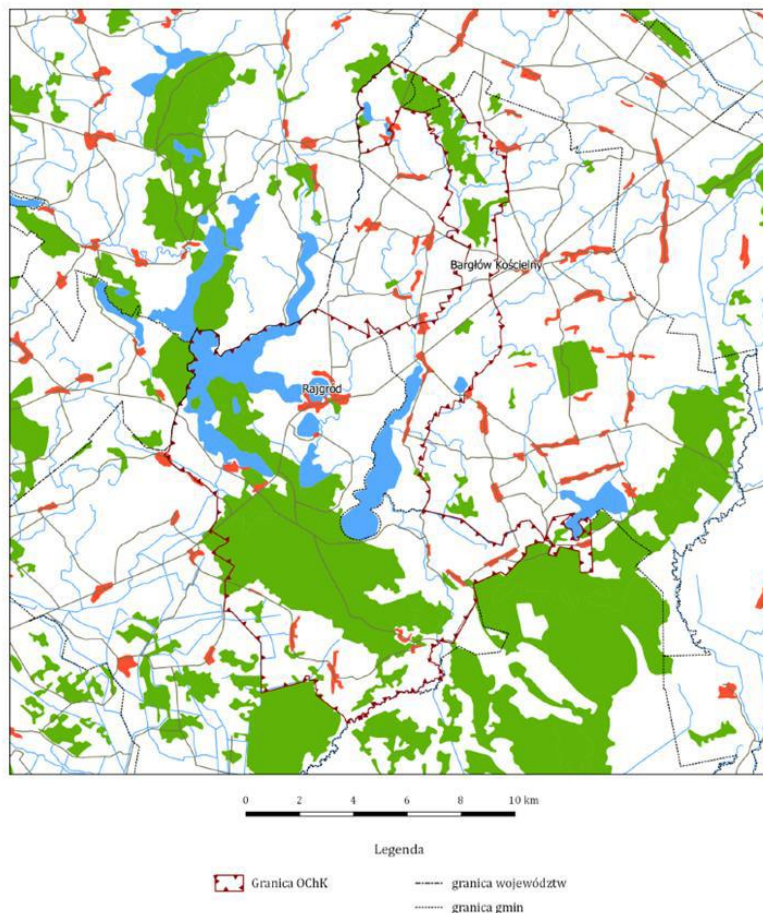
Tabela Nr 26. Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Rajgrodzkie”.

Nr poz.	Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Rajgrodzkie”	
1.	Dane ogólne	<p>Uchwała nr XII/91/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 roku w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierza Rajgrodzkiego” (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z dnia 26 czerwca 2015 roku, poz. 2119)</p> <p>Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierza Rajgrodzkiego” (zwany dalej Obszarem) powstał z połączenia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Jeziora Rajgrodzkie” utworzonego w dniu 2 maja 1991r. rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego oraz obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Rajgrodzkiego utworzonego w dniu 27 kwietnia 1982 r. uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łomży.</p> <p>Powierzchnia obszaru wynosi 14928,07 ha. Obszar położony jest w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim na terenie gmin: Augustów (121,20 ha), Bargłów Kościelny (3837,74 ha) oraz w powiecie grajewskim na terenie gminy Rajgród (10969,13 ha).</p>
2.	Ochrona	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych Pojezierza Rajgrodzkiego.
3.	Zakazy na obszarze	<ol style="list-style-type: none"> 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia

		<p>bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;</p> <p>3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;</p> <p>4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświszkowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;</p> <p>5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;</p> <p>6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;</p> <p>7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.</p>
4.	Ustawowe wyłączenia na obszarze chronionego krajobrazu	<p>Zakazy, o których mowa w pkt 3 i pkt 4 (z poz.3 powyżej) nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:</p> <p>1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentację zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;</p> <p>2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;</p> <p>3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;</p> <p>4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651 z późn. zm.).</p> <p>Zakaz, o którym mowa w pkt 7 (z poz.3 powyżej) nie dotyczy:</p> <p>1) obszarów zwartej zabudowy miejscowości w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.);</p> <p>2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;</p> <p>3) terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych;</p> <p>4) istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej nie kolidującej z podstawowym i uzupełniającym przeznaczeniem terenu,</p>

		<p>zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r., gdzie dopuszcza się ich odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2013 r. poz. 1409 ze zm.) w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, a także zwiększania istniejącej powierzchni zabudowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. nie więcej niż 10 m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m², b. o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²; <p>5) zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;</p> <p>6) terenów w granicach administracyjnych miasta Rajgród;</p> <p>7) terenu pod budownictwo mieszkaniowe na działce o numerze ewidencyjnym 340/2 w obrębie wsi Woźnawieś, gm. Rajgród.</p>
5.	Akty prawne, które utraciły moc obowiązującą, w związku z wyznaczeniem obszaru	<p>Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały tracą moc:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Nr 12/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Rajgrodzkiego (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 54, poz. 725); – Rozporządzenie Nr 18/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Rajgrodzkiego (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 54, poz. 731); – Rozporządzenie Nr 61/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 21 lipca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Jeziora Rajgrodzkie” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2005 r. Nr 180, poz. 2096); – Uchwała Nr VIII/78/11 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 23 maja 2011 roku w sprawie zmiany rozporządzenia Wojewody Podlaskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Rajgrodzkiego (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2011 r. Nr 165, poz. 1921).

Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Rajgrodzkie”

2) Rezerwat przyrody:

Tabela Nr 27. Rejestr rezerwatów przyrody województwa podlaskiego.

Nazwa rezerwatu przyrody	Jezioro Kolno
Data utworzenia (rok)	1960
Obręb ewidencyjny	Twardy Róg
Powiat	Augustów
Gmina	Augustów
Powierzchnia [ha]	269,26
Forma własności (właściciel/zarządca)	Skarb Państwa
Rodzaj gruntów	wody płynące
Akt prawny powołujący rezerwat	Zarządzenie MLiPD z 01.02.1960 (M.P. Nr 29, poz. 137)
Plan ochrony / zadania ochronne	Rozporządzenie Nr 17/03 Wojewody Podlaskiego z dnia 16 lipca 2003 r. (Dz.U. Nr 76 z dnia 23.07.2003 r.)
Krótki opis rezerwatu przyrody Cel ochrony	zachowanie miejsc lęgowych łabędzia głuchego (<i>Cygnus olor</i>).
Typ rezerwatu	faunistyczny
Kategoria ochrony	czynna

3) Pomniki przyrody:

Tabela Nr 28. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Augustów.

Lp. (nr ew.)	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna raz z oznaczeniem miejsca aktu prawnego	Obwód na wys. 1,30 m [cm]	Opis pomnika przyrody
				Wysokość [m]	
223.s	1 topola biała, 2 jesiony wyniosłe, 1 lipa drobnolistna	1980	Zarządzenie Nr 12/80 Woj. Suwalskiego z dn. 12.03.1980 r. Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10	305-504	Netta Folwark, przy rozwidleniu dróg, w okolicy Szkoły podstawowej
				23,5 - 26	
224.S	Topola biała (Populus alba)	1980	Rozporządzenie Nr 12/80 Woj. Suwalskiego z dn. 22.03.1980 r. w sprawie uznania za pomniki tworów przyrody i ich skupień Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 2, poz. 10	383	Netta Folwark, przy Kanale Augustowskim, ok. 300 m od szkoły podstawowej
				25	
225.S	2 sosny pospolite	1980	Zarządzenie Nr 12/80 Woj. Suwalskiego z dn. 12.03.1980 r. Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10	322-295	L-ctwo Kolnica nr oddz. 116j
				35; 34	
226.S	Sosna pospolita	1980	Zarządzenie Nr 12/80 Woj. Suwalskiego z dn. 12.03.1980 r. Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10	254	L-ctwo Kolnica nr oddz. 117a
				31	
227.S	Sosna pospolita, świerk pospolity	1980	Zarządzenie Nr 12/80 Woj. Suwalskiego z dn. 12.03.1980 r. Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10	210; 175	L-ctwo Kolnica nr oddz. 127a-80c; przy skrzyżowaniu dróg gruntowych
				22; 29	
373.S	2 jesiony wyniosłe	1993	Rozporządzenie Nr 6/93 Woj. Suwalskiego z dn. 18.01.1993 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 2, poz. 11	266; 298	L-ctwo Kolno nr oddz. 95a; nad rowem melioracyjnym, 25 m od drogi gruntowej do wsi Komaszówka
				25	
39.S	Modrzewie europejskie – 30 szt.	1955	Uchwała Nr XXX/298 Prezydium WRN w Białymstoku z dn. 26.07.1955 r. Dz. Urz. WRN Nr 7, poz. 85	190 – 195	Osowy Grąd Obręb leśny Białobrzegi 38n
				30	
622.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	272	L-ctwo Czarny Bród nr oddz. 129a; przy drodze leśnej
				27	
623.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	270	L-ctwo Czarny Bród nr oddz. 102j przy drodze leśnej w głębi lasu
				28	
624.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego	238	L-ctwo Czarny Bród

			z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	26	nr oddz. 149a; bór świeży
625.S	Sosna zwyczajna „Matka”	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	270	L-ctwo Czarny Bród nr oddz. 149a; bór świeży
				28	
626.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	230	L-ctwo Czarny Bród nr oddz. 146c; bór świeży
				26	
627.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	230	L-ctwo Czarny Bród nr oddz. 146c; rośnie na granicy zrąb - las
				26	
628.S	Wiąz polny	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	171	L-ctwo Czarny Bród nr oddz. 148h; 20 m od drogi Augustów – Lipsk
				16	
630.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	312	L-ctwo Studzieniczna nr oddz. 112a
				28	
632.S	Sosna zwyczajna „Kołnierzykowata”	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	140	L-ctwo Sajenek, nr oddz. 255j
				27	
633.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	220	L-ctwo Sajenek, nr oddz. 251a
				31	
634.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	246	L-ctwo Budy, nr oddz. 192d
				30	
635.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	320	L-ctwo Budy, nr oddz. 263g
				40	
636.S	Sosna zwyczajna	1998	Rozporządzenie Nr 222/98 Woj. Suwalskiego z dn. 14.1.21998 r. Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74, poz. 510	260	L-ctwo Budy, nr oddz. 263g
				40	

Dane: wyciąg z Rejestru pomników przyrody na terenie województwa podlaskiego: RDOŚ w Białymstoku – data publikacji: 16.01.2013 roku.

4) Obszary Natura 2000

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Augustowska (PLB 200002

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 24.

Powierzchnia obszaru: 134 377,77 ha, w tym w granicach gminy Augustów – 11 163,80 ha;

Region geograficzny: Pojezierze Litewskie, Nizina Północnopodlaska;

Mezoregiony: Równina Augustowska, Pojezierze Wschodniosuwalskie Kotlina Biebrzańska

Położenie administracyjne: województwo podlaskie, powiat augustowski, sejneński i suwalski, miasto Suwałki.

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Wigierski Park Narodowy z siedzibą w miejscowości Krzywe.

Gminy: Augustów m., Augustów, Lipsk, Nowinka, Płaska, Sztabin, Giby, Krasnopol, Sejny, Raczki, Suwałki m. Suwałki, Szypliszki.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Augustowska” kod obszaru PLB 200002 - Dyrektywa Ptasia utworzony został na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz.133, ze zm.).

Występują następujące formy ochrony: Wigierski Park Narodowy oraz następujące rezerwy przyrody: Brzozowy Grąd, Jezioro Kalejty, Kozi Rynek, Kulke, Kuriańskie Bagno, Łempis, Mały Borek, Perkuć, Stara Ruda, Starożyn i Obszary Chronionego Krajobrazu: Dolina Biebrzy, Dolina Rospudy, Pojezierze Sejneńskie, Puszcza i Jeziora Augustowskie.

Obszar specjalnej ochrony ptaków PLB 200002 – Puszcza Augustowska graniczy z obszarem specjalnej ochrony siedlisk PLH 200004 – Ostoja Wigierska oraz obszarem specjalnej ochrony ptaków i siedlisk PLC 200001 – Dolina Biebrzy. Obejmuje on kompleks leśny Puszczy Augustowskiej, leżący na pograniczu Równiny Augustowskiej i Kotliny Biebrzańskiej.

Obszar pokrywają urozmaicone drzewostany (ok. 90% powierzchni), które w wielu fragmentach zachowały naturalny charakter. Dominują bory, wśród których szczególną uwagę zwracają dobrze zachowane bory wilgotne i bory bagienne. Duże powierzchnie zajmują olsy, miejscami występują dobrze zachowane grądy. Główną rzeką jest Wołkuszanka, uchodząca przez Kanał Augustowski do Niemna. W południowo - zachodniej części obszar obejmuje dolinę Rospudy. Tereny odlesione zajmują użytki zielone.

O wartości przyrodniczej obszaru decyduje występowanie ok. 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew, dzięcioł białogrzbisty, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, gadożer, głuszec, kania czarna, kania ruda, kraska, łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy, żuraw, włochatka, podgorzałka, puchacz, trzmielojad; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bielik.

Wg danych zawartych w opracowaniu „Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej na terenie OSO PLB 200002 Puszcza Augustowska w 2010 r.” oraz prezentacji „Stan populacji gatunków podlegających ochronie na mocy Dyrektywy Ptasiej w OSO Puszcza Augustowska (PLB200002) opracowywanych na potrzeby planu ochrony OSOP w Puszczy Augustowskiej występuje ok. 40 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, w tym 22 gatunki ptaków w okresie lęgowym zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej. Występuje tutaj również 19 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, które w okresie lęgowym zasiedlają około 1% populacji krajowej. Występują też gatunki ptaków wędrownych – 15 gatunków.

Do pierwszej grupy zaliczono następujące gatunki ptaków: bąk, bocian czarny, bielik, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, trzmielojad, kania czarna, głuszec, jarząbek, derkacz, żuraw, dubelt, puchacz, sóweczka, włochatka, lelek, zimorodek, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł białogrzbisty, dzięcioł trójpalczasty, lerka.

Do drugiej grupy zaliczono gatunki, m.in.: rybitwę czarną, rybitwę rzeczną, kanię rudą, błotniaka łąkowego, błotniaka zbożowego, gadożera, dzięcioła, cietrzewia, czaplę białą,

bociana białego, łabędzia krzykliwego, rybołowa, kropiatkę, zielonkę, podróżniczka, jarzębatkę, muchołówkę małą, gąsiora, ortolana.

Do grupy gatunków ptaków wędrownych zaliczono gatunki: perkoza dwuczuba, łabędzia niemego, gągoła, nurogęś, kobuza, czajkę, łyska, kszczyka, samotnika, siniaka, dudka, krętogłowa, drożdżika, dziwonina, trzciniaka.

Występujące ptaki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej są przede wszystkim gatunkami związanymi z siedliskami borowymi. Są to: dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, bocian czarny, orlik krzykliwy, lelek kozodój, dzięcioł czarny, trzmiełojad, jarząbka, włochatka, sóweczka głuszca, puchacz i gadożer, dzięcioł biało-grzbiety, dzięcioł średni, muchołówka mała, cietrzew.

Licznie reprezentowana jest również grupa ptaków związana z siedliskami wodnymi oraz bagiennymi: zimorodek, rybitwa białoskrzydła, rybitwa czarna, łabędź krzykliwy, czapla biała, rybitwa rzeczna, bąk, bielik, błotniak stawowy, podróżniczek, kropiatka, jarzębatka, dubelt, rybołów, perkoz rogaty, zielonka. Występują również ptaki obrzeży lasów i pól takie jak: lerka, gąsior, ortolon, kania ruda i kania czarna oraz związane z krajobrazem łąk i pól uprawnych: żuraw, derkacz, błotniak łąkowy, bocian biały, błotniak zbożowy.

Zagrożenia dla tego obszaru to:

- eutrofizacja wód,
- fragmentacja obszaru w wyniku budowy autostrad,
- naturalna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej.

Główne zagrożenia ptaków to:

- dla gatunków leśnych: eliminacja starych drzewostanów (dziuplaki, bielik, bocian czarny, kobuz, puchacz, orlik krzykliwy, trzmiełojad, głuszczyk), prowadzenie cięć w okresie lęgowym, silna penetracja terenów leśnych, presja turystyczna;
- dla gatunków wodnych: zabudowa brzegów jezior, ruch turystyczno-wypoczynkowy, sporty wodne;
- dla gatunków łąk i krajobrazu rolniczego: zabudowa terenów rolniczych, dopłaty bezpośrednie (eliminacja mikrośrodowisk), melioracje, koszenie „do środka”.

Obszar Ostoja Biebrzańska (PLB 20006)

Ostoja Ptasia o randze europejskiej E24.

Powierzchnia obszaru: 148 508,80 ha, w tym w granicach gminy Augustów – 2001,5 ha;

Region geograficzny: Nizina Północnopodlaska;

Mezoregiony: Kotlina Biebrzańska, Wysoczyzna Białostocka, Wzgórza Sokólskie;

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Biebrzański Park Narodowy z siedzibą w Osowcu – Twierdza.

Obszar położony w gminach: Augustów, Bargłów Kościelny, Lipsk, Sztabin, Tykocin, Zawady, Radziłów, Rajgród, Jedwabne, Wizna, Goniądz, Jaświły, Mońki, Trzciana, Dąbrowa Białostocka, Nowy Dwór, Suchowola.

Jest to największy obszar Natura 2000 w Polsce. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Biebrzańska” kod obszaru PLB 200006 utworzony został na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

Obejmuje prawie całą Kotlinę Biebrzańską oraz dolinę rzeki Biebrzy, od źródeł pod Dąbrową Białostocką, aż do ujścia do Narwi pod Wizną. Kotlina Biebrzańska stanowi otoczone wysoczyznami i równinami sandrowymi rozległe obniżenie terenu o długości ponad 100 km i szerokości od kilku do ponad 20 km, które w większości wypełniają towarzyszące Biebrzy wielkie torfowiska, zwane Bagnami Biebrzańskimi.

Obszar w znacznej mierze pokrywa się z siedliskowym obszarem Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 (121 206,2 ha).

W granicach obszaru mieści się w całości Biebrzański Park Narodowy (59 223 ha), a także znaczna część jego otuliny (66 824 ha), fragmenty obszarów chronionego krajobrazu: „Dolina Biebrzy I”, „Dolina Biebrzy II”, „Dolina Narwi” i „Pojezierze Rajgrodzkie” oraz 2 rezerваты przyrody: „Czapliniec Belda” (11,58 ha) i „Szelągówka” (62,04 ha). Biebrzański

Park Narodowy stanowi również Ostoję Ramsar objętą ochroną na mocy Konwencji Ramsarskiej, czyli Konwencji o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako siedlisko życiowectwa wodnego.

Naturalne przewężenia dzielą Kotlinę Biebrzańską na trzy baseny: Północny, Środkowy i Południowy. W rozszerzeniach Kotliny Biebrzańskiej znajdują się zalesione obszary wydumowe, a także kilka otoczonych mokradłami wysp wysoczyznowych. Poza tym w obrębie doliny występują liczne, na ogół niewielkie i niewysokie wyspy mineralne.

Rzeka Biebrza ma charakter naturalny. Ma niewielki spadek i tworzy liczne meandry, którym towarzyszą starorzecza, odnogi i rozwidlenia koryta. Wiosną w dolinie Biebrzy utrzymują się długotrwałe rozlewiska. Otwarte lub zakrzaczone mokradła i bagna zajmują blisko połowę powierzchni obszaru, zaś tereny leśne, także częściowo na siedliskach bagiennych, zajmują ponad 1/4 jego powierzchni. Pozostałe tereny to użytki rolne oraz obszary zajęte przez miejscowości.

Torfowiska nad Biebrzą zachowały unikatową strefowość, a także niezwykle bogactwo występujących tu zbiorowisk roślinnych oraz gatunków roślin, ptaków i innych zwierząt, związanych w większości z siedliskami mokradłowymi, w tym wielu rzadkich, zagrożonych i ginących w skali kraju i Europy.

W dolinie Biebrzy zachowały się na rozległych obszarach krajobrazy, ekosystemy i siedliska. Szczególną wartość przyrodniczą mają zajmujące rozległe obszary ekosystemy otwartych bagien pokrytych turzycowiskami i mechowiskami. Mniejsze powierzchnie zajmują zbiorowiska torfowisk przejściowych i wysokich oraz zbiorowiska szuwarowe. Na obrzeżach bagien znajdują się ekstensywnie użytkowane łąki. Wśród zbiorowisk leśnych na uwagę zasługują rozległe obszary olsów. Znaczne obszary zajmują także brzeziny i zarośla wierzbowe. Na gruntach mineralnych dominują bory sosnowe.

W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, m.in.: bąk, bączek, bocian czarny, łabędź krzykliwy, trzmielojad, kania czarna, kania ruda, bielik, gadożer, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, błotniak łąkowy, orlik krzykliwy, orlik grubodzioby, orzeł przedni, orzełek włośchaty, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, batalion, dubelt, mewa mała, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczelna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, puchacz, sowa błotna, zimorodek, kraska, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł białogrzbisty, dzięcioł trójpalczasty, lerka, świergotek polny, wodniczka, muchołówka mała, ortolan, biegus zmienny. W ostoi występuje też cietrzew nie wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej.

Ostoją Biebrzańską jest najważniejszą w Polsce i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce i jedną z największych w Unii Europejskiej osiągają także: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka, rybitwa czarna i rybitwa białoskrzydła (przy wysokim poziomie wody).

Jest to bardzo ważna ostoją ptaków drapieżnych, takich jak: kania ruda, kania czarna, bielik, błotniak zbożowy, gadożer, orzeł przedni i orzełek. Dodatkowo wskazać należy, że 25 gatunków zostało zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Dolina Biebrzy to jeden z głównych krajowych korytarzy ekologicznych wykorzystywanych przez ptaki przelotne. Liczebność zgrupowań ptaków wodno-błotnych zatrzymujących się na Bagnach Biebrzańskich w okresie migracji przekracza 100 tys. osobników i należy do największych w Polsce.

Szczególnie wysoką liczebność osiągają tu migrujące zgrupowania gęsi białoczelnej, świstuna, rożeńca i bataliona. Bagna Biebrzańskie są także miejscem odbywania jesiennych zlotowisk żurawi, które gromadzą się tu w tym czasie w liczbie do 1900 osobników.

Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków na Bagnach Biebrzańskich sprzyja rozległość i dobry stan zachowania siedlisk mokradłowych, mała gęstość zaludnienia, występujące kilka razy do roku zalewy rzeczne oraz ekstensywna gospodarka łąkowa prowadzona na położonych w obrębie obszaru użytkach zielonych, w tym także zabiegi ochrony czynnej (koszenie oraz odkrzaczanie łąki i turzycowisk) koordynowane przez Biebrzański Park Narodowy.

Do największych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk w dolinie Biebrzy należą:

- postępujące obniżanie się poziomu wody gruntowej;
- murszenie wierzchniej warstwy torfu;
- zaniechanie koszenia i wypasu na znacznej części podmokłych użytków zielonych;
- zarastanie bagiennych łąk i turzycowisk trzciną, krzewami i młodym lasem;
- drapieźnictwo lisa i innych ssaków;
- wzrastający ruch turystyczny.

5) Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płyty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania (Dz. U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zm.).

Na terenie gminy Augustów znajduje się 10 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 21,70 ha. Zostały utworzone w 2004 roku.

Tabela Nr 29. Wykaz użytków ekologicznych.

Lp. z r Rejestru użytków ekologicznych na terenie województwa podlaskiego	Nr ew. jak w akcie prawnym o stanowieniu	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. (ha)	Obowiązująca podstawa prawna z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obręb geodezyjny	Nr ewidencyjny działek	Forma własności, rodzaj gruntów	Opis
213	251	ekosystem bagienny	2004	0,88	Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego, Nr 27, poz. 528	Czarnucha	54/1/54f	Nadleśnictwo Białobrzegi	Zachowanie w naturalnym stanie śródleśnego torfowiska niskiego ze zbiorowiskami roślinnymi
214	252			0,6			54/1/54g		Zachowanie w naturalnym stanie śródleśnego torfowiska niskiego
215	253			0,38			54/2/54j		Zachowanie w naturalnym stanie śródleśnego torfowiska z łozowiskiem
216	254			5,37			55, 61/1, 55g, 62/1/62a		Zachowanie w naturalnym stanie śródleśnego torfowiska niskiego
217	255			2,09			61/1/61b		Zachowanie w naturalnym stanie śródleśnego torfowiska niskiego i jego zbiorowisk roślinnych
218	256			1			63/1/63c		Zachowanie w naturalnym stanie śródleśnego torfowiska niskiego
219	257			7,46			Bi at		125/125n, 140/140f
220	258			2,06		Zachowanie w naturalnym stanie torfowiskowej			

						148/148b	roślinności Zachowanie w naturalnym stanie śródleśnego torfowiska zarastającego lasem
221	259		1,02			148/148d	Zachowanie w naturalnym stanie śródleśnego torfowiska zarastającego lasem

Źródło: wyciąg z Rejestru użytków ekologicznych na terenie województwa podlaskiego RDOŚ - 31.10.2012 roku.

6) Strefy ochrony gatunkowej

Tabela Nr 30. Wyciąg z Rejestru stref ochrony.

Nadleśnictwo	Orlik krzykliwy	Bielik	Bocian czarny	Puchacz	Głuszc	Cietrzew	Kania ruda	Granicznik płucnik
Augustów	6	1	1	-	2	-	1	3
Głęboki Bród	-	-	-	-	1	-	-	-
Płaska	3	-	1	-	1	-	-	5
Rajgród	13	1	4	1	-	-	-	-
Suwałki	-	1	2	-	-	-	-	-
Szczebra	-	2	3	-	-	-	-	-

Dane: wyciąg z Rejestru stref ochrony na terenie województwa podlaskiego: RDOŚ w Białymstoku – data publikacji: 12.10.2012 roku.

Obszary i obiekty przyrodnicze proponowane do ochrony prawnej

- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Augustowska (PLH200005)

Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Augustowska (PLH200005) został zatwierdzony przez Komisję Europejską 10 stycznia 2011 roku. Powierzchnia obszaru wynosi 107068,7 ha.

Ostoja Augustowska znajduje się w północno - wschodniej Polsce i obejmuje swym zasięgiem prawie całą polską część Puszczy Augustowskiej. Puszcza ta stanowi jeden z największych i najlepiej zachowanych kompleksów leśnych Europy środkowo - wschodniej. Na terenie tym dominują bory sosnowe i sosnowo-świerkowe, częściowo o charakterze naturalnym. Mniejszą powierzchnię zajmują bory mieszane i lasy liściaste. Rozległe obszary, zwłaszcza w południowej części Puszczy, zajmują olsy. Występuje tu również wiele rzadkich zbiorowisk roślinnych o charakterze borealnym np. świerczyny na torfie, bagienne lasy brzozowo-sosnowe oraz bory bagienne. Na terenie ostoi występuje 21 typów siedlisk ważnych dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy, zajmują w sumie około 12% obszaru. Spośród tych siedlisk największą powierzchnię zajmują lasy bagienne, z których szczególne znaczenie mają bagienne lasy sosnowo-brzozowe. Teren ostoi jest najważniejszym obszarem występowania tego typu siedlisk w Polsce. Największe ich kompleksy występują nad Rospudą oraz wzdłuż Kanału Augustowskiego. Lasy te są ważnym siedliskiem rzadkich gatunków roślin m.in. storczyków - wyblina jednolistnego i żłobika koralowatego, oraz turzyc - turzycy życicowej i turzycy strunowej. Oprócz bagiennych lasów szczególną wartość dla UE przedstawiają różnego typu torfowiska. Szczególnie cenne są torfowisk doliny Rospudy oraz torfowiska położone nad jeziorami ciągu Kanału Augustowskiego.

Na terenie ostoi znajduje się jedno z większych torfowisk wysokich w Polsce - Kuriańskie Bagno. Wykształciły się tu również rozległe torfowiska niskie mechowiskowe oraz cenne torfowiska nakredowe z udziałem kłoci wiechowatej.

Na terenie ostoi znajduje się wiele jezior o zróżnicowanej trofii: od jezior eutroficznych po dystroficzne. W Puszczy Augustowskiej występuje 7 gatunków roślin cennych dla przyrody

Europy, z czego dla czterech - aldrowandy pęcherzykowatej, skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela i sasanki otwartej na obszarze tym występuje znaczącą część krajowych zasobów. Populacje lipiennika i skalnicy nad Rospudą oraz populacje aldrowandy w ciągu jezior Kanału Augustowskiego są jednymi z najobfitszych populacji tych roślin w Polsce.

W Puszczy Augustowskiej występuje 24 gatunki storczykowatych, w tym, na torfowiskach nad Rospudą - miódokwiat krzyżowy na jedynym naturalnym stanowisku w Polsce.

Obszar ten wyróżnia także duży udział we florze gatunków borealnych, takich jak welnianeczka alpejska, wielosił błękitny, brzoza niska i skalnica torfowiskowa.

Z torfowiskami i jeziorami związane są liczne ptaki wodnoblotne.

Puszcza Augustowska jest ważnym korytarzem migracyjnym dla wielu gatunków flory i fauny, łączącym lasy Europy środkowej i wschodniej. Jest to również ostoja wielu zagrożonych gatunków cennych dla europejskiej przyrody, przede wszystkim rysia i wilka, a także wydry i bobra.

Istniejące formy ochrony przyrody na terenie obszaru to: Puszcza i Jeziora Augustowskie - rezerwat leśny, Dolina Rospudy - rezerwat leśny, Brzozowy Grąd - rezerwat leśny, Jezioro Kalejty - rezerwat leśny, Kozi Rynek - rezerwat leśny, Kukle - rezerwat leśny, Kuriańskie Bagno - rezerwat leśny, Łempis - rezerwat leśny Mały Borek - rezerwat leśny, Perkuć - rezerwat leśny, Stara Ruda - rezerwat leśny, Starożyn - rezerwat leśny, Tobolinka - rezerwat leśny, Jezioro Kolno Występujące typy siedlisk przyrodniczych (z Zał. I Dyr. Siedliskowej), w tym siedliska priorytetowe:

- rezerwat leśny – w gminie Augustów, Glinki - rezerwat leśny.
- wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*);
- twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*;
- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*;
- naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne;
- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculon fluitantis*;
- zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p.;
- suche wrzosowiska (*Calluno-Geniston*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphyilion*);
- ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*);
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) ;
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*);
- obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*;
- torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*);
- górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne) ;
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe);
- ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*);
- sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*).

Ważne dla Europy gatunki zwierząt (z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej), w tym: gatunki priorytetowe, to: bielik - ptak , bocian biały – ptak, bocian czarny - ptak , żuraw – ptak, bóbr europejski – ssak, wilk * - ssak, wydra – ssak, ryś – ssak, perkoz rogaty - ptak , bąk – ptak, podgorzałka – ptak, trzmielojad – ptak, kania czarna – ptak, gadożer – ptak, błotniak stawowy - ptak , błotniak łąkowy - ptak , orlik grubodzioby - ptak, orlik krzykliwy – ptak, orzeł przedni – ptak, jarząbek – ptak, głuszec – ptak, kropiatka – ptak, derkacz – ptak, dubelt – ptak, rybitwa czarna – ptak, rybitwa zwyczajna (rzeczna) – ptak, puchacz – ptak, włośchatka – ptak, lelek – ptak, kraska – ptak, dzięcioł zielonosiwy – ptak, dzięcioł średni – ptak, dzięcioł białogrzbiety – ptak, dzięcioł trójpalczasty – ptak, lerka – ptak, podróżniczek – ptak, jarzębatka – ptak, muchołówka mała – ptak, gąsiorek – ptak, ortolan – ptak, cietrzew (podgatunek kontynentalny) – ptak, traszka grzebieniasta – płaz, kumak nizinny – płaz, żółw błotny – gad, minóg strumieniowy – ryba, poczwarówka zwężona – bezkręgowiec, czerwończyk nieparek – bezkręgowiec, czerwończyk fioletek – bezkręgowiec.

Ważne dla Europy gatunki roślin (z Zał. II Dyr. siedliskowej), w tym gatunki priorytetowe, to: sierpowiec błyszczący, leniec bezpodkwiatowy, sasanka otwarta, aldrowanda pęcherzykowata, skalnica torfowiskowa, starodub łąkowy, obuwik pospolity, lipiennik Loesela, rzepik szczeciniasty .

Zieleń i cmentarze

Tabela Nr 31. Tereny zieleni.

	Jedn. miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
TERENY ZIELENI											
Tereny zieleni, zieleńce, obiekty											
Ogółem	szt.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
powierzchnia ogółem	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,10
tereny zieleni osiedlowej											
powierzchnia											
ogółem	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	2,5	2,5	2,5	2,25
parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej											
powierzchnia											
ogółem	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	2,5	2,6	2,6	2,35
cmentarze											
obiekty											
ogółem	szt.	-	3	3	3	3	3	3	3	3	3
powierzchnia											
ogółem	ha	-	2,3	2,3	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,70
lasy gminne											
powierzchnia											
ogółem	ha	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,1	1,1	1,10
Tereny zieleni w gestii samorządów											
zieleńce											
obiekty	szt.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
powierzchnia	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,10
Żywopłoty wg lokalizacji											
ogółem	m	0	0	0	0	0	150	150	150	150	128

Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Istniejące osadnictwo jak i jego rozwój wiąże się z emisją zanieczyszczeń powietrza z indywidualnych źródeł grzewczych, trwałym przekształcaniem i uszczuplaniem terenów dolin rzecznych ograniczającym drożność i ciągłość systemu przyrodniczego gminy.

Na zanieczyszczenie wód i gleb, obok braku właściwie zorganizowanej gospodarki wodno – kanalizacyjnej, wpływa niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz powstawanie nielegalnych wysypisk śmieci w lasach i wyrobiskach pokopalnianych.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy Augustów posiadają sieć wodociągową, natomiast sieć kanalizacji sanitarnej posiada zaledwie kilka. Niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej stwarza istotne zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych. Konsekwencją eksploatacji surowców mineralnych jest degradacja naturalnej powierzchni ziemi oraz zakłócenie stosunków wodnych.

Melioracja niemal wszystkich dolin rzecznych na obszarze gminy spowodowała okresowe przesuszanie gruntów, co może powodować znaczne niebezpieczeństwo dla obszarów torfowiskowych.

Na stan powietrza na terenie gminy Augustów wpływa w znacznej mierze emisja zanieczyszczeń energetycznych z indywidualnych źródeł grzewczych, z głównych emitorów zanieczyszczeń zlokalizowanych na terenie miasta Augustów, oraz w mniejszym stopniu wzrastający ruch samochodowy na głównych ciągach komunikacyjnych.

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska zaliczyć możemy awarie o charakterze antropogennym związane z wypadkami na ciągach komunikacyjnych, gdzie przewożone są towary niebezpieczne oraz z awaryjnością instalacji w obiektach produkcyjnych i infrastruktury kanalizacji sanitarnej.

Zagrożenia elementów biotycznych

Nastąpił gwałtowny rozwój transportu drogowego, a wraz z nim pojawiły się nowe zagrożenia środowiska. Prawie dwukrotnie wzrosła liczba prywatnych samochodów. Towarzyszy temu niedostateczny rozwój sieci dróg, autostrad, co powoduje zatory, korki i większą emisję substancji i hałasu do środowiska. Spaliny i hałas komunikacyjny stwarzają duże zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi. Wzrastająca liczba samochodów, często starych, wyeksploatowanych – to także źródło dużej ilości odpadów.

Zagrożeniem środowiska jest więc transport pod każdą postacią, a więc drogowy, kolejowy, jak i wodny oraz przebiegające przez teren gminy linie energetyczne.

Zagrożenie dla ludności stwarzają stacje i dystrybutory paliw płynnych i gazowych.

Dużym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego, a w dalszej konsekwencji zdrowia ludzi może być nieprzemysłana i chaotyczna działalność człowieka nie uwzględniająca zasad ochrony środowiska.

W przypadku awarii (uszkodzenia) cystern lub w następstwie katastrofy drogowej istnieje realne zagrożenie skażenia ludności i środowiska wokół wymienionych tras przewozu. W gminie głównym źródłem potencjalnych awarii jest transport drogowy i kolejowy materiałów niebezpiecznych.

Do zadań gminy należy utrzymanie rezerw terenowych dla modernizacji drogi wojewódzkiej, w tym rezerwy terenu dla nowych przebiegów, skrzyżowań, wiaduktów węzłów.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa.

Na terenie gminy mogą powstać groźne w skutkach pożary. Zagrożonymi rejonami są jednostki osadnicze, w których dominuje zabudowa niska i zwarta.

Gwałtowne burze z gradobiciem, czyniące znaczne spustoszenia w zagrodach i na polach są również dużym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego. Susza, powoduje wyschnięcie cieków, obniżenie się poziomu wód gruntowych, znaczne obniżenie się poziomu wód w rzekach. Skutkiem suszy jest więc zwiększenie stężeń zanieczyszczeń w wodach, śnięcie ryb w rzekach, usychanie upraw rolnych i leśnych. Na terenie gminy Augustów występuje zagrożenie powodziowe spowodowane wzbieraniem wód rzeki Netta. Ponadto w dolinie rzeki Rospudy w okresie roztopów i spływów wiosennych występuje szereg lokalnych wylewów w obniżeniach terenowych, stanowiących naturalne użytki zielone - łąki i pastwiska. W przypadku wystąpienia powodzi akcją ratunkową kieruje Zespół Reagowania Kryzysowego w Augustowie. Na podstawie zarządzenia nr- 17/03 Wójta Gminy Augustów z

dnia 20 stycznia 2003 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Reagowania, które z dniem 5 maja 2003 r. rozpoczęło swoje funkcjonowanie.

Zadaniem Centrum jest zbieranie i udzielanie informacji mieszkańcom gminy dotyczących:

- zaistnienia zdarzeń i zjawisk o charakterze kryzysowym, zagrażającym zdrowiu życia mieszkańców, zwierząt gospodarskich oraz mieniu
- stwierdzaniu występowania skutków tych zdarzeń i zjawisk.

Do zjawisk i zdarzeń kryzysowych oraz ich skutków należy zaliczyć:

- nawałnice, huragany, trąby powietrzne, ulewne deszcze,
- zamiecie i zawieje śnieżne paraliżujące życie mieszkańców
- powodzie i podtopienia zagrażające życiu i zdrowiu ludzi i zwierząt hodowlanych
- długotrwałe pożary lasów, torfowisk, łąk i upraw
- długotrwała susza
- zdarzenia o charakterze terrorystycznym
- duże katastrofy komunikacyjne - drogowe, kolejowe, lotnicze, w szczególności z udziałem cystern z materiałami palnymi, toksycznymi, gazem,
- nagłe, gwałtowne i na dużą skalę zachorowania ludzi i zwierząt na choroby zakaźne.

Kolizje przestrzenne

Dotychczasowe działania inwestycyjne na terenie gminy Augustów nie wytworzyły znaczących kolizji przestrzennych, mających wpływ na funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.

Wnioski wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego

Gmina Augustów charakteryzuje się wysokim poziomem stanu zachowania naturalnego środowiska przyrodniczego, który stwarza dla mieszkańców podstawę bardzo dobrych warunków zamieszkiwania.

System przyrodniczy gminy Augustów poddawany presji urbanizacyjnej i wymaga podejmowania działań służących utrzymaniu i przywracaniu naturalnych warunków poszczególnych komponentów środowiska.

5.4.3. System ekologiczny gminy

ECONET – PL

Jednym z istotnych wymogów ochrony zasobów przyrodniczych jest zapewnienie ciągłości ekosystemów. Łączność pomiędzy obszarami o wysokiej bioróżnorodności jest niezbędna dla wymiany genowej w obrębie metapopulacji roślin i zwierząt i wpływa na zwiększenie stabilności ekosystemów. Istnienie ciągłych obszarów naturalnego krajobrazu w formie korytarzy ekologicznych jest szczególnie ważne dla wędrownych gatunków zwierząt.

Koncepcja EECONET odgrywa bardzo ważną rolę we współpracy międzynarodowej i wiąże się z Konwencją o Różnorodności Biologicznej 1992 r. i Paneuropejską strategią ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej – 1995 r.

Sieć ECONET - PL nie posiada umocowania prawnego, ale jest wytyczną dla polityki przestrzennej. Jest ona wielkoprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, powiązanych ze sobą wzajemnie korytarzami ekologicznymi. Korytarze ekologiczne zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie danego systemu. Sieć ECONET – PL pokrywa 46% kraju i składa się z obszarów prawnie chronionych, takich jak:

- parki narodowe;
- krajobrazowe;
- rezerваты;
- ostoje przyrody CORINE lub
- ważne ostoje ptaków, które najczęściej są „wbudowane” w najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych, tzw. biocentra: regionalne i lokalne.

Mokradła, będące ekosystemami o szczególnym znaczeniu i wartości przyrodniczej, mają w sieci EECONET do spełnienia szczególną rolę. Są one bardzo ważne jako szlaki migracyjne wielu gatunków zwierząt. Dotyczy to zwłaszcza ptaków, które odbywając wędrówki sezonowe wzdłuż rzek, koczują wśród roślinności szuwarowej i zaroślowej, a większość z wytyczonych w sieci ECONET - PL korytarzy ekologicznych nawiązuje do dolin rzecznych.

Do głównych założeń i celów sieci ECONET należy zaliczyć:

- kształtowanie spójnej przestrzennej struktury sieci obszarów najmniej przekształconych pod względem przyrodniczym, które jednocześnie będą odzwierciedlać specyfikę zróżnicowania Europy;
- ochronę gatunków i siedlisk, którym z racji zagrożenia wyginieciem przypisano szczególne znaczenie w Europie,
- ułatwienie rozprzestrzeniania się i migracji gatunków na naszym kontynencie przez zachowanie obszarów stanowiących drogi migracji zwierząt, co jest ważne dla ochrony różnorodności genetycznej i dla przetrwania wielu populacji,
- sformułowanie wspólnej dla Europy strategii ochrony najmniej przekształconych ekosystemów i krajobrazów, mającej także na celu skuteczne przeciwdziałanie w przyszłości procesom zanikania gatunków z europejskich zasobów zwierząt i roślin,
- opracowanie wspólnej dla całego obszaru Europy mapy sieci ekologicznej, która wskaże walory przyrodnicze kontynentu i unaoczní zakres odpowiedzialności za ich stabilne trwanie, przypadającej na poszczególne kraje jak i całą Wspólnotę Europejską.

Sieć ECONET w Polsce tworzy z założenia ciągły system o strukturze wyznaczonej przez obszary węzłowe i korytarze ekologiczne rangi międzynarodowej i krajowe, które stanowią o specyfice przyrody Polski.

Obszary węzłowe zostały wyznaczone w oparciu o następujące kryteria, w szczególności:

- stopień naturalności lub obecność układów seminaturalnych,
- różnorodność (siedliskowa, gatunkowa, form użytkowania),
- reprezentatywność siedlisk w regionie,
- rzadkość występowania form, siedlisk i gatunków,
- wielkość obszarów zapewniająca trwałe zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Ponadto przy wytyczaniu korytarzy ekologicznych kierowano się możliwościami zachowania spójności systemu, w szczególności długością i szerokością korytarzy, zgodnością siedliskową korytarzy w powiązaniu z obszarami węzłowymi, rozmieszczeniem naturalnych systemów korytarzowych, m.in. doliny rzek, pradoliny oraz przestrzennym zróżnicowaniem struktury użytkowania ziemi.

ECONET ma być spójnym przestrzennie i funkcjonalnie systemem obszarów reprezentatywnych i najlepiej zachowanych pod względem różnorodności biologicznej i krajobrazowej Europy. Celem utworzenia ECONET jest ochrona, wzmocnienie, bądź odtworzenie tych obszarów.

Europejska sieć ekologiczna składa się z:

- obszarów węzłowych;
 - biocentrów,
 - stref buforowych
- korytarzy ekologicznych;
- obszarów wymagających unaturalnienia.

Na terenie gminy Augustów we wschodniej jej części – głównie w dolinach rzek Rospudy i Netty oraz Kanału Augustowskiego wyznaczono obszary węzłowe z biocentrami o znaczeniu międzynarodowym.

Obszary uzupełniające to obszary cenne przyrodniczo znajdujące się poza obszarami węzłowymi. W większości są to zwarte kompleksy łąk i pastwisk wraz z zadrzewieniami i zalesieniami oraz oczkami wodnymi.

Wskazuje się, aby na obszarach węzłowych i uzupełniających ustalić następujące, ogólne zasady zagospodarowania terenu:

- preferuje się utrzymanie obecnego sposobu użytkowania terenu;

- dopuszcza się zmiany użytkowania rolniczego na leśne na obszarach wyznaczonych granicą rolno-leśną;
 - dopuszcza się zmiany użytkowania rolniczego na turystyczne;
 - dopuszcza się tworzenie liniowych urządzeń infrastruktury rekreacyjnej wraz z ich niezbędnym zapleczem (punkty widokowe, miejsca piknikowe, deszczochrony, parkingi).
- Korytarze ekologiczne stanowią przede wszystkim rzeki i inne cieki wraz z terenami sąsiednimi o niskiej intensywności użytkowania (łąki, pastwiska, laski). Na terenie korytarzy ekologicznych uważa się za konieczne utrzymanie biologicznej obudowy cieków wodnych w postaci łąk, pastwisk, zadrzewień i zakrzewień. W wypadku gdy istnieje taka możliwość należy dążyć do zmiany użytkowania terenów w obszarze korytarzy ekologicznych na opisane powyżej.

Ochrona planistyczna

Korytarz ekologiczny GKPn-4 Puszcza Augustowska

Obszary chronione nie są odrębnym ekosystemem, lecz tworzą jeden ściśle ze sobą połączony system przyrodniczy. Ważne jest zachowanie naturalnych połączeń, tzw. korytarzy ekologicznych, które mogą umożliwić wymianę osobników pomiędzy tymi obszarami

Utrzymanie i powiększanie powiązań przyrodniczych, ich spójność i ciągłość jest istotnym warunkiem zachowania różnorodności biologicznej.

Puszcza Augustowska w powiązaniu z siecią hydrograficzną i systemem obszarów chronionych zapewnia ciągłość ekologiczną obszaru.

W obrębie gminy Augustów przebieg ma korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym, tj. korytarz Puszcza Augustowska (GKPn-4). Ważna funkcja przyrodnicza wynika też z faktu, że wchodzi on w skład korytarzy międzynarodowych.

Korytarz ekologiczny GKPn-4 powiązany jest z: GKPn-3, GKPn-4A, GKPn-1 ciągnących się z zachodniej granicy poprzez Puszcze Białowieską, Knyszyńską i Augustowską.

Połączenie Puszczy Knyszyńskiej z Augustowską wzdłuż wschodniej granicy kraju jest istotne dla rozwoju i utrzymania stabilności populacji zagrożonych gatunków, takich jak ryś czy wilk.

Korytarz Dolina Rospudy (KPn-4B)

Obok głównych, międzynarodowych szlaków migracji zwierząt wyróżnia się również korytarze niższej rangi – krajowej, tj. korytarz Dolina Rospudy (KPn-4B).

Jest on powiązany z: KPn-3D i KPn-3E. Korytarze krajowe pełnią ważną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej w całej Polsce, a w szczególności regionu Podlasia.

Fragment obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” uznawany jest za krajowy węzeł ekologiczny.

Lokalne korytarze ekologiczne

Bardzo ważna jest też ochrona lokalnych korytarzy ekologicznych. Pełnią one funkcje uzupełniającą wobec korytarzy głównych. Szczególnie ważne są dla zwierząt żyjących w środowisku polno-leśnym, np. dzik, lis, zając, sarna, ale także dla ssaków związanych ze środowiskiem wodnym (bóbr, wydra, tchórz, karczownik oraz inne).

Transgraniczny Obszar Chroniony Augustowsko – Druskiennicki

Głównym celem utworzenia Augustowsko – Druskiennickiego Transgranicznego Obszaru Chronionego jest konieczność ochrony terenów najcenniejszych oraz rozwijanie w ich obrębie przyjaznych środowisku form turystyki, jako jednej z podstaw utrzymania miejscowej ludności oraz poprawy sytuacji ekonomicznej w strefie nadgranicznej.

Współpraca międzypaństwowa na szczeblu ministerstw ochrony środowiska dotycząca problematyki TOCh trwa już od roku 1992, kiedy to podpisane zostały tzw. porozumienia wigierskie między rządami Polski, Litwy i Białorusi. W skład Augustowsko – Druskiennickiego Transgranicznego Obszaru Chronionego wchodzi następujące tereny:

Po stronie polskiej: Wigierski Park Narodowy, 13 rezerwatów przyrody w tym 4 z terenu Nadleśnictwa Augustów („Glinki”, „Kurjańskie Bagno”, „Stara Ruda” i „Kozi Rynek”) projektowany rezerwat „Czarna Hańcza”, Puszcza Augustowska (projektowany Park Krajobrazowy).

Po stronie litewskiej: Parki Regionalne (Wiejsiejski i Metelski), rezerваты (Kalniskiu, Krakino, Kuzapiskies, Vilko, Straciunu, Avires, Baltosio - Ancio, Bilsincios -Ratnycios, Druskiniku).

Po stronie białoruskiej: rezerwat „Sopockinskij”.

W uzasadnieniu potrzeby utworzenia Augustowsko – Druskiennickiego Transgranicznego Obszaru Chronionego uwzględniono:

- wybitne w skali Europy walory przyrodnicze i krajobrazowe terenu;
- ponadregionalne ekologiczne znaczenie tego obszaru jako korytarza ekologicznego przecinającego Europę Północno-Wschodnią i ciągnącego się wzdłuż granicy Litwy i Białorusi i dalej ku centrum Polski;
- rozmieszczenie TOCh jako łącznika między obszarami chronionymi najwyższej rangi: Dzukijskim Parkiem Narodowym na Litwie i Biebrzańskim Parkiem Narodowym w Polsce;
- konieczność kompleksowej ochrony cennych zespołów przyrodniczo - krajobrazowych, np. Puszczy Augustowskiej, rozciętych przez granice państwowe;
- zgodność naukowców - ekspertów Polski, Litwy i Białorusi co do celowości międzynarodowej ochrony tych terenów;
- konieczność ścisłej współpracy służb ochrony przyrody sąsiadujących krajów, wspólnego zapobiegania zagrożeniom środowiska przyrodniczego;
- potrzebę skutecznego zabezpieczenia obszarów najcenniejszych przed żywiołowym rozwojem turystyki oraz wzrastającym ruchem drogowym;
- szansę na międzynarodową promocję regionu;
- szansę rozwoju krajowej i międzynarodowej turystyki, a w konsekwencji na poprawę sytuacji ekonomicznej regionu.

Obok wytycznych dotyczących obszarów chronionych na omawianym terenie TOCh opracowana koncepcja zawiera cenne informacje dotyczące możliwości rozwoju funkcji turystycznych. Opracowanie to nie zawiera jednak projektu, ani programu rozwoju turystyki wskazuje jedynie na możliwości wynikające ze specyfiki danych obszarów. W podsumowaniu przedstawionych propozycji rozwoju turystyki, jako źródła zysków i możliwości rozwojowych mówi się iż:

- walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe i klimatyczne sprawiają, że obszar Augustowsko - Druskiennicki TOCh jest wyjątkowo atrakcyjny dla turystyki; istnieją więc pełne szanse na to, aby turystyka stała się jedną z najważniejszych dziedzin gospodarki w regionie i istotnym źródłem dochodów miejscowej ludności;
- podstawą rozwoju turystyki powinien stać się szczegółowy plan rozwoju funkcji turystycznych opracowany dla obszaru funkcjonalnego TOCh, np. w ramach planu ochrony tego terenu, jako obszaru o międzynarodowym statusie ochronnym;
- najwłaściwszym w polskiej części TOCh oraz mającym największe szanse rozwoju w przyszłości formami turystyki są turystyka wodna, agroturystyka oraz turystyka przyrodnicza, a także różne rodzaje turystyki kwalifikowanej, przede wszystkim turystyka piesza i rowerowa;
- rozpowszechnione formy zbiorowego wypoczynku biernego typu rekreacyjnego, mogące stanowić zagrożenie dla niektórych walorów środowiska przyrodniczego należy stopniowo przekształcać poprzez: zastępowanie ich przez mini pensjonaty i kwatery prywatne, podnoszenie standardu bazy noclegowej, likwidację bazy substandardowej, wyposażenie wszystkich obiektów w oczyszczalnie ścieków, przygotowanie wczasowiczów ofert uprawiania form bardziej aktywnej turystyki;
- należy dążyć, aby ruch turystyczny koncentrujący się w tej chwili w kilku najbardziej znanych rejonach Puszczy Augustowskiej skierować również na inne, nie mniej ciekawe, a słabo wykorzystane pod względem, turystycznym tereny;

- rodzaj walorów Puszczy Augustowskiej sprawia, że sezon turystyczny może trwać tu dłużej niż obecnie, należy więc dążyć do jego wydłużenia przez przygotowanie atrakcyjnych ofert turystycznych nie tylko na lato, ale również na wiosnę, jesień i zimę;
- organizacja ruchu turystycznego na terenie TOCh powinna odbywać się w oparciu o lokalną agencję turystyczną, której dochody zasilałyby miejscowy budżet; agencja powinna tworzyć i obsługiwać centra obsługi turystów oraz przygotowywać oferty turystyczne eksponujące największe atrakcje rejonu;
- obszar TOCh przy odpowiedniej promocji i organizacji usług turystycznych może stać się atrakcją turystyczną na skalę międzynarodową;
- należy doprowadzić do jak najszybszego porozumienia w zakresie transgranicznego ruchu turystycznego oraz utworzenia turystycznych przejść granicznych (w tym wodnych) o uproszczonej odprawie, które umożliwią turystom zwiedzanie najciekawszych terenów na całym obszarze TOCh;
- warunkiem pomyślnego rozwoju przyjaznych środowisku form turystyki jest pozytywny stosunek miejscowej społeczności do takich form działalności gospodarczej oraz wzrost świadomości ekologicznej.

Założenia polityki regionalnej obszaru Zielone Płuca Polski

Idea Zielonych Płuc Polski powstała w 1983 roku i formalnie została przyjęta poprzez podpisanie Porozumienia w 1988 roku w Białowieży przez przedstawicieli pięciu byłych województw: białostockiego, łomżyńskiego, olsztyńskiego, ostrołęckiego i suwalskiego. Strony Porozumienia (Wojewodowie, Przewodniczący Wojewódzkich Rad Narodowych) zaakceptowały cztery zasady rozwoju zrównoważonego:

- 1) W kształtowaniu potrzeb społecznych preferowane powinny być te, których realizacja stwarza najmniejsze ryzyko zagrożenia dla równowagi ekologicznej.
- 2) Pozyskiwanie zasobów i udostępnianie walorów przyrodniczych powinno odbywać się w sposób zapewniający utrzymanie sprawnego funkcjonowania systemów wraz z harmonijnym rozwojem ekologicznym, społecznym i gospodarczym.
- 3) Przetwarzanie zasobów i użytkowanie walorów powinno odbywać się przy możliwie jak najdłuższym utrzymaniu zasobów w obiegu gospodarczym, a także przy użytkowaniu walorów w granicach odporności środowiska przyrodniczego.
- 4) Odprowadzanie zużytych zasobów powinno odbywać się wtedy, gdy nie istnieją techniczne możliwości ich utrzymania w obiegu gospodarczym, a rekultywacja degradowanych walorów powinna być prowadzona zawsze, kiedy istnieją techniczne możliwości odtworzenia albo tworzenia nowych stanów równowagi.

Zielone Płuca Polski (ZPP) obejmują północno-wschodnią część kraju. W granicach ZPP znajduje się 386 gmin położonych na terenie województw: podlaskiego - 118 gmin, warmińsko-mazurskiego - 115 gmin, mazowieckiego - 114 gmin, kujawsko-pomorskiego - 33 gminy oraz pomorskiego - 6 gmin.

Obszar ZPP zajmuje obecnie 63.235 km², stanowi to około 20,0 % powierzchni kraju, a zamieszkuje go prawie 4,0 mln osób, co stanowi 9,7 % ludności kraju.

Podstawą delimitacji obszaru były jedne z najcenniejszych w kraju i Europie systemy ekologiczne.

ZPP są unikatowym obszarem, który może stać się polskim swoistym „towarem” eksportowym. Cechy wyróżniające ten obszar stanowią złożony, szczególny, niezwykle atrakcyjny produkt. Tworzą go:

- niska gęstość zaludnienia i dostosowana do warunków naturalnych;
- spokój i czyste powietrze;
- dobra jakość środowiska przyrodniczego;
- unikatowa różnorodność systemu przyrodniczego;
- atrakcyjne kompleksy lasów, jezior i użytków zielonych;
- możliwość obcowania z przyrodą nie zmienioną przez cywilizację;
- bogactwo oraz różnorodność kultur i obyczajów;

- dobra tradycyjna kuchnia;
- rozwijająca się infrastruktura usługowa;
- potencjał akademicki;
- dobre warunki do produkcji zdrowej żywności i lokalizacji „czystego przemysłu”.

Obszar ZPP z racji swych walorów i położenia w pobliżu granic Polski z Rosją, Litwą i Białorusią stanowi wzorcową strefą bezpieczeństwa ekologicznego i jest obszarem przyjaznej współpracy regionalnej w Europie. Potrzeba zrównoważonego rozwoju obszaru północno-wschodniej Polski wynika z treści art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

ZPP realizuje cele, takie jak:

- ożywienie oraz proekologiczne ukierunkowanie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru ZPP, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, leśnictwa, gospodarki wodnej, turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego;
- wspieranie inicjatyw organizacyjnych i finansowych tworzących materialne podstawy rozwoju obszaru ZPP;
- pozyskiwanie środków Unii Europejskiej;
- wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru ZPP w przestrzeni europejskiej;
- doskonalenie i promocję produktów oraz usług wytwarzanych na obszarze Zielone Płuca Polski;
- uwzględnienie arealu i funkcji ZPP w polityce przestrzennej i regionalnej Państwa;
- podnoszenie poziomu wiedzy o walorach przyrodniczych i kulturowych obszaru Zielone Płuca Polski wśród mieszkańców regionu, Polski i Europy.

Podstawą programu ZPP jest strategia ekorozwoju rozumianego jako szereg przekształceń ekonomicznych, społecznych i technologicznych powiązanych z całościową ochroną środowiska przyrodniczego na użytek obecnego i przyszłych pokoleń.

Obejmuje ona:

- maksymalnie długie wykorzystanie odnawialnych zasobów naturalnych;
- efektywną eksploatację nieodnawialnych źródeł energii;
- utrzymanie stabilności procesów ekologicznych i ekosystemów;
- ochronę różnorodności genetycznej oraz ogólną ochronę przyrody i krajobrazu.

Program przestrzennego zagospodarowania ZPP przewiduje politykę polegającą na dominacji działań zmierzających do zachowania i wzmacniania funkcji ekologicznej oraz na wykorzystaniu możliwości rozwoju proekologicznych form gospodarki:

- rolnictwo ekologiczne, t.j. produkcja tzw. „zdrowej żywności”;
- turystyka ze szczególnym uwzględnieniem ekoturystyki;
- gospodarka leśna.

Polityka ta może być prowadzona przy równoczesnym zabezpieczeniu tego, co na danym obszarze uważa się za najcenniejsze w sferze przyrodniczej, gospodarczej i organizacyjnej.

Obszar ZPP jest silnie zróżnicowany przestrzennie, nie jest regionem jednorodnym, a struktura materialna i funkcjonalna jest bardzo złożona.

Uwarunkowania te powodują konieczność przestrzennego różnicowania regionalnej polityki rozwoju zrównoważonego i aby to zrealizować wydzielono na terenie ZPP w miarę jednorodne z punktu widzenia reżimów gospodarowania środowiskiem przyrodniczym obszary, które nazwano mezoekoregionami.

Gmina Augustów położona jest w całości w mezoekoregionie augustowskim, którego powierzchnia wynosi 1182,5 km², co stanowi 2 % powierzchni obszaru ZPP.

Obszar ten tworzą gminy: Augustów, Lipsk, Płaska częściowo gmina Sztabin oraz miasta Augustów i Lipsk, częściowo gmina Suchowola, Dąbrowa Białostocka, Nowy Dwór.

W mezoekoregionie augustowskim dominują predyspozycje do pełnienia - jako głównej - funkcji ekologicznej o znikomej i małej intensywności użytkowania (ok.70% pow.). W pozostałej części jako główne występować mogą z funkcją ekologiczną funkcje o umiarkowanej intensywności użytkowania: rolnicza, rolnicza z rekreacją, rolnicza z leśną i rolnicza z osadniczą. Ponad połowę obszaru (60%) zajmują ponadlokalne zlewnie przepływowe o wysokiej wydajności i odnawialności zasobów.

Znaczną część obszaru zajmują źródłkowe zlewnie jeziorne o wysokiej wydajności, ale wymagające wysokiej rangi ochrony.

Jest to mezoregion spełniający w systemie powiązań przyrodniczych w skali krajowej i międzynarodowej rolę obszaru węzłowego. Predyspozycje te stwarzają wymóg wprowadzenia najwyższego, a miejscami szczególnie wysokiego reżimu gospodarowania środowiskiem, dla spełnienia naczelnego celu jakim jest trwałe zachowanie najwyższych wartości przyrodniczych, ze względu na unikatowość ekosystemów i krajobrazu oraz zdolności samoregulacyjne. Wiąże się to z predyspozycjami przewagi terenów do pełnienia jako nadrzędnej funkcji ekologicznej.

Pozostałe obszary winny być objęte ekopolityką polegającą na kojarzeniu predyspozycji środowiska do równorzędnego traktowania różnych funkcji gospodarczych przy zachowaniu zdolności samoregulacyjnych środowiska.

Euroregion Niemen

Od wieków Polskę, Litwę, Białoruś oraz Rosję łączy historia, wspólna tradycja oraz chęć usuwania przeszkód utrudniających przepływ ludzi, wiedzy i kapitału. Kraje te wiążą wiele problemów wynikających z położenia geograficznego, warunków życia, uwarunkowań społecznych, powiązań gospodarczych, stanu środowiska naturalnego i jego zagrożeń, powiązań transportowych i komunikacyjnych.

Obszar Euroregionu Niemen

W celu ożywienia sąsiadujących ze sobą obszarów podjęto wspólne działania w ramach Euroregionu. Aktualnie w skład Euroregionu wchodzi województwo podlaskie i część województwa warmińsko-mazurskiego. Euroregion Niemen powołano w celu rozwoju współpracy obszarów przygranicznych w następujących dziedzinach:

- wszechstronnego rozwoju ekonomicznego;
- zagospodarowania przestrzennego;
- infrastruktury publicznej;
- oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu i turystyki;
- ochrony środowiska;
- likwidacji zagrożeń i klęsk żywiołowych;
- rozwijania kontaktów między mieszkańcami obszarów przygranicznych.

Obszar Euroregionu jest urozmaicony pod względem krajobrazowym. Występują podobne cechy krajobrazowe na wszystkich obszarach, stanowiące o atrakcyjności turystycznej, m.in.:

- liczne jeziora i rzeki;
- zróżnicowane, pagórkowate ukształtowanie terenu;
- duże obszary leśne;
- nieznacznie tylko przekształcone i zniszczone środowisko naturalne;
- różnorodny i bogaty świat roślinny i zwierzęcy, chroniony w licznych parkach;
- naturalnych, krajobrazowych i rezerwatów;
- interesujące zabytki kultury materialnej z pogranicza wielu kultur: polskiej, litewskiej, ruskiej, pruskiej oraz innych.

5.5. Uzdrowiska

Teren gminy Augustów od dnia 7 października 2015 roku nie posiada statusu uzdrowiska tj. od wydzielenia w miejscowości Augustów Dzielnicy Uzdrowiskowej (pismo Ministerstwa Zdrowia Departament Organizacji Ochrony Zdrowia znak: OZU.523.1261.2015 z dnia 02.2015 roku).

5.6. Ochrona krajobrazu kulturowego

Ochrona krajobrazu kulturowego należy do strefy interesu publicznego, zatem jest za nią odpowiedzialna władza publiczna. Krajobraz stanowi dobro ogólnospołeczne, jest jednym z największych bogactw zasobów przyrodniczych, jaki i dziedzictwa kulturowego.

Obszar gminy Augustów jest ubogi w elementy środowiska kulturowego. Najcenniejszymi zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków województwa podlaskiego są:

- Molenna Staroobrzedowców w Gabowych Grądach,
- Kościół par. p.w. Zwiastowania NMP w Janówce,
- Kapliczka przydrożna we wsi Żarnowo Drugie,
- Zespół dworski (dwór, park) w Nettcie Folwark,
- Kanał Augustowski – Pomnik Historii.

Na terenie gminy Augustów znajduje się 214 obiektów architektonicznych o znaczeniu lokalnym. Niewiele jest śladów założeń dworsko - parkowych. Jedynym zespołem wpisanym do rejestru zabytków jest zespół dworski z końca XIX wieku położony we wsi Netta Folwark. Składa się on z drewnianego dworu w złym stanie technicznym i bardzo zaniedbanego parku, stanowiących własność prywatną.

Położony na terenie gminy Kanał Augustowski należy do najbardziej cennych i popularnych zabytków polskiej kultury technicznej. Wykorzystuje on obniżenie rynnowe tworzące pasmo jezior augustowskich oraz dolin rzek Netty i Czarnej Hańczy. Kanał, którego budowę rozpoczęto w 1824 roku, miał łączyć rzeki: Narew z Niemnem i Windawą, tworząc okrężną arterię wodną, omijającą pruskie terytoria. Prace budowlane przy budowie kanału zostały zakończone w 1839 roku. Obiekt nigdy nie odgrywał założonej dla niego roli. Obecnie na odcinku przebiegającym przez teren gminy Augustów jest wykorzystywany jedynie sporadycznie rekreacyjnie.

Część Kanału ze wszystkimi towarzyszącymi budowlami wpisano do wojewódzkiego rejestru zabytków w 1968 roku, a 1979 cały jego bieg łącznie z zmodernizowanymi ostatnio fragmentami i budowlami. Kanał Augustowski znalazł się w wykazie najcenniejszych krajobrazów w przestrzeni Polski i regionów, jako obiekt krajobrazu stanowiącego o europejskiej i krajowej tożsamości miejsc w ujęciu przyjętym w preambule Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

Obiektami cennymi pod względem kulturowym są zbadane stanowiska archeologiczne, szczególnie w Białobrzegach i Nettcie.

Znaczącymi obiektami środowiska kulturowego są cmentarze i obiekty mieszkalne oraz gospodarcze usytuowane w różnych miejscowościach.

Brak jest również na obszarze gminy unikalnych pod względem kulturowym jednostek osadniczych. Do najcenniejszych zaliczono wsie: Janówka, Białobrzegi, Gabowe Grądy, Netta Folwark głównie ze względu na nagromadzenie elementów i obiektów kulturowych. Ponadto do jednostek o przeciętnych walorach kulturowych ze względu na istniejący układ przestrzenny zaliczono wsie: Kolnica, Grabowo, Pruskę Wielką, Nettę Folwark, Rutki Nowe i Stare, Jeziorki, Żarnowo Drugie.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6.1. Uwarunkowania prawne wynikające ze stanu prawnego dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury

Na dziedzictwo kulturowe składają się dobra kultury oraz dobra natury. Zabytki – dawne materialne i niematerialne dobra kultury są częścią składową tego dziedzictwa. Ochrona dóbr kultury została zagwarantowana jako obowiązek w Konstytucji RP.

Zachowanie, ochrona i konserwacja zabytków jest działaniem w ważnym interesie publicznym, ze względu na znaczenie zabytków w procesie: humanizacji społeczeństwa, edukacji, jego kulturowej identyfikacji oraz w sferze ekonomii i gospodarki.

W celu wzmocnienia ochrony i opieki nad zabytkami oraz poprawy stanu zabytków i konserwacji zabytków, przyjmuje się:

- 1) zasadę *primum non nocere*;
- 2) zasadę maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytkowej i wszystkich jego wartości: materialnych i niematerialnych;
- 3) zasadę minimalnej niezbędnej ingerencji (powstrzymania działań niekoniecznych);
- 4) zasadę, zgodnie z którą usuwać należy to (tylko to) co na oryginał działa niszcząco;
- 5) zasadę czytelności i odróżnialności ingerencji;
- 6) zasadę odwracalności metod i materiałów;
- 7) zasadę wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dobra kultury współczesnej to niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak: pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeśli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna. Zasady ochrony zabytków i opieki nad zabytkami reguluje ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ochrona zabytków polega, w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;

- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę:

- 1) zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- 2) innych zabytków nieruchomości, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- 3) parków kulturowych.

W przypadku, gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium. W studium ustala się w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

Formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej stanowi jeden z obszarów działania dla jednostek samorządu lokalnego. Jest istotnym elementem budowania tożsamości gminy i korzystnego wizerunku gminy oraz integracji mieszkańców. Taka Gmina postrzegana jest jako szanująca dziedzictwo kulturowe i właściwie wykorzystująca jego potencjał. Ochrona dziedzictwa kulturowego realizowana jest również w planach zagospodarowania przestrzennego, poprzez wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej lub stref ekspozycji, itp.

6.2. Rys historyczny

W przeszłości (ok. 12 tysięcy lat p.n.e.) obszar gminy Augustów zamieszany był przez myśliwych i hodowców reniferów – schyłek paleolitu. Wskazują na to ślady znalezione w rejonie Wójtowskich Włók, przy ujściu Kamiennego Brodu do jeziora Necko.

W epoce neolitu pojawiły się kultury rolnicze (IV-III tysiąclecie p.n.e.).

Z III - V wieku n. e. - okresu rzymskiego epoki żelaza pochodzi cmentarzysko kurhanowe w Neckim Borku, pomiędzy Białobrzegami, a Nettą. Wykorzystywał je lud pochodzenia bałtyckiego, który w średniowieczu nazwano Jaćwingami. Żył tu plemię Zlińców albo Połekszan. Jaćwież została wymazana z mapy Europy wskutek wypraw krzyżowych w końcu XIII wieku podejmowanych przez książąt polskich, ruskich i Zakon Krzyżacki. Teren stał się sporny pomiędzy: Litwą, Państwem Zakonnym i Mazowszem. Porosła wówczas ogromna puszca, która traktowana była jako bariera graniczna.

Stałe osadnictwo pojawiło się dopiero z początkiem XVI wieku. Od 1422 roku teren gminy Augustów znajdował się całkowicie w obrębie Wielkiego Księstwa Litewskiego. Jednak przewaga ludności była z osadników mazowieckich, chociaż w zasiedleniu uczestniczyli: Rusini, potomkowie Jaćwingów, Litwini oraz Polacy z dalszych okolic kraju.

Pierwsze wsie powstały przy granicy z Prusami i były to: Grabowo i Rutki. Do połowy XVI wieku za panowania Zygmunta Augusta została osadzona cała zachodnia strona gminy Augustów. Wsie posiadały różne statusy, a niektóre weszły w skład dóbr prywatnych Radziwiłłów, Wołowiczów i Paców - Janówka - Mazurki, Preytföussów – Grabowo.

Od 1569 roku ziemie na południe od Kamiennego Brodu i Jeziora Necko oraz na zachód od rzeki Netty weszły jako część Podlasia do Korony Polskiej, tworząc starostwo augustowskie, powołane w 1572 roku z siedzibą w Netcie. Nazwę wywiodło od miasta, którego założycielem był Król Zygmunt II August. Cztery obecne wsie: Żarnowo, Turówka, Biernatki, Uścianki były przedmieściami Augustowa, a ich mieszkańcy mieli równe prawa z mieszczanami. Pozostałe w państwie litewskim tereny należały do powiatu grodzieńskiego, województwa trockiego. Większość wsi znajdujących się na lewym brzegu Netty powstały z zakładów przemysłowych: rudnie, smolarnie, potażnie, osad drwali i strażników leśnych dopiero w XVIII wieku. Ciężką pracą mieszkańców przerywały klęski elementarne i wojny (w 1656 orda tatarska wspomagająca hetmana Gosiewskiego, 1710 - wielka zaraza przeniesiona przez wojska w wojnie północnej). Z biegiem czasu następowała odbudowa osadnictwa. Najmłodszymi wsiami są Gabowe Grądy i Bór założone przez Rosjan - staroobrzędowców w 1867 roku. Po upadku Rzeczypospolitej teren gminy wszedł do zaboru pruskiego (1795-1806) - rozdzielały go wówczas powiaty wigierski, goniądzki i dąbrowski, potem do Księstwa Warszawskiego, po klęsce Napoleona - do Królestwa Polskiego (Kongresowego) w tzw. obwodzie augustowskim. Puszcza Augustowska była ostoją partyzantów w czasie powstania listopadowego (oddziały Szarkowskiego, Zaliwskiego, Mirskiego i Bagińskiego) i styczniowego (Andruszkiewiczza, „Wawra” - Ramotowskiego, Szukiewiczza i inne). Mieszkańcy wzięli też czynny udział w walce o niepodległość w ramach POW w 1918-1919 i jako ochotnicy w walce z Litwinami i bolszewikami. Tradycje podtrzymywali w czasie drugiej wojny światowej, od pierwszych dni okupacji walcząc w strukturach konspiracyjnych. Okupanci radzieccy (1939-41) od pierwszych dni podjęli represje - rozstrzeliwali, więzili w łagrach, zsyłali na Syberię całe wsie (Netta Folwark, Mazurki). Ciężkie przeżycia wiążą się także z okupacją hitlerowską. Wielu zginęło w masowych egzekucjach i obozach koncentracyjnych. Silna była tu organizacja Armii Krajowej (VII obwód), której samoobrona przeciwstawiała się także „wyzwolicielem radzieckim” do końca lat 40-tych. Wiele ofiar pochłonęła oblawa lipcowa NKWD w lipcu 1945 roku.

W niepodległej Rzeczypospolitej obszar gminy wchodził do powiatu augustowskiego (miasto Augustów, gminy Kolnica, Augustów, Bargłów).

Po 1945 roku były utworzone gromady: Żarnowo, Janówka, Rutki Nowe, Netta II, Białobrzegi, z których to w 1973 roku utworzono gminę Augustów w dzisiejszych jej granicach administracyjnych.

Dodać należy że terenie gminy Augustów zamieszkali w przeszłości sławni ludzie, zasłużeni dla kraju, m.in.:

- Job Präyetfuess - znakomity architekt militarny dworu obu Zygmuntów (zmarł 1571 roku) – wieś Grabowo;
- Maciej Strubicz - główny kartograf Stefana Batorego (zmarł 1604 roku) – wieś Grabowo;
- Emil Świda (1868 - 1939) - wybitny przemysłowiec, wiceprezydent m.st. Warszawy, dyrektor Warszawskich Zakładów Gazowniczych, prezes Konsystorza Ewangelicko-Reformowanego Jednoty Warszawskiej – wieś Kolnica;
- Ignacy Oziewicz (1887-1966) - dowódca 1 Pułku Strzelców Suwalskich w latach 1919 - 20, 29 Dywizji Piechoty we wrześniu 1939 roku, pierwszy komendant Narodowych Sił Zbrojnych - wieś Netta Folwark.

Zasób kulturowy gminy Augustów jest bardzo ubogi. Jest to przede wszystkim wynikiem skomplikowanej i złożonej historii tej ziemi. Najstarsze ślady człowieka pochodzą ze schyłku paleolitu. Od początku epoki żelaza tereny te zostały objęte osadnictwem bałtyjskim. W czasach wczesnego średniowiecza mieszkwały tu plemiona pruskie podbite później przez Zakon Krzyżacki. W wyniku działań wojennych tereny te zostały wyludnione na okres paru stuleci.

Właściwa kolonizacja rozpoczęła się w XVI w przez osadników z Niemiec, Polski i Litwy. W latach 30 XIV wieku nastąpiło uregulowanie granicy krzyżacko - litewskiej wzdłuż rzeki Rospudy, która przetrwała do okresu międzywojennego (1939 r.) .

Zasięg kultury litewskiej nie był znaczący na obszarze obecnej gminy Augustów, dominowały tu wpływy kultury polskiej. Od roku 1560 oddzielono od Litwy i wcielono do Korony część południową obszaru gminy. Granicą stała się rzeka Kamionka i Netta oraz jezioro Necko.

6.3. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podlaskiego

Do rejestru zabytków nieruchomych województwa podlaskiego wpisane są następujące zabytki:

Gabowe Grądy

- molenna staroobrzędowców, drewn., 1948, nr rej.: 580 z 10.03.1989 r.;

Janówka

- kościół par. p.w. Zwiastowania NMP. Pocz. XX, nr rej.: A-979 z 05.10.1993 r.;

Netta Folwark

- zespół dworski, XIX/XX, nr rej.: 411 z 03.08.1983 r.
 - dwór, drewn.,
 - park

Żarnowo Drugie

- kaplica przydrożna, drewn., 1859, nr rej.: 526 z 07.10.1986 r.

6.4. Pomnik Historii

Pomnik Historii to jedna z czterech form ochrony zabytków wymienionych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku. Terminem tym określa się zabytek nieruchomy o szczególnym znaczeniu dla kultury naszego kraju. Rangę pomnika historii podkreśla fakt, że jest on ustanawiany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej specjalnym rozporządzeniem na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W rozporządzeniu określa się cechy danego zabytku świadczące o jego najwyższej wartości oraz granice wraz mapą obiektu (schematyczną). Na liście obiektów uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii na pozycji 16 znajduje się Kanał Augustowski – droga wodna. Kanał Augustowski - droga wodna uznany został za pomnik historii na mocy Rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 25 kwietnia 2007 roku (Dz. U. nr 36, poz. 572).

Kanał Augustowski to transgraniczny zabytek techniki położony na obszarze dwóch państw Polski (w północno – wschodniej części) i Białorusi (w północno – zachodniej części). Jest to kanał żeglugi wodnej, łączący rzekę Wisłę poprzez Biebrzę z Niemnem i poprzez jego dopływ Czarną Hańczę. Został zbudowany w latach 1823 – 1839 z powodów politycznych i ekonomicznych, w celu ominięcia restrykcyjnego cła na towary pochodzące z Królestwa polskiego nałożonego przez Prusy.

Historyczny kompleks kanału obejmuje jeziora: Necko, Białe, Studzieniczne, Orle, Paniewo, Krzywe i Mikaszewo oraz rzeki: Netta, Czarna Hańcza, Klonownica, Płaska (Sucha Rzeczka, Serwianka), Mikaszówka, Perkucia, Szlamica, Wolkuszanka, Ostaszanka, które są ze sobą połączone systemem śluz i instalacji hydraulicznych: zamki i jazy z nabrzeżem kanału, systemu dróg i mostów, które łączą kanał z budynkami służb obsługi.

6.5. Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków - niewpisane do rejestru zabytków województwa podlaskiego – ujęte w gminnej ewidencji zabytków

W Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków Województwa Podlaskiego zostały ujęte następujące zabytki nieruchome:

Tabela Nr 32. Wykaz zabytków ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

L.p	Nr	Miejscowość	Nazwa	Nr decyzji i data
1.	108	Biała Gлина	cmentarz wojenny z okresu I woj. św.	
2.	109	Białobrzegi	cmentarz wojenny z okresu I woj. św.	
3.	110	Białobrzegi	biblioteka publiczna	
4.	111	Białobrzegi	młyn wodny	
5.	112	Białobrzegi	strażnica wodna	5 z dn. 09.02.1979 r.
6.	113	Białobrzegi	Kanał Augustowski, stopień wodny piętrzący	5 z dn. 09.02.1979 r.
7.	114	Białobrzegi	Kanał Augustowski, Śluza	5 z dn. 09.02.1979 r.
8.	115	Białobrzegi	Kanał Augustowski, jaz	5 z dn. 09.02.1979 r.
9.	116	Białobrzegi	Kanał Augustowski, upust młyński	5 z dn. 09.02.1979 r.
10.	117	Gabowe Grądy	układ ruralistyczny	
11.	118	Gabowe Grądy	molenna staroobrzędowców	580 z dn. 10.03.1989 r.
12.	119	Gabowe Grądy	cmentarz staroobrzędowców	
13.	120	Gabowe Grądy	bania (łaźnia parowa)	
14.	121	Gabowe Grądy	zagroda wiejska nr 19	
15.	122	Gliniski	budynek mieszkalny- chałupa nr 13	
16.	123	Gliniski	schron bojowy, 250 m na pół- zach. od siedliska nr 18	
17.	124	Gliniski	schron bojowy, 250 m na pół- zach. od siedliska nr 18	
18.	125	Grabowo	mogiły żołnierskie z okresu II woj. św	
19.	126	Grabowo	budynek mieszkalny- chałupa nr 2	
20.	127	Janówka	kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP--979 z dn. 05.10.1993 r.	
21.	128	Janówka	cmentarz rzymskokatolicki	
22.	129	Kolnica	cmentarz rzymskokatolicki	
23.	130	Netta Folwark	dwór drewniany z przyległymi pozostałościami parku	411 z dn. 03.08.1983 r.
24.	131	Netta Folwark	Strażnica wodna, stopień wodny piętrzący „ Borki"	5 z dn. 09.02.1979 r.
25.	132	Netta Folwark	Kanał Augustowski, stopień wodny piętrzący „Borki"	5 z dn. 09.02.1979 r.
26.	133	Netta Folwark	Kanał Augustowski, śluza „Borki"	5 z dn. 09.02.1979 r.
27.	134	Netta Folwark	Kanał Augustowski, jaz „ Borki"	5 z dn. 09.02.1979 r.
28.	135	Netta Folwark	Kanał Augustowski, jaz „spichlerzysko"	5 z dn.09.02.1979 r.
29.	136	Promiski	schron bojowy	
30.	137	Promiski	schron bojowy	
31.	138	Promiski	schron bojowy	
32.	139	Stare Rudki-	Augustów-budynek mieszkalny - chałupa nr 22	
33.	140	Turówka	cmentarz rzymskokatolicki	
34.	141	Żarnowo Drugie	kapliczka przydrożna	526 z dn. 07.10.1986 r.

6.6. Zabytki archeologiczne nie ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków – niewpisane do rejestru zabytków województwa podlaskiego – ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Gmina Augustów znalazła się w obrębie zainteresowań archeologów stosunkowo wcześniej. Pierwsze zapiski dotyczące obiektów archeologicznych pochodzą z ubiegłego stulecia. W XX wieku, w czasie II wojny światowej penetrowali ją badacze niemieccy, zaś w latach siedemdziesiątych prowadzono tu regularne badania wykopaliskowe na stanowiskach z epoki kamienia. Wartość tych badań pod względem ochrony konserwatorskiej obiektów archeologicznych była stosunkowo niska. Prawdziwy wzrost wiedzy o zasobie stanowisk archeologicznych nastąpił bowiem dopiero w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, dzięki badaniom powierzchniowym prowadzonym w ramach programu rządowego Archeologiczne Zdjęcie Polski.

Przeprowadzone badania AZP wskazują, iż teren gminy Augustów był bardzo intensywnie zasiedlony w pradziejach i okresie wczesnohistorycznym. Należy więc zachować maksymalną ostrożność przy prowadzeniu jakichkolwiek prac ziemnych, nawet gdy na danym terenie nie notowano dotąd stanowisk archeologicznych.

Na terenie Gminy Augustów znajduje się 214 stanowisk archeologicznych, które są ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. Zgrupowane są w następujących miejscowościach: Białobrzegi, Bór, Czarnucha, Gliniski, Jabłońskie, Janówka, Kolnica, Komaszówka, Mazurki, Netta Pierwsza, Netta Druga, Osowy Grąd, Ponizie, Rzepiska, Topiłówka, Żarnowo Pierwsze. Są to tzw. stanowiska płaskie. Jedynie na cmentarzysku w Necie wśród ciepłalnych grobów płaskich znajdowały się 3 kurhany, dziś już nie istniejące. Brak obiektów o walorach krajobrazowych. Ze względu na wartość naukową na uwagę zasługują zespoły osad i obozowisk z epoki kamienia w Białobrzegach oraz w Necie.

Największym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych jest głęboka orka traktorowa, erozja gleb oraz realizacja inwestycji wymagających dużych prac ziemnych.

Stanowiska archeologiczne zostały wyszczególnione w tabeli i oznaczone na rysunku Studium.

Tabela Nr 33. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Augustów ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków wraz z opisem.

Miejscowość	AZP	Nr stan.	Nr stan./obsz.	Chronologia
Białobrzegi	23-84	1	11	Obozowisko- późny paleolit – mezolit; Obozowisko – mezolit – wczesna epoka brązu
Białobrzegi	23-84	2	20	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza
Białobrzegi	23-85	3	7	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Białobrzegi	23-85	4	8	Ślad osadniczy – pradziejowy
Białobrzegi	23-85	5	9	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Białobrzegi	23-84	6	21	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Białobrzegi	23-84	7	22	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Białobrzegi	23-84	8	32	Ślad osadniczy – późny paleolit
Białobrzegi	23-84	9	33	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Białobrzegi	23-84	10	34	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Białobrzegi	23-84	11	35	Obozowisko- epoka kamienia
Białobrzegi	23-84	12	44	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza
Biernatki	22-83	1	4	Ślad osadniczy – epoka kamienia; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Biernatki	22-83	2	6	Ślad osadniczy – epoka kamienia

Bór	24-85	1	8	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Czarnucha	23-85	1	5	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Czarnucha	23-85	2	19	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Czarnucha	23-85	3	20	Ślad osadniczy – epoka kamienia; Ślad osadniczy – późne średniowiecze – okres nowożytny
Czarnucha	23-85	4	21	Osada – późne średniowiecze; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Czarnucha	23-85	5	22	Ślad osadniczy – mezolit
Czarnucha	23-85	6	23	Ślad osadniczy – późny paleolit
Czarnucha	23-85	7	24	Ślad osadniczy – epoka kamienia – wczesna epoka brązu
Czarnucha	23-85	8	25	Ślad osadniczy – epoka kamienia; Ślad osadniczy – wczesne średniowiecze; Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Czarnucha	23-85	9	26	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Czarnucha	23-85	10	27	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Czarnucha	23-85	11	28	Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Czarnucha	23-85	12	62	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Czarnucha	23-85	13	63	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Chomontowo (Chomątowo)	21-83	1	5	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza; Osada – okres nowożytny
Czerkiesy	22-83	1	5	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Gabowe Grądy	24-84	1	14	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza; Osada – późne średniowiecze; Osada – okres nowożytny
Gabowe Grądy	24-84	2	15	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Gabowe Grądy	24-84	3	16	Ślad osadniczy – późne średniowiecze; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Gabowe Grądy	24-84	4	17	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gabowe Grądy	24-84	5	18	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gabowe Grądy	24-84	6	19	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gabowe Grądy	24-84	7	20	Ślad osadniczy – późne średniowiecze; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Gabowe Grądy	24-84	8	21	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Gliniski	23-84	1	17	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Gliniski	23-84	2	18	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Gliniski	23-84	3	19	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Gliniski	24-84	1	26	Ślad osadniczy – mezolit? – neolit?
Gliniski	24-84	2	27	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza
Gliniski	24-84	3	28	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gliniski	24-84	4	29	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gliniski	24-84	5	30	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gliniski	24-84	6	31	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gliniski	24-84	7	32	Ślad osadniczy – mezolit
Gliniski	24-84	8	33	Ślad osadniczy – późne średniowiecze; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Gliniski	24-84	9	34	Ślad osadniczy – mezolit;

				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gliniski	24-84	10	35	Ślad osadniczy – wczesne średniowiecze
Gliniski	24-84	11	36	Obozowisko – mezolit;
				Osada – okres wpływów rzymskich okres wędrówek ludów;
				Osada – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Gliniski	24-84	12	37	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza
Gliniski	24-84	13	38	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gliniski	24-84	14	39	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza
Gliniski	24-84	15	40	Miejsce wytopu żelaza – epoka żelaza
Gliniski	24-84	16	41	Ślad osadniczy – wczesna epoka żelaza
Gliniski	24-84	17	42	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Gliniski	24-84	18	43	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Gliniski	24-84	19	44	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Grabowo	22-83	1	1	Grodzisko /
				Dwór myśliwski – średniowiecze – okres nowożytny
Grabowo	22-83	2	3	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Grabowo	21-83	3	2	Ślad osadniczy późne średniowiecze – okres nowożytny
Jabłońskie	21-84	1	45	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza;
				– mezolit – epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Jabłońskie	21-83	2	7	Ślad osadniczy – późne średniowiecze – okres nowożytny
Jabłońskie	21-83	3	11	Kurhan – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Jabłońskie	21-83	4	12	Kopce (kurhany) – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Janówka	21-84	1	102	Ślad osadniczy – późny okres rzymski – okres wędrówek ludów
Janówka	21-84	2	103	Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Janówka	21-84	3	104	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Janówka	21-84	4	105	Ślad osadniczy – pradziejowy;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Janówka	21-84	5	106	Ślad osadniczy – pradziejowy
Janówka	21-83	6	8	Osada – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Janówka	21-83	7	9	Osada – okres nowożytny
Janówka	21-83	8	10	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza
Jeziorki	22-83	1	7	Ślad osadniczy – epoka kamienia

Jeziorki	23-83	1	25	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Jeziorki	23-83	2	37	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Kolnica	23-85	2	29	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	3	30	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	4	32	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	23-85	5	33	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	6	34	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	7	35	
Kolnica	23-85	8	36	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	9	37	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	10	38	Ślad osadniczy – późny paleolit;
				Obozowisko – mezolit – epoka żelaza; Ślad osadniczy – późne średniowiecze – okres nowożytny
Kolnica	23-85	11	39	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	23-85	12	40	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	13	41	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu
Kolnica	23-85	14	42	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	15	43	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	23-85	16	44	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Obozowisko – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	17	45	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	18	46	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	19	47	Obozowisko – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	20	49	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	21	50	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	22	51	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	23	52	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	24	53	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	23-85	25	54	Ślad osadniczy – mezolit epoka żelaza
Kolnica	23-85	26	55	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	27	56	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	23-85	28	57	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	29	58	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	23-85	30	59	Obozowisko – mezolit
Kolnica	23-85	31	60	Obozowisko – późny paleolit
Kolnica	23-85	32	61	Ślad osadniczy – późny paleolit
Kolnica	24-85	33	32	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	24-85	34	33	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	24-85	35	34	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	24-85	36	43	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	24-85	37	44	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	24-85	38	45	Obozowisko – epoka kamienia

Kolnica	24-85	39	46	Ślad osadniczy – epoka kamienia; Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	24-85	40	47	Obozowisko – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	24-85	41	52	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	24-85	42	53	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	24-85	43	54	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Kolnica	24-85	44	55	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Kolnica	24-85	45	56	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza
Kolnica	24-85	46	57	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	1	3	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	2	4	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza
Komaszówka	24-85	3	5	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Osada – późne średniowiecze; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Komaszówka	24-85	4	6	Obozowisko – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze – okres nowożytny
Komaszówka	24-85	5	7	Obozowisko – mezolit – wczesna epoka brązu;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Komaszówka	24-85	6	9	Ślad osadniczy – mezolit;
				Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Komaszówka	24-85	7	10	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	8	11	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	9	12	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	10	13	Obozowisko – mezolit – wczesna epoka brązu
Komaszówka	24-85	11	14	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	12	15	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	13	16	Ślad osadniczy – mezolit;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze – okres nowożytny
Komaszówka	24-85	14	17	Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Komaszówka	24-85	15	18	Obozowisko – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	16	19	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	17	20	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Komaszówka	24-85	18	21	Obozowisko – późny paleolit – mezolit
Komaszówka	24-85	19	22	Obozowisko – mezolit
Komaszówka	24-85	20	23	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Komaszówka	24-85	21	24	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Mazurki	21-84	1	98	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza;
				Osada/dwór – późne średniowiecze – okres nowożytny
Mazurki	21-84	2	99	Ślad osadniczy – epoka kamienia; ślad osadniczy – późne średniowiecze-okres

				nowożytny
Mazurki	21-84	3	100	Ślad osadniczy – późny paleolit – mezolit;
				Osada – średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Mazurki	21-84	4	101	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – pradziejowy;
				Osada – późny okres rzymski – okres wędrówek ludów;
				Ślad osadniczy – wczesne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Mazurki	21-84	5	107	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza;
				Osada – późny okres rzymski – okres wędrówek ludów;
				Ślad osadniczy – wczesne średniowiecze;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Mazurki	22-84	6	16	Obozowisko – epoka kamienia – wczesna epoka brązu;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Mazurki	22-84	7	17	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Mazurki	22-84	9	19	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów;
				Ślad osadniczy – wczesne średniowiecze;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Netta I	24-84	1	2	Cmentarzysko – okres nowożytny?
Netta I	24-84	2	3	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Osada – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta I	24-84	3	4	Osada – późne średniowiecze
Netta I	23-84	2	2	Ślad osadniczy – mezolit-epoka żelaza;
				Osada – późny okres rzymski – okres wędrówek ludów;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta I	24-84	4	77	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	24-84	5	78	Osada – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Netta I	24-84	6	79	Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Netta I	24-84	7	80	Ślad osadniczy – mezolit? Neolit?;
				Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów

Netta I	24-84	8	81	Osada – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Netta I	24-84	9	82	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Osada – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta I	24-84	10	83	Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów;
				Osada – późne średniowiecze;
				Cmentarzysko – okres nowożytny;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	24-84	11	84	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta I	24-84	12	85	Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta I	24-84	13	86	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta I	24-84	14	87	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	24-84	15	88	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	24-84	16	89	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	24-84	17	90	Ślad osadniczy – mezolit?;
				Ślad osadniczy – pradzieje;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny;
				Miejsce wytopu żelaza – epoka żelaza
Netta I	24-84	18	91	Ślad osadniczy – pradzieje;
				Osada – późne średniowiecze
Netta I	24-84	19	92	Osada – późne średniowiecze;
				ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	24-84	20	93	Osada – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta I	24-84	21	102	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	24-84	22	104	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	24-84	23	105	Ślad osadniczy – okres wędrówek ludów;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta I	23-84	5	3	Osada – późny okres rzymski;
				Miejsce wytopu żelaza – późny okres rzymski
Netta I	23-84	7	5	Osada – średniowiecze
Netta I	23-84	8	15	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza
Netta I	23-84	9	16	Miejsce wytopu żelaza – nieokreślona
Netta I	23-84	10	36	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Netta I	23-84	11	38	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Netta I	23-84	12	39	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Netta I	23-84	13	40	Ślad osadniczy – okres wpływów

				rzymskich – okres wędrówek ludów
Netta I	23-84	14	41	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Netta II	23-84	1	6	Cmentarzysko – późny okres rzymski
Netta II	23-84	2	7	Osada – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Netta II	23-84	4	9	Miejsce wytopu żelaza – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów;
				Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Netta II	23-84	5	10	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza;
				Osada – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Netta II	23-84	6	37	Ślad osadniczy – neolit – wczesna epoka żelaza
Netta II	23-84	7	42	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Netta Folwark	24-84	1	6	śląd osadniczy –mezolit – wczesna epoka żelaza;
				śląd osadniczy – wczesne średniowiecze;
				osada – późne średniowiecze;
				osada – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	2	7	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	3	45	Ślad osadniczy – pradzieje
Netta Folwark	24-84	4	46	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	5	47	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	6	48	Osada – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	7	49	Osada – pradzieje;
				Osada – wczesne średniowiecze;
				Osada – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	8	50	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	9	59	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	10	60	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	11	61	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Osada – późne średniowiecze;
Netta Folwark	24-84	12	62	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	13	72	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	14	73	Osada – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	15	74	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Osada – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	16	75	Obozowisko – mezolit;

				Osada – późna faza wczesnego średniowiecza;
				Osada – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	17	76	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Osada – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	18	94	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	19	95	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	20	96	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	21	97	Osada – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	22	100	Osada – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	23	101	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	24	103	Osada – późne średniowiecze
		25	106	Ślad osadniczy – paleolit schyłkowy;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	26	107	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Osada – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	27	108	Obozowisko – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Osada – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Netta Folwark	24-84	28	109	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	29	110	Osada – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	28	111	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Netta Folwark	24-84	29	112	Osada – późne średniowiecze
Obuchowizna	24-84	1	22	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Osowy Grąd	23-85	1	31	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	23-85	2	64	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	23-85	3	65	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	4	48	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu
Osowy Grąd	24-85	5	49	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	6	58	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Osowy Grąd	24-85	7	59	Obozowisko – późny paleolit;
				Obozowisko – mezolit – wczesna epoka brązu;
				Osada – neolit
Osowy Grąd	24-85	8	60	Ślad osadniczy – neolit – wczesna epoka brązu
Osowy Grąd	24-85	9	61	Obozowisko – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	10	62	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	11	63	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	12	64	Osada – neolit – wczesna epoka brązu
Osowy Grąd	24-85	13	65	Obozowisko – późny paleolit – mezolit;
				Obozowisko – mezolit – wczesna epoka brązu

Osowy Grąd	24-85	14	66	Obozowisko – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	15	67	Obozowisko – późny paleolit – mezolit
Osowy Grąd	24-85	16	68	Obozowisko – późny paleolit;
				Osada – neolit – wczesna epoka brązu; Ślad osadniczy – pradzieje
Osowy Grąd	24-85	17	69	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	18	70	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	19	71	Ślad osadniczy – późny paleolit – mezolit
Osowy Grąd	24-85	20	72	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Osowy Grąd	24-85	21	73	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Ponizie	23-85	1	6	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Ponizie	23-85	2	48	Pracownia krzemieniarska – epoka kamienia;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Ponizie	24-85	3	50	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Ponizie	24-85	4	51	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Posielanie	21-83	1	13	Ślad osadniczy – mezolit
Posielanie	21-83	2	14	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Promiski	24-84	1	8	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Promiski	24-84	2	9	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Promiski	24-84	3	10	Ślad osadniczy – mezolit;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Promiski	24-84	4	11	Osada – późne średniowiecze;
				Osada – okres nowożytny
Promiski	24-84	5	12	Ślad osadniczy – mezolit;
				Osada – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Promiski	24-84	6	13	Ślad osadniczy – późne średniowiecze;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Promiski	25-84	7	17	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Promiski	25-84	8	18	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza
Promiski	25-84	9	19	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Pruska Mała	21-83	1	4	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Pruska Wielka	21-83	1	1	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Pruska Wielka	21-83	2	3	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Rzepiska	24-85	1	25	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Rzepiska	24-85	2	26	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Rzepiska	24-85	3	27	Obozowisko – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu;
				Ślad osadniczy – neolit – epoka brązu;
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Rzepiska	24-85	4	28	Ślad osadniczy – mezolit-wczesna epoka brązu;

				Osada – późne średniowiecze
Rzepiska	24-85	5	29	Obozowisko – mezolit – epoka brązu; Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Rzepiska	24-85	6	30	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Rzepiska	24-85	7	31	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu
Rzepiska	24-85	8	35	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Rzepiska	24-85	9	36	Obozowisko – mezolit – epoka brązu
Rzepiska	24-85	10	37	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Rzepiska	24-85	11	38	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Rzepiska	24-85	12	39	Ślad osadniczy – epoka żelaza; Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Rzepiska	24-85	13	40	Obozowisko – mezolit; Obozowisko – mezolit – epoka żelaza; Ślad osadniczy – pradziejowy; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Rzepiska	24-85	14	41	Pracownia krzemieniarska – późny paleolit
Rzepiska	24-85	15	42	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Sajenek	23-85	1	2	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Sajenek	23-85	2	3	Ślad osadniczy – późny paleolit – mezolit
Sajenek	23-85	3	4	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu
Świderek	24-84	1	23	Ślad osadniczy – okres nowożytny
Świderek	24-84	2	24	Ślad osadniczy – późne średniowiecze; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Świderek	24-84	3	25	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
Topiłówka	21-84	2	5	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	3	34	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	4	43	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza; Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	5	44	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza; Ślad osadniczy – neolit – średniowiecze; Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	6	46	Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	7	47	Obozowisko – epoka kamienia; Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	8	48	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	9	49	Obozowisko – późny paleolit; Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	10	50	Ślad osadniczy – późny paleolit
Topiłówka	21-84	11	51	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Topiłówka	21-84	12	52	Obozowisko – mezolit – epoka żelaza; Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	13	53	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	14	54	Ślad osadniczy – późny paleolit
Topiłówka	21-84	15	55	Ślad osadniczy – okres nowożytny

Topiłówka	21-84	16	56	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Topiłówka	21-84	17	57	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	18	58	Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	19	59	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	20	60	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	21	61	Osada – późne średniowiecze-okres nowożytny
Topiłówka	21-84	22	62	Ślad osadniczy – epoka kamienia-epoka żelaza
Topiłówka	21-84	23	63	ślad osadniczy – mezolit
Topiłówka	21-84	24	64	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	25	65	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Topiłówka	21-84	26	66	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Topiłówka	21-84	27	67	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	28	68	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Osada – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	29	69	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze – okres nowożytny
Topiłówka	21-84	30	108	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	31	109	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	32	110	Obozowisko – mezolit
Topiłówka	21-84	33	111	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	34	112	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	35	113	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	36	114	Ślad osadniczy – późny okres rzymski – okres wędrówek ludów
Topiłówka	21-84	37	115	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Topiłówka	21-84	38	116	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Turówka	22-83	1	2	Cmentarzysko – okres nowożytny
Turówka	22-83	2	9	Ślad osadniczy – mezolit – epoka żelaza
Turówka	22-83	3	10	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu;
				Ślad osadniczy – późne średniowiecze – okres nowożytny
Uścianki	23-83	1	30	Osada – późne średniowiecze
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Uścianki	23-83	2	31	Ślad osadniczy – późne średniowiecze
				Ślad osadniczy – okres nowożytny
Żarnowo I	22-84	1	34	Ślad osadniczy – epoka kamienia;
				Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Żarnowo I	23-84	2	13	Ślad osadniczy – epoka kamienia
Żarnowo I	23-84	3	14	Ślad osadniczy – epoka kamienia;

				Ślad osadniczy – nieokreślona
Żarnowo I	23-84	4	29	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka brązu
Żarnowo I	23-84	5	30	Ślad osadniczy – mezolit
Żarnowo I	23-84	6	31	Ślad osadniczy – epoka kamienia – epoka żelaza; Osada – okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów
Żarnowo II	23-83	1	26	Osada – okres nowożytny
Żarnowo II	23-83	2	27	Osada – późne średniowiecze
Żarnowo II	23-83	3	28	Ślad osadniczy – mezolit – wczesna epoka żelaza; Ślad osadniczy – wczesne średniowiecze; Osada – późne średniowiecze; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Żarnowo II	23-83	4	29	Osada – późne średniowiecze; Ślad osadniczy – okres nowożytny
Żarnowo III	22-83	1	8	Ślad osadniczy – epoka kamienia

6.7. Gminna Ewidencja Zabytków

Jednym z obowiązków nałożonych na gminę jest „uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”. Realizacji tego zadania ma służyć gminna ewidencja zabytków, o której jest mowa w przepisach ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wójt Gminy Augustów sporządził Gminną ewidencję zabytków. Gminna ewidencja zabytków składa się z kart adresowych obiektów z terenu Gminy Augustów.

6.8. Projektowane formy ochrony zabytków

W ramach „V Programu Rządowego” sporządzone zostało przez Państwową Służbę Konserwatorską w Suwałkach opracowanie: „Ochrona Zabytkowego Krajobrazu Kulturowego Województwa Suwalskiego” obejmujące swym zakresem merytorycznym zasób i waloryzację krajobrazu kulturowego, jak i wytyczne konserwatorskie oraz plan strefowy. Opracowanie to ma charakter studialny, a jego ustalenia są postulowane.

Na terenie gminy Augustów proponuje się utworzenie rezerwatu kulturowego Gabowe Grądy – Bór (JARK nr 347), parku kulturowego Kanału Augustowskiego i Kotliny Biebrzańskiej oraz kilkanaście obszarów proponowanych stref ochrony konserwatorskiej.

6.9. Polskie kandydatury na liście informacyjnej (Tentative)

Kanał Augustowski znajduje się na liście informacyjnej jako polska kandydatura na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w najbliższych latach. Jest to lista otwarta, aktualizowana co roku. Obszar proponowany do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO obejmuje całą długość historycznego kanału wraz z budynkami, obiektami hydrotechnicznymi i obszarem niezbędnym do jego funkcjonowania.

6.10. Gminny program opieki nad zabytkami

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami należy opracować program opieki nad zabytkami i uwzględnić ustalenia tego programu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Gmina nie posiada gminnego programu opieki nad zabytkami.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

7.1. Demografia

Ludność w poszczególnych miejscowościach

Zgodnie z danymi zawartymi w bazie LBR na koniec roku 2012 liczba ludności gminy Augustów wynosiła 7012 osób, z tego liczba kobiet wynosiła 3419, co stanowi 48,75% ogólnej liczby ludności. Liczba nieletnich wynosiła – 1577, co stanowi 22,49% ogółu ludności. Liczba dorosłych wynosiła – 5435, stanowi to 77,51% ludności gminy. Liczba kobiet w wieku powyżej 60 lat (714) jest zdecydowanie wyższa niż mężczyzn w wieku powyżej 65 lat (399). Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach jest bardzo zróżnicowana i zawarta jest w przedziale od 18 (Czerkiesy) do 470 (Janówka).

Tabela Nr 34. Ludność w poszczególnych miejscowościach.

Miejscowość	Razem	Nieletni	Dorośli	Powyżej 60 l - K	Powyżej 65 l - M	Razem	
						K	M
Białobrzegi	352	53	299	40	16	169	183
Biernatki	170	35	135	14	7	83	87
Bór	85	6	79	6	6	31	54
Chomontowo	68	12	56	6	4	26	42
Czarnucha	57	8	49	7	7	26	31
Czerkiesy	18	3	15	-	-	5	13
Gabowe Grądy	94	14	80	17	4	49	45
Gliniski	107	20	87	10	3	54	53
Góry	24	5	19	4	3	14	10
Grabowo	73	18	55	7	3	34	39
Grabowo-Kolonie	133	25	108	15	9	62	71
Jabłońskie	262	65	197	30	18	119	143
Janówka	470	106	364	48	28	243	227
Jeziorki	317	86	231	24	16	158	159
Kolnica	356	79	277	39	15	179	177
Kolnica PGR	129	25	104	12	8	67	62
Komaszówka	59	13	46	7	6	24	35
Mazurki	149	37	112	13	6	81	68
Mikołajówek	80	17	63	10	8	39	41
Netta Druga	253	58	195	23	10	126	127
Netta Pierwsza	339	66	273	37	26	158	181
Netta Folwark	185	46	139	15	10	87	98
Obuchowizna	27	9	18	2	2	15	12
Osowy Grąd	195	56	139	21	9	87	108
Ponizie	225	55	170	25	21	106	119
Posielanie	66	16	50	4	3	29	37
Promiski	92	17	75	8	1	48	44
Pruska Mała	150	32	118	17	8	69	81
Pruska Wielka	307	82	225	35	17	152	155
Rutki Nowe	361	67	294	35	15	180	181
Rutki Stare	233	57	176	19	10	110	123
Rzepiski	90	25	65	12	8	40	50
Świderek	33	12	21	3	1	15	18
Topiłówka	367	89	278	46	22	183	184
Turówka	125	28	97	8	7	64	61
Twardy Róg	20	2	18	1	1	13	7
Uścianki	85	27	58	9	5	39	46

Żarnowo Drugie	319	85	234	30	20	160	159
Żarnowo Pierwsze	309	75	234	31	20	163	146
Żarnowo Trzecie	228	46	182	24	16	112	116
Razem	7012	1577	5435	714	399	3419	3593

Dane: Wyciąg z Zestawienia informacyjnego o osobach z bazy LBD. Stan bazy na dzień 31.12.2012 r.
K – kobiety, M – mężczyźni.

Największa wieś w gminie Janówka w dniu 31.12.2012 roku liczyła 470 mieszkańców, w przedziale od 300 do 400 mieszkańców były wsie: Białobrzegi, Kolnica, Netta Pierwsza, Jeziorki, Kolnica, Pruska Wielka, Rutki Nowe, Topiłówka, Żarnowo Pierwsze i Żarnowo Drugie. W przedziale od 200 do 300 osób były wsie: Jabłońskie, Netta Druga, Ponizie, Rutki Stare, i Żarnowo Trzecie. W przedziale od 100 do 200 mieszkańców znalazły się następujące wsie: Biernatki, Gliniski, Grabowo Kolonia, Kolnica PGR, Mazurki, Netta Folwark, Osowy Grąd, Pruska Mała, Turówka. W pozostałych 16 miejscowościach gminy liczba ludności wahała się od 20 w Twardym Rogu osób do 94 w Gabowych Grądach (szczegółowe dane w tabeli).

Największa liczba nieletnich była w Janówce i wynosiła 106 osób. Również w Janówce było najwięcej dorosłych – 364 osób.

Najmniejsza liczba nieletnich wystąpiła w Twardym Rogu i wynosiła 2 osoby. Również w Twardym Rogu była najmniej dorosłych – 18 osób.

Najwięcej kobiet w wieku powyżej 60 lat mieszkało w miejscowości Janówka – 48 i w Topiłówce – 46. Jeśli chodzi o mężczyzn powyżej 65 lat, to podobnie jak w przypadku kobiet najwięcej zamieszkiwało ich w Janówce – 28. Najwięcej kobiet – 243 i mężczyzn – 227 mieszkało w Janówce. Najmniej kobiet – 5 było w Czerkiesach, a mężczyzn w Twardym Rogu – 7.

Procesy demograficzne

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na koniec 2013 roku liczba mieszkańców Gminy Augustów wynosiła 6949 osoby, co stanowi 26% ludności powiatu augustowskiego zamieszkującej obszary wiejskie.

Gęstości zaludnienia w gminie wynosi 26 osób/km² i jest niższa niż w skali powiatu (36 osób/km²), jak również w skali kraju (123 osoby/km²) – dane za 2012 rok.

Tabela Nr 35. Lokata gminy Augustów w powiecie augustowskim i województwie podlaskim .

Dane	Lokata gminy w powiecie	Lokata gminy w województwie
Ludność na 1 km ²	4	75
Kobiety na 100 mężczyzn	1	2
Saldo migracji	3	19

Liczba ludności w gminie Augustów na przestrzeni kilku ostatnich lat kształtuje się na podobnym poziomie z tendencją wzrostową od 2009 roku. Największy wzrost nastąpił w roku 2010 i wyniósł 282 osoby.

Tabela Nr 36. Liczba ludności wg grup wieku i płci latach 2004 – 2013.

	Jedn. miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
STAN LUDNOŚCI I PROGNOZY											
Ludność wg grup wieku i płci											
ogółem	osoba	6697	6687	6619	6592	6566	6592	6873	6882	6904	6949
mężczyźni	osoba	3447	3433	3399	3410	3372	3378	3546	3556	3568	3587
kobiety	osoba	3250	3254	3220	3182	3194	3214	3327	3326	3336	3362
0-4											
ogółem	osoba	413	409	391	396	402	411	391	393	385	369
mężczyźni	osoba	208	206	202	201	200	208	214	212	216	210
kobiety	osoba	205	203	189	195	202	203	177	181	169	159

5-9											
ogółem	osoba	475	464	431	407	401	389	402	397	395	409
mężczyźni	osoba	241	238	226	222	222	197	206	211	203	213
kobiety	osoba	234	226	205	185	179	192	196	186	192	196
10-14											
ogółem	osoba	554	553	527	509	484	469	480	466	447	442
mężczyźni	osoba	307	299	275	271	250	240	247	244	240	240
kobiety	osoba	247	254	252	238	234	229	233	222	207	202
15-19											
ogółem	osoba	575	586	562	568	545	535	550	548	526	506
mężczyźni	osoba	302	311	306	303	292	299	302	286	273	256
kobiety	osoba	273	275	256	265	253	236	248	262	253	250
20-24											
ogółem	osoba	553	554	599	610	593	577	578	557	574	587
mężczyźni	osoba	296	297	325	329	324	308	307	306	314	322
kobiety	osoba	257	257	274	281	269	269	271	251	260	265
25-29											
ogółem	osoba	440	441	430	438	484	547	577	590	607	589
mężczyźni	osoba	223	234	217	221	238	291	296	305	316	310
kobiety	osoba	217	207	213	217	246	256	281	285	291	279
30-34											
ogółem	osoba	463	464	450	418	422	391	457	461	473	505
mężczyźni	osoba	257	244	241	223	223	200	236	233	239	251
kobiety	osoba	206	220	209	195	199	191	221	228	234	254
35-39											
ogółem	osoba	439	425	421	412	412	434	506	505	493	497
mężczyźni	osoba	234	229	220	228	230	241	267	266	256	255
kobiety	osoba	205	196	201	184	182	193	239	239	237	242
40-44											
ogółem	osoba	428	423	424	432	431	432	455	473	462	467
mężczyźni	osoba	230	232	233	233	229	228	245	254	247	251
kobiety	osoba	198	191	191	199	202	204	210	219	215	216
45-49											
ogółem	osoba	405	426	425	430	434	423	426	421	451	453
mężczyźni	osoba	219	221	229	236	240	226	237	232	244	241
kobiety	osoba	186	205	196	194	194	197	189	189	207	212
50-54											
ogółem	osoba	355	346	355	371	379	394	447	448	443	444
mężczyźni	osoba	191	183	184	200	208	212	239	251	247	245
kobiety	osoba	164	163	171	171	171	182	208	197	196	199
55-59											
ogółem	osoba	316	339	355	351	344	339	341	354	372	390
mężczyźni	osoba	162	175	180	176	174	173	184	187	202	219
kobiety	osoba	154	164	175	175	170	166	157	167	170	171
60-64											
ogółem	osoba	224	213	216	243	263	295	318	339	335	326
mężczyźni	osoba	104	106	106	124	123	144	158	167	170	167
kobiety	osoba	120	107	110	119	140	151	160	172	165	159
65-69											
ogółem	osoba	325	303	268	233	211	195	191	187	214	243
mężczyźni	osoba	151	135	128	110	98	90	92	87	101	110
kobiety	osoba	174	168	140	123	113	105	99	100	113	133

70 i więcej											
ogółem	osoba	732	741	765	774	761	761	754	743	727	722
mężczyźni	osoba	22	323	327	333	321	321	316	315	300	297
kobiety	osoba	410	418	438	441	440	440	438	428	427	425
70-74											
ogółem	osoba	-	293	296	281	263	271	267	237	209	192
mężczyźni	osoba	-	137	125	122	114	120	116	108	93	82
kobiety	osoba	-	156	171	159	149	151	151	129	116	110
75-79											
ogółem	osoba	-	222	224	238	241	218	233	242	239	237
mężczyźni	osoba	-	98	107	113	109	104	102	99	95	103
kobiety	osoba	-	124	117	125	132	114	131	143	144	134
80-84											
ogółem	osoba	-	155	158	147	138	149	142	159	167	173
mężczyźni	osoba	-	61	60	56	55	54	59	73	73	70
kobiety	osoba	-	94	98	91	83	95	83	86	94	103
85 i więcej											
ogółem	osoba	-	71	87	108	119	123	112	105	112	120

Ludność wg grup wieku i płci

Struktura ludności według wieku w gminie Augustów uległa w stosunku do 2004 r. polepszeniu. W okresie analizowanym t.j. od roku 2004 do roku 2013 zwiększyła się ogólna liczba ludności w gminie z wartości 6697 – w roku 2004 do 6949 w roku 2013. Liczba mężczyzn w 2004 roku wynosiła 3447, a w 2013 roku – 3587 i zwiększyła się o 140. Liczba kobiet w 2004 roku wynosiła 3250, a w 2013 roku – 3362 i zwiększyła się o 112. Największą grupę w całym okresie objętym analizą stanowiły osoby powyżej 70 roku życia i więcej. W 2004 roku liczba ta wynosiła 722 i zwiększyła się o 10 (732) do roku 2013.

Dysproporcja płci uwidacznia się wyraźniej w poszczególnych przedziałach wiekowych w gminie ogółem.

Zachwianie równowagi płci jest szczególnie dotkliwe w grupach wieku matrymonialnego (20-35 lat), gdzie teoretycznie rzecz biorąc co dziesiąty rolnik w tym wieku nie ma szans na znalezienie partnerki życia w swoim środowisku. W grupie tej ogólna liczba ludności wynosiła w 2013 roku 1681, z czego 883 (52,52%) to mężczyźni, zaś 798 to kobiety.

Różnica wynosi 85 osób (9,62% ogólnej liczby mężczyzn).

Ruch naturalny i wędrownikowy

Tabela Nr 37. Urodzenia, zgodny, małżeństwa.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
URODZENIA I ZGONY										
Urodzenia żywe										
ogółem	78	86	77	93	86	84	72	82	79	72
mężczyźni	34	41	44	47	43	40	48	48	46	40
kobiety	44	45	33	46	43	44	24	34	33	32
Zgony ogółem										
ogółem	66	78	74	69	94	65	71	78	68	59
mężczyźni	35	51	49	39	61	41	35	43	40	40
kobiety	31	27	25	30	33	24	36	35	28	19
Przyrost naturalny										
ogółem	12	8	3	24	-8	19	1	4	11	13
mężczyźni	-1	-10	-5	8	-18	-1	13	5	6	0
kobiety	13	18	8	16	10	20	-12	-1	5	13

MAŁŻEŃSTWA										
Małżeństwa zawarte										
ogółem	38	50	51	45	46	38	31	30	40	42
Małżeństwa na 1000 ludności										
ogółem	5,6	7,4	7,5	6,7	6,9	5,7	4,5	4,4	5,8	6,1

W 2013 roku w gminie Augustów zawarto 42 związki małżeńskie, t.j. o 4 związki więcej niż w 2004 roku (38). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców uzyskano wskaźnik 6,1 ‰, który jest niższy o 0,5 ‰ (5,6) niż 2004 roku. Najwięcej małżeństw zawarto w 2005 roku.

Urodziło się 72 dzieci, w tym: 40 chłopców i 32 dziewczynki. Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności wyniósł 10,4 ‰ i był niższy od uzyskanego w roku 2004 roku (11,4) o 1,0‰.

Wskaźnik zgonów na 1000 ludności wyniósł 8,54 ‰ i był o 1,14‰ niższy niż w 2004 roku (9,68).

Przyrost naturalny w 2013 roku wyniósł – 13 i dotyczył kobiet. Nie zanotowano zgonów wśród niemowląt. Różnica między liczbą urodzeń i zgonów w 2004 r. wyniosła 13.

Migracje wewnętrzne i zagraniczne

Tabela Nr 38. Migracje.

	Jedn. miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE											
Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów											
zameldowania w ruchu wewnętrznym											
ogółem	osoba	54	57	57	89	53	42	63	67	74	71
mężczyźni	osoba	19	22	23	44	15	17	28	27	30	33
kobiety	osoba	35	35	34	45	38	25	35	40	44	38
zameldowania z zagranicy											
ogółem	osoba	1	0	0	2	0	1	1	0	2	1
mężczyźni	osoba	0	0	0	2	0	0	1	0	1	1
kobiety	osoba	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0
wymeldowania w ruchu wewnętrznym											
ogółem	osoba	96	96	98	127	72	78	66	62	64	82
mężczyźni	osoba	37	39	43	49	30	29	26	22	25	34
kobiety	osoba	59	57	55	78	42	49	40	40	39	48
wymeldowania za granicę											
ogółem	osoba	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0
mężczyźni	osoba	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
kobiety	osoba	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0
saldo migracji wewnętrznych											
ogółem	osoba	-42	-39	-41	-38	-19	-36	-3	5	10	-11
mężczyźni	osoba	-18	-17	-20	-5	-15	-12	2	5	5	-1
kobiety	osoba	-24	-22	-21	-33	-4	-24	-5	0	5	-10
saldo migracji zagranicznych											
ogółem	osoba	0	0	-4	2	0	1	1	0	2	1
mężczyźni	osoba	-1	0	0	2	0	0	1	0	1	1
kobiety	osoba	1	0	-4	0	0	1	0	0	1	0
saldo migracji											
ogółem	osoba	-42	-39	-45	-36	-19	-35	-2	5	12	-10
saldo migracji na 1000 osób											
ogółem	osoba	-6,3	-5,8	-6,7	-5,4	-2,9	-5,3	-0,3	0,7	1,7	-1,4

W gminie Augustów 2013 roku zameldowano na pobyt stały 72 osoby, w tym 1 osobę z zagranicy. Wymeldowało się 82 osoby, zatem saldo migracji było ujemne i wynosiło - 11 (1 mężczyzna i 10 kobiet).

Liczba zameldowanych z miasta wyniosła 38, ze wsi 33 i jedna osoba z zagranicy. Liczba wymeldowanych z miasta wyniosła 59, ze wsi 23.

Gmina Augustów znajduje się na 3 miejscu w powiecie augustowskim i 19 w województwie podlaskim w grupie saldo migracji na 1000 ludności.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci

W latach 2004 – 2013 zmniejszyła się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym z 1788 na 1408 (- 292) osoby, w tym 143 mężczyzn. Jest to niekorzystna prognoza na przyszłość. Zwiększyła się natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym z 3732 do 4329 (+597, stanowi to ok. 16%). W wieku produkcyjnym przybyło 349 mężczyzn i 248 kobiet.

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zmniejszyła się z 1177 do 1124, różnica wynosi 53 osoby. W grupie tej liczba mężczyzn zmniejszyła się o 65, natomiast liczba kobiet zwiększyła się o 13.

Tabela Nr 39. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

	Jedn. miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci											
ogółem											
ogółem	osoba	6697	6687	6619	6592	6566	6592	6873	6882	6904	6949
mężczyźni	osoba	3447	3433	3399	3410	3372	3378	3546	3556	3568	3587
kobiety	osoba	3250	3254	3220	3182	3194	3214	3327	3326	3336	3362
w wieku przedprodukcyjnym											
ogółem	osoba	1788	1778	1688	1642	1605	1586	1607	1585	1533	1496
mężczyźni	osoba	937	926	894	871	840	820	850	841	805	794
kobiety	osoba	851	852	794	771	765	766	757	744	728	702
w wieku produkcyjnym											
ogółem	osoba	3732	3758	3788	3824	3849	3899	4161	4195	4265	4329
mężczyźni	osoba	2037	2049	2050	2096	2113	2147	2288	2313	2362	2386
kobiety	osoba	1695	1709	1738	1728	1736	1752	1873	1882	1903	1943
w wieku produkcyjnym mobilnym											
ogółem	osoba	-	-	-	-	-	2599	2789	2805	2829	2875
mężczyźni	osoba	-	-	-	-	-	1392	1470	1476	1499	1514
kobiety	osoba	-	-	-	-	-	1207	1319	1329	1330	1361
w wieku produkcyjnym niemobilnym											
ogółem	osoba	-	-	-	-	-	1300	1372	1390	1436	1454
mężczyźni	osoba	-	-	-	-	-	755	818	837	863	872
kobiety	osoba	-	-	-	-	-	545	554	553	573	582
w wieku poprodukcyjnym											
ogółem	osoba	1177	1151	1143	1126	1112	1107	1105	1102	1106	1124
mężczyźni	osoba	473	458	455	443	419	411	408	402	401	407
kobiety	osoba	704	693	688	683	693	696	697	700	705	717

Wskaźniki obciążenia demograficznego

Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w roku 2012 wynosiła 61,9, w powiecie augustowskim 104 i w województwie podlaskim 100.

Na 100 mężczyzn w 2013 roku gminie przypada 93 kobiety. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi 26 osób.

Tabela Nr 40. Wskaźniki obciążenia demograficznego.

Wskaźnik obciążenia demograficznego								
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	72,4	70,6	69,1	65,2	64,1	61,9	60,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	68,6	69,3	69,8	68,8	69,5	72,1	75,1
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	29,4	28,9	28,4	26,6	26,3	25,9	26,0
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem								
w wieku przedprodukcyjnym	%	24,9	24,4	24,1	23,4	23,0	22,2	21,5
w wieku produkcyjnym	%	58,0	58,6	59,1	60,5	61,0	61,8	62,3
w wieku poprodukcyjnym	%	17,1	16,9	16,8	16,1	16,0	16,0	16,2
Kobiety na 100 mężczyzn								
ogółem	osoba	93	95	95	94	94	93	94
Gęstość zaludnienia								
ludność na 1 km ²	osoba	25	25	25	26	26	26	26

7.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie

Rynek pracy

Główne, duże podmioty funkcjonujące na terenie gminy Augustów, dające zatrudnienie mieszkańcom gminy Augustów to:

Tabela Nr 41. Wykaz zakładów pracy na terenie gminy Augustów.

Lp.	Nazwa zakładu	Siedziba zakładu
1.	„Balt Yacht” K.A.B. Kozłowski – spółka jawna	Żarnowo Pierwsze
2.	Agromat Janówka E. Kozłowski, W Kozłowski – spółka jawna	Janówka
3.	„Młynex” Dobkowsky Zakład Przetwórstwa Zbożowego – spółka jawna	Mazurki
4.	Przetwórstwo Produkcyjno – Handlowe Mieszalnia Pasz Netta II J. Granacki, M. Granacki – spółka jawna	Netta Druga
5.	„Tartak Żarnowo I” Zbigniew Rólkowski	Żarnowo Pierwsze

W rejestrze REGON na terenie gminy Augustów zarejestrowanych jest 306 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowi 7,27% ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w powiecie augustowskim (4205 podmiotów). Z ogólnej liczby wynoszącej 306 podmiotów w sektorze rolniczym zarejestrowanych w 2012 roku było 47 podmiotów, w sektorze przemysłowym – 19, a w sektorze budowlanym – 60. W przeliczeniu na 10 tys. ludności to liczba podmiotów w gminie Augustów wynosi 443, natomiast w powiecie augustowskim 702. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie Augustów wynosi 361 i jest niższa od powiatu, gdzie wynosi 540 osób (dane: Bank danych lokalnych – 2013 r.).

Gmina Augustów znajduje się na 5 miejscu w powiecie augustowskim i 74 w województwie podlaskim pod względem ilości podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON (wg danych j.w.).

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie wynosiła w 2012 roku - 402, co stanowiło 9,62% liczby zarejestrowanych w powiecie (4177 osób), w tym zarejestrowane kobiety bezrobotne w gminie stanowiły 43,5%, natomiast w powiecie 42,80% (dane: Bank danych lokalnych – 2013 r.).

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Augustów wynosił 9,4%, w powiecie augustowskim był wyższy i kształtował się na poziomie 11,1%. Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w gminie wynosił 9,0%, natomiast w powiecie był wyższy i wynosił 10,3% (dane: Bank danych lokalnych – 2013 r.).

Tabela Nr 42. Bezrobocie.

	Jedn. miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BEZROBOCIE REJESTROWANE											
Bezrobotni zarejestrowani wg płci											
ogółem	osoba	466	428	401	304	301	360	380	398	402	404
mężczyźni	osoba	246	223	186	147	152	206	207	218	230	227
kobiety	osoba	220	205	215	157	149	154	173	180	172	177
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci											
ogółem	%	12,5	11,4	10,6	7,9	7,8	9,2	9,1	9,5	9,4	9,3
mężczyźni	%	12,1	10,9	9,1	7,0	7,2	9,6	9,0	9,4	9,7	9,5
kobiety	%	13,0	12,0	12,4	9,1	8,6	8,8	9,2	9,6	9,0	9,1

7.3. Jakość życia mieszkańców i ochrona ich zdrowia

7.3.1. Jakość życia mieszkańców

Warunki życia mieszkańców

Gmina Augustów zmagają się z problemem bezrobocia. W roku 2013 zarejestrowanych było ogółem 404 bezrobotnych, w tym 227 mężczyzn. Brak rynków zbytu dla produktów rolnych oraz wysokie ceny środków niezbędnych do produkcji powodują pogorszenie się statusu materialnego rodzin utrzymujących się z pracy we własnych gospodarstwach rolnych. Na terenie gminy funkcjonuje niewiele zakładów pracy dających zatrudnienie mieszkańcom. Sytuacja ta powoduje nieopłacalność pracy.

W gospodarstwach rolnych pozostają na ogół starsi rolnicy (emeryci i renciści utrzymujący się z emerytur), którzy nie są w stanie rozwijać produkcji, ponieważ ludzie młodzi w poszukiwaniu źródła zarobku migrują ze wsi do dużych aglomeracji miejskich lub za granicę.

Warunki mieszkaniowe

Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania w zasobach mieszkaniowych gmina Augustów znajduje się z 1 pozycji w powiecie augustowskim i 18 w województwie podlaskim (dane: Bank danych lokalnych – 2013 r.).

Tabela Nr 43. Zasoby mieszkaniowe.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ZASOBY MIESZKANIOWE								
ogółem								
mieszkania	-	1608	1615	1631	1731	1742	1758	1769
izby	-	7319	7357	7457	7883	7946	8033	8094
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	165075	165969	168549	175694	177231	179524	181475
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne								
ogółem								

wodociąg	-	1373	1380	1396	1501	1512	1528	:
ustęp spłukiwany	-	1145	1152	1168	1412	1423	1439	:
łazienka	-	1189	1196	1212	1329	1340	1356	:
centralne ogrzewanie	-	916	923	939	987	998	1014	:
gaz sieciowy	-	0	0	0	1	1	1	:
Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki								
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	102,7	102,8	103,3	101,5	101,7	102,1	102,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	25,0	25,3	25,6	25,6	25,8	26,0	26,1
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	243,9	246,0	247,4	251,9	253,1	254,6	:

Zasoby mieszkaniowe w 2013 roku wynosiły ogółem 1769 mieszkań i wzrosły od 2007 roku o 161 mieszkań co stanowi 9,10% ogólnej wielkości mieszkań. Powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem w 2013 roku wynosiła 181475 m² i była wyższa o 9,03% (16400 m²) niż w roku 2007. Od roku 2007 do 2013 przybyło 775 izb. Średnio w roku – 110 izb.

Wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania w 2013 roku wynosił 102,6 m² i utrzymuje się na podobnym poziomie od kilku lat. Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosi 26,1 m² z tendencją wzrostową, w 2007 roku był niższy o 1,1 m². W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Augustów w przypadku 254,6 mieszkań. Wskaźnik ten również wzrasta. Od roku 2007 wzrósł o 10,7.

Wg danych z 2012 roku 1528 mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 1439 w ustęp spłukiwany, 1356 w łazienkę. W instalację centralnego ogrzewania wyposażonych było 1014 mieszkań. Natomiast instalację gazową posiadało 1 mieszkanie.

W 2013 roku gmina Augustów znajdowała na 4 pozycji w powiecie augustowskim i 72 w województwie podlaskim pod względem ludności korzystającej z wodociągu, na 6 pozycji w powiecie i 96 w województwie ludności korzystającej z kanalizacji oraz 2 miejscu w powiecie i 31 w województwie pod względem ludności korzystającej z gazu.

Baza mieszkaniowa

W 2013 roku do użytkowania oddano nowych 24 budynków, z tego 18 to budynki mieszkalne realizowane przez osoby fizyczne. W grupie mieszkań oddanych do użytkowania jest 18 mieszkań, z 97 izbami, o łącznej powierzchni użytkowej 3189 m².

Pozostałe to: 2 garaże i 4 budynki w budownictwie zagrodowym. Rozbudowy dotyczyły 8 budynków gospodarstw rolnych.

Tabela Nr 44. Budynki oddane do użytkowania.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE								
Mieszkania oddane do użytkowania								
mieszkania	-	12	14	18	14	11	22	18
izby	-	69	73	112	78	63	122	97
powierzchnia użytkowa	m ²	1621	1625	2790	2556	1537	3385	3189
BUDYNKI								
Budynki nowe oddane do użytkowania								
ogółem	-	23	23	24	24	18	30	24
mieszkalne	-	12	14	18	14	11	22	18
niemieszkalne	-	11	9	6	10	7	8	6
Budynki niemieszkalne, zbiorowego zamieszkania oraz domy letnie oddane do użytkowania								
budynki niemieszkalne								
ogółem	szt.	11	9	6	10	7	8	6

budynki garaży								
ogółem	szt.	1	0	1	1	0	1	2
budynki gospodarstw rolnych								
ogółem	szt.	6	9	5	7	7	5	4
rozbudowane								
budynki niemieszkalne ogółem								
ogółem	szt.	9	10	6	4	3	8	8

7.3.2. Usługi publiczne, w tym ochrona zdrowia

Administracja

Administrację publiczną w gminie sprawuje Urząd Gminy z siedzibą w Augustowie.

Łączność

Obsługę pocztową na terenie gminy prowadzą urzędy pocztowe: w Białobrzegach, Janówce i Rutkach Nowych.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy Augustów funkcjonują trzy poradnie medycyny rodzinnej w: Janówce, Osowym Grądzie i Żarnowie. Zatrudnionych jest tam trzech lekarzy. Baza lokalowa placówek ochrony zdrowia jest dobra, jednakże wszystkie placówki wymagają znacznego doposażenia w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną. W roku 2013 udzielono 11851 porad lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej.

Opieką społeczną zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie.

Opieką w żłobku objętych było 236 dzieci w wieku do 3 lat.

Tabela Nr 45. Opieka zdrowotna.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PRZYCHODNIE - AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA (STAN W DNIU 31 XII)								
Przychodnie								
ogółem	ob.	1	1	1	1	2	3	2
niepubliczne	ob.	1	1	1	1	2	-	-
praktyki lekarskie na wsi	-	2	2	2	2	1	0	0
placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	ob.	2	2	2	1	3	4	3
Podstawowa opieka zdrowotna - porady								
porady lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej								
ogółem	-	14975	16169	15630	15528	14891	12309	11851
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie								
porady lekarskie ogółem								
ogółem	-	-	-	-	-	-	12309	11851
ŻŁOBKI								
Dzieci objęte opieką w żłobkach								
dzieci w wieku do 3 lat ogółem								
ogółem	osoba	253	248	252	230	225	237	236

Religia

Życie religijne mieszkańców gminy skupia się w czterech parafiach rzymskokatolickich z kościołami w Białobrzegach, Janówce, Kolnicy i Żarnowie. Kilka miejscowości z terenu gminy współtworzy parafię p.w. św. Jana Chrzciciela w Augustowie. Wieś Bór i Gabowe Grądy zamieszkuje mniejszość narodowa Rosjanie - wspólnota religijna o odmiennej kulturze,

zwyczajach i obrzędach. Molenna Staroobrzędowców Wschodnich znajduje się w Gabowych Grądach.

Oświata - przedszkola

Wychowaniem dzieci w wieku przedszkolnym w gminie Augustów zajmują się 4 Kluby Przedszkolaka. Do klubów uczęszcza 52.

Dla dzieci 6-letnich zorganizowanych jest 7 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Uczęszcza do nich 94 dzieci, w tym 48 to chłopcy i 46 dziewczęta.

Tabela Nr 46. Przedszkola.

	Jedn. miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PRZEDSZKOLA											
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i dzieci wg płci											
ogółem	ob.	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
ogółem	osoba	95	94	106	79	84	86	87	111	95	94
chłopcy	osoba	-	57	58	39	54	42	45	63	52	48
dziewczęta	osoba	-	37	48	40	30	44	42	48	43	46
ZESPOŁY WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO											
Zespoły wychowania przedszkolnego - oddziały											
ogółem	ob.	-	-	-	-	0	3	0	0	3	4
ogółem	msc	-	-	-	-	0	52	0	0	47	68
PUNKTY PRZEDSZKOLNE											
Punkty przedszkolne - oddziały											
ogółem	ob.	-	-	-	-	0	1	4	5	2	1
ogółem	msc	-	-	-	-	0	22	70	104	47	22
NAUCZYCIELE											
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty											
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych											
ogółem	etat	-	-	-	-	-	-	-	7,18	7,08	:
mężczyźni	etat	-	-	-	-	-	-	-	0,12	0,12	:
kobiety	etat	-	-	-	-	-	-	-	7,06	6,96	:
zespoły wychowania przedszkolnego											
ogółem	etat	-	-	-	-	-	-	-	0,00	2,40	:
kobiety	etat	-	-	-	-	-	-	-	0,00	2,40	:
punkt przedszkolny											
ogółem	etat	-	-	-	-	-	-	-	5,00	2,00	:
kobiety	etat	-	-	-	-	-	-	-	5,00	2,00	:

Oświata – szkoły podstawowe

W gminie Augustów funkcjonuje 7 szkół podstawowych oraz gimnazjum. Szkoły podstawowe to:

- 1) Zespół Szkół im. Gen. I. Prądzyńskiego w Białobrzegach - gimnazjum i szkoła podstawowa;
- 2) Szkoła Podstawowa im. Stefana kardynała Wyszyńskiego w Jabłońskich;
- 3) Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Janówce;
- 4) Szkoła Podstawowa im. Henryka Dobrzańskiego "Hubala";
- 5) Szkoła Podstawowa im. Sybiraków w Netcie;
- 6) Szkoła Podstawowa im. Obrońców Westerplatte w Rutkach;
- 7) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Żarnowie.

Gimnazjum im. Króla Zygmunta II Augusta zlokalizowane jest w Janówce.

Do szkół podstawowych uczęszcza ok. 481 uczniów (dane z 2012 roku).

Warunki nauczania, biorąc pod uwagę liczbę uczniów na 1 szkołę i na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego są lepsze niż przeciętnie w województwie, gdyż w gminie znacznie mniej uczniów przypadało na 1 szkołę i na 1 nauczyciela. Ogółem zatrudnionych jest 53 nauczycieli.

Szkoły podstawowe posiadają swojego patrona oraz prawa do posiadania sztandaru. Przy szkołach znajdują się Izby Pamięci z wieloma eksponatami. Izba przy Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Janówce przekształcona została w Muzeum Armii Krajowej.

Po ukończeniu szkoły podstawowej młodzież gminy może kontynuować naukę w Zespole Szkół w Białobrzegach i gimnazjum Janówce oraz w Augustowie dysponującym bogatą siecią szkół ponadgimnazjalnych: 19 szkół średnich zawodowych i policealnych, 4 licea ogólnokształcące, 3 zasadnicze szkoły zawodowe.

Tabela Nr 47. Szkoły podstawowe.

	Jednostka miary	2012	2013
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE			
ogółem	ob.	7	:
pomieszczenia szkolne	-	62	:
oddziały w szkołach	-	42,00	:
uczniowie	osoba	481	:
absolwenci	osoba	85	:
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty			
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych			
ogółem	etat	53,01	:
mężczyźni	etat	3,08	:
kobiety	etat	49,93	:

Edukacja młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

W szkołach podstawowych w 2013 roku 7 uczniów pobierało nauki w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych. Natomiast w gimnazjum - 8 uczniów.

Tabela Nr 48. Edukacja młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

	Jednostka miary	2012	2013
EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI			
Szkoły podstawowe i gimnazja dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej (bez szkół specjalnych)			
szkoły podstawowe bez specjalnych			
uczniowie w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	7	7
uczniowie - dziewczęta w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	2	2
absolwenci w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	3	0
gimnazja bez specjalnych			
uczniowie w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	7	8
uczniowie - dziewczęta w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	3	2
absolwenci w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	1	3

Nauczanie języków obcych w szkołach

W szkołach podstawowych prowadzi się naukę języków obcych, tj. języka angielskiego i języka rosyjskiego. Wszyscy uczniowie objęci są programem języka obcego. Aż 96,47% uczniów uczy się języka angielskiego.

Tabela Nr 49. Nauczanie języków obcych w szkołach.

	Jednostka miary	2012	2013
NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY			
Obowiązkowo uczący się języka obcego wg typu szkoły			
szkoły podstawowe			
ogółem	osoba	481	482
angielski	osoba	481	465
rosyjski	osoba	0	17
gimnazja			
ogółem	osoba	454	456
angielski	osoba	227	228
rosyjski	osoba	227	228

Oświata – gimnazjum

Do gimnazjum uczęszcza 227 uczniów. Zatrudnionych jest 19,63 nauczycieli (Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty). W roku 2012 gimnazjum ukończyło 97 uczniów.

Tabela Nr 50. Szkolnictwo gimnazjalne.

	Jednostka miary	2012	2013
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE			
Gimnazja ogółem			
ogółem	ob.	2	:
pomieszczenia szkolne	-	22	:
oddziały w szkołach	-	12,00	:
uczniowie	osoba	227	:
absolwenci	osoba	97	:
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty			
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych			
ogółem	etat	19,63	:
mężczyźni	etat	3,34	:
kobiety	etat	16,29	:

Komputeryzacja

Wyposażenie szkół w komputery (2012 roku) wynosiło – 154 szt., z tego 44 szt. komputerów przypadało na gimnazjum. Tylko 91 komputerów miało dostęp do internetu, zaś 19 komputerów było z dostępem szerokopasmowym. Na terenie szkół działało 8 pracowni komputerowych. Na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów przypadało 44,3 osób.

Tabela Nr 51. Komputeryzacja.

	Jednostka miary	2012	2013
Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach			
ogółem	szt.	154	:
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	110	:
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	44	:
komputery z dostępem do Internetu			

ogółem	szt.	91	:
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	66	:
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	25	:
komputery z dostępem szerokopasmowym			
ogółem	szt.	19	:
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	19	:
pracownie komputerowe			
ogółem	-	8	:
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	-	6	:
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	-	2	:
Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych			
udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu			
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	57,14	:
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	100,00	:
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów			
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	8,75	:
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	10,32	:
uczniowie przypadający na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów			
szkoły podstawowe i gimnazja dla dzieci i młodzieży ogółem	osoba	44,3	:

Ogólnie można stwierdzić, że baza lokalowa jest dość dobra, 8 szkół posiada ogrzewanie olejowe.

Subwencja oświatowa w gminie wynosiła w roku 2010 – 5477,90 tys. zł, natomiast w roku 2012 wzrosła do kwoty 6382,00 tys. zł. Wydatki na oświatę i wychowania w 2010 roku stanowiły 43,30% ogółu wydatków budżetu gminy.

Sport

W roku 20112 w gminie działało 5 klubów sportowych, które zrzeszały 203 członków. Zatrudnionych było 6 instruktorów sportowych oraz 2 osoby prowadzące zajęcia sportowe.

Tabela Nr 52. Sport – kluby sportowe.

	Jednostka miary	2004	2006	2008	2010	2012
SPORT						
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS						
kluby	szt.	-	-	4	6	5
członkowie	osoba	-	-	172	273	203
ćwiczący ogółem	osoba	-	-	132	257	179
ćwiczący mężczyźni	osoba	-	-	92	166	120
ćwiczący kobiety	osoba	-	-	40	91	59
sekcje sportowe	szt.	-	-	10	16	10
instruktorzy sportowi	osoba	-	-	3	8	6
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	osoba	-	-	5	4	2

Kultura i wypoczynek

Animatorem życia kulturalnego w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury w Żarnowie Drugim z dwiema Świetlicami Wiejskimi w Borze i Netcie Folwark oraz Gminna Biblioteka Publiczna i pięć Filii Bibliotecznych w Białobrzegach, Borze, Janówce, Netcie Folwark i Rutkach. To na nich spoczywa odpowiedzialność za rozwój i upowszechnianie kultury oraz ochronę dorobku kulturalnego Gminy Augustów.

Gmina Augustów zajmuje 1 miejsce w powiecie augustowskim i 3 miejsce w województwie podlaskim pod względem ilości czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców. Księgozbiór w 2013 roku wynosił 46473 woluminy. Na jedną placówkę biblioteczną przypadało 1158 woluminów.

Zadaniem tych placówek jest organizacja imprez i prowadzenie na tyle atrakcyjnych form, by zachęcić mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w szeroko pojmowanym życiu kulturalnym.

Na terenie Gminy Augustów funkcjonują dwie samorządowe instytucje kultury:

- Gminny Ośrodek Kultury w Augustowie z/s w Żarnowie Drugim;
- Biblioteka Publiczna Gminy Augustów w Żarnowie Drugim

oraz osiem placówek kultury:

- Świetlica Wiejska w Borze;
- Świetlica Wiejska w Necie Folwark;
- Gminne Centrum Informacji w Żarnowie;
- Filia Publiczno-Szkolna w Białobrzegach;
- Filia Publiczno-Szkolna w Janówce;
- Filia Publiczno-Szkolna w Rutkach;
- Filia Biblioteczna w Borze;
- Filia Biblioteczna w Necie Folwark.

Tabela Nr 53. Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

	Jedn. miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
DZIAŁALNOŚĆ DOMÓW, OŚRODKÓW KULTURY, KLUBÓW I ŚWIETLIC											
Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice											
ogółem	ob.	-	3	-	3	-	3	-	1	1	1
imprezy	szt.	-	127	-	109	-	156	-	88	85	40
uczestnicy imprez	osoba	-	4759	-	7518	-	9146	-	5690	5657	3386
przeciętna liczba uczestników imprez na 1 mieszkańca	osoba	-	1	-	1	-	1	-	1	1	0
zespoły artystyczne	szt.	-	4	-	4	-	4	-	1	1	2
członkowie zespołów artystycznych	osoba	-	24	-	21	-	37	-	6	6	11
koła (kluby)	szt.	-	9	-	9	-	10	-	3	3	5
członkowie kół (klubów)	osoba	-	119	-	81	-	106	-	34	33	64
Zespoły artystyczne i członkowie											
zespoły artystyczne											
ogółem	szt.	-	-	-	4	-	4	-	1	1	2
muzyczne - instrumentalne	szt.	-	-	-	2	-	2	-	0	0	1
wokalne i chóry	szt.	-	-	-	1	-	0	-	0	0	0
folklorystyczne (ludowe, pieśni i tańca, kapele)	szt.	-	-	-	1	-	1	-	1	1	1
taneczne	szt.	-	-	-	0	-	1	-	0	0	0
Pracownie specjalistyczne działające w jednostce											
plastyczne	szt.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
muzyczne	szt.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
komputerowe	szt.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

inne	szt.	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1
Koła (kluby) i członkowie											
koła (kluby)											
ogółem	szt.	-	-	-	9	-	10	-	3	3	5
informatyczne	szt.	-	-	-	3	-	3	-	1	1	1
plastyczne	szt.	-	-	-	3	-	3	-	1	1	1
teatralne	szt.	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1
turystyczne i sportowo rekreacyjne	szt.	-	-	-	3	-	4	-	0	0	1

Ośrodek kultury i biblioteki zaspakajają potrzeby mieszkańców w zakresie edukacji, informacji i rozwoju osobistego, rekreacji i zagospodarowania czasu wolnego. To na nich spoczywa odpowiedzialność za rozwój i upowszechnianie kultury oraz ochrona dorobku kulturalnego Gminy Augustów. Zadania te realizują, poprzez:

- organizowanie zespołowego uczestnictwa w kulturze;
- organizowanie różnorodnych form edukacji;
- organizowanie form indywidualnej aktywności kulturalnej;
- organizowanie imprez kulturalnych o różnorodnym zakresie programowym;
- organizowanie działalności informacyjno – edukacyjnej i poradniczej;
- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie publicznie dostępnych dokumentów; niezależnie od postaci, w jakiej występują;
- organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych;
- udostępnianie stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu.

Tabela Nr 54. Placówki biblioteczne.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BIBLIOTEKI								
Placówki biblioteczne								
biblioteki i filie	ob.	6	6	6	6	6	6	6
pracownicy bibliotek	osoba	8	9	10	9	9	9	9
księgozbiór	wol.	47647	47289	47069	46419	46766	46909	46473
czytelnicy w ciągu roku	osoba	1441	1378	1386	1321	1388	1412	-
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	36636	36966	42527	36304	27566	27010	-
obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	ob.	-	-	-	0	0	0	1
Biblioteki - wskaźniki								
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	1099	1094	1099	1146	1147	1151	1158
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	7228,0	7202,1	7140,3	6753,8	6795,4	6794,5	6688,0
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	218	210	211	192	202	204	207
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	25,4	26,8	30,7	27,5	19,9	19,1	20,3

W miejscowości: Bór i Gabowe Grądy zamieszkuje mniejszość religijna – Staroobrzędowcy. Przy Świetlicy Wiejskiej w Borze działa zespół mniejszości religijnej „Riabina”. Zespół "Riabina" założony został w 1988 roku.

Stroje zespołu są oryginalne. "Riabina" reprezentuje kulturę ludową, tradycje, zwyczaje i obrzędy staroobrzędowców. W Polsce jest jedynym zespołem prezentującym ich kulturę. Występuje na przeglądach i festiwalach zdobywając nagrody i wyróżnienia.

Sytuacja lokalowa instytucji i placówek kultury ogólnie jest dobra.

W budynku Centrum Kultury Gminy Augustów mieści się GOK, GBP i Gminne Centrum Informacji. Obiekt został w 2006 roku wyremontowany. Użytkownicy mogą korzystać z dużej sali widowiskowej, sali komputerowej, wypożyczalni i czytelnicy. Budynek przystosowany jest dla użytkowników niepełnosprawnych.

Świetlica i biblioteka w Borze mieszczą się w budynku gminnym, natomiast filie publiczno-szkolne mieszczą się w budynkach szkolnych, za wyjątkiem świetlicy i biblioteki w Necie Folwark, która mieści się w lokalu wynajmowanym.

Biblioteki poprzez zaspokajanie potrzeb czytelniczych służą społeczeństwu gminy w ogólnym upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury. Gminna Biblioteka Publiczna w Żarnowie Drugim, dwie Filie Biblioteczne i trzy Filie Publiczno - Szkolne tworzą sieć biblioteczną dostępną dla mieszkańców całej Gminy Augustów. Ogółem placówki biblioteczne posiadają około 46 tysięcy woluminów.

Przy placówkach kultury skupiają się twórcy ludowi, którzy kultywują polskie tradycje przekazywane z pokolenia na pokolenie.

7.4. Pomoc społeczna

Z pomocy społecznej w roku 2012 korzystało 159 gospodarstw domowych, o 9 gospodarstw mniej niż w roku 2008. Z pomocy społecznej korzystało 9,35% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w 2012 roku wynosiła 645 i była mniejsza o 65 osób niż w 2008 roku. Zmniejszyła się też liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych.

W 2012 roku zwiększyły się kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych z 2058 tys. zł do 2150 tys. zł.

Tabela Nr 55. Świadczenia pomocy społecznej.

	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ							
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej							
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp dom.	168	151	168	165	159	:
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	710	603	663	661	645	:
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	10,8	9,2	9,7	9,6	9,3	:
ŚWIADCZENIA RODZINNE							
Korzystający ze świadczeń rodzinnych							
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	481	478	468	441	415	:
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	1225	1141	1088	1026	954	:
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	1092	1014	970	911	848	:

udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	67,2	63,8	60,4	57,5	53,8	:
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem							
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	2058	1979	2244	2195	2150	:
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	1729	1660	1860	1742	1628	:
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	206	214	232	236	235	:

7.5. Mienie komunalne

Powierzchnia gruntów komunalnych w roku 2013 wynosiła 245,7 ha. Od roku 2008 zwiększyła się prawie trzykrotnie, ze względu na wykup terenów pod drogi.

Tabela Nr 56. Grunty komunalne.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
GRUNTY KOMUNALNE								
Powierzchnia gruntów komunalnych wg prawnych form użytkowania								
ogółem stan na 31.12	ha	63,9	65,6	63,3	63,3	63,3	63,3	245,7
tworzące gminny zasób nieruchomości	ha	63,9	65,6	63,3	63,3	63,3	63,3	245,7

Stan mienia komunalnego obrazuje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela Nr 57. Stan mienia komunalnego na dzień 31.12.2013 r.

L.p	Położenie	Rodzaj mienia	Nr działki	Powierzchnia (m ²)	Sposób zagospodarowania
1.	Białobrzegi	działka zabudowana	73/2	945	wieczyste użytkowanie Parafia Rzymsko-Kat.
2.	Kolnica	działka zabudowana	458	1100	wieczyste użytkowanie
3.	Kolnica	działka zabudowana	298/1	800	wieczyste użytkowanie
4.	Żarnowo Pierwsze	działki zabudowane	637, 640, 641	39.100	wieczyste użytkowanie Zarząd Dróg Powiatowych Augustów
5.	Kolnica BSD	działka zabudowana lokal użytkowy	3/13, 3/33	2761 udział 3250/27243	najem
6.	Żarnowo Drugie	działka zabudowana (bacutil), budynek i urządzenia	17	9.300	najem
7.	Janówka	działka zabudowana ośrodek zdrowia	100/4	1.059	najem
8.	Białobrzegi	działki rolne	5,148	24.400	dzierżawa
9.	Jabłońskie	działki rolne	5,218	7.600	dzierżawa
10.	Janówka	działki rolne	196/2, 196/3, 100/3	26.468	dzierżawa Polkomtel
11.	Netta Pierwsza	działka rolna	14/1	46.500	dzierżawa
12.	Netta Folwark	działki rolne	86/4, 345/1	38.700	dzierżawa

13.	Pruska Mała	działka rolna	73/2	2.200	dzierżawa
14.	Gliniski	działka rolna	247	8.500	dzierżawa
15.	Grabowo	działka rolna	33	4.800	Dzierżawa bez opłata
16.	Żarnowo Drugie	działka rolna	162/4	30.200	dzierżawa
17.	Białobrzegi	działka zabudowana pompownia budynek i urządzenia	73/3	577	użytkowanie wodociągi Augustów
18.	Białobrzegi	sieć kanalizacyjna + pompownie			użytkowanie wodociągi Augustów
19.	Janówka	działka zabudowana ujęcia wody budynek i urządzenia	200/4, 199/6	1.680	użytkuje OPTIMA Olecko
20.	Grabowo Kolonie	działka zabudowana ujęcia wody budynek i urządzenia	262/2	1.300	użytkuje OPTIMA Olecko
21.	Netta Druga	działka zabudowana ujęcia wody budynek i urządzenia	6/3	1363	użytkuje OPTIMA Olecko
22.	Pruska Mała	działka zabudowana ujęcia wody budynek i urządzenia	27/1	6.300	użytkuje OPTIMA Olecko
23.	Rutki Nowe	działka zabudowana ujęcia wody budynek i urządzenia	427, 67/2	1.800	użytkuje OPTIMA Olecko
24.	Biernatki	działka rolna	148/6	29.600	użyczenie bez opłat – klub Olimp
25.	Jabłońskie	działka zabudowana remiza OSP budynek i samochód	65/2	464	potrzeby własne - OSP
26.	Jeziorki	działki budynki i urządzenia	429, 338	33.500	potrzeby własne - OSP
27.	Kolnica	działka zabudowana remiza OSP budynek i samochód	459	800	potrzeby własne - OSP
28.	Pruska Wielka	działka zabudowana remiza OSP budynek i samochód	152/4	1.100	potrzeby własne - OSP
29.	Rutki Nowe	działka zabudowana	158	400	potrzeby własne - OSP

		remiza OSP budynek i samochód			
30.	Topiłówka	motopompa			potrzeby własne OSP
31.	Netta Druga	działka samochód OSP	106/1	10.300	potrzeby własne - OSP
32.	Białobrzegi	park	163/3	1.081	potrzeby własne
33.	Białobrzegi	droga dojazdowa	73/5	400	potrzeby własne
34.	Białobrzegi	drogi dojazdowe	243, 244, 245	1.800	potrzeby własne
35.	Janówka	poszerzenie drogi	200/5	289	potrzeby własne
36.	Janówka	działka pod przepompownie	89/1	54	potrzeby własne
37.	Janówka	działka pod przepompownie	105/1	36	potrzeby własne
38.	Janówka	działka pod przepompownie	261/1	195	potrzeby własne
39.	Jabłońskie	działka pod przepompownie	24/2	36	potrzeby własne
40.	Jabłońskie	działka pod przepompownie	11/2	36	potrzeby własne
41.	Jabłońskie	działka pod przepompownie	155/3	36	potrzeby własne
42.	Jabłońskie	działka pod przepompownie	102/1	36	potrzeby własne
43.	Jabłońskie	działka pod przepompownie	185/1	36	Potrzeby własne
44.	Topiłówka	działka pod przepompownie	83/1	36	potrzeby własne
45.	Topiłówka	działka pod przepompownie	109/1	36	potrzeby własne
46.	Topiłówka	działka pod przepompownie	2619/1	46	potrzeby własne
47.	Topiłówka	działka pod przepompownie	185/5	68	potrzeby własne
48.	Kolnica	studnia głębinowa	104/2	900	potrzeby własne
49.	Pruska Wielka	działka + studnia			potrzeby własne
50.	Mazurki	działka pod przepompownie	3/9	56	potrzeby własne
51.	Augustów	działka pod przepompownie	6/7	36	potrzeby własne
52.	Pruska Wielka	działka boisko	132/1	2.245	potrzeby własne-boisko
53.	Augustów	działka pod usługi, budynek gospodarczy	1970/12	1.785	potrzeby własne
54.	Augustów	lokal UG + wyposażenie			potrzeby własne
55.	Biernatki	działka rolna	254	1.400	nie zagospodarowana
56.	Grabowo Kolonja	działka rolna	8	600	nie zagospodarowana
57.	Grabowo Kolonja	działka rolna	86	400	nie zagospodarowana
58.	Grabowo Kolonja	działka rolna	88	2.200	nie zagospodarowana

59.	Komaszówka	użytki kopalne i droga	2/5, 2/4	16.900	nie zagospodarowana
60.	Mazurki	las	3j	5.300	nie zagospodarowana
61.	Netta Pierwsza	użytki kopalne	131	9.800	nie zagospodarowana
62.	Netta Druga	działka rolna	12	600	nie zagospodarowana
63.	Promiski	teren zieleni	89	1.000	nie zagospodarowana
64.	Pruska Wielka	teren zieleni	167	2.800	nie zagospodarowana
65.	Rutki Nowe	użytki kopalne	355	1.600	nie zagospodarowana
66.	Rutki Nowe	użytki kopalne	205	600	nie zagospodarowana
67.	Świderek	użytki kopalne	14	1.500	nie zagospodarowana
68.	Turówka	użytki kopalne	170	10.000	nie zagospodarowana
69.	Żarnowo Pierwsze	działka pod usługi	582	10.200	nie zagospodarowana
70.	Białobrzegi	działka zabudowana budynki i urządzenia	73/6	11.464	potrzeby szkół
71.	Jabłońskie	działka zabudowana budynki i urządzenia	66/2	6.800	potrzeby szkół
72.	Janówka	SP - działka zabudowana budynki urządzenia, działka pod gimnazjum budynki i urządzenia	207, 197, 193/2	7.300 22.806	potrzeby szkół
73.	Kolnica	działka zabudowana budynki i urządzenia	457	6.300	potrzeby szkół
74.	Netta Pierwsza	działka zabudowana budynki urządzenia	14/2	17.900	potrzeby szkół
75.	Rutki Nowe	działka	54, 159/3	8.900	potrzeby szkół
	Żarnowo Drugie	działka zabudowana budynki i urządzenia	162/3	15.200	potrzeby szkół
76.	Żarnowo Drugie	Działka zabudowana GOK-u	60/4	5.329	potrzeby GOK-u
77.	Bór	Działka zabudowana świetlica	24/2	600	potrzeby GOK-u

Dane: Urząd Gminy Augustów Załącznik nr 9 do zarządzenia nr OR.0050.268.2014 Wójta Gminy Augustów z dnia 17.03.2014 roku.

7.6. Gospodarka

Gmina Augustów posiada znakomite warunki naturalne, sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego i turystyki. Atutem rolnictwa jest dobry stan środowiska naturalnego oraz pielęgnowana w wielu gospodarstwach tradycyjna kultura rolna. Głównymi gałęziami

gospodarki, jakie rozwinęły się w gminie Augustów jest rolnictwo i leśnictwo oraz towarzysząca im działalność gospodarcza.

Na terenie gminy znajduje się 1114 gospodarstw rolnych. Głównymi gałęziami gospodarki, jakie rozwinęły się w gminie jest: rolnictwo i leśnictwo oraz towarzysząca im działalność gospodarcza. Uprzemysłowienie terenu gminy jest bardzo niskie i bazuje na surowcach lokalnych, a przede wszystkim na płodach rolnych i zasobach leśnych. Główne zakłady znajdują się w mieście Augustów.

Gmina odgrywa rolę producenta bazy surowcowej dla przemysłu spożywczego i drzewnego. Najczęściej podejmowaną działalnością jest handel, budownictwo, transport, produkcja i usługi.

Prawie cała gmina jest zwodociągowana i strefonizowana. Posiada sprawnie zorganizowaną sieć usługową. Mimo to usługi stanowią nadal pokaźną przestrzeń do zagospodarowania. Wciąż istnieje na rynku luka, którą można uzupełnić stosunkowo niedużymi nakładami kapitałowymi.

7.6.1. Rolnictwo

Gmina Augustów jest typową rolniczą gminą, z ukierunkowaniem działalności w większości na produkcję mleka. Jest to obecnie najbardziej opłacalna ekonomicznie dziedzina produkcji rolniczej. W gminie głównym kierunkiem produkcji rolniczej jest chów bydła mlecznego.

Pomimo wysokich wymagań postawionych przez UE producentom, zwłaszcza w zakresie wymogów higieniczno – sanitarnych producenci mleka nadal zwiększają produkcję i modernizują swoje gospodarstwa.

Bardzo ważnym czynnikiem, mającym wpływ na rozwój rolnictwa jest dostęp do środków unijnych, co w znacznym stopniu zwiększa możliwości inwestowania i zmniejsza koszty produkcji.

Dzięki środkom Unii Europejskiej w bardzo krótkim czasie przeprowadzono modernizację gospodarstw rolnych: poprzez unowocześnienie budynków inwentarskich, budowę płyt gnojowych, zbiorników na gnojówkę i gnojownicę oraz wyposażono gospodarstwa w specjalistyczny sprzęt niezbędny do produkcji zarówno mleka, jak i pasz dla zwierząt.

Ukierunkowanie produkcji rolnej na hodowlę bydła i mleczarstwo spowodowało też zmiany w produkcji roślinnej. Obecna struktura upraw dostosowana jest do produkcji zwierzęcej. Zdecydowanie wzrósł areał upraw paszowych, m.in. kukurydzy, użytków zielonych kosztem uprawy zbóż i okopowych.

Podkreślić należy, że ta sytuacja spowodowała zmianę w strukturze wielkości gospodarstw rolnych. Zwiększyła się ilość gospodarstw o powierzchni ponad 20 ha. Małe gospodarstwa, kilkuhektarowe ulegają likwidacji lub stanowią jedynie źródło produkcji żywności na potrzeby własne, natomiast środki na utrzymanie pozyskiwane są z działalności pozarolniczej lub pracy najemnej.

Podsumowując, w ostatnich latach wzrasta rozwarstwienie, jeśli chodzi o gospodarstwa rolne. Gospodarstwa wysokoprodukcyjne, towarowe, zwiększają swój areał i produkcję, natomiast gospodarstwa małe są likwidowane, bądź ich produkcja ogranicza się do zaspokojenia własnych potrzeb.

Uprzemysłowienie gminy Augustów jest bardzo niskie i bazuje na surowcach lokalnych, a przede wszystkim na płodach rolnych i zasobach leśnych. Główne zakłady przemysłowe znajdują się w mieście Augustów. Gmina odgrywa rolę producenta bazy surowcowej dla przemysłu spożywczego i rzewnego. Najczęściej odejmowana jest działalność handlowa, budowlana, transportowa, produkcyjna i usługowa. Atutem rolnictwa jest dobry stan środowiska naturalnego oraz pielęgnowana w wielu gospodarstwach tradycyjna kultura rolna.

Na terenie gminy jest coraz więcej gospodarstw agroturystycznych, chociaż obiektywnie trzeba przyznać, że położenie geograficzne gminy sprawia, że nakłady na taką działalność są wyższe niż na terenach bardziej atrakcyjnych turystycznie.

Wzrasta też ilość małych zakładów handlowych i usługowych.

Tabela Nr 58. Wykaz kwater agroturystycznych i atrakcji turystycznych.

Nazwa miejscowości kwatery agroturystycznej	Ilość pokoi	Atrakcje
Żarnowo Drugie nr 38	dwa pokoje (do czterech osób w pokoju), łazienka	
Jeziorki nr 13a	na parterze pokój wypoczynkowy połączony z aneksem kuchennym, na poddaszu dwie sypialnie 2 i 3-osobowe	duża altana, murowany grill, ognisko, piaskownica dla dzieci i boisko do siatkówki, możliwość wypożyczenia rowerów i łódki, wędkowanie w pobliskim jeziorze
Mazurki Nr 17	dwa pokoje 3, 4 osobowe i dwa pokoje 2 osobowe	las, jezioro, rzeczka, łódka, kajak, rowery, kuligi
Białobrzegi 61	wielkość chaty: 2 pokoje, kuchnia oraz łazienka ilość łóżek: 3 dwuosobowe oraz 1 jednoosobowe	blisko lasu, Kanału Augustowskiego oraz jeziora Sajno (2,5 km), świetne miejsce dla miłośników przyrody, czystego powietrza, śpiewu ptaków
Topiłówka nr 58	poddasze 2 pokoje 2-osobowe, pokój wypoczynkowy z aneksem kuchennym. parter 2 pokoje 2-osobowe, 1 pokój 4-osobowy	rybakówka z kominkiem, grillem, ogniskiem, staw rybny z 15 gatunkami ryb
Biernatki nr 4	dwa pokoje 3-4 osobowe	las, rowery, jezioro 2 km
Żarnowo Pierwsze nr 43	trzy pokoje 2-osobowe	cztery strusie afrykańskie, lama, koza marokańska, bażanty złote i diamentowe, pawie, strusie emu, świnki wietnamskie, gęsi kubańskie, ozdobne kurki. "Zielone szkoły", koń pod siodło
Białobrzegi - Zajazd "Stary Młyn	pokoje 2-3 osobowe od maja do końca października	rozwidlenie rzeki Netta i Kanału Augustowskiego
Biernatki nr 7		stadnina koni "WICHER", jazda konna w siodle, 3 wolanty, wycieczkowy wóz konny. wycieczki po wyznaczonej trasie.
Żarnowo Pierwsze	cztery pokoje 3-4 osobowe	Staw rybny, wędkowanie, rowery, w pobliżu stadnina koni, ognisko, grill
Żarnowo Pierwsze nr 36	dwa pokoje 3 osobowe, jeden 4 osobowy, jeden 6 osobowy, 1 pokój 8 osobowy	wypoczynek letni dla dzieci, w programie nauka i jazda konna, wycieczki, zabawy, weekendy w siodle, ferie zimowe, "zielone szkoły", biegi św. Huberta i rajdy
Rutki Nowe nr 80	dwa pokoje 3-4 osobowe, cały rok	wypiek chleba i sękaczy, jezioro, las, rowery

7.6.2. Leśnictwo

Leśnictwo jest ważnym działem gospodarki w gminie Augustów funkcjonującym na 30,64% (8614,25 ha) powierzchni. Lesistość w latach 2007 do 2009 wynosiła 32,6%, a od roku 2010 jest niższa 1,1% i utrzymuje się na tym samym poziomie do roku 2013.

Powierzchnia gruntów leśnych publicznych Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych wynosi 7707,11 ha i stanowi 89,46% ogólnej powierzchni lasów w gminie. Pozostałe, zaś 10,54% (889,0 ha) to grunty leśne prywatne.

7.6.3. Przedsiębiorczość pozarolnicza

Poza rolnictwem indywidualnym duża część aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Augustów pracuje w pobliskim mieście Augustów oraz prowadzi działalność gospodarczą na własny rachunek.

Tabela Nr 59. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON								
Podmioty wg sektorów własnościowych								
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	277	278	275	267	287	306	329
sektor publiczny - ogółem	-	12	12	12	12	12	17	17
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	-	10	10	10	10	10	15	15
sektor prywatny - ogółem	-	265	266	263	255	275	289	312
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	230	229	226	218	237	249	269
sektor prywatny - spółki handlowe	-	6	6	5	5	5	5	5
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	1	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - spółdzielnie	-	1	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - fundacje	-	0	0	0	0	0	0	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	15	15	16	16	17	19	19
Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności								
ogółem	-	-	-	275	267	287	306	329
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	-	36	37	41	47	51
przemysł i budownictwo	-	-	-	68	66	72	79	88
pozostała działalność	-	-	-	171	164	174	180	190
Gminne i powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne wg PKD 2007								
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ - WSKAŹNIKI								
Podmioty - wskaźniki								
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	-	-	417	388	417	443	473
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	72,4	72,2	70,5	64,2	68,4	71,7	76,0

Według danych GUS, w 2012 roku na terenie Gminy Augustów funkcjonowało 306 podmiotów gospodarki narodowej. Struktura jednostek gospodarczych wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych (dane GUS, 2012r.) przedstawia się następująco:

Tabela Nr 60. Struktura jednostek gospodarczych.

Sekcja PKD	Sektor	Ilość jednostek
sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	47
sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	19
sekcja F	Budownictwo	60
sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	68
sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	25
sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6
sekcja J	Informacja i komunikacja	3
sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4
sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10
sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7
sekcja P	Edukacja	17
sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7
sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8
sekcja S i T	Pozostała działalność usługowa. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne	25

Do największych przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy Augustów należą:

- BALT-YACHT K.A. i B. Kozłowski spółka jawna w Żarnowie Pierwszym;
- „Polski Asphalt” Wytwórnia Mieszanek Asfaltowych - spółka wyk. STRABAG Sp. z o. o.;
- mniejsze zakłady produkujące kajaki i łódki;
- „Młynex” w Mazurkach;
- Rękodzieło Ludowe w Żarnowie;
- Mieszalnia Pasz w Netta II;
- 2 tartaki w Żarnowie.

Stocznia Jachtowa zlokalizowana jest w miejscowości Żarnowo Pierwsze. Balt-Yacht powstał w 1990 roku. Proces produkcyjny odbywa się w halach, które mają około 7000 m² powierzchni. Balt-Yacht jest również rozbudowany o własną bazę transportową wyposażoną w wyspecjalizowane samochody z przyczepami do przewozu łodzi. Firma jest stale modernizowana oraz nastawiona na poszukiwanie nowych odbiorców. Wszystkie jachty posiadają atesty n/w Towarzystw Klasyfikacyjnych: PRS - Polska, BURGAU VERITAS - Francja, GERMANISCHER LLOYD – Niemcy. Od 2012 roku BALT-YACHT rozpoczął produkcję nowej linii łodzi żaglowych.

Natomiast STRABAG Sp. z o. o. pion budownictwa infrastruktury działa na polskim rynku od 1985 roku i obecnie zatrudnia blisko 3000 osób. Spółka w roku 2007 przejęła trzy spółki: Augustowskie Przedsiębiorstwo Robot Drogowych, Miejskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowych z Białegostoku oraz NCC Roads.

7.6.4. Turystyka

Gmina Augustów położona jest w północno-wschodniej części Polski na Równinie Augustowskiej, w powiecie augustowskim, w województwie podlaskim.

Na terenie gminy przeważają lasy sosnowo - świerkowe. Pozostałą zaś część zajmują olsy i lasy mieszane. Lasy są ostoją zwierzyny: dzika, łosia, jelenia, sarny oraz ptactwa. Występuje starodrzew i chroniona lub rzadko występująca roślinność. Tereny jeziora Kolno stanowią unikalny rezerwat przyrody występowania łąbiedzia niemego.

Gmina Augustów jest terenem o wybitnych naturalnych walorach przyrodniczych, które sprzyjają rozwojowi turystyki. Bogate środowisko naturalne i tradycyjna kultura rolna w gospodarstwach rolnych jest atutem tego regionu.

Funkcja turystyczno-wypoczynkowa w gminie Augustów rozwija się głównie w formie turystyki: pieszej, wodnej, konnej i wypoczynku pobytowego w kwaterach prywatnych oraz na campingach i biwakach nad jeziorami.

Przez teren gminy Augustów przepływa Kanał Augustowski z dwiema śluzami: Białobrzegi i Borki. Turyści mogą tu spędzić czas podziwiając krajobrazy, ciekawe ptactwo na jeziorze Kolno, uprawiając sporty wodne.

Wyznaczone są dwa szlaki piesze:

- żółty – z Augustowa przez Białobrzegi, Nettę do Bargłowa, a dalej do Ełku;
- zielony – z Augustowa przez Białobrzegi, Gabowe Grądy, Komaszówkę, Hutę do Jastrzębnej.

Do atrakcji turystycznych należą:

- przydrożne krzyże, stanowiące świadectwo historii i tradycji (drewniane, pięknie rzeźbione, zdobione metalowymi zwieńczeniami oraz misternie kute w żelazie, wykonywane przez dawnych kowali, osadzone na kamiennych cokołach);
- ciekawe obiekty takie jak: młyn wodny w Białobrzegach (drewniany, zbudowany na początku XX w., przebudowany ok.1975 r.); drewniana kapliczka z XIX – wiecznym krzyżem w Żarnowie Drugim; cmentarzysko prajacwieskie z okresu rzymskiego w Netcie; zespół dworski w Netcie Folwark (dwór drewniany z XIX/XX w., park); oryginalne zabudowania wiejskie w Kolnicy, Grabowie, Rutkach, Żarnowie;
- zabytki przyrody: wiekowe lipy w Netcie Folwark „Aleja Lip”; ponad 200-letnia sosna – pomnik przyrody w Białobrzegach; dąb o obwodzie 6,43 m w Promiskach; okazała topola nad Kanałem Augustowskim w Netcie Pierwszej; domostwa staroobrzędowców, unikatowe łaźnie parowe „banie”, cmentarz i molenna (obiekt sakralny), ukazujące kulturę i religię tej mniejszości narodowej w Gabowych Grądach i Borze.

Na terenie gminy Augustów znajduje się jeden turystyczny obiekt noclegowy, posiadający 20 miejsc noclegowych.

Kanał Augustowski

Kanał Augustowski to bezcenne, unikatowe w skali europejskiej dzieło budownictwa wodnego z pierwszej połowy XIX wieku. Stanowi świadectwo wysokiego kunsztu technicznego i realizatorskich umiejętności polskich inżynierów wojskowych i cywilnych. Ta wodna arteria miała połączyć Wisłę - przez rzeki: Narew, Biebrzę, Nettę i Czarną Hańczę - z Niemnem, a następnie przez rzekę Windawę z portem nadbałtyckim Windawą. Ponieważ projektowany Kanał Windawski nie został zbudowany - Augustowski łączy się z Bałtykiem poprzez Niemen. Autorem projektu i kierownikiem robót pierwszego etapu budowy Kanału był podpułkownik Ignacy Prądzyński, późniejszy generał z powstania listopadowego. Ideą tego ogromnego przedsięwzięcia było uniezależnienie się od celnego dyktatu Prus w handlu przez port w Gdańsku. Korzystne zakończenie "wojny celnej" z Prusami spowodowało zaniechanie budowy "windawskiego" odcinka arterii. Z tego powodu Kanał Augustowski pozostał jedynie drogą wodną o znaczeniu lokalnym - służąc przewozowi towarów i flisowi drewna do Wisły i Niemna. W latach międzywojennych Kanał Augustowski stał się niemalą atrakcją turystyczną jako malowniczy krajobrazowo szlak kajakowy, żeglarski i komunikacji statkami pasażerskimi. Taką też funkcję zaczął pełnić po drugiej wojnie światowej na polskim odcinku. Czynione są starania o uruchomienie dla ruchu turystycznego wschodniej części Kanału, znajdującej się na terytorium Białorusi. Wśród znawców, wodniaków i miłośników Suwalszczyzny ma Kanał swą od dawna utrwaloną renomę. Już pierwsi jego "odkrywczy" określali tę drogę wodną mianem "dzieła znamienitego", przeprowadzonego "przez najrozkoszniejsze i bardzo malownicze okolice (...), z licznymi śluzami gustownie zbudowanymi, które podwyższają piękność jego". O wyjątkowym pięknie i krajoznawczo-turystycznej atrakcyjności Kanału zdecydował niespotykany gdzie indziej - z całym bogactwem przyrodniczym - pejzaż doliny Biebrzy u jej styku z rzeką Nettą oraz urozmaicony krajobraz borów i jezior Puszczy Augustowskiej, którą ten Kanał przecina z zachodu na wschód. Jego długość - od śluzy Dębowo nad Biebrzą do śluzy Niemnowo na Białorusi - wynosi 101,2 km (z czego po stronie białoruskiej 19,45 km).

Trasa Kanału Augustowskiego przebiega przez Białobrzegi, a następnie przez Augustów, skąd prowadzi przez jeziora i stawy: Necko, Białe, Studzieniczne, Ślepe, Staw Gorczycki, Orlewo, Paniewo, Krzywe i Mikaszewo Duże i Małe, Mikaszówek. Na jego szlaku położone są znane wsie letniskowe: Studzieniczna, Płaska, Mikaszówka, a nadto - nad pobliskim jeziorem Serwy - wsie: Serwy, Sucha Rzeczka i Małowiste.

System wodny Kanału Augustowskiego reguluje 18 śluz (3 na terytorium Białorusi). Od śluzy Dębowo (109,92 m n.p.m.) do śluzy Gorczyca (124,73) wyrównują one wznoszącą się różnicę poziomów, która wynosi 14,81 m. Od szczytowego punktu w Gorczycy (124,73 m n.p.m.) poziom wód przez kolejne śluzy, aż do ostatniej w Niemnowie (92,96 m n.p.m.) obniża się o 31,77 m. Niedobór wody od śluzy Swoboda uzupełnia - przez ciek Suchej Rzeczki - jezioro Serwy oraz poniżej śluzy Sosnówek rzeka Czarna Hańcza; w części południowej Kanału podobną rolę pełni jezioro Sajno. Przy każdej śluzie znajduje się jaz, który pełni funkcję upustu nadmiaru wody. Przez większość śluz przerzucone są mosty dróg lokalnych.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

8.1. Służby bezpieczeństwa

Na terenie gminy Augustów brak jest posterunków policji. Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa jednostka powiatowa - Komenda Powiatowa Policji w Augustowie. Ochroną przed żywiołami zajmuje się Ochotnicza Straż Pożarna. Placówki Ochotniczej Straży Pożarnej zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Netta Druga, Jabłońskie, Topiłówka, Pruska Wielka, Rutki Nowe, Kolnica.

W gminie Augustów funkcjonuje Gminne Centrum Kryzysowe powołane przez Wójta Gminy Augustów na podstawie Zarządzenia Nr 17/03 z dnia 20 stycznia 2003 roku.

Zadaniem Centrum jest zbieranie i udzielanie informacji mieszkańcom gminy dotyczących:

- zaistnienia zdarzeń i zjawisk o charakterze kryzysowym, zagrażającym zdrowiu życiu mieszkańców, zwierząt gospodarskich oraz mieniu;
- stwierdzeniu występowania skutków tych zdarzeń i zjawisk.

Ponadto w powiecie augustowskim funkcjonuje Powiatowe Centrum Reagowania Kryzysowego, które ma siedzibę w Komendzie Powiatowej Straży Pożarnej w Augustowie.

8.2. Zagrożenia bezpieczeństwa

Gmina Augustów nie jest szczególnie narażona na wystąpienie poważnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowej:

- skażenia promieniotwórczego, które mogłyby powstać w wyniku awarii reaktorów jądrowych w państwach ościennych,
- skażenia chemicznego, mogącego powstać w wyniku niekontrolowanego uwolnienia się środków toksycznych, produkowanych lub stosowanych w zakładach przemysłowych,
- katastrof obiektów hydrotechnicznych i hydroenergetycznych,
- powodzi na znaczną skalę;
- epidemiologicznego zagrożenia ludności i zwierząt gospodarskich chorobami zakaźnymi, zagrożenie dotyczy rejonów dotkniętych klęskami żywiołowymi,
- zakłócenia porządku i bezpieczeństwa publicznego, masowych protestów społecznych, aktów terrorystycznych, kradzieże substancji niebezpiecznych – występują w dużych aglomeracjach miejskich.

Do zjawisk i zdarzeń kryzysowych oraz ich skutków na terenie gminy Augustów należy zaliczyć:

- nawałnice, huragany, trąby powietrzne, ulewne deszcze;

- zamiecie i zawieje śnieżne paraliżujące życie mieszkańców;
- powodzie i podtopienia zagrażające życiu i zdrowiu ludzi i zwierząt hodowlanych;
- długotrwałe pożary lasów, torfowisk, łąk i upraw;
- długotrwała susza;
- zdarzenia o charakterze terrorystycznym;
- duże katastrofy komunikacyjne - drogowe, kolejowe, lotnicze, w szczególności z udziałem cystern z materiałami palnymi, toksycznymi, gazem;
- nagle, gwałtowne i na dużą skalę zachorowania ludzi i zwierząt na choroby zakaźne.

Poważne awarie mogą powstawać w przypadku awarii i katastrof w obiektach przemysłowych zlokalizowanych na terenach miast powiatu oraz w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne.

Zdarzenia te charakteryzują się specyficznymi cechami takimi jak: niepewność ich wystąpienia, złożoność przyczyn, różnorodność bezpośrednich skutków oraz indywidualnym, niepowtarzalnym przebiegiem.

WIOŚ w Białymstoku prowadzi rejestr obiektów mogących spowodować poważne awarie (zakłady dużego ryzyka i zakłady zwiększonego ryzyka oraz pozostałe zakłady), a także kontroluje te obiekty. Na terenie miasta Augustów aktualnie znajduje się jeden obiekt wpisany do rejestru, tj. Spółdzielnia Mleczarska MLEKPOL w Grajewie Zakład Produkcji Mleczarskiej w Augustowie stosujący w procesie technologicznym substancję niebezpieczną, tj. amoniak. Kontrola zakładu przeprowadzona w 2010 r. nie wykazała nieprawidłowości.

Po stronie białoruskiej zagrożenie na znacznym obszarze wywołać może przechowywanie w okolicach Grodna ok. 10 Mg amoniaku. Największe zagrożenie występuje w Grodzieńskim Kombinaście Azotowym zlokalizowanym 20 km od granicy. Kombinat składa się z 2 zakładów produkcji kaprolaktamu, 4 zakładów wytwarzania amoniaku, 4 zakładów produkujących karbamid oraz 1 wydziału saletry amonowej.

Zakłady przemysłowe zlokalizowane w sąsiednich powiatach nie stwarzają istotnego zagrożenia dla powiatu augustowskiego.

Na terenie powiatu augustowskiego oraz sąsiednich powiatów nie występują zakłady przemysłowe posiadające toksyczne środki przemysłowe, których ewentualna awaria spowodowałaby powstanie strefy skażenia wychodzącej poza własny powiat.

Głównymi zagrożeniami między powiatowymi mogą być pożary obszarów leśnych, gwałtowne opady, powodzie itp. przyjmujące charakter klęski żywiołowej.

Wśród podmiotów stanowiących potencjalne zagrożenie środowiska znajdują się stacje paliw, funkcjonujące w systemie otwartym lub na potrzeby własne zakładów.

Zgodnie z ewidencją Delegatury WIOŚ w Suwałkach, na terenie powiatu augustowskiego zlokalizowanych jest 14 stacji paliw. Eksploatacja tych stacji stwarza potencjalne zagrożenie dla środowiska w przypadku rozszczelnienia się zbiornika lub instalacji paliwowej oraz podczas rozładunków paliw z cystern samochodowych do zbiorników.

Potencjalnym zagrożeniem ekologicznym na terenie gminy mogą być także szlaki komunikacyjne. Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Augustowie przewóz drogowy materiałów niebezpiecznych odbywa się na trasach:

- Suwałki - Augustów - Sztabin - Białystok (droga krajowa nr K- 8);
- Ełk - Augustów (droga krajowa nr K-16);
- Augustów - Lipsk (droga nr W-664);
- Lipsk - Dąbrowa Białostocka (droga nr W-673).

8.3. Zagrożenia wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

O zakwalifikowaniu inwestycji do zakładów o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej decyduje Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie gminy Augustów nie występują zakłady o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska związane są z wykorzystywaniem, składowaniem oraz transportem substancji niebezpiecznych. Skażenia związane są z awariami w zakładach produkcyjnych oraz z wypadkami komunikacyjnymi, mającymi charakter losowy w tym sensie, że mogą one wystąpić bez względu na stosowane zabezpieczenia. Przeciwdziałanie im zmierza zatem do ograniczenia ich prawdopodobieństwa, a także rozmiaru oraz czasu trwania negatywnych skutków.

Zagrożenia ze strony przemysłu stwarzane są przez zakłady stosujące w procesach technologicznych i składujące niebezpieczne substancje chemiczne (NSCh). Na terenie gminy Augustów nie ma zakładów, w których znajdowałyby się substancje, których rodzaje, kategorie i ilości mogą stanowić zagrożenie wystąpienia poważnej awarii.

Największe zagrożenie skażeniem środowiska, związane z transportem samochodowym, występuje wzdłuż szlaków komunikacyjnych o największej frekwencji przewozów materiałów niebezpiecznych.

Ocenia się, że w przypadku katastrofy komunikacyjnej, prowadzącej do uwolnienia niebezpiecznych substancji chemicznych i przeniknięcia ich do środowiska, może nastąpić masowe zagrożenie dla zdrowia ludzi oraz długotrwała lub tymczasowa degradacja walorów środowiska przyrodniczego. Zasięg strefy zagrożeń tego rodzaju mieści się w szerokim przedziale od kilkunastu metrów do kilku kilometrów w zależności od rodzaju substancji, jej ilości, warunków terenowych i meteorologicznych, szybkości przeciwdziałania przez wyspecjalizowane służby oraz od ich technicznego wyposażenia.

Bardzo istotnym elementem zapobiegania zagrożeniom zdrowia ludzi jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miejscowości, oznakowanie tras przewozów drogowych materiałów niebezpiecznych oraz stworzenie odpowiednich parkingów dla pojazdów przewożących tego typu substancje.

8.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródła pól elektromagnetycznych stanowią linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne.

Do punktowych źródeł promieniowania niejonizującego należą m.in.:

- stacje bazowe telefonii komórkowej analogowej CENTERTEL i cyfrowej GSM 900 instalowane na specjalnych masztach;
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach przemysłowych, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji miejskiej policji i straży pożarnej.

W przypadku stacji bazowych telefonii komórkowej pola elektromagnetyczne są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

9.1. Potrzeby rozwoju gminy

Najsłabsze strony gminy Augustów związane są z brakiem środków finansowych na realizację projektów inwestycyjnych i promocyjnych ze względu na braki w szczególności zakresie infrastruktury drogowej i kanalizacji. Szczególnie uciążliwa jest zła dostępność komunikacyjna w zimie, przede wszystkim ze względu na brak chodników i parkingów oraz niezadowalające odśnieżanie.

Poprawy wymaga także niekorzystna struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych, wśród których występuje ogromne rozdrobnienie a wiele z nich produkuje jedynie na swoje

potrzeby. Gminie potrzebne są nowe tereny inwestycyjne, bowiem zależy od nich możliwość pozyskania inwestorów, rozwój gminy i walka ze stosunkowo wysokim bezrobociem.

Potrzeby dla rozwoju zostały ujęte w Strategii rozwoju gminy Augustów na lata 2007 – 2015, która została uchwalona uchwałą Nr XI/70/99 Rady Gminy w Augustowie z dnia 29 października 1999 roku.

Cele nadrzędnym jest rozwój gospodarczy i społeczny gminy Augustów oraz poprawa warunków życia mieszkańców gminy poprzez: stworzenie możliwości lepszego zaspokajania potrzeb materialnych, duchowych i kulturalnych, wzmocnienie więzi społecznej wśród mieszkańców, zmniejszenie bezrobocia na terenie gminy, utrzymanie czystego środowiska i estetyki otoczenia.

Natomiast celem strategicznym gminy jest:

- I. Rozwój infrastruktury społecznej i edukacji, stosownej do potrzeb i aspiracji mieszkańców, z poszanowaniem odrębności narodowych, kulturowych i religijnych;
- II. Rozwój infrastruktury technicznej uwzględniającej wartości środowiska naturalnego;
- III. Unowocześnianie rolnictwa w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej;
- IV. Ochrona, wzbogacanie oraz racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

9.2. Możliwości rozwoju gminy

Możliwości rozwoju gminy Augustów stwarza przede wszystkim położenie w regionie atrakcyjnym turystycznie, w dodatku w niewielkiej odległości od miasta Augustów – uzdrowiska. Gmina Augustów jest terenem o wybitnych naturalnych walorach przyrodniczych, które sprzyjają rozwojowi turystyki. Bogate środowisko naturalne i tradycyjna kultura rolna w gospodarstwach rolnych jest atutem tego regionu.

Na terenie gminy przeważają lasy sosnowo - świerkowe.

Gmina Augustów leży w sąsiedztwie obszarów o bardzo wysokiej atrakcyjności turystycznej o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Na jej terenie odbywa się ruch turystyczny między tymi obszarami.

Atrakcyjność turystyczną podnosi dodatkowo niezanieczyszczone środowisko przyrodnicze, mikroklimat sprzyjający rehabilitacji, zwłaszcza schorzeń reumatycznych.

Dostępność do uprawiania turystyki wodnej stwarza możliwość rozwoju gospodarczego zarówno całej gminy, jak i prywatnych działalności z branży turystycznej i około turystycznej. Funkcja turystyczno-wypoczynkowa w gminie Augustów rozwija się głównie w formie turystyki: pieszej, wodnej, konnej i wypoczynku pobytowego w kwaterach prywatnych oraz na campingach i biwakach nad jeziorami.

Przez teren gminy Augustów przepływa Kanał Augustowski z dwiema śluzami: Białobrzegi i Borki. Turyści mogą tu spędzić czas podziwiając krajobrazy, ciekawe ptactwo na jeziorze Kolno, uprawiając sporty wodne. Kanał Augustowski to bezcenne, unikatowe w skali europejskiej dzieło budownictwa wodnego z pierwszej połowy XIX wieku. Stanowi świadectwo wysokiego kunsztu technicznego i realizatorskich umiejętności polskich inżynierów wojskowych i cywilnych

Możliwość rolniczego charakteru gminy stwarza uzupełnienie oferty turystycznej, zwłaszcza agroturystycznej o rolnictwo ekologiczne produkujące zdrową żywność.

Korzystnym rozwiązaniem będzie także produkcja lokalnych wyrobów i przetworów spożywczych opartych na naturalnych składnikach i tradycyjnych recepturach.

Świetne predyspozycje do ekologicznej produkcji stwarza stan sanitarny powietrza w gminie, tradycyjne wyroby znajdują natomiast szeroki rynek zbytu wśród przyjezdnych gości.

Gmina ma dobre połączenia drogowe, szczególnie z miastem Augustów, w którym zbiegają się promienie drogi krajowe, droga wojewódzka, drogi powiatowe i gminne.

Głównymi gałęziami gospodarki, jakie rozwinęły się w regionie jest rolnictwo i leśnictwo oraz towarzysząca im działalność gospodarcza. Uprzemysłowienie regionu jest bardzo niskie i bazuje na surowcach lokalnych, a przede wszystkim na płodach rolnych i zasobach leśnych.

Ponadto w ostatnich latach odnotowano wzrost liczby mieszkańców gminy o ok. 4% (od 2004 roku). Zwiększyła się również liczba ludności w wieku produkcyjnym o 597 osób (ok. 16%). Są to pozytywne prognozy na przyszłość.

9.3. Budżet gminy

W 2012 roku wydatki gminy Augustów na 1 mieszkańca wynosiły 3953 zł. Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca plasują gminę Augustów w 3 pozycji w powiecie augustowskim i 12 miejscu w województwie podlaskim.

Dochody i wydatki budżetu gminy Augustów w latach 2010 – 2014 przedstawiały się następująco:

Tabela Nr 61. Dochody i wydatki.

Rok budżetowy	Dochody zł	Wydatki zł	Przychody zł	Rozchody zł
2010	17.241.077	19.136.079	2.323.100	428.098
2011	22.192.390	25.595.349	4.128.534	725.575
2012	27.340.420	28.429.926	1.800.000	710.494
2013	27.599.590	27.590.029	835.933	845.494
2014	19.536.567	19.610.747	859.670	785.490

Z powyższej tabeli wynika, że najwyższe dochody budżetowe - 27.599.590 osiągnięto w roku budżetowym 2013. Natomiast w dziale wydatków najwyższa kwota - 28.429.926 wystąpiła w 2012 roku. Złożyły się na nią, w szczególności wydatki na oświatę i wychowanie – 37,4% pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 16,9%, rolnictwo i łowiectwo – 19,6%, transport i łączność – 11,2%. Przychody gminy najwyższe były w 2011 roku i wynosiły - 4.128.534, zaś rozchody w kwocie - 845.494 zł w roku 2013.

W 2012 roku dochody gminy na 1 mieszkańca wynosiły 4015 zł, zaś wydatki 3953 zł.

W strukturze działowej dochodów w 2012 roku największe pozycje stanowiły: różne rozliczenia – 38,9%, rolnictwo i łowiectwo – 31,9%, dochody od osób prawnych i fizycznych – 13,6%, pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 13,5%

Gmina Augustów znajduje się na 5 pozycji w powiecie augustowskim i 99 miejscu w województwie podlaskim pod względem wielkości dochodów własnych budżetu gminy na 1 mieszkańca.

W strukturze działowej wydatków w 2012 roku największe pozycje stanowiły: rolnictwo i łowiectwo – 33,9%, oświata i wychowanie – 31,8%, pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 15,1%.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Struktura władania

Struktura własności gruntów na terenie gminy Augustów jest bardzo stabilna i jednorodna. Przeważająca część gruntów pozostaje w rękach osób. Z ogólnej powierzchni geodezyjnej gminy wynoszącej – 26661 ha powierzchnia gruntów stanowiących własność osób fizycznych wynosi 17329 ha (64,99 %). Powierzchnia gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe wynosi – 7911 ha (29,67%).

Poniższa tabela obrazuje stan własności gruntów wraz z ich powierzchnią.

Tabela Nr 62. Grunty wchodzące w skład grupy lub podgrupy rejestrowej.

Wyszczególnienie gruntów wchodzących w skład grupy lub podgrupy rejestrowej		Powierzchnia ogólna gruntów w ha
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w wieczyste użytkowanie		8563
w tym:	Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	4
	Grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	7911
	Grunty w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	319
	Grunty wchodzące w skład zasobów nieruchomości Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd	328
	Pozostałe grunty Skarbu Państwa	1
Grunty Skarbu Państwa przekazane w wieczyste użytkowanie		379
w tym:	Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu osób fizycznych	109
	Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym państwowych osób prawnych	270
Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie		251
w tym:	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	49
	Pozostałe grunty w grupie	202
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w wieczyste użytkowanie (pozostałych osób)		3
Grunty osób fizycznych		17329
Grunty spółdzielni – pozostałe grunty		1
Grunty kościołów i związków wyznaniowych		30
Wspólnoty gruntowe		36
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie (grunty powiatów przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których właściciele nie są znani)		51
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie (grunty województw przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których właściciele nie są znani)		11
Grunty spółek prawa handlowego		4
Grunty pozostałe (grunty będące przedmiotem własności i władania osób)		2
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych wyżej		6

Dane: Starostwo Powiatowe w Augustowie – stan na 1 stycznia 2013 roku.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia o ochronie przyrody

Na terenie Gminy Augustów znajdują się następujące obszary i obiekty objęte prawną ochroną: Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody na terenie Gminy Augustów znajdują się następujące obszary i obiekty objęte prawną ochroną:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Rajgrodzkie”;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”;
- Rezerwat przyrody Jezioro Kolno;
- 6 pomników przyrody: 1 – pojedyncze drzewo, 5- grup drzew;

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Augustowska (PLB 200002);
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Ostoja Biebrzańska (PLB 200006);
- użytki ekologiczne: liczba obiektów 10, o łącznej powierzchni 21,70 ha;
- ochrona gatunkowa.

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo górnicze i geologiczne

Na terenie gminy Augustów udokumentowanych jest 8 złóż kruszywa naturalnego, z tego w dwóch złożach zakończono już eksploatację, dotyczy to złóż pn. Janówka i Żarnowo III. Jedynym złożem torfowym, które może być eksploatowane jest złożo w uroczysku Borowiny w Nadleśnictwie Białobrzegi, na południe od wsi Kolnica, na powierzchni ok.120 ha i złożo to zostało objęte Strefą ochrony uzdrowskowej kategorii C – złożo jest udokumentowane.

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Ochrona prawna gruntów rolnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi;
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Przeznaczenia gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I–III na cele nierolnicze wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na cele nierolnicze można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku – inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej.

Ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;
- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne, stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby i dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Pozostałe grunty leśne wymagają uzyskania zgody marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

Na cele nierolnicze można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku – inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej.

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach

Przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne może nastąpić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w trybie ustalonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Kwestię tę reguluje ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Wg danych statystycznych z roku 2010 powierzchnia gruntów leśnych w gminie Augustów wynosiła ogółem 8 598,30 ha i stanowiła 10,98% (78 183,40 ha) ogólnej powierzchni lasów w powiecie augustowskim.

Grunty leśne publiczne w gminie Augustów zajmowały powierzchnię 7 701,30 ha i stanowiły 89,66% ogólnej powierzchni lasów gminy, natomiast lasy stanowiące własność prywatną zajmowały powierzchnię 888,00 ha i stanowiły 10,34% ogólnej powierzchni lasów w gminie. Lesistość w gminie Augustów wynosiła 31,40 % i była niższa niż średnia w powiecie augustowskim, która wynosiła 46%.

Na terenie gminy Augustów znajdują się:

- Obręb Białobrzezi wchodzące w skład Nadleśnictwa Augustów;
- Obręb Rospuda wchodzące w skład Nadleśnictwa Szczebra.

Administracyjnie lasy Nadleśnictwa Augustów położone są w północno-wschodniej części województwa podlaskiego: w powiecie augustowskim, w gminach: Augustów - miasto, Augustów, Bargłów Kościelny, Lipsk, Płaska i Sztabin. Powierzchnia Nadleśnictwa Augustów wynosi 26026,7 ha. Powierzchnia gruntów Obrębu Białobrzezi wynosi 6274,4525 ha i stanowi 24,10% ogólnej powierzchni Nadleśnictwa Szczebra (26026,7043 ha).

Ogółem lasy w Obrębie Białobrzezi posiadają powierzchnię – 6140,1883 ha i stanowią 24,12% powierzchni lasów w Nadleśnictwie Augustów (25448,7904 ha), z tego: 5969,6550 ha stanowią grunty leśne zalesione, 19,3559 ha grunty leśne niezalesione i 151,1774 ha stanowią grunty związane z gospodarką leśną.

Lasy ochronne w Nadleśnictwie Augustów wynoszą 13730,39 ha, stanowią 55,5% ogółu powierzchni leśnej nadleśnictwa.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku sporządziła Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Augustów, który jest integralną częścią Planu Urządzenia Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Augustów, sporządzonego na okres od 1.01.2005 r. do 31.12.2014 r.

Powierzchnia gruntów Nadleśnictwa Szczebra wynosi 19789,7481 ha. W jego skład wchodzi obręby leśne: Szczebra, Serwy I, Rospuda. Siedziba nadleśnictwa mieści się w miejscowości Szczebra (w gminie Nowinka).

Powierzchnia gruntów Obrębu Rospuda wynosi 7756,8936 ha i stanowi 39,19% ogólnej powierzchni Nadleśnictwa Szczebra.

Ogółem lasy w Obrębie Rospuda posiadają powierzchnię – 7756,8936 ha i stanowią 38,96% powierzchni lasów w Nadleśnictwie Szczebra, z tego: 7497,5414 ha stanowią grunty leśne zalesione, 95,0105 ha grunty leśne niezalesione i 215,1494 ha stanowią grunty związane z gospodarką leśną.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku sporządziła Program Ochrony Przyrody wraz z Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Szczebra na okres 01.01.2014 – 31.12.2023.

Aż 68,22% powierzchni lasów obrębu Rospuda stanowią lasy ochronne.

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Na terenie gminy Augustów występują następujące zabytki:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podlaskiego;
- 2) pomnik historii;
- 3) zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków - niewpisane do rejestru zabytków województwa podlaskiego – ujęte w gminnej ewidencji zabytków;
- 4) zabytki archeologiczne nie ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków – niewpisane do rejestru zabytków województwa podlaskiego – ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Do rejestru zabytków nieruchomych województwa podlaskiego wpisane są 4 obiekty i są to: Molenna staroobrzędowców w Gabowych Grądach, Kościół par. p.w. Zwiastowania NMP w Janówce, Zespół dworski (dwór i park) w Necie Folwark oraz kaplica przydrożna w Żarnowie Drugim.

Na liście obiektów uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii na pozycji 16 znajduje się Kanał Augustowski – droga wodna. Kanał Augustowski - droga wodna uznany został za pomnik historii na mocy Rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 25 kwietnia 2007 roku (Dz. U. nr 36, poz. 572).

W Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków Województwa Podlaskiego zostało ujętych 34 zabytki nieruchomości.

Na terenie Gminy Augustów znajduje się 214 stanowisk archeologicznych, które są ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. Zgrupowane są w następujących miejscowościach: Białobrzegi, Bór, Czarnucha, Gliniski, Jabłońskie, Janówka, Kolnica, Komaszówka, Mazurki, Netta Pierwsza, Netta Druga, Osowy Grąd, Ponizie, Rzepiska, Topiłówka, Żarnowo Pierwsze.

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne

Pod względem hydrogeologicznym część terenu gminy Augustów znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 217 „Pradolina rzeki Biebrza”.

Powierzchnia zbiornika rozciąga się wzdłuż zlewni Biebrzy, Wisły, Ełku i dolnej Jegrzni oraz Kanału Augustowskiego i wynosi około 1295 km². Zbiornik utworzył się w obrębie wachlarzowato usypanego stożka sandrowego na przedpolu lodowca. Kształt i miąższość zasypu jest nieregularna i waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów.

Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika kształtują się w wysokości około 200 tys. m³/dobę, przy średniej głębokości ujęć 50 m. Na przeważającej części obszaru brak jest dostatecznie wykształconej warstwy izolacyjnej z uwagi na zaleganie w podłożu osadów torfowych i piaszczystych charakteryzujących się dużą infiltracją. Z tego względu zbiornik narażony jest na zanieczyszczenie wód podziemnych. Użytkowe warstwy wodonośne związane są z piaskami i żwirami i występują między glinami

Wyniki przeprowadzonych przez Państwowy Instytut Geologiczny z Warszawy badań wskazały zadowolający stan chemiczny, przy czym dobry stan chemiczny to wody zaliczane do I, II i III klasy czystości.

Głównymi zagrożeniami antropogenicznymi wpływającymi na jakość wód podziemnych na terenie gminy Augustów jest: niewłaściwe stosowanie nawozów naturalnych (zwłaszcza gnojowicy), chemizacja rolnictwa, zanieczyszczone wody powierzchniowe i opadowe, zanieczyszczenia atmosferyczne (opady pyłów i gazów emitowanych do atmosfery), nieszczelne zbiorniki ściekowe oraz szlaki komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu.

Na obszarze gminy istnieje 5 wodociągów zbiorczych. Sieć wodociągowa jest własnością gm. Augustów, a eksploatuje ją Przedsiębiorstwo OPTIMA z Olecka.

Wydajność istniejących ujęć wody wystarcza na zaspokojenie potrzeb bieżących i perspektywicznych. Suma zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych wynosi. Suma poborów rzeczywistych szacowana jest na ok. 593.m³/h.

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych

Uzdrowiskiem w rozumieniu ustawy j.w. jest obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych. W przypadku spełnienia wymogów, o których wyżej mowa, obszarowi nadawany jest status uzdrowiska.

Na terenie gminy Augustów – nie występują.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Obszarami naturalnych zagrożeń geologicznych są tereny o znaczących spadkach terenu, zwłaszcza pozbawione szaty roślinnej, które w przypadku zwiększonej infiltracji wód opadowych, są najbardziej narażone na osuwanie się mas ziemnych.

Czynnikiem sprzyjającym powstawaniu osuwisk są załęgające zgodnie z kierunkiem upadu warstwy skalne tworzące swoiste powierzchnie poślizgu, dla warstw nadległych.

Do powstawania osuwisk przyczyniają się także prace ziemne prowadzone na stokach, które powodują naruszenie ciągłości warstw skalnych i mogące doprowadzić do ich osunięcia.

Zgodnie z wykazem powiatów PIG – System Osłony Przeciwośuwiskowej sporządzenie Map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla powiatu augustowskiego przewidziane na lata 2025 – 2026.

13. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Surowce występujące na obszarze gminy Augustów związane są utworami czwartorzędowymi.

Na terenie gminy Augustów udokumentowanych jest 8 złóż kruszywa naturalnego, z tego w dwóch złożach zakończono już eksploatację, dotyczy to złóż pn. Janówka i Żarnowo III.

W trakcie eksploatacji znajduje się złożo w pn. Janówka II. Do największych rejonów perspektywicznych poszukiwań surowców ilastych należy zaliczyć okolice Kolnicy i obszar północno-zachodniej części gminy.

Tabela Nr 63. Zestawienie złóż kopalni występujących na terenie gminy Augustów, wg stanu na dzień 10.12.2015 roku.

Gmina	Nr złoża w bazie Midas	Nazwa złoża	Kod kopaliny	Kod stanu zagospodarowania złoża	Data zatwierdzenia ostatniej dokumentacji /dodatku do dokumentacji
Augustów	5463	Biernatki	KN	R	92/06/25
Augustów	15404	Jabłońskie (dz. nr 70/2)	KN	R	11/08/24
Augustów	16530	Jabłońskie II	KN	R	13/02/05
Augustów	16912	Jabłońskie III (dz. nr 70/2)	KN	R	13/11/19
Augustów	10594	Janówka (dz. nr 290, 291 oraz 292)	KN	Z	06/09/20
Augustów	15461	Janówka II (dz. nr 145, 146/1)	KN	E	11/09/16
Augustów	16757	Janówka III (dz. nr 180)	KN	R	13/07/15
Augustów	6176	Kolnica	TO	R	94/06/23 – dokumentacja została zatwierdzona decyzją Ministra Ochrony Środowiska,

					Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
Augustów	3978	Żarnowo III	KN	Z	06/10/04
Augustów		Janówka IV	KN	zatwierdzona dokumentacja geologiczna	decyzja Starosty Augustowskiego GP.6528.5.2014 z dnia 13.10.2014 r. kat. C ₁

Oznaczenia: KN – kruszywo naturalne; TO – torfy; R – realizacja; E – w trakcie eksploatacji; Z- zakończona eksploatacja.

Na całym obszarze rozpoznane zostały zasoby torfów. Istotne złoża znajdują się w dolinie Netty oraz w rejonie jeziora Kolno. Są to złoża, które nie mogą być eksploatowane, gdyż ich pojemność wodna jest bardzo istotna dla reżimu wodnego tego obszaru lub znajdują się w sąsiedztwie rezerwatu przyrody i ich eksploatacja zagroziłaby obiektowi chronionemu.

Jedynym złożem torfowym, które może być eksploatowane jest złożo w uroczysku Borowiny w Nadleśnictwie Białobrzegi, na południe od wsi Kolnica, na powierzchni ok.120 ha i złożo to zostało objęte Strefą ochrony uzdrowskowej kategorii C – złożo jest udokumentowane.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 5 ujęć wód podziemnych, dla których zostały ogrodzone.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W Studium wyznaczono tereny udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego do potencjalnej eksploatacji/rekultywacji, które zgodnie z przepisami mogą wymagać wyznaczenia filarów ochronnych (od dróg i obszarów leśnych).

Stosownie do przepisów art. 104 ust. 1-6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze obszary i tereny górnicze uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym.

Plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów i obszarów górniczych niezależnie od wymagań określonych odrębnymi przepisami, powinien zapewnić integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

- wykonania działalności określonej w koncesji;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

Ponadto w planie należy określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego ruch zakładu górniczego może być zabroniony bądź może być dozwolony, tylko w sposób zapewniający należyłą ochronę tych obiektów lub obszarów oraz obszary wyłączone z zabudowy bądź takie, w granicach których zabudowa jest dozwolona tylko po spełnieniu odpowiednich wymagań.

15. UWARUNKOWNIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

15.1. Komunikacja

Układ komunikacyjny Gminy Augustów stanowią: drogi publiczne, linia kolejowa oraz szlak wodny (Kanał Augustowski).

Główną sieć dróg tworzą:

Przez obszar gminy Augustów przebiegają następujące drogi, na których odbywa się międzynarodowy ruch tranzytowy:

- droga krajowa Nr 8 (DK Nr 8), klasy GP (główna ruchu przyśpieszonego) o przebiegu: „Granica Państwa – Kudowa Zdrój – Kłodzko – Ząbkowice Śląskie – Wrocław – Oleśnica – Syców – Kępno – Złoczew – Sieradz – Droga 1 /Węzeł „Rzgów”/ – Piotrków Trybunalski – Rawa Mazowiecka – Warszawa – Radzymin – Wyszaków – Ostrów Mazowiecka – Zambrów – Białystok – Korycin – Augustów – Raczeki – Suwałki – Budzisko – Granica Państwa”;
- droga krajowa Nr 61 (DK Nr 61), GP (główna ruchu przyśpieszonego) o przebiegu „Warszawa – Jabłonna – Legionowo – Serock – Różan – Ostrołęka – Łomża – Grajewo – Augustów /droga 8 i 16, Węzeł „Augustów”/ Raczeki /Węzeł „Raczeki”/ – Suwałki /Węzeł „Suwałki Południe”/”;
- droga krajowa Nr 16 (DK Nr 16), klasy GP (główna ruchu przyśpieszonego) o przebiegu „Dolna Grupa – Grudziądz – Ława – Ostróda – Olsztyn – Mrągowo – Elk – Augustów – Pomorze – Poćkuny – Ogrodniki – Granica Państwa”.

Przez teren gminy Augustów przebiega droga wojewódzka droga wojewódzka Nr 664 Raczeki – Lipszczany. Droga posiada nawierzchnię bitumiczną - asfaltową.

Na terenie gminy Augustów znajduje się:

- dróg krajowych - 26 km;
- dróg wojewódzkich - 7,5 km;
- dróg powiatowych - 75,2 km;
- dróg gminnych - 114 km;
- dróg wewnętrznych - ok. 250 km.

Sieć dróg stanowi dogodnie powiązanie obszaru gminy z miastem Augustów i innymi ośrodkami miejskimi: Warszawą, Białymstokiem, Suwałkami, Łomżą i Elkiem. W roku 2013 oddano do użytkowania Obwodnicę Augustowa.

Przebiegająca po wschodniej stronie gminy linia kolejowa nie posiada bezpośredniego znaczenia w strukturze obsługi komunikacyjnej obszaru Gminy. Pośrednio wykorzystywana jest do ruchu pasażerskiego i przewozów towarowych poprzez stację kolejową w Augustowie.

Przez teren gminy wiedzie trasa Kanału Augustowskiego w południowym jego fragmencie oraz szlak wodny rzeki Rospudy wykorzystywany głównie do spływów kajakowych.

Drogi powiatowe

System powiązań lokalnych opiera się głównie o drogi powiatowe, mające powiązania z drogami wojewódzkimi. Drogi powiatowe stanowią połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą, zgodnie z definicją zawartą w art. 6a ustawy o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 460).

Tabela Nr 64. Wykaz dróg powiatowych zamiejskich w Powiatowym Zarządzie Dróg w Augustowie - gmina Augustów. Stan na dzień 31.12.2015 r.

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi wg jej przebiegu	Na terenie PZD		Długość na terenie PZD
			od km	do km	
1.	1116B	Bargłów Kościelny-Stara Kamionka-do dr. Nr 16	0+000	8+520	8,520
2.	1187B	Jabłońskie-Topiłówka-Mazurki	0+000	8+100	8,100
3.	1188B	Jeziorki-Turówka-Biernatki-Mazurki	0+000	6+348	6,348
4.	1189B	Sucha Wieś-Chomontowo-Pruska Mała-Mazurki	5+555	13+585	8,030
5.	1191B	Granica województwa-Pruska Mała-Janówka	0+713	4+370	3,657
6.	1192B	Od dr. 16-Grabowo-Janówka	0+000	7+834	7,834
7.	1193B	Od dr. 16-Reszki-Łabętnik	0+000	6+897	6,897
8.	1195B	Bargłów Kościelny-Nowiny -Uścianki	0+000	5+714	5,714
9.	1196B	Jeziorki-Uścianki-Netta Druga	0+000	6+620	6,620
10.	1197B	Od dr.8-Szczebra-Młynisko-Topiłówka	0+000	9+280	9,280
11.	1213B	Barszcze-Pruska-Tajno Łanowe-Netta Druga	0+000	19+453	19,453
12.	1218B	Bargłów Dworny-Netta Folwark	0+000	4+234	4,234
13.	1219B	Białobrzegi-Gliniski	0+000	3+800	3,800
14.	1220B	Białobrzegi-Bór-Sosnowo-Kopiec-Mogielnice-Dębowo-Dolistowo-dr.670	0+000	26+920	26,920
15.	1221B	Białobrzegi-Ponizie-Czarnucha-Kolnica-do dr. Nr 8	0+000	9+527	9,527
16.	1222B	Rzepiski-Komaszówka-Promiski	4+025	8+050	4,025

Dane: Zarząd Dróg Powiatowych w Augustowie - 2015 r.

Tabela Nr 65. Wykaz obiektów mostowych w ciągu dróg powiatowych zamiejskich Powiatowego Zarządu Dróg w Augustowie Stan na 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Nr drogi	JNI	Nazwa drogi	w km	Miejscowość (przeszkoda)	Długość obiektu (m)
1.	1187B	01015068	Jabłońskie-Topiłówka-Mazurki	7+928	Mazurki rz. Zelwianka	7,9
2.	1188B	01015069	Jeziorki-Biernatki-Mazurki	4+328	Biernatki rz. Kamienny Bród	9,5
3.	1192B	01015070	Od dr. nr 16-Grabowo-Janówka	6+150	Grabowo rz. Kamienny Bród	6,0
4.	1197B	01015072	Od dr. nr 8-Szczeberka-Młynisko-Topiłówka	1+640	Gatno II rz. Szczeberka	9,0
5.	1197B	01015073	Od dr. nr 8-Szczeberka-Młynisko-Topiłówka	4+950	Młynisko rz. Rozpuda	18,5
6.	1220B	01015080	Białobrzegi-Bór-Sosnowo-Kopiec-Mogielnice-Dębowo-Dolistowo-droga 670	3+655	Obuchowizna rz. Kolniczanka	6,0

Dane: Zarząd Dróg Powiatowych w Augustowie - 2015 r.

Drogi gminne

Głównym zadaniem dróg gminnych jest zapewnienie powiązań komunikacyjnych poszczególnych wsi z siedzibą gminy – m. Augustów, wsi pomiędzy sobą, jak również obsługą terenów zabudowy, terenów rekreacyjnych, dojazdów gospodarczych do nieruchomości rolnych.

Tabela Nr 66. Wykaz i charakterystyka dróg gminnych.

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość	Nawierzchnia drogi
1.	102621B	przez wieś Jabłońskie (poprzeczna)	1353	żwirowo - żużłowa
2.	102622B	przez wieś Jabłońskie (pod lasem)	2632	żwirowo - żużłowa
3.	102623B	Topiłówka – Janówka – Pruska	5650	bitumiczna,

		Wielka - Grabowo		żwirowo - żużłowa
4.	102624B	od Posielania do Mazurki	2960	żwirowo - żużłowa
5.	102625B	Janówka – Mikołajówek	3150	żwirowo - żużłowa
6.	102626B	Wójtowskie Wł. – Biernatki - Grabowo	7120	bitumiczna, żwirowo - żużłowa
7.	102627B	Rutki Stare – Biernatki	2570	żwirowo - żużłowa
8.	102628B	Rutki Stare - Turówka	3206	żwirowo - żużłowa
9.	102629B	Rutki Stare - Ginie	1800	żwirowo - żużłowa
10.	102630B	Chomontowo – Grabowo – Kolonie	3075	żwirowo - żużłowa
11.	102631B	Ginie – Grabowo	1500	bitumiczna, żwirowo - żużłowa
12.	102632B	Jeziorki – Kamionka Stara	2010	bitumiczna , żwirowo - żużłowa
13.	102633B	Żarnowo Trzecie – kol. Jeziorki	4050	bitumiczna , żwirowo - żużłowa
14.	102634B	Żarnowo Trzecie - Turówka	2750	bitumiczna
15.	102635B	Turówka – Żarnowo Trzecie – Żarnowo Pierwsze (Borowa)	7600	żwirowo - żużłowa
16.	102636B	Żarnowo Drugie – Białobrzegi (dr. Prosta)	4950	bitumiczna , żwirowo - żużłowa
17.	102637B	Żarnowo – dr. Rezowa	3300	żwirowo - żużłowa
18.	102638 B	Żarnowo Drugie – Netta Druga	3093	żwirowo - żużłowa
19.	102639B	Żarnowo Drugie - Uścianki	3250	bitumiczna , żwirowo - żużłowa
20.	102640B	Bargłów – Netta Pierwsza - Białobrzegi	7722	żwirowo - żużłowa
21.	102641B	Netta Pierwsza – Netta Folwark	1750	żwirowo - żużłowa
22.	102642B	Netta Folwark – Kanał Augustowski	1715	żwirowo - żużłowa
23.	102643B	Netta Folwark - Brzozówka	1066	żwirowo - żużłowa
24.	102644B	przez wieś Gliniski	1500	żwirowo - żużłowa
25.	102645B	Obuchowizna –Świderek	2450	żwirowa
26.	102646B	Przez wieś Osowy Grąd	2350	bitumiczna, żwirowo - żużłowa
28.	102647B	Gabowe Grądy – Bór – Twardy Róg	4150	żwirowo - żużłowa
27.	102648B	Wieś Gabowe Grądy	1750	żwirowo - żużłowa
29.	102649B	przez wieś Promiski	2030	żwirowo - żużłowa
30.	102650B	Przez wieś Komaszówka	1500	żwirowo - żużłowa
31.	102651B	Kolnica – dr. Podzielona	1700	bitumiczna
32.	102652B	Kolnica dr. Podborowa	1500	bitumiczna
33.	102653B	Czarnucha – Góry - Kolnica	2550	żwirowo - żużłowa
34.	102654B	Ponizie – BSD Kolnica	1700	żwir
35.	102655B	Topiłówka – Bagno Kamienicze	1000	bitumiczna
36.	102656B	przez wieś Mazurki	2500	bitumiczna żwirowo - żużłowa
37.	102657B	przez wieś Mazurki	1525	żwirowo - żużłowa
38.	102658B	Mikołajówek – Pruska Mała	1500	żwirowo - żużłowa
39.	102659B	przez wieś Chomontowo	2126	żwirowo - żużłowa
40.	102660B	Rutki Stare – Rutki Nowe	2960	żwirowo - żużłowa
41.	102661B	Rutki Nowe – Kamionka Nowa	897	Żwirowo - żużłowa

Dane: Urząd Gminy Augustów – lipiec 2014 roku.

Żegluga

Na obszarze gminy nie funkcjonuje żegluga mimo przebiegu po jej terenie Kanału Augustowskiego.

Nie odbywają się również stałe rejsy po jeziorach augustowskich. Żegluga ogranicza się do sporadycznych rejsów wycieczkowych zorganizowanych grup turystycznych.

Nie przewiduje się na tej części Kanału Augustowskiego uruchomienia żeglugi pasażerskiej, zakładając jedynie wykorzystanie obiektu w celach różnych form turystyki kwalifikowanej.

Komunikacja publiczna

Gmina Augustów posiada liczne połączenia autobusowe (PKS) z większymi miastami województwa oraz poprzez dworzec PKS w Augustowie z Warszawą i międzynarodowe z Litwą.

Na terenie gminy brak jest przystanku na linii kolejowej biegnącej wzdłuż wschodniej granicy gminy. Mieszkańcy gminy mają połączenie kolejowe poprzez dworzec i przystanek PKP w Augustowie z Suwałkami, Białymstokiem, Warszawą.

Rola PKP jako środka komunikacji publicznej jest dość ograniczona ze względu na nieliczne połączenia i ubogą ogólnie sieć linii kolejowych w województwie podlaskim.

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa. Najbliższe stacja kolejowa znajdują się na terenie miasta Augustów.

Komunikacja lotnicza

Na terenie gminy Augustów, ani powiatu i województwa nie znajduje się żaden port lotniczy. Najbliższy port zlokalizowany jest w Warszawie (ok. 285 km).

15.2. Stan infrastruktury technicznej : wodociągi i kanalizacja

Uwarunkowania prawne wynikające z ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę

Zasady i warunki zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zbiorowego odprowadzania ścieków, w tym zasady działalności przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, zasady tworzenia warunków do zapewnienia ciągłości dostaw i odpowiedniej jakości wody, niezawodnego odprowadzania i oczyszczania ścieków, wymagania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także zasady ochrony interesów odbiorców usług, z uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska i optymalizacji kosztów określa ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę (jest to: działalność polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody, prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne) i zbiorowe odprowadzanie ścieków (działalność polegająca na odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków, prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne) jest zadaniem własnym gminy.

Gmina ustala kierunki rozwoju sieci w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma obowiązek zapewnić zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny, a także zapewnić należyłą jakość dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków.

Ponadto przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane do prowadzenia regularnej wewnętrznej kontroli jakości wody.

Dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług.

Zgodnie z w/wym. ustawą zabrania się wprowadzania ścieków bytowych i ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych przeznaczonych do odprowadzania wód opadowych, a także wprowadzania ścieków opadowych i wód drenażowych do kanalizacji sanitarnej.

Zabrania się wprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych:

- 1) odpadów stałych, które mogą powodować zmniejszenie przepustowości przewodów kanalizacyjnych, a w szczególności żwiru, piasku, popiołu, szkła, wycieczyn, drożdży, szczeciny, ścinków skór, tekstyliów, włókien, nawet jeżeli znajdują się one w stanie rozdrobnionym;
- 2) odpadów płynnych niemieszających się z wodą, a w szczególności sztucznych żywic, lakierów, mas bitumicznych, smół i ich emulsji, mieszanin cementowych;
- 3) substancji palnych i wybuchowych, których punkt zapłonu znajduje się w temperaturze poniżej 85 °C, a w szczególności benzyn, nafty, oleju opałowego, karbidu, trójnitrotoluenu;
- 4) substancji żrących i toksycznych, a w szczególności mocnych kwasów i zasad, formaliny, siarczków, cyjanków oraz roztworów amoniaku, siarkowodoru i cyjanowodoru;
- 5) odpadów i ścieków z hodowli zwierząt, a w szczególności gnojówki, gnojowicy, obornika, ścieków z kiszonek;
- 6) ścieków zawierających chorobotwórcze drobnoustroje pochodzące z:
 - a) obiektów, w których są leczeni chorzy na choroby zakaźne,
 - b) stacji krwiodawstwa,
 - c) zakładów leczniczych dla zwierząt, w których zwierzęta są leczone stacjonarnie na choroby zakaźne,
 - d) laboratoriów prowadzących badania z materiałem zakaźnym pochodzącym od zwierząt.

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane do prowadzenia regularnej kontroli ilości i jakości odprowadzanych ścieków bytowych i ścieków przemysłowych oraz kontroli przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych.

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, ustalonych przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest uprawniony do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem.

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, określający, m. in. planowany zakres usług wodociągowo-kanalizacyjnych, przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach, przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków, nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach, sposoby finansowania planowanych inwestycji. Plan powinien być zgodny z kierunkami rozwoju gminy określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniami zezwolenia wydanego temu przedsiębiorstwu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne przedkłada plan wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), który sprawdza, czy spełnia on warunki określone w ustawie.

Wodociągi

Na dzień opracowania zapotrzebowanie w wodę pokrywane jest w 80,1% ze zbiorczych systemów, czyli wodociągów wiejskich na bazie lokalnych ujęć wód głębinowych i stacji uzdatniania. Część wody doprowadzana jest z wodociągu posiadającego zasilenie z m. Augustowa, natomiast pozostała część zaopatruje się ze studni kopanych i indywidualnych ujęć wody zlokalizowanych na własnych posesjach.

Warunki hydrogeologiczne są sprzyjające do ujmowania wody przy pomocy studni wierconych z gł. 40-110 m., jednakże woda zawiera ponadnormatywne ilości związków żelaza i manganu co wymaga jej ciągłego uzdatniania. W tabeli zestawiono charakterystykę istniejących hydroforni.

Tabela Nr 67. Charakterystyka hydroforni.

Ujęcie wody	wydajność	wyposażenie	ilość studni
Hydrofornia Rutki	140 m ³ /h	stacja uzdatniania	2
Hydrofornia Grabowo	60 m ³ /h	stacja uzdatniania	1
Hydrofornia Netta	164 m ³ /h	odżelaziacz	2
Hydrofornia Janówka	57 m ³ /h	stacja uzdatniania	1
Hydrofornia Pruska Mała	172 m ³ /h	stacja uzdatniania	2

Wody płytkie występują od rzędnych wód powierzchniowych do ponad 20 m pod powierzchnią terenu. W tych rejonach występuje okresowy brak wody w studniach kopanych. Obecne nasycenie siecią wodociągową pozwala na uniknięcie w miesiącach suchych stanów krytycznych w zaopatrzeniu gospodarstw. W najtrudniejszej sytuacji są zabudowy kolonijne bardzo charakterystyczne na terenie gm. Augustów. Tam z uwagi na koszty budowy wodociągów sieć nie istnieje.

Na obszarze gminy istnieje 5 wodociągów zbiorczych. Sieć wodociągowa jest własnością gm. Augustów, a eksploatuje ją Przedsiębiorstwo OPTIMA z Olecka.

Wydajność istniejących ujęć wody wystarcza na zaspokojenie potrzeb bieżących i perspektywicznych.

Suma zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych wynosi. Suma poborów rzeczywistych szacowana jest na ok. 593.m³/h.

Na terenie gminy Augustów znajduje się 216,30 km czynnej sieci wodociągowej, z 1272 połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci wodociągowej korzysta ok. 5533 osób. Zużycie wody w gospodarstwie domowym na jednego mieszkańca wynosi średnio 56,1 dm³. Z instalacji wodociągowej korzysta ok. 80,1% ogółu ludności gminy (dane: z 2012 r.). Na 100 km² przypada 81,1 sieci wodociągowej.

Tabela Nr 68. Urządzenia sieciowe, wodociągi.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
URZĄDZENIA SIECIOWE								
Wodociągi								
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	216,3	216,3	216,3	216,3	216,3	216,3	216,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1236	1241	1241	1241	1241	1241	1272
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	286,0	325,7	281,6	313,8	328,7	360,7	387,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	5279	5262	5283	5508	5515	5533	:
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	43,2	49,5	42,9	45,7	47,8	52,2	56,1
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności								
ogółem								
wodociąg	%	80,1	80,1	80,1	80,1	80,1	80,1	:
Sieć rozdzielcza na 100 km²								
ogółem								
sieć wodociągowa	km	81,1	81,1	81,1	81,1	81,1	81,1	:

Kanalizacja sanitarna

Na terenie gminy występuje znaczne niedoinformowanie w zakresie nowoczesnych rozwiązań gospodarki ściekowej w systemach zbiorczych i zagrodowych czy kolonijnych.

Na terenie gminy Augustów istnieje jedynie 6,4 km czynnej sieci kanalizacji sanitarnej, z 143 połączeniami (dane z 2013 r.), której korzysta 382 osoby (dane z 2012 r.).

Ogólnie można powiedzieć, że gospodarka ściekowa jest oparta na lokalnych systemach gnilnych szambach, a ścieki są dowożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Augustowie.

Są jednak gospodarstwa, w których z powodu braku urządzeń i instalacji kanalizacyjnych systemy takie nie istnieją. Z tego powodu wiele ścieków przedostaje się do gruntu przez ich wylewanie na pola lub nieszczelności w szambach przydomowych.

Z uwagi na duże nasycenie gminy siecią wodociągową istnieje realne zagrożenie dla jakości wód podziemnych. Należy więc dla miejscowości zwartych takich jak: Rutki, Janówka czy Białobrzegi przewidzieć sieć kanalizacyjną zbiorczą z możliwością przesyłu ścieków do sieci miejskiej Augustowa. Dotyczy to m. Białobrzegi i Janówka. W pozostałych przypadkach w zależności od ilości zabudowań i ilości produkowanych ścieków zaleca się stosowanie oczyszczalni przydomowych lub systemów zbierających ścieki od kilku producentów do jednej oczyszczalni.

Z uwagi na dużą atrakcyjność gminy Augustów i jej położenie nad jeziorami rzekami i kanałami należy zwrócić szczególną uwagę przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na sposób zagospodarowania powstających ścieków.

Nowych inwestorów należy przekonywać do budowy własnych oczyszczalni z uwagi na wysoki koszt wywozu nieczystości i duże zagrożenie jakie niosą nieszczelne szamba.

Poniższe tabele charakteryzują urządzenia sieciowe kanalizacyjne oraz komunalne oczyszczanie ścieków.

Tabela Nr 69. Urządzenia sieciowe, kanalizacja.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
URZĄDZENIA SIECIOWE								
Kanalizacja								
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	83	85	85	85	85	85	143
ścieki odprowadzone	dam ³	9,2	9,2	9,4	9	8	9	11,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	358	365	366	381	381	382	:
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności ogółem								
kanalizacja	%	5,4	5,6	5,6	5,5	5,5	5,5	:
Sieć rozdzielcza na 100 km²								
sieć kanalizacyjna	km	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	:

Tabela Nr 70. Komunalne oczyszczalnie ścieków.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW								
Oczyszczalnie komunalne								
z podwyższonym usuwaniem biogenów	szt.	1	1	1	1	1	1	0
Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu								
z podwyższonym usuwaniem biogenów	m ³ /dobę	10		10	10	10	10	0
Równoważna liczba mieszkańców								
ogółem	osoba	75	75	75	75	75	75	0

ODPADY KOMUNALNE								
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych								
zbiorniki bezodpływowe	szt.	-	854	862	871	871	753	:
oczyszczalnie przydomowe	szt.	-	34	42	50	187	325	:
Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków								
ogółem	szt.	1	1	1	1	1	1	0

Kanalizacja deszczowa

Na terenie gminy Augustów nie istnieje system kanalizacji deszczowej.

Odpady komunalne

W granicach gminy Augustów nie ma składowiska odpadów i nie przewiduje się jego budowy. Nie funkcjonują też instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów i również nie przewiduje się ich budowy. Dawne składowisko odpadów zlokalizowane na terenie miasta Augustów zostało zamknięte.

Gmina Augustów objęta jest Biebrzańskim Systemem Gospodarki Odpadami, którego głównym celem było utworzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz zaplecza umożliwiającego zagospodarowywanie zbieranych w sposób selektywny odpadów. Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest poprzez wyspecjalizowane firmy.

Najważniejszym zadaniem Gminy Augustów jest ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, poprzez systematyczne doskonalenie i wdrażanie systemu segregacji odpadów, a także wzrost ich gospodarczego wykorzystania.

Od 1 lipca 2013 roku obowiązuje w gminie Augustów nowy system odbioru odpadów komunalnych. Zasadniczą zmianą w nowym systemie zarządzania odpadami jest to, że gmina odpowiada za zbiórkę śmieci, ze wszystkich nieruchomości zamieszkałych.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy właściciele nieruchomości mają obowiązek ustawić pojemniki do zbierania odpadów komunalnych w miejscu wyodrębnionym, dostępnym dla osób korzystających z pojemnika oraz przedsiębiorcy odbierającego odpady.

Gmina posiada opracowany Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Augustów. Celem Programu jest doprowadzenie do sukcesywnej likwidacji i oczyszczenia obszaru gminy Augustów z azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz wyeliminowanie negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na zdrowie mieszkańców gminy. Politykę przestrzenną należy realizować w oparciu o powyższy plan.

Na terenie gminy Augustów nie planuje się działań inwestycyjnych, np. budowy składowiska odpadów azbestowych.

15.3. Energetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną gminy Augustów opiera się na systemie sieci 110 kV krajowego systemu sieci WN (wysokiego napięcia).

Teren gminy jest obsługiwany przez stacje transformatorowe SN/nn. Rozprowadzenie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się przez system sieci SN.

Wszystkie stacje SN posiadają możliwość awaryjnego zasilania innymi sieciami SN.

15.4. Telekomunikacja

W działaniach zmierzających w kierunku rozwoju gminy duże znaczenie ma telekomunikacja. Dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną podnosi atrakcyjność obszaru dla rozwoju różnorodnych form działalności.

Obszar gminy jest telefonizowany, a istniejąca sieć zabezpiecza potrzeby mieszkańców w tradycyjnej sieci telekomunikacyjnej. Na terenie Gminy Augustów nie występują problemy związane z telekomunikacją. Istniejąca sieć zabezpiecza potrzeby mieszkańców w wystarczającym zakresie. Zwiększa się dostępność do sieci informatycznej.

Istniejąca sieć zabezpiecza potrzeby mieszkańców w tradycyjnej sieci telekomunikacyjnej. Na terenie Gminy Augustów nie występują problemy związane z telekomunikacją. Zwiększa się dostępność do sieci informatycznej. Dynamicznie rozwija się telefonia komórkowa.

Obecnie należałoby:

- modernizować istniejące sieci,
- zwiększyć liczbę abonentów,
- zwiększyć ofertę programową usług telefonicznych,
- w dalszym ciągu rozwijać telefonię komórkową,
- zwiększyć dostęp do sieci informatycznej i szerokopasmowej.

Urządzenia telekomunikacyjne nie są uciążliwe, nie wymagają stosowania stref ochronnych. Inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami można lokalizować zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dobre wyposażenie w infrastrukturę telekomunikacyjną, teleinformatyczną i sieci szerokopasmowe podnosi atrakcyjność obszaru dla rozwoju różnorodnych form działalności.

W planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać możliwości lokalizacji i budowy urządzeń i sieci teletechnicznej wraz z rezerwacją terenu na powyższe media

W działaniach zmierzających w kierunku rozwoju gminy duże znaczenie ma rozwój następujących sieci.

15.5. Energia odnawialna

Wzrost zapotrzebowania na energię, spowodowany szybkim rozwojem gospodarczym. Ograniczona ilość zasobów kopalnych, nadmierne zanieczyszczenie środowiska, spowodowały w ostatnich latach duże zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii.

Zgodnie z art. 10 ust. 2a ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy dla urządzenia wytwarzającego energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, obowiązkowo ustala się obszary ich rozmieszczenia wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu oraz występowaniem znaczącego oddziaływania tych urządzeń na środowisko.

Odnawialne źródła energii tj.: energia wiatru, biomasa, energia wodna, energia geotermalna, energia promieniowania słonecznego, itp. mogą stanowić istotny udział w bilansie energetycznym gminy.

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana w aktywnych systemach grzewczych, w systemach pasywnych i innych elementach obudowy budynku, w urządzeniach fotowoltaicznych jest najbardziej atrakcyjną z punktu widzenia ekologicznego energią odnawialną. Wykorzystanie energii promieniowania słonecznego nie powoduje żadnych efektów ubocznych, żadnych szkodliwych emisji, żadnego zubożenia jej zasobów naturalnych. Wykorzystanie energii promieniowania słonecznego nie zakłóca stanu naturalnego środowiska i nie wpływa na krajobraz, życie roślin i zwierząt. W Polsce energia ta nie jest doceniana, a polskie unormowania prawne praktycznie nie wspierają jej wykorzystania.

Największe nadzieje na wykorzystanie, jako odnawialne źródło energii, są związane z biomasą. Jej udział w bilansie paliwowym energetyki odnawialnej w Polsce rośnie z roku na rok. Biomasa może być używana na cele energetyczne w procesach bezpośredniego spalania biopaliw stałych (drewna, słomy), gazowych w postaci biogazu lub przetwarzana na paliwa ciekłe (olej, alkohol).

Projekt pn. „Wykorzystanie energii słonecznej jako alternatywnego źródła ciepła w gminie Augustów”

Gmina Augustów podpisała w dniu 1 lipca 2014 roku w Urzędzie Marszałkowskim w Białymstoku umowę o dofinansowanie Projektu „Wykorzystanie energii słonecznej jako alternatywnego źródła ciepła w gminie Augustów” (Nr projektu WND-RPPD.05.02.00-20-

048/12) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 Osi Priorytetowej V Rozwój infrastruktury ochrony środowiska działanie 5.2 Rozwój lokalnej infrastruktury ochrony środowiska w ramach, którego zainstalowanych zostanie 200 zestawów kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie gminy Augustów. Celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego regionu poprzez zwiększenie wykorzystania energii promieniowania słonecznego w procesie podgrzewania wody użytkowej w Gminie Augustów.

15.6. Ciepłownictwo i gaz

Ciepłownictwo

Na terenie gminy nie ma systemu ciepłowniczego, każde gospodarstwo korzysta z własnego źródła ciepła. Ogrzewanie obiektów gminnych oraz budynków mieszkalnych odbywa się z wykorzystaniem tradycyjnych nośników tj. węgla i drewna.

W planach rozwojowych gminy należy przyjąć wymianę wyeksploatowanego systemu grzewczego w obiektach o największym zapotrzebowaniu na ciepło, stosując nowoczesne rozwiązania z zastosowaniem gazu technicznego lub oleju opałowego. Na terenach wiejskich propagowane są również rozwiązania z wykorzystaniem biomasy w postaci słomy lub zrąbków drewnianych. Te ostatnie pozwalają zaoszczędzić w budżetach domowych i gminnych duże kwoty.

Podstawowym paliwem przy przygotowywaniu posiłków w najbliższych latach z uwagi na możliwości rynkowe pozostanie butlowy propan - butan lub energia elektryczna.

Bardzo duże rezerwy ciepła mogą być uzyskane poprzez zastosowanie termoizolacji budynków, wymianę złej stolarki budowlanej, montaż zaworów termostatycznych na grzejnikach, nowoczesną automatykę lub wymianę złych izolacji cieplnych.

Źródłem zaopatrzenia w ciepła zwłaszcza terenów chronionych winny być paliwa niskoemisyjne.

Gaz

Mieszkańcy gminy korzystają z gazu w butli. Dostawa gazu do odbiorców odbywa się przez prywatnych przewoźników, dlatego trudno jest ustalić ilości zużywanego gazu.

Ponadto na terenie gminy Augustów istnieje 1985 m (dane: 2012 r.) czynnej sieci gazowej, z której korzysta 4 osoby, co stanowi 0,1% korzystających z instalacji ogółu ludności w gminie. Zgodnie z zamierzeniami inwestycyjnymi Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział w Warszawie na terenie gminy Augustów planowana jest budowa gazociągu w/c Polska – Litwa, który będzie źródłem zasilania sieci dystrybucyjnej ś/c na terenie miasta Augustowa i okolic za pośrednictwem planowanych stacji redukcyjno – pomiarowych I st. „Kuków” i „Kalinowo” (pismo znak: OW/ODK/R/KK/1368/2015 z dnia 11.12.2015 r.).

Tabela Nr 71. Urządzenia sieciowe, sieć gazowa.

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
URZĄDZENIA SIECIOWE								
Sieć gazowa								
długość czynnej sieci ogółem w m	m	0	0	1964	1964	1985	1985	:
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	0	0	1964	1964	1985	1985	:
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	0	0	0	0	0	4	:

16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

16.1. Dokumenty krajowe

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK 2030)

Podstawę systemu aktów planistycznych państwa stanowi Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZP2030). Koncepcja jest aktem planistycznym o charakterze prognozy, nie ma tym samym waloru aktu prawnego wewnątrznie obowiązującego.

Koncepcja w zakresie ustalonym przez Radę Ministrów stanowi podstawę do sporządzenia programów służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym. W zakresie tych ustaleń koncepcja jest aktem wiążącym organy administracji publicznej. Jest aktem prawnym wewnątrznie obowiązującym przesądzającym o kierunkach planowania specjalnego (programy rządowe). Koncepcja wywiera istotny wpływ na planowanie ogólne w terenie poprzez obowiązek uwzględnienia jej ustaleń w planach zagospodarowania przestrzennego województw. Treścią koncepcji są uwarunkowania, cele i kierunki zrównoważonego rozwoju kraju oraz działania niezbędne do jego osiągnięcia.

„Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju” stanowi podstawowy dokument o charakterze studialno – planistycznym, przedstawiający wykładnię poglądów na temat polityki przestrzennej państwa.

W w/wym. dokumencie znalazły się następujące elementy odnoszące się do obszaru województwa podlaskiego:

- 1) rozwijanie sieci informatycznych i zapewnienie równego do nich dostępu na całym obszarze Polski przy upowszechnianiu korzystania z internetu w szkolnictwie, administracji publicznej i biznesie, co pozwoli wyrównać szanse mieszkańców całego kraju na włączenie się do tworzenia społeczeństwa informatycznego, a tym samym uzyskanie zdolności do efektywnego funkcjonowania w gospodarce opartej na wiedzy;
- 2) stymulowanie zwiększenia mobilności studentów (poprzez systemy stypendialne), ułatwiający młodemu pokoleniu wydobyć się z obszarów zapaści gospodarczej i społecznej i uzyskanie wykształcenia, jak również wspieranie właściwych instytucji i organizacji w stwarzaniu materialnych możliwości zwiększenia tej ruchliwości;
- 3) udzielanie pomocy władzom regionalnym i lokalnym w osiągnięciu poprawy stanu technicznego i modernizacji lokalnej infrastruktury drogowej, w celu wsparcia rozwoju małego biznesu, turystyki i rekreacji w obszarach peryferyjnych.

W zakresie rozwoju systemu osadniczego zapisano dążenie do komasacji osadnictwa na terenach wiejskich, ponieważ rozpraszanie utrudnia racjonalną obsługę siedlisk poprzez sieci infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ponadto obszar województwa podlaskiego wraz z województwem warmińsko – mazurskim, lubelskim i podkarpackim został zakwalifikowany do obszarów problemowych kraju (obszary problemowe – to znaczne części kraju, których rozwój jest w sposób trwały na tyle silnie strukturalnie zakłócony przez czynniki społeczne i gospodarcze, iż regiony te bez pomocy z zewnątrz nie zdołają owych zakłóceń przezwyciężyć), wymagających objęcia szczególnymi instrumentami w ramach przestrzennego zagospodarowania kraju.

W celu przyśpieszenia rozwoju obszaru przyjęto podjęcie następujących działań i zastosowanie instrumentów polityki przestrzennego zagospodarowania:

- 1) stymulowanie rozwoju czterech dużych miast (Białystok, Lublin, Olsztyn i Rzeszów);
- 2) przyśpieszenie budowy wschodnich odcinków transeuropejskich i krajowych sieci infrastrukturalnych, aby powiązać Polskę wschodnią z Europą;
- 3) rozwijanie i modernizację regionalnej i lokalnej infrastruktury transportowej;
- 4) przyśpieszone rozwijanie infrastruktury społeczeństwa informatycznego;
- 5) oddziaływanie na rozwój przygranicznych regionów: Białorusi, Ukrainy, Litwy i Obwodu Kaliningradzkiego.

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 i Polityka ekologiczna państwa - dokument z perspektywą do 2025 roku

„Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” określa cele i priorytety ekologiczne, które wskazują kierunki działań, w celu zapewnienia właściwej ochrony środowiska naturalnego.

Za najważniejsze działania priorytetowe uznano, m.in.:

- uporządkowanie gospodarki odpadami, w tym zamknięcie istniejących składowisk odpadów, które nie spełniają wymogów europejskich;
- wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień;
- wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa;
- wspieranie platform technologicznych i ekoinnowacyjności w ochronie środowiska,
- przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, jako podstawy lokalizacji inwestycji;
- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb;
- ochrona atmosfery w tym: realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów;
- ochrona wód, w tym redukcja o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych;
- modernizacja systemu energetycznego;
- ochrona przed hałasem i opracowanie programów ochrony środowiska przed hałasem);
- działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

Zaś wiodącą zasadą polityki ekologicznej zawartą w dokumencie pn. Polityka ekologiczna państwa - dokument z perspektywą do 2025 roku jest zasada zrównoważonego rozwoju, uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących. Znalazły one zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. Program stanowi realizację następujących zasad polityki ekologicznej państwa w skali gminy:

- zasada przezorności;
 - zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska;
 - Zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego;
 - zasada regionalizacji;
 - zasada uspołecznienia;
 - zasada "zanieczyszczający płaci";
 - zasada prewencji;
 - zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT);
 - zasada subsydiarności;
 - zasada klauzul;
 - zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.
- Zasady te odzwierciedlają tendencje europejskiej polityki ekologicznej.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014

„Krajowy plan gospodarki odpadami” jest nadrzędnym dokumentem w zakresie gospodarki odpadami, z którym zgodne powinny być plany gospodarki odpadami, opracowywane na niższych szczeblach administracji samorządowej. Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 został przyjęty uchwałą Nr 217 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2010 r. w sprawie "Krajowego Planu gospodarki odpadami 2014" (M. P. Nr 101, poz. 1183).

Celem dalekosiężnym Krajowy planu gospodarki odpadami 2014 jest osiągnięcie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a zwłaszcza hierarchia postępowania z odpadami, zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie. Najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie.

Główne cele strategiczne zawarte w „Krajowym planie gospodarki odpadami 2014” to:

- uniezależnienie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju;
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska;
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów;
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów;
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami.

„Krajowy plan gospodarki odpadami 2014” zawiera też cele szczegółowe dla poszczególnych grup odpadów.

W przypadku odpadów komunalnych są to, m.in.:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 roku;
- objęcie systemem zbiórki odpadów komunalnych 100 % mieszkańców najpóźniej do 2015 roku;
- objęcie 100% mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 roku;
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, aby nie było składowanych: w 2013 roku więcej niż 50%; w 2020 roku więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do poziomu maks. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 roku;
- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50% ich masy wytworzonej do 2010 roku.

Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (2009 – 2032)

Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (2009 – 2032) wyznacza następujące cele:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Powyższe cele realizowane będą przez następujące działania:

- przeprowadzenie do 2012 roku pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest;
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji Programu;
- działania edukacyjno-informacyjne;
- zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest;
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

Program stwarza następujące możliwości: składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych, wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu, pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

Krajowy Program zwiększania lesistości

Krajowy Program zwiększania lesistości jest opracowaniem studialnym, o charakterze strategicznym. Jest instrumentem polityki leśnej, w zakresie kształtowania przestrzeni

przyrodniczej kraju. Zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania dot. zwiększania lesistości, która jest jednym z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki może zapewnić zwiększenie lesistości kraju do 30 % w roku 2020 i 33 % po roku 2050. Zwiększenie lesistości kraju wynika z potrzeby większego wykorzystania funkcji lasów w:

- retencjonowaniu i łagodzeniu ekstremalnych stanów przepływu wód powierzchniowych i gruntowych;
- przeciwdziałaniu degradacji i erozji gleb oraz stepowieniu krajobrazu;
- wiązaniu CO₂ i gazów przemysłowych z powietrza, wody i gleby oraz neutralizacji ich negatywnego działania;
- korzystnej modyfikacji warunków hydrologicznych i topoklimatycznych na terenach rolniczych;
- zachowaniu zasobów genowych flory i fauny oraz przywracaniu różnorodności biologicznej i naturalności krajobrazu;
- tworzeniu możliwości wypoczynku dla ludności oraz poprawy warunków życia na terenach zurbanizowanych.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Przepisy unijne dotyczące odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone zostały, m.in. w dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

W Traktacie Akcesyjnym przewidziano, że przepisy prawne zawarte w dyrektywie, jak wyżej w Polsce będą w pełni obowiązywały od 31 grudnia 2015 r.

Do tego czasu wszystkie aglomeracje ≥ 2000 RLM muszą być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków o efekcie oczyszczania uzależnionym od wielkości oczyszczalni:

- aglomeracje < 2000 RLM wyposażone w dniu wejścia Polski do Unii w systemy kanalizacyjne powinny posiadać do tego terminu oczyszczalnie zapewniające odpowiednie oczyszczanie;
- zakłady przemysłu rolno-spożywczego o wielkości > 4000 RLM są zobowiązane do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych określa działania, które będą podejmowane do końca okresu przejściowego tj. do końca 2015 roku.

Spis przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach został sporządzony w celu prawidłowego i uporządkowanego procesu implementacji dyrektywy 91/271/EWG.

Jest dokumentem strategicznym, w którym zdefiniowano potrzeby i wskazano działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Program pełni funkcję koordynującą działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury na ich terenach.

16.2. Dokumenty regionalne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego został zatwierdzony Uchwałą Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 roku w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (opublikowany w Dz. Urz. z dnia 13 października 2003 roku Nr 108, poz. 2026).

Cele zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Cele zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego wynikają z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych jego rozwoju.

Cel generalny zagospodarowania przestrzennego województwa to:

„Kształtowanie przestrzeni województwa podlaskiego w kierunku wyrównywania dysproporcji w poziomie jego zagospodarowania w stosunku do rozwiniętych regionów kraju, zgodnie z wymogami integracji europejskiej, współpracy transgranicznej i obronności, w sposób generujący wzrost konkurencyjności, efektywności gospodarczej i poprawę warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców, z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i położenia.”

Cele ogólne i szczegółowe zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, to:

- kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych, nawiązujących do europejskiego systemu gospodarki przestrzennej, służących integracji europejskiej oraz wzmocnieniu spójności i konkurencyjności województwa;
- kształtowanie funkcji metropolitalnych Białegostoku i jego obszaru funkcjonalnego umożliwiających w perspektywie osiągnięcie przez Białystok statusu „europolu”, wykorzystującego wartość „miejsca” dla lokalizacji kapitału i przedsiębiorczości;
- kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, tworzących warunki wzrostu, efektywności gospodarowania bez barier i ograniczeń, w tym: restrukturyzacji bazy ekonomicznej województwa, jej dywersyfikacji oraz racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych;
- kształtowanie struktur przestrzennych osadnictwa, stwarzających warunki rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej, zwłaszcza w ośrodkach o znaczeniu krajowym i regionalnym;
- kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki ekorozwoju z aktywną ochroną, wzbogacaniem i racjonalnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego;
- kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę zróżnicowanego etnicznie krajobrazu kulturowego i obiektów zabytkowych przed zniszczeniem, degradacją i dewaloryzacją oraz ich racjonalne wykorzystanie do celów społecznych i gospodarczych, zgodnie z konwencjami i innymi porozumieniami międzynarodowymi.
- tworzenie warunków przestrzennych do współpracy transgranicznej z Litwą, Białorusią i województwami sąsiadującymi;
- kształtowanie struktur przestrzennych o walorach obronnych.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (PZPWP) kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa zostały określone dla obszaru całego województwa w zakresie: ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, antropogenicznego i kulturowego, rozwoju funkcji gospodarczych, infrastruktury transportowej, energetycznej i telekomunikacyjnej oraz zagadnień obronnych i antykryzysowych oraz dla 4 wyodrębnionych obszarów funkcjonalnych – centralnego, zachodniego, północnego i południowego oraz wyodrębnionych w nich wymagających szczególnej polityki przestrzennej obszarów problemowych. Gmina Augustów znalazła się w obszarze północnym.

Kierunki zagospodarowania określone dla województwa podlaskiego w obszarze dotyczącym gminy Augustów

W zakresie ochrony zasobów środowiska w PZPWP przyjęto następujące kierunki:

- wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000” - (sieć ekologiczna NATURA 2000 obejmować będzie: specjalne obszary ochrony (SOO), obszary specjalnej ochrony (OSO);
- ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa – objętych krajową i lokalną ochroną prawną, wymagających podniesienia (zmian) statusów ochronnych oraz objęcia

- ochroną prawną, w tym: parków narodowych, parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu, transgranicznych obszarów chronionych;
- ochrona powierzchni ziemi: likwidacja źródeł zanieczyszczeń, ograniczenie niekorzystnych skutków przemysłowej eksploatacji powierzchniowej złóż surowców mineralnych, ochrona gleb przed erozją wietrzną i wodną oraz niekorzystnymi zmianami stosunków wodnych, ochrona wartościowych gruntów rolnych przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze;
 - ochrona powietrza atmosferycznego: ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków, ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji, uwzględnienie wyników monitoringu powietrza;
 - ochrona wód śródlądowych – powierzchniowych i podziemnych: utrzymanie ilości wód powierzchniowych, doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach, eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi, wdrażanie dyrektyw UE, opracowanie planów gospodarowania wodami, realizowanie międzynarodowych porozumień z Białorusią i Litwą;
 - przestrzeganie zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wód, prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych w zakresie jakości i ich ilości;
 - ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów: zagospodarowanie i użytkowanie lasów, ograniczanie przeznaczania lasów i gruntów leśnych na cele nieleśne, sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych dla potrzeb produkcji rolniczej;
 - ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym;
 - ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska;
 - ochrona przeciwpowodziowa.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w PZPWP przyjęto następujące kierunki:

- ochrona ośrodków kulturowych;
- ochrona zespołów kulturowych: sakralnych, cerkwi, synag, meczetów, molenn, zespołów pałacowo-ogrodowych, zespołów dworsko-parkowych;
- ochrona zespołów budowli inżynierskich;
- ochrona zespołów architektury militarnej;
- ochrona najcenniejszych obszarów archeologicznych;
- utrzymanie placówek świadczących o przeszłości regionu, a służących ochronie i kultywowaniu tradycji ludowych;
- ochrona krajobrazu kulturowego poprzez utworzenie (powołanie) obszarów o dominujących walorach historyczno – kulturowych (materialnych i niematerialnych) i przyrodniczych – historia, kultura, tradycja i przyroda;
- ochrona i poprawa infrastruktury pielgrzymkowej miejsc kultu religijnego reprezentujących różnorodność struktury narodowościowej i religijnej;
- tworzenie warunków do współpracy transgranicznej w zakresie ochrony i racjonalnego zagospodarowania walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego oraz promowanie tradycji ludowych;
- ochrona elementów środowiska kulturowego i wartości nie wymienionych.

Kierunki rozwoju rolnictwa uwzględniać powinny: zasady rozwoju funkcji rolniczej oraz zasady ochrony powierzchni ziemi. Głównym kierunkiem będzie trwały rozwój zrównoważony rolnictwa uwzględniający ład ekonomiczny, społeczny i przestrzenny na całym obszarze województwa, przy pełnym zachowaniu wymogów ekologicznych, w tym różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego. Natomiast restrukturyzacja i rozwój obszarów wiejskich zmierzać powinny w kierunku wielofunkcyjności, stwarzającej warunki do tworzenia nowych miejsc pracy zarówno w sferze związanej z rolnictwem, jak i pozarolniczej (usługi, agroturystyka, drobny przemysł i rzemiosło).

Na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, w szczególności prawnie chronionych należy tworzyć warunki rozwoju gospodarstw małoobszarowych o ekstensywnych metodach produkcji rolniczej, wytwarzających zdrową żywność oraz rozwijających usługi agroturystyczne.

Na terenach o wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej mających już ukształtowane tradycje i dobre warunki do rozwoju wysokotowarowego rolnictwa należy wspierać intensywne metody produkcji w kierunku metod integrowanych, przyjaznych środowisku, sprzyjające rozwojowi gospodarstw farmerskich o produkcji specjalistycznej – roślinnej i zwierzęcej.

Poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy realizować poprzez:

- tworzenie warunków do kompleksowego urządzania terenów rolnych, w tym do przekształceń struktury obszarowej gospodarstw w kierunku zwiększenia ich powierzchni i poprawy rozłogów w wyniku scaleń i wymian gruntów;
- poprawę stosunków wodnych użytków rolnych poprzez modernizację urządzeń melioracyjnych, realizację nowych obiektów dla terenów wymagających melioracji;
- realizację programów małej retencji;
- realizację programu zwiększenia lesistości w gminach, dla których opracowano operaty granic polno – leśnych poprzez zalesienia, w szczególności gruntów marginalnych oraz opracowanie takich operatów, w szczególności dla gmin wskazanych w Krajowym Programie Zwiększenia Lesistości Kraju;
- preferowanie rolnictwa ekologicznego w obszarach objętych europejskim programem ochrony środowiska NATURA 2000 oraz rolnictwa w systemie integrowanym, przyjaznym środowisku na pozostałym obszarze;
- wyłączenie z produkcji żywności terenów w pobliżu zakładów przemysłowych i dróg o dużym natężeniu ruchu z przeznaczeniem tych terenów na produkcję roślin przemysłowych i energetycznych.

Rozwój i unowocześnienie przemysłu rolno – spożywczego, usług rolniczych i instytucji otoczenia rolnictwa wymagać będzie: modernizacji i rozwoju zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego oraz budowy nowych, tworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, wspieranie działań zmierzających do organizacji regionalnych rynków mleka, mięsa czerwonego i rynku owocowo – warzywnego wspieranie instytucji obsługujących rolnictwo, w szczególności zajmujących się kompleksową obsługą w zakresie zaopatrzenia w środki do produkcji oraz zbytu produktów, między innymi poprzez tworzenie związków producentów rolnych, rozwój oświaty rolniczej.

W PZPWP główne kierunki rozwoju zagospodarowania turystycznego rejonów turystyczno – wypoczynkowych przyjęto zgodnie ze „Strategią rozwoju województwa podlaskiego do roku 2010” i „Programem rozwoju turystyki i zagospodarowania turystycznego województwa podlaskiego do roku 2010”.

Natomiast kierunki systemu ochrony zdrowia w województwie podlaskim przyjęto zgodnie ze „Strategią Polityki Zdrowotnej Województwa Podlaskiego i Program Restrukturyzacji” oraz „Program Opieki Psychiatrycznej w Województwie Podlaskim do roku 2010”.

System informacji i promocji turystycznej wskazywał na:

- utworzenie wojewódzkiej sieci centrów informacji i obsługi ruchu turystycznego z działalnością informacyjno – edukacyjną, organizacją i zarządzaniem ruchem turystycznym oraz działalnością usługową;
- utworzenie sieci punktów informacji turystycznej („it”) w oparciu o samorządy lokalne, organizacje turystyczne, parki narodowe i krajobrazowe, samorząd branży turystycznej i istniejące punkty „it” oraz jej powiązania z centrami obsługi ruchu turystycznego;
- rozwój i modernizację infrastruktury turystycznej, bazy noclegowo – żywieniowej, infrastruktury towarzyszącej;
- rozwój wiodących form turystyki: turystyka przyrodnicza, turystyka wielokulturowego pogranicza (kulturowo – etniczna), motorowa, piesza, rowerowa, konna, kajakowa itp., turystyka aktywna, agroturystyka, turystyka transgraniczna i międzynarodowa, turystyka konferencyjna i biznesowa,

- wypoczynek aktywny i zdrowotny, wypoczynek w obszarach uzdrowiskowych, wypoczynek w ekosystemach leśnych, wypoczynek w ekosystemach wodnych.

Kierunki rozwoju funkcji produkcyjnej opierają się w szczególności na:

- zwiększeniu atrakcyjności lokalizacyjnej województwa dla krajowych i zagranicznych inwestycji produkcyjnych;
- tworzeniu lokalnych warunków rozwoju inwestycji produkcyjnych;
- predyspozycji jednostek osadniczych do realizacji przedsięwzięć produkcyjnych.

Rozwój przemysłów związanych z lokalną bazą surowcową (surowce rolnicze, leśne, mineralne, itp.) obejmuje przede wszystkim miejscowości i miejsca posiadające:

- ukształtowaną już i funkcjonującą bazę produkcyjną i surowcową oraz kadry, szkolnictwo dostosowane do potrzeb produkcji i rynku zbytu;
- udokumentowane złoża surowców mineralnych odpowiednie do efektywnej ekonomicznie eksploatacji przy obecnym lub perspektywnym poziomie technologii i wymogach ochrony środowiska oraz zapewnioną odpowiednią obsługę w zakresie infrastruktury technicznej, w tym transportowej;
- ukształtowane tradycjami i warunkami naturalnymi produkcji zasoby surowców rolniczych przydatnych do przetwórstwa rolno – spożywczego, niezbędne zasoby wód dobrej jakości, odpowiednią czystość środowiska (zarówno przestrzeni produkcyjnej rolniczej jak i potencjalnej bazy przetwórczej) oraz zasilanie energetyczne i możliwości pozyskania kadr kwalifikowanych,
- dostateczną bazę pozyskiwania surowców drzewnych lub runa leśnego, z odpowiednią do rodzajów produkcji infrastrukturą transportową i zasilaniem energetycznym.

W PZPWP ustalono następujące kierunki rozwoju infrastruktury transportowej Gminy Augustów:

- dostosowanie standardów technicznych dróg krajowych do ich klas funkcjonalnych i potrzeb ruchu krajowego i międzynarodowego poprzez przebudowę i budowę, w tym:
 - drogi ekspresowej Nr S 8 – „Via Baltica” w I priorytetowym europejskim korytarzu transportowym – (Warszawa) – granica województwa – Białystok – Korycin – Augustów – Suwałki – Budzisko – granica państwa z Litwą;
 - drogi Nr 16 – (GP → S) (Grudziądz – Olsztyn – Ełk) – granica województwa – Augustów – Ogrodniki, z przebudową w pierwszym etapie do parametrów klasy GP;
- dostosowanie standardów technicznych dróg wojewódzkich do ich klas funkcjonalnych i potrzeb ruchu, wynikających zwłaszcza z obsługi powiązań wewnątrz wojewódzkich, w tym: dostosowanie dróg wojewódzkich na całej długości lub wyszczególnionych odcinkach do parametrów klasy G: Nr 664 na odcinku Augustów – Lipsk i ewentualnie zmiana kategorii na drogę krajową;
- dostosowanie dróg wojewódzkich do parametrów klasy Z: Nr 664 na odcinkach Raczki – Augustów i Lipsk – granica państwa;
- dostosowanie infrastruktury kolejowej do międzynarodowych, krajowych i regionalnych potrzeb przewozowych, w tym: linii magistralnej E 75 Warszawa – Białystok – Sokółka – Suwałki – Trakiszki – granica państwa – („Rail Baltica” Warszawa – Kowno – Ryga – Tallin – Helsinki) do kursowania pociągów z prędkością w ruchu pasażerskim 160 km/h i towarowym 120 km/h przy nacisku 225 KN/oś poprzez: budowę drugiego toru na odcinku Białystok – Sokółka – Suwałki – Trakiszki – granica państwa, elektryfikację na odcinku Sokółka – Suwałki – Trakiszki – granica państwa, budowę dwupoziomych przecięć z trasami drogowymi, linii magistralnej E 26 (Warszawa – Białystok) – Sokółka – Kuźnica Białostocka – granica państwa (Grodno – Wilno – S. Petersburg), do parametrów jak linia E 75;
- stworzenie warunków rozwoju krajowej i międzynarodowej turystyki wodnej poprzez: modernizację Kanału Augustowskiego w zakresie: poprawy stanu technicznego urządzeń hydrotechnicznych, poprawy standardu użytkowego bazy turystyki wodnej;

- podniesienie standardu istniejącej bazy turystycznej i jej rozwój stosownie do potrzeb obsługi szlaków turystyki wodnej na rzece Rospuda i powiązanych z nią jeziorami;
- budowie ścieżek rowerowych: międzynarodowych: (Biała Piska) – granica województwa – Augustów – Lipszczany – (Grodno), krajowych, międzyregionalnych, regionalnych i lokalnych, w szczególności łączących elementy zagospodarowania turystycznego.

W PZPWP wskazano kierunki rozwoju systemów infrastruktury elektroenergetycznej, m.in.:

- poprawa bezpieczeństwa pracy krajowego systemu energetycznego w północno – wschodnim obszarze, w stanach normalnych i awaryjnych oraz umożliwienie uczestnictwa w europejskim rynku energii w obszarze bałtyckim;
- poprawa pracy systemu na napięciu 110 kV w niektórych częściach województwa podlaskiego;
- dostosowanie systemu elektroenergetycznego na napięciu 110 kV do potrzeb obecnych i wynikających z rozwoju województwa z zachowaniem normatywnych standardów jakościowych i ilościowych wg Zakładu Energetycznego Białostok S.A. które wymagać będzie: zapewnienia prawidłowej pracy systemu nie tylko w m. Augustów, ale umożliwienia tworzenia nowego pierścienia energetycznego na odc. Augustów – Białostok (ważnego z punktu widzenia potrzeb PKP) poprzez budowę linii WN 110 kV RPZ Augustów 1 (ist.) – RPZ Augustów 2 (proj. w II etapie), poprawy stanu technicznego istniejącego systemu elektroenergetycznego poprzez modernizację, zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości mocy i energii elektrycznej na potrzeby PKP poprzez budowę 10-ciu RPZ 110/15 kV wraz z liniami zasilającymi, tj.: Augustów 2, Nurzec Stacja, Sztabin, Sidra, Raczki, Suchowola, Sokoły, Zambrów, Śniadowo, Zimnochy.
- racjonalne wykorzystanie źródeł energii elektrycznej, węzłów rozdzielczych i linii przesyłowych WN, SN i NN poprzez: utrzymanie w dobrym stanie technicznym wszystkich istniejących urządzeń elektroenergetycznych, rozbudowę sieci rozdzielczych SN i linii NN.

Kierunki rozwoju systemów infrastruktury gazowniczej zapisane w PZPWP obejmują:

- rozbudowę systemu gazowniczego w/c wg „Długoterminowego planu rozwoju do roku 2020” Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A., w środkowej i południowej części województwa podlaskiego w oparciu o istniejące gazociągi w/c:
 - z Systemu Gazociągów Tranzytowych „Jamał” z tłoczni w Zambrowie: wg PGNiG miast i gmin: Stawiski, Kolno, Suwałki, Augustów, Lipsk, Raczki, Przerośl, Nowinka, Sztabin, Jeleniewo, Grabowo, Szczuczyn i Piątница, wg PBPP do pozostałych miast i gmin tej części województwa, które nie zostały ujęte w planach PGNiG do 2020 r. a przyjętych w „Studium programowym możliwości rozwoju gazyfikacji woj. białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego” wykonanym przez GAZOPROJEKT Wrocław w 1995 r.,
 - z projektowanego gazociągu tranzytowego DN 1000/800 Białoruś – z tłoczni Iwacewicze ~ 190 km od granicy polsko – białoruskiej – Obwód Kaliningradzki, przebiegającego przez obszar województwa podlaskiego trasę Lipszczany – Lipsk – Augustów – Gołdap, miast i gmin jw.

W zakresie systemów ciepłowniczych przyjęto następujące kierunki:

- dostosowanie systemów ciepłowniczych do potrzeb przekształceń i rozwoju zagospodarowania przestrzennego w warunkach konkurencji rynkowej nośników energetycznych;
- poprawa sprawności technicznej i efektywności ekonomicznej funkcjonowania systemów;
- ekologizacja systemów ciepłowniczych;
- rozwój energetyki odnawialnej.

Kierunki rozwoju systemów infrastruktury telekomunikacyjnej to:

- modernizacja i rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej (telefonii stacjonarnej, komórkowej) pod kątem: wzmocnienia konkurencyjności regionu i przeciwdziałania marginalizacji niektórych obszarów;
- integracja społeczeństwa województwa ze społecznością międzynarodową poprzez rozwój infrastruktury informatycznej o najwyższym standardzie;
- tworzenie systemu łączności teleinformatycznej dla potrzeb struktur administracji publicznej wszystkich szczebli;
- rozwój telematyki w zastosowaniu do potrzeb systemów transportowych;
- realizacja systemów telekomunikacyjnych.

Kierunki i zasady zagospodarowania w zakresie obronności i ochronności obejmują potrzeby: obronności państwa, ochrony granic, obrony i ochrony ludności (OC), ochrony bezpieczeństwa publicznego, ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, ochrony przeciwpowodziowej. Potrzeby te będą realizowane należy w szczególności poprzez: utrzymanie stref ochronnych dla obiektów wojskowych, dla których zostały już wydane odpowiednie decyzje, co dotyczy obiektów wojskowych oraz zapewnienie odpowiednich parametrów dróg krajowych i wojewódzkich oraz uwzględnianie potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa:

Kierunki zagospodarowania w zakresie obrony cywilnej (OC) obejmują:

- kształtowanie odpornych na zagrożenia nadzwyczajne struktur przestrzennych jednostek osadniczych w planach miejscowych poprzez: ograniczanie powierzchni zespołów zabudowy, unikanie monotonii programowej, kształtowanie zabudowy przy głównych trasach komunikacyjnych, stosowanie dobrych powiązań układów ulic wewnętrznych z ulicami głównymi, stosowanie dwustronnego zasilania zabudowy z systemów infrastruktury energetycznej i wodociągowej, zapewniającego sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie, zapewnianie ochrony sanitarnej dolin rzek oraz obszarów zasobowych ujęć komunalnych wody (stref ochrony pośredniej), dywersyfikację zasilania jednostek osadniczych, zaniechanie wyznaczania terenów budowlanych na terenach zagrożenia powodziowego i rozwijanie małej retencji w większych miastach i ich sąsiedztwie;
- kształtowanie systemu urządzeń obronnych i ochronnych, w tym: przygotowywanie doraźnych miejsc ochronnych, planowanie ukryć zastępczych na terenach zabudowy mieszkaniowej, dążenie do zapewnienia ukryć ludności w budowlach, ochronnych rezerwowanie terenów do doraźnego wykorzystywania obiektów ochronnych, zapewnienie dostawy wody, planowanie systemu alarmowania, systematyczne przystosowywanie oświetlenia zewnętrznego, projektowanie nowych skrzyżowań komunikacyjnych dwupoziomowych, rekompensowanie nieuniknionych zmian, likwidowanie istniejących budowli ochronnych i studni awaryjnych tylko w wyjątkowych wypadkach.

Kierunki zagospodarowania w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego dotyczą kształtowania przejrzystych układów przestrzennych zabudowy, zwłaszcza w dużych i średnich miastach województwa przeciwdziałających z natury zjawiskom kryminogennym, utrzymania i modernizacja istniejących obiektów policji, przydatnych do pełnionych celów.

Kierunki ochrony przeciwpowodziowej obejmują przede wszystkim konieczność uwzględniania w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego w szczególności: obszarów zagrożenia terenów w ustalonych strefach zagrożenia zbiorników wodnych zaporowych, w przypadku katastrofy budowlanej lub awarii urządzeń zaporowych, budowy dróg na terenach zalewowych z wyniesieniem korony drogi minimum 0,5 m powyżej maksymalnych rzędnych fali powodziowej, budowy linii energetycznych, gazowych, itp. na terenach zalewowych, w sposób gwarantujący pełne bezpieczeństwo, zaniechanie wyznaczania nowych terenów zabudowy trwałej i zagospodarowania trwałego (z wyjątkiem urządzeń hydrotechnicznych) w obszarach zalewowych.

Kierunki ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa obejmują:

- lokalizację parkingów dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne, które uległy wypadkowi lub uszkodzeniu: na drogowych przejściach granicznych, przez które odbywa się ruch pojazdów ciężarowych w: Budzisku, Kuźnicy Białostockiej i Bobrownikach oraz przy innych, w tym planowanych do otwarcia,
- lokalizację wysypisk i oczyszczalni ścieków, które będą zdolne do przyjęcia odpadów poakcyjnych, tj. odzyskanych i zebranych substancji z miejsc kolizji, wypadku lub zdarzenia, uprzednio zneutralizowanych i umieszczonych w jednym opakowaniu lub urządzeniu. Miejsca składowania materiałów niebezpiecznych zabezpieczonych podczas akcji ratowniczo-gaśniczych powinny być wyznaczone w każdym powiecie. Miejsca takie powinny odpowiadać wymogom przepisom szczególnie.

Kierunki zagospodarowania określone dla obszaru północnego w zakresie dotyczącym gminy Augustów

Dla obszaru północnego, w którym zlokalizowana jest gmina Augustów ustalono w PZPWP niżej wskazane kierunki rozwoju. Dominującymi funkcjami obszaru będą: rolnictwo oraz turystyka i wypoczynek. Funkcjami uzupełniającymi będą: przemysł, leśnictwo i lecznictwo uzdrowskowe.

I tak wzmocnienie bazy materialnej dla miasta Augustowa wymagać będzie wspólnych działań dla prawidłowej realizacji powyższych funkcji, i dotyczyć będzie w szczególności:

- w zakresie turystyki i wypoczynku: zlikwidowania substandardowej i degradującej walory przyrodnicze bazy rekreacyjnej zlokalizowanej na obrzeżach miasta, uporządkowania gospodarki ściekowej i systemów grzewczych, w pozostałych obiektach wypoczynkowych wspierania podnoszenia standardów jakościowych bazy wypoczynkowej;
- w zakresie lecznictwa uzdrowskowego tworzenia warunków planistycznych, terenowych i infrastrukturalnych do realizacji dzielnicy sanatoryjnej i parku zdrojowego;
- w zakresie bazy sportowej: modernizacji i rozbudowy bazy urządzeń i obiektów sportowych (hala sportowa, boiska sportowe);
- w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego działań planistycznych i rewaloryzacyjnych obejmujących zabytkowe założenia urbanistyczne miejskie oraz obiekty i urządzenia Kanału Augustowskiego;
- w zakresie infrastruktury transportowej: realizacji obejść terenów zwartej zabudowy miasta ciągami dróg krajowych Nr S 8 i Nr 61, modernizacji linii kolejowej „Rail Baltica”, w tym likwidacji kolizji z ruchem miejskim i elektryfikacji, zmodernizowania infrastruktury Kanału Augustowskiego w celu jego turystycznego wykorzystania w skali międzynarodowej, dostosowania infrastruktury drogowej do potrzeb ruchu turystycznego, w tym zapewnienia terenów dla realizacji: MOP, stacji obsługi technicznej, tras rowerowych rangi międzynarodowej (Biała Piska – Augustów – Lipszczany – Grodno) i krajowej (Augustów, Płaska, Ateny);
- w zakresie infrastruktury technicznej: rozbudowy kanalizacji sanitarnej, doprowadzenia gazu ziemnego dla potrzeb grzewczych i produkcyjnych w cel zmniejszenia emisji zanieczyszczeń w uzdrowsku, budowy RPZ 110/15 kV wraz z linią zasilającą, modernizacji RPZ 110/15 kV i budowy linii 110 kV Augustów – Sejny.

Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

- wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000” na obszarach prawnie chronionych (parków narodowych i krajobrazowych, rezerwatów i chronionego krajobrazu) oraz wymagających ochrony, w tym na obszarach: Ostoi Wigierskiej, Puszczy Augustowskiej;
- opracowanie planów ochrony rezerwatów, a następnie planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego tych obszarów uwzględniających ustalenia zawarte w planach ochrony;

- ustanowienie transgranicznych obszarów chronionych: „Suwalsko – Wisztynieckiego” i „Trzy Puszcze”, sporządzenie planów ich ochrony i zagospodarowania, a następnie wdrożenie.

Kierunki ochrony środowiska kulturowego

- prowadzenie polityki zasad ochrony i kształtowania środowiska kulturowego szczególnie wobec najcenniejszych terenów i obiektów;
- tworzenie warunków przestrzennych do współpracy transgranicznej z Litwą, Białorusią i województwem warmińsko–mazurskim w zakresie ochrony i racjonalnego zagospodarowania walorów środowiska kulturowego;
- twórcze kontynuowanie lokalnych tradycji oraz nawiązywanie do wartościowych historycznych sposobów aranżacji przestrzeni publicznych i form zabudowy.

Kierunki rozwoju funkcji społecznych

Dostosowanie potencjału infrastruktury społecznej do potrzeb wynikających z funkcji i wymogów współczesności, w tym ochrony tożsamości narodowej, wymagać będzie:

- w zakresie nauki i szkolnictwa: równomiernego rozmieszczenia w obszarze funkcjonalnym obiektów szkolnictwa średniego, rozwoju i podniesienia standardu bazy oświatowej;
- w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej: wspierania działań na rzecz utrzymania i rozwoju Szpitala Wojewódzkiego w Suwałkach i szpitali powiatowych w Augustowie i Sejnach;
- tworzenie bazy materialnej do edukacji wypoczynku i integracji osób niepełnosprawnych, w tym tworzenia warunków do rozwoju i poprawy funkcjonowania pomocy środowiskowej i zabezpieczenia spokojnej starości;
- w zakresie sportu i wypoczynku codziennego i świątecznego: tworzenia warunków przestrzennych i infrastrukturalnych do realizacji boisk i sali gimnastycznych przy gimnazjach i udostępnianie ich po godzinach lekcyjnych dla rekreacji i sportu ludności, podnoszenia standardu i wyposażenia istniejącej bazy sportowej i rekreacyjnej, tworzenia warunków przestrzennych do realizacji nowych obiektów rekreacyjnych (parków, ścieżek zdrowia i rowerowych, plaży, kąpielisk, przystani wodnych).

Kierunki rozwoju funkcji gospodarczych - rolnictwo

Obszar funkcjonalny północny, w którym znajduje się gmina Augustów charakteryzuje się niskim wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, dużym udziałem lasów w strukturze użytków, a także bardzo zróżnicowaną rzeźbą terenu i dużą ilością wód powierzchniowych.

Głównymi kierunkami rozwoju rolnictwa w obszarze będzie dalszy rozwój gospodarstw specjalizujących się w chowie bydła mlecznego w rejonach do tego predysponowanych o wykształconych tradycjach produkcyjnych tego typu oraz rolnictwa ekologicznego i agroturystyki – w szczególności na terenach objętych europejskim programem ochrony środowiska NATURA 2000 i turystycznych.

Kierunkami rozwoju rolnictwa w obszarze północnym będą:

- specjalizacja produkcji rolniczej;
- racjonalne zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz poprawa jej jakości;
- rozwój i nowocześniejsze przemysłu rolno – spożywczego, usług rolniczych i instytucji otoczenia rolnictwa.

Kierunki rozwoju funkcji gospodarczych - leśnictwo

Kierunki zagospodarowania lasów w obszarze funkcjonalnym winny uwzględniać „Zasady zagospodarowania i użytkowania lasów”, także kierunki „Ochrony lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów. Ponadto:

- zalesiania gruntów marginalnych dla potrzeb produkcji rolnej, a istotnych dla ekologii i turystyki, z uwzględnieniem „Krajowego Programu Zwiększania Lesistości”, szczególnie w gminach Bakałarzewo, Filipów, Jeleniewo, Lipsk, Przerośl, Suwałki i Sztabin;
- zwiększanie społecznej funkcji lasów i niwelowanie konfliktów z ich funkcjami produkcyjnymi (miejsca pracy, źródła drewna i runa leśnego, a walory rekreacyjne i warunki ich wykorzystania).

Kierunki rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości

Kierunkami rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości będzie: preferowanie rozwoju przemysłów: spożywczego, drzewnego, lekkiego i mineralnego bazujących na miejscowych surowcach i na technologiach przyjaznych dla środowiska oraz tworzenie korzystnych warunków przestrzennych do działalności instytucji wspierających rozwój małych i średnich firm – agencji, fundacji, instytucji doradczych i promocyjnych.

Turystyka i wypoczynek, których kierunkami rozwoju będzie: likwidacja bazy substandardowej i degradującej walory przyrodnicze i rekreacyjne, wykreowanie mikroregionów turystyczno – wypoczynkowych, z programami urządzeń obsługi stosownymi do specyfiki ich walorów i pojemności środowiskowej, wsparcie rozwoju agroturystyki na całym obszarze funkcjonalnym, zagospodarowanie szlaków turystycznych: wodnych – na rzekach Czarnej Hańczy, Biebrzy i Rospudzie oraz na Kanale i jeziorach Augustowskich, rowerowego – Hanzeatyckiego z Lizbony w kierunku Białorusi i Litwy, pieszego szlaku E11 – Europejskiego Szlaku Dalekobieżnego.

Kierunki rozwoju infrastruktury transportowej

Kierunki rozwoju w obszarze funkcjonalnym obejmują: dostosowanie dróg krajowych Nr 8, 16 i 61 do ruchu tranzytowego, modernizację i przebudowę dróg wojewódzkich z obejściami wsi Filipów, Bakałarzewo, Raczki, Jeleniewo, Krasnopol oraz miast Sejny i Lipsk, modernizację linii kolejowej Sokółka – Suwałki - Trakiszki i Suwałki – Olecko poprzez ich elektryfikację i likwidację kolizji z ruchem drogowym i pieszym, modernizację urządzeń hydrotechnicznych Kanału Augustowskiego.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

- w zakresie elektroenergetyki uwzględnienie „Zasad rozwoju infrastruktury energetycznej”, i stosownych zadań z „Kierunków rozwoju systemów infrastruktury elektroenergetycznej”, w tym w szczególności: realizacja stacji 110/20 kV dla potrzeb elektryfikacji kolei w Augustowie, Sztabinie, Raczkach wraz z liniami 110 kV;
- w zakresie gospodarki wodą i ściekami uwzględnienie „Zasad rozwoju infrastruktury”;
- w zakresie gospodarki odpadami uwzględnienie zasad jw., poprzez: wprowadzenie programów selektywnej zbiórki odpadów szczególnie na terenach wiejskich, rozwiązanie problemu utylizacji odpadów niebezpiecznych;
- w zakresie gazownictwa uwzględnienie „Zasad rozwoju infrastruktury energetycznej”, oraz stosownych zadań z „Kierunków rozwoju systemów infrastruktury gazowniczej”, w tym: sporządzenie koncepcji gazownictwa dla całego obszaru z uwzględnieniem potrzeb bytowo – komunalnych, technologicznych i energetycznych, budowa sieci wysokiego i średniego ciśnienia oraz stacji redukcyjnych w pierwszej kolejności dla terenów najbardziej zurbanizowanych, turystyczno – wypoczynkowych i chronionych.

Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Zadania wynikające z Programu Wojewódzkiego na lata 2001 – 2003 to:

- komputerowy System Informacji Turystycznej i Promocji Województwa Podlaskiego (Centrum Obsługi Informacji średnio co 40 km) – obszar całego województwa;
- wspomaganie zarządzania województwem przez administrację samorządową – obszar całego województwa.

Potencjalne zadania o charakterze ponadlokalnym wynikające z kierunków zagospodarowania przestrzennego zawarte w programach rozwoju kultury do roku 2006, sportu do roku 2005 i turystyki do roku 2010 samorządu wojewódzkiego to, m.in.:

- systematyczna poprawa bazy lokalowej muzeów;
- organizacja muzeów społecznych lub regionalnych, izb rękodzieła ludowego, warsztatów rękodzielniczych i innych;
- budowa ścieżek zdrowia w potencjalnych miejscowościach uzdrowiskowych;
- budowa nowych kempingów, pól biwakowych, schronisk, bazy gastronomicznej, itp.;
- przekształcenie budynków byłych szkół w schroniska młodzieżowe oraz obiekty turystyki kwalifikowanej;
- tworzenie ośrodków turystyki jeździeckiej i szlaków turystyki konnej, szczególnie w rejonach puszczy.

Potencjalne zadania wynikające z kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa – wnioski zgłoszone przez instytucje i samorządy lokalne, to

- sukcesywna modernizacja i rozbudowa obiektów szkolnych;
- organizacja tras rowerowych międzynarodowych;
- renowacja i modernizacja Kanału Augustowskiego wraz z budową obiektów obsługi ruchu turystycznego i uruchomieniem wodnego przejścia granicznego;
- R 11 (Ateny - Przylądek Północny) Długobórz - Zambrów - Wygoda - Łomża - Wizna - Sambory - Brzostowo - Łoje Awissa - Ruda - Pieńczykowo - Kuligi - Tajno Łanowe - Śluza Sosnowo - Kopiec - Barszcze - Augustów - Serwy - Danowskie - Bryzgiel - Stary Folwark - Maćkowa Ruda - Karolin - Sejny - Żegary - Dusznica – Ogrodniki.

Potencjalne zadania kierunków rozwoju systemu WN, wynikające z planów rozwoju Zakładu Energetycznego Białystok S.A. – krótkoterminowych i perspektywicznych, to:

- Budowa napowietrznych linii WN 110 kV tj.: RPZ Augustów 2 - RPZ Sztabin;
- Modernizacja istniejących linii WN 110 kV napowietrznych - RPZ Dąbrowa Białostocka - RPZ Augustów.

Potencjalne zadanie programów rządowych wynikające z długoterminowych planów rozwoju PGN i G S.A. w zakresie budowy gazociągu tranzytowego BIAŁORUŚ - ROSJA (obwód Kaliningradzki) – zasilanie alternatywne dla zachodnich i północnych obszarów województwa:

- tłocznia Iwacewicz (Białoruś) – Lipszczany – Lipsk – Augustów – Raczki DN 1000;
- Augustów - Raczki - Gołdap DN 800.

Potencjalne zadania kierunków rozwoju systemu gazowniczego wysokiego ciśnienia, wynikające z planów rozwoju Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. – krótko i długoterminowych to budowa gazociągów w/c wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi pierwszego stopnia:

- Raczki - Augustów - Lipsk DN 400.

Potencjalne zadania kierunków rozwoju systemu gazociągów w/c wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego zakresie budowy gazociągów wysokiego ciśnienia wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I stopnia:

- od gaz. w/c Lipsk - Augustów - Bargłów Kościelny – Rajgród.

Potencjalne zadania programów rządowych dotyczące dróg krajowych to:

- droga Warszawa – granica województwa – Białystok – Suwałki – Budzisko – granica państwa z Litwą;
- budowa obwodnicy m. Augustowa;
- wzmocnienie nawierzchni do 115 kN/oś Białystok – Suwałki;
- kontynuacja przebudowy drogi na odcinkach Stawiski – Szczuczyn – Grajewo – Rajgród – Augustów do parametrów kl. GP.

Potencjalne zadania programów rządowych i samorządowych dotyczące przebudowy linii kolejowych:

- Warszawa – Białystok – Sokółka – Suwałki – Trakiszki – granica państwa (Rail Baltica) do parametrów międzynarodowych polegać będzie na: budowie 2 toru na odcinkach

jednotorowych, elektryfikacji linii na odcinku Sokółka – Suwałki – Trakiszki – granica państwa, dostosowaniu linii do kursowania pociągów z prędkością w ruchu pasażerskim 160 km/h i towarowym 120 km/h przy nacisku 225 kN/oś, sukcesywnej budowie dwupoziomowych przecięć z trasami drogowymi

Potencjalne zadania programów samorządowych, to:

- drogi wojewódzkie (rozpoczęcie lub kontynuacja robót): Raczki – Augustów – Lipsk – gr. Państwa na odc. Raczki – Augustów;
- przebudowa mostów na rzekach i ciekach bez nazwy (c.b.n.) w ciągach dróg wojewódzkich: Raczki – Augustów – Lipsk – gr. Państwa - rz. Głęboka w Dowspudzie, c.b.n. w Sajenku.

Potencjalne zadania programów rządowych lub samorządowych, to:

- budowa drogi ekspresowej 2 jezdniowej na odcinku węzeł Choroszcz – Knyszyn i jednojezdniowej na odcinku Knyszyn – Korycin – Augustów – Suwałki – Budzisko;
- budowa 1 jezdniowej drogi ekspresowej na odc. Łomża – Augustów;
- modernizacja stacji uzdatniania wody w Augustowie i rozbudowa sieci wod. – kan.

Potencjalne zadania programów wojewódzkich wynikające z polityki i zamierzeń inwestycyjnych zarządów powiatów, miast i gmin oraz z kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa:

- modernizacja stacji uzdatniania wody w Augustowie i rozbudowa sieci wod. – kan.
- budowa scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej dla jednostek osadniczych w zlewniach jezior Pojezierza Augustowskiego.

Infrastruktura telekomunikacyjna

Potencjalne zadania kierunków rozwoju systemu, wynikające z informacji poszczególnych samorządów i TP S.A. - potencjalne zadania kierunków rozwoju systemów teleinformatycznych (BIAMAN, PIONIER):

- budowa Regionalnej szerokopasmowej infrastruktury telekomunikacyjnej na potrzeby społeczeństwa informacyjnego w woj. podlaskim, powiązanej ze strukturą sieci PIONIER;
- budowa linii światłowodowych do siedzib władz samorządowych miast i gmin woj. podlaskiego.

Wnioski do koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju

„W elementach stabilizujących Koncepcję Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju” zapisano rozważenie i uwzględnienie następujących zmian dotyczących obszaru województwa podlaskiego, w odniesieniu do gminy Augustów:

- w zakresie infrastruktury transportowej:
 - brakującą linię kolejową magistralną E 75 (Rail Baltica) – odcinek Sokółka – Augustów – Suwałki – Trakiszki – Kowno), przewidzianą do obsługi I europejskiego korytarza transportowego Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Warszawa. Linia ta jest projektowana do modernizacji i przebudowy w „Polityce transportowej państwa w latach 2001-2015 dla zrównoważonego rozwoju” przyjętej przez Radę Ministrów 17.10.2001 r.;
 - priorytetowe przystosowanie projektowanych do przebudowy magistralnych linii kolejowych E-75 (Rail Baltica) Warszawa - Białystok - Sokółka - Suwałki - Trakiszki - (Kowno - Ryga - Talin) i E-26 Warszawa - Białystok - Sokółka - Kuźnica - (Grodno - Wilno - Sankt Petersburg) do uruchomienia transportu kombinowanego. Wniosek wynika z konieczności odciążenia dróg ekspresowych Nr S8 i Nr 19 przebiegających przez projektowane obszary europejskiego systemu ekologicznego NATURA 2000 (Puszcza Augustowska, Biebrzański Park Narodowy i Puszcza Knyszyńska) ze znacznej części międzynarodowego ruchu towarowego, najbardziej uciążliwego dla środowiska,
 - podniesienie docelowego statusu funkcjonalnego drogi krajowej Nr 61 (Warszawa – Ostrołęka) – Łomża – Augustów do klasy drogi ekspresowej, ze względu na jej

- znaczenie dla odciążenia odcinka drogi ekspresowej „Via Baltica” Augustów – Białystok przebiegającego przez cenne obszary przyrodnicze, letniego ruchu turystycznego z Warszawy w kierunku Pojezierza Etckiego i Suwalsko – Augustowskiego oraz rozwoju północno – zachodniej części województwa podlaskiego;
- w zakresie magistralnych sieci gazowych wysokiego ciśnienia:
 - korektę projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 500, poprzez jego wyprowadzenie z tłoczni w Zambrowie na Systemie Gazociągów Tranzytowych S.G.T. „JAMAŁ” i przeprowadzenie go w rejon Raczek (k. Suwałk) z ominięciem po stronie północnej Biebrzańskiego Parku Narodowego, zgodnie z planem rozwoju Przedsiębiorstwa Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. do roku 2020,
 - gazociąg wysokiego ciśnienia DN 1000 w relacji Białoruś (Iwacewicze) – Augustów – Raczki – Obwód Kaliningradzki (Rosja), jako alternatywne do w/w gazociągu – z Tłoczni w Zambrowie zasilania w gaz północnych obszarów województwa podlaskiego i warmińsko – mazurskiego.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego

Strategię Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku przyjęto Uchwałą Nr 150/2157/2013 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 19 marca 2013 r.

Długofalowe planowanie rozwoju regionu jest ustawowym obowiązkiem spoczywającym na samorządzie województwa. Narzędziem realizacji tego obowiązku jest strategia rozwoju województwa, określająca zasady, obszary i kierunki interwencji polityki rozwoju regionu w horyzoncie czasowym niewykraczającym poza okres objęty aktualnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju. Jednocześnie planowanie strategiczne jest nie tylko obowiązkiem, ale niezbędnym narzędziem w zarządzaniu rozwojem każdego regionu. W Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku przyjęto następującą wizję, która stanowi próbę zobrazowania stanu regionu w przyszłości i jest formą przekazu, mającą zobrazować aspiracje władz samorządowych:

„Województwo podlaskie: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze.”

Sformułowana wizja województwa podlaskiego w horyzoncie czasowym do 2030 roku wymagać będzie determinacji i konsekwencji w realizacji wytyczonych trzech wzajemnie powiązanych celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1. Rozwój przedsiębiorczości;
- Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;
- Cel strategiczny 3. Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych będą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

- Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;
- Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna.

Przyjęte cele strategiczne zakładają równoległe prowadzenie działań na trzech kierunkach, tak aby zapewnić odpowiednio:

- Wzrost przedsiębiorczości i konkurencyjności gospodarki;
- Rozwój krajowych i międzynarodowych powiązań społeczno- gospodarczych regionu;
- Wzrost jakości życia mieszkańców.

Poniższa tabela obrazuje przyjęte w Strategii cele oraz główne kierunki interwencji.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Główne kierunki interwencji
Cel 1. Konkurencyjna gospodarka	Rozwój przedsiębiorczości	Promowanie postaw przedsiębiorczych
		Wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych
	Wzrost innowacyjności podlaskich	Promowanie postaw proinnowacyjnych
		Wspieranie działalności B+R w przedsiębiorstwach

	przedsiębiorstw	Zapewnienie dostępu do kapitału na działalność inwestycyjną i innowacyjną przedsiębiorstw
		Wspieranie transferu wiedzy i komercjalizacji wyników B+R
		Wspieranie innowacji produktowych, procesowych, organizacyjnych i marketingowych
	Rozwój kompetencji do pracy i wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców regionu	Poprawa dostępności do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dostosowanego do potrzeb rynku pracy
		Aktywizacja zawodowa osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy
	Kapitał społeczny jako katalizator procesów rozwojowych	Kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich oraz wspieranie dialogu społecznego
		Efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego
		Sprawna administracja
		Poprawa skuteczności zarządzania regionalnego i lokalnego
	Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych	Promowanie postaw i działań sprzyjających efektywności wykorzystania zasobów naturalnych
		Ograniczanie energo - i materiałochłonności
		Produkcja energii ze źródeł odnawialnych
	Nowoczesna infrastruktura sieciowa	Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej
		Przebudowa systemu energetycznego
		Wspieranie rozwoju infrastruktury gazowej
Cel 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe	Aktywność podlaskich przedsiębiorstw na rynku ponadregionalnym	Promocja gospodarcza regionu
		Inicjatywy sprzyjające nawiązywaniu kontaktów gospodarczych oraz wspieranie obecności podlaskich przedsiębiorstw na rynkach zewnętrznych
	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa	Aktywność informacyjno-promocyjna ukierunkowana na inwestorów (aktywne pozyskiwanie inwestorów)
		Dostępność terenów inwestycyjnych
	Rozwój partnerskiej współpracy transgranicznej	Wykorzystanie potencjałów rozwojowych obszaru przygranicznego
		Tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy
		Ochrona wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza
	Rozwój partnerskiej współpracy międzyregionalnej	Tworzenie powiązań formalnych i nieformalnych oraz sieci współpracy
		Rozwój specjalizacji ponadregionalnych i współpraca w zakresie wspólnych problemów
		Rozwój współpracy w sferze innowacji i inwestycji
Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu	Poprawa zewnętrznej dostępności transportowej regionu	
	Wzmocnienie spójności terytorialnej poprzez wspieranie wewnętrznej dostępności transportowej	
	Efektywny system transportu publicznego	
Cel 3. Jakość życia	Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych	Wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi
		Rozwój nowoczesnych, dobrze adresowanych usług społecznych

		Wsparcie aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, umożliwiające lepsze wykorzystanie ich potencjału
	Poprawa spójności społecznej	Współpraca i rozwój potencjału instytucjonalnego w obszarze pomocy i integracji społecznej
		Wspieranie osób wykluczonych społecznie, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcją lub przeżywających trudności
	Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego	Poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej w województwie
		Kształtowanie prozdrowotnego stylu życia
		Wzrost efektywności działania podmiotów i służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa
	Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami	Edukacja ekologiczna i zwiększenie aktywności prośrodowiskowej społeczeństwa
		Ochrona powietrza, gleb, wody i innych zasobów
		Efektywny system gospodarowania odpadami
		Gospodarka niskoemisyjna (w tym efektywność energetyczna)
		Ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych oraz odtwarzanie i renaturalizacja ekosystemów zdegradowanych.

Gminy wiejskie, w tym gmina Augustów muszą zostać wsparte instrumentami podnoszącymi jakość kapitału ludzkiego, od początkowego okresu przedszkolnego, po działania z zakresu kształcenia ustawicznego. Interwencja w tym zakresie powinna przyczynić się również do wzrostu przedsiębiorczości i umiejętności konkurowania na rynkach pracy.

Gminy wiejskie wymagają również poprawy dostępności komunikacyjnej do ośrodków powiatowych, a także działań w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w tym teleinformatycznej. Dostęp do nowoczesnej infrastruktury będzie wpływać pozytywnie na gminy typowo rolnicze, jak i turystyczne, przy jednoczesnym otwarciu na lokalną przedsiębiorczość.

Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 – 2014

„Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011-2014” został sporządzony przez Zarząd Województwa Podlaskiego i po zaopiniowaniu przez Ministra Środowiska Program został uchwalony Uchwałą Nr XII/121/2011 z dnia 24 października 2011 r. Sejmiku Województwa Podlaskiego.

Program zawiera analizę uwarunkowań wynikających z polityki ekologicznej państwa oraz pozostałych dokumentów strategicznych krajowych i wojewódzkich oraz ocenę stanu środowiska województwa podlaskiego z uwzględnieniem prognozowanych danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska w latach 2011-2014. Program ma na celu dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w województwie.

Problemy środowiskowe ujęto w podziale na 10 najważniejszych komponentów środowiska województwa podlaskiego, są to:

- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego (PA);
- gospodarka wodna (W);
- gospodarka odpadami (GO);
- ochrona przyrody i krajobrazu (OP);
- ochrona przed hałasem (H);
- ochrona przed polami elektromagnetycznymi (PEM);
- odnawialne źródła energii (OZE);

- poważne awarie przemysłowe (PAP);
- kopaliny (SN);
- gleby i ich zanieczyszczenie (GL).

W programie uwzględniono również zagadnienia dotyczące edukacji ekologicznej, infrastruktury ochrony środowiska, ekologicznych form działalności w rolnictwie oraz współpracy przygranicznej. Osiągnięciu założonych celów mają służyć określone w harmonogramie działania.

Cele i kierunki ochrony środowiska do 2018 r.

Cele określono na podstawie analizy stanu środowiska oraz prognozowanych zmian w oparciu o obowiązujące przepisy oraz nowe wymagania prawne, a także Programy rządowe oraz regionalne w zakresie poszczególnych komponentów. Uwzględniono również główne problemy i ich hierarchię. Przy formułowaniu celów wzięto również pod uwagę specyficzne uwarunkowania województwa podlaskiego, a także bariery i wytyczne określone w Raporcie z realizacji Programu oraz możliwości finansowania działań.

Komponenty środowiska	Cele	Działania
Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego (PA)	Cel długoterminowy do roku 2018	Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza
	Cele krótkoterminowe do roku 2014	Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych
Gospodarka wodna (W)	Cel długoterminowy do roku 2018	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania
	Cele krótkoterminowe do roku 2014	Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej
		Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód
		Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
	Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych	
	Odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek	
Gospodarka odpadami	Zgodnie z postanowieniami Ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 nr 152 poz. 897) w 2012 roku zostanie opracowany nowy Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego, którym zostaną określone cele i kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami	
Ochrona przyrody i krajobrazu (OP)	Cel długoterminowy do roku 2018	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności
	Cele krótkoterminowe do roku 2014	Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

		Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk
		Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich
		Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych
Ochrona przed hałasem (H)	Cel długoterminowy do roku 2018	Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów
	Cele krótkoterminowe do roku 2014	Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny
		Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi (PEM)	Cel długoterminowy do roku 2018	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
	Cel krótkoterminowy do roku 2014	Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych
Odnawialne źródła energii (OZE)	Cel długoterminowy do roku 2018	Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
	Cel krótkoterminowy do roku 2014	Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii
Poważne awarie przemysłowe (PAP)	Cel długoterminowy do roku 2018	Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych
	Cel krótkoterminowy do roku 2014	Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych
Kopaliny (SN)	Cel długoterminowy do roku 2018	Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi
	Cel krótkoterminowy do roku 2014	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni
Gleby i ich zanieczyszczenia (GI)	Cel długoterminowy do roku 2018	Ochrona powierzchni ziemi
	Cele krótkoterminowe do roku 2014	Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju
		Wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja
Edukacja ekologiczna (EE)	Cel długoterminowy do roku 2018	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa podlaskiego
	Cele krótkoterminowe do roku 2014	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami
		Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej Mieszkańców
		Wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej

„Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” został sporządzony w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu w 2011 i 2012 roku. Strefa podlaska została zakwalifikowana do klasy C pod względem ochrony zdrowia mieszkańców.

Program ochrony powietrza koncentruje się na istotnych powodach występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu. Skupia się na znalezieniu skutecznych i możliwych do zrealizowania działań, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomów tych

zanieczyszczeń, co najmniej do poziomów dopuszczalnych. Realizacja zadań które znalazły się w Programie ochrony powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu do poziomów dopuszczalnych i utrzymywania ich na takim poziomie.

Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa podlaskiego

Celem nadrzędnym długoterminowym Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa podlaskiego jest likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na zdrowie człowieka i środowisko.

Cel jest zgodny z celami zdefiniowanymi w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe w perspektywie długoterminowej (okres do 2032 roku) poprzez usunięcie z terenu województwa stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i ich bezpieczne unieszkodliwienie.

Plan gospodarki odpadami województwa podlaskiego na lata 2012 – 2017

W Planie gospodarki odpadami dla województwa podlaskiego przyjęto następujące działania, mające przyczynić się do ograniczenia wytwarzania odpadów:

- wydawanie decyzji zezwalających na wytwarzanie odpadów i kontrole tych decyzji,
- propagowanie idei czystej produkcji i stosowania technologii zmniejszających materiałochłonność,
- wprowadzanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym, w tym budowę zakładów zagospodarowania odpadów (sortownie, kompostownie, obiekty termicznego unieszkodliwiania odpadów, składowiska o funkcji ponadlokalnej;
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- zwiększanie świadomości u wytwórców, premiowanie pozytywnych postaw producentów;
- intensyfikacja działań w zakresie zamykania, rekultywacji lub modernizacji nieefektywnych lokalnych składowisk odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016-2019

Nadrzędnym celem Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016-2019 jest zrównoważony rozwój powiatu augustowskiego przy poprawie i promocji środowiska naturalnego. Program Ochrony Środowiska Powiatu Augustowskiego zastał przyjęty uchwałą Nr 129/XIX/12 Rady Powiatu w Augustowie z dnia 25 września 2012 roku w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016-2019”.

Cel nadrzędny będzie realizowany poprzez cele i zadania ekologiczne powiatu, w zgodzie z Polityką ekologiczną państwa i Programem Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014. Realizacja Programu odbywać się będzie w oparciu o cele długoterminowe, które obejmują zakres czasowy do roku 2019 i wyznaczone w ramach każdego cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2012 – 2015.

Przyjęto 10 celów długoterminowych i są to:

Cele długoterminowe	Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza
	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania
	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji
	Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów
	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
	Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych
Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi
Ochrona powierzchni ziemi
Wzrost świadomości ekologicznej

Strategia Rozwoju Powiatu Augustowskiego do 2020 roku

W Strategii Rozwoju Powiatu Augustowskiego do roku 2020, misja sformułowana została w następujący sposób:

„Powiat Augustowski obszarem zrównoważonego rozwoju i wzrostu poziomu życia jego mieszkańców poprzez efektywne wykorzystanie zasobów lokalnych przy poszanowaniu walorów kulturowych regionu”.

Ustalono, że o możliwościach rozwoju społeczno – gospodarczego powiatu augustowskiego decydować będzie przede wszystkim infrastruktura techniczna i infrastruktura społeczna. Z tego też względu sfery działalności powiatu zostały potraktowane priorytetowo (jako cele strategiczne I rzędu).

Nr celu	Cel strategiczny - I rzędu	Cele II rzędu
1	Infrastruktura techniczna jako czynnik warunkujący poprawę standardu życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy Powiatu Augustowskiego	Modernizacja układu komunikacyjnego Powiatu Augustowskiego Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska przyrodniczego poprzez proekologiczny rozwój infrastruktury technicznej
2	Rozwój infrastruktury społecznej maksymalnie uwzględniający potrzeby i aspiracje społeczności lokalnej	Rozwój systemu edukacji uwzględniający potrzeby rynkowe Poprawa dostępności do obiektów sportowych i rekreacyjnych Poprawa dostępności i jakości usług medycznych Rozszerzenie dostępności i podwyższanie standardu usług w sferze pomocy społecznej Wspieranie i umacnianie rodziny w wypełnianiu jej Kształtowanie i zaspakajanie potrzeb kulturalnych wśród społeczeństwa lokalnego funkcji Poprawa systemu bezpieczeństwa publicznego Rozwój lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego Rozwój instytucjonalny powiatowych jednostek organizacyjnych

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu augustowskiego na lata 2008 – 2032

Celem Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu augustowskiego jest, m.in.:

- instruktaż dotyczący postępowania z wyrobami zawierającymi azbest dla osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych (na osobach tych ciąży obowiązek z faktu posiadania obiektów, które zawierają materiały azbestowe oraz z tytułu wytwarzania, w wyniku remontów odpadów zawierających azbest);
- pomoc mieszkańcom powiatu augustowskiego w realizacji wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa budowlanego;
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- identyfikacja dostępnych źródeł finansowania oraz zaprogramowanie wsparcia finansowego przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu;
- stworzenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

W Programie zdefiniowane zostały ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie powiatu, szacunkowe koszty usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest (płyty azbestowe – cementowych i rur azbestowo – cementowych).

Wskazano propozycje udzielenia przez samorząd pomocy mieszkańcom w realizacji tegoż Programu.

17. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI LOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Strategia Rozwoju Gminy Augustów na lata 2007 – 2015

Strategia rozwoju gminy Augustów na lata 2007 – 2015 została uchwalona uchwałą Nr XI/70/99 Rady Gminy w Augustowie z dnia 29 października 1999 roku.

Strategia rozwoju gminy jest podstawą do przygotowywania oraz podejmowania decyzji o zasadach, kierunkach i tempie perspektywicznego rozwoju gminy.

Strategia rozwoju winna być centralną osią, wokół której skupiać się muszą wszelkie działania władz samorządowych, zmierzające do jak najlepszego zaspokajania różnorodnych potrzeb mieszkańców gminy oraz stymulowania rozwoju gospodarki lokalnej. Jest ona również głównym wyznacznikiem sukcesów lub niepowodzeń rozwojowych gminy.

Misja rozwoju gminy została sformułowana w następujący sposób:

„Gmina Augustów sprawnie zarządzanym obszarem inicjowania przedsiębiorczości gospodarczej, unowocześniania rolnictwa oraz rozwoju turystyki i wypoczynku, infrastruktury społecznej oraz nowoczesnej infrastruktury technicznej z wykorzystaniem walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego.”

Cele nadrzędne to:

1. Rozwój gospodarczy i społeczny gminy Augustów;
2. Poprawa warunków życia mieszkańców gminy poprzez:
 - 1) stworzenie możliwości lepszego zaspokajania potrzeb materialnych, duchowych i kulturalnych;
 - 2) wzmocnienie więzi społecznej wśród mieszkańców;
 - 3) zmniejszenie bezrobocia na terenie gminy;
 - 4) utrzymanie czystego środowiska i estetyki otoczenia.

GŁÓWNE CELE STRATEGICZNE

Gmina Augustów jest obszarem:

- V. Rozwoju infrastruktury społecznej i edukacji, stosownej do potrzeb i aspiracji mieszkańców, z poszanowaniem odrębności narodowych, kulturowych i religijnych;
- VI. Rozwoju infrastruktury technicznej uwzględniającej wartości środowiska naturalnego;
- VII. Unowocześniania rolnictwa w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej;
- VIII. Ochrony, wzbogacania oraz racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

CELE POŚREDNIE:

Cel	Sposób realizacji
Rozwój infrastruktury społecznej i edukacji, stosownej do potrzeb i aspiracji mieszkańców, z poszanowaniem odrębności	– poprawa bazy oświatowej; – poprawa wyposażenia szkół i gimnazjum; – podnoszenie poziomu edukacji; – poprawa bazy lokalowej placówek kultury;

narodowych, kulturowych i religijnych	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków pracy; – rozwój gminy w dziedzinie kultury; – zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia
Rozwój infrastruktury technicznej uwzględniającej wartości środowiska naturalnego;	<ul style="list-style-type: none"> – polepszenie komunikacji między miejscowościami; – zaopatrzenie obszarów wiejskich w wodę; – uzbrojenie techniczne terenów atrakcyjnych turystycznie; – bezpieczeństwo obywateli; – modernizacja i rozbudowa systemu energetycznego
Unowocześnianie rolnictwa w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej;	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa rolniczej przestrzeni produkcyjnej; – wykorzystanie walorów środowiska naturalnego do rozwoju i promocji „zdrowej żywności”; – poszukiwanie partnerów zagranicznych do pozyskiwania środków pomocowych z funduszy UE; – zwiększenie konkurencyjności

3. Rolnictwo

Przyjęto następujące cele:

- kontynuacja melioracji na terenie gminy;
- przygotowanie rolnictwa do warunków Unii Europejskiej;
- zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej.

Podstawowymi celami w rolnictwie w zakresie integracji z Unią Europejską jest :

- zwiększenie produktywności;
- ustabilizowanie rynku produktów rolnych;
- zabezpieczenie dochodowości gospodarstw rolnych;
- zagwarantowanie podaży produktów rolniczych;
- zabezpieczenie rozsądnego poziomu cen płaconych przez konsumentów.

Szansami dla polskiego rolnictwa będzie:

- wyższa efektywność gospodarowania;
- dopływ nowych technologii dla rolnictwa;
- szansa dla zdrowej żywności z Polski;
- dopłaty dla rolnictwa.

4. Działalność gospodarcza i turystyka

Przyjęto następujące cele:

- stworzenie całorocznej bazy noclegowej;
- stworzenie bazy agroturystycznej na ok. 200 miejsc;
- zorganizowanie tras turystycznych przebiegających przez obszar gminy Augustów zorganizowanie ścieżek rowerowych: zorganizowanie dwóch tras turystyki pieszej, zorganizowanie turystyki konnej (jeździeckiej).

W związku z powyższym założono:

- rozwój muzealnictwa: Janówka (Muzeum Armii Krajowej) , Białobrzegi (Muzeum Kanału Augustowskiego i Gen I. Prądzyńskiego);
- rozbudowę baz rekreacyjno sportowych: Białobrzegi - rozbudowa szkoły i sali gimnastycznej – Janówka rozbudowa szkoły i budowa sali gimnastycznej;
- budowę boisk szkolnych – Janówka, Netta, Żarnowo i Rutki Nowe , Biernatki;
- stworzenie sieci punktów gastronomicznych;
- stworzenie warunków rozwoju drobnej wytwórczości.

Rozwój działalności gospodarczej i turystyki będzie możliwy poprzez stworzenie bodźców ekonomicznych, ulg i preferencji w zakresie finansowania przedsięwzięć (udzielanie informacji o dotacjach i niskoprocentowych kredytach).

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Augustów na lata 2004 – 2006 oraz na kolejny okres programowania 2007– 2013

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Augustów został przyjęty uchwałą Nr IX/71/07 Rady Gminy Augustów w dniu 29 grudnia 2007 roku.

Ideą przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Augustów było włączenie się w proces wyznaczania celów rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności jak najszerszego spektrum odbiorców późniejszych działań. Dokument ten powinien przyczynić się do realizacji najistotniejszych celów gminy.

Sukcesy gminy w coraz większym stopniu zależą od sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania rozumianego, jako wiedza i umiejętności podejmowania optymalnych decyzji dotyczących sterowania zasobami ludzkimi, rzeczowymi i finansowymi oraz procesami rozwoju w celu ich optymalnego wykorzystania dla osiągnięcia zamierzonych rezultatów w istniejących warunkach ramowych stwarzanych przez otoczenie.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Augustów ustalił na lata 2008-2013 następujące cele i zadania pośrednie:

- poprawa bazy oświatowej;
- poprawa wyposażenia szkół i gimnazjum;
- podnoszenie poziomu edukacji;
- poprawa bazy lokalowej placówek kultury;
- poprawa warunków pracy;
- rozwój gminy w dziedzinie kultury;
- zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia;
- polepszenie komunikacji między miejscowościami;
- zaopatrzenie obszarów wiejskich w wodę;
- uzbrojenie techniczne terenów atrakcyjnych turystycznie;
- poprawa gospodarki ściekowej;
- bezpieczeństwo obywateli;
- modernizacja i rozbudowa systemu energetycznego;
- poprawa rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- wykorzystanie walorów środowiska naturalnego do rozwoju i promocji „zdrowej żywności”;
- poszukiwanie partnerów zagranicznych do pozyskiwania środków pomocowych z funduszy UE;
- zwiększenie konkurencyjności.

Cele związane z rolnictwem:

- zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej.

Podstawowymi celami w rolnictwie są:

- zwiększenie produktywności;
- ustabilizowanie rynku produktów rolnych;
- zabezpieczenie dochodowości gospodarstw rolnych;
- zagwarantowanie podaży produktów rolniczych;
- zabezpieczenie rozsądnego poziomu cen płaconych przez konsumentów.

Szansami dla polskiego rolnictwa będzie:

- wyższa efektywność gospodarowania;
- dopływ nowych technologii dla rolnictwa
- szansa dla zdrowej żywności z Polski.

Cele związane z działalnością gospodarczą i rolnictwem:

- stworzenie całorocznej bazy noclegowej;
- stworzenie bazy agroturystycznej na ok. 200 miejsc;
- zorganizowanie tras turystycznych przebiegających przez gminę: zorganizowanie ścieżek rowerowych;
- zorganizowanie dwóch tras turystyki pieszej, zorganizowanie turystyki konnej jeździeckiej, rozbudowa baz rekreacyjno sportowych,
- stworzenie sieci punktów gastronomicznych;

- stworzenie warunków rozwoju drobnej wytwórczości.
- Rozwój działalności gospodarczej i turystyki będzie możliwy poprzez stworzenie bodźców ekonomicznych, ulg i preferencji w zakresie finansowania przedsięwzięć, udzielanie informacji o dotacjach i niskoprocentowych kredytach.
- W gminie Augustów istnieje wiele różnorodnych niezaspokojonych dotąd potrzeb społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych, ekologicznych.

Plan Ochrony przed szkodliwością azbestu i Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Augustów

Celem opracowania Programu jest doprowadzenie do sukcesywnej likwidacji i oczyszczenia obszaru gminy Augustów z azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz wyeliminowanie negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na zdrowie mieszkańców gminy.

Program gospodarki odpadami dla Związku Komunalnego „Biebrza” – 2004r.

Głównym celem Programu jest określenie zasad gospodarki odpadami na terenie działania Związku Komunalnego „Biebrza” i realizacji powiatowych i wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Program w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej, której głównymi celami jest:

- zasada zrównoważonego rozwoju;
- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach: sprawiedliwości międzypokoleniowej, sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej, równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą;
- zasada przezorności;
- zasada uspołecznienia i subsydiarności;
- zasada prewencji;
- zasada „zanieczyszczający” płaci;
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Główne funkcje Programu to:

- realizacja krajowej i wojewódzkiej polityki gospodarowania odpadami;
- strategiczne zarządzanie gminą w zakresie gospodarki odpadami;
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju gminy;
- przekazanie informacji na temat gospodarki odpadami;
- przedstawienie problemów i zagrożeń ekologicznych związanych z odpadami, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie;
- pomoc przy konstruowaniu budżetu powiatu;
- koordynacja polityki gospodarki odpadami dla gmin.

Wprowadzenie i sukcesywne rozszerzanie do założonych poziomów obsługi systemu zorganizowanego wywozu odpadów na terenie gminy przyczyni się do zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na niezalegalizowane „dzikie” wysypiska odpadów, co przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska zwłaszcza gruntowo-wodnego. Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz spełnianie wymogów odnośnie dopuszczonych limitów przyczyni się do stopniowego obniżania się udziału odpadów o cechach surowców wtórnych (zwłaszcza odpadów opakowaniowych) w strumieniu odpadów kierowanych na składowiska. Dzięki temu nastąpi oszczędność pojemności i powierzchni składowisk, co wpłynie bezpośrednio na zmniejszenie zapotrzebowania na zajmowanie nowych powierzchni pod deponowanie odpadów.

Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki i limitów odzysku odpadów o charakterze niebezpiecznym z odpadów komunalnych przyczyni się niewątpliwie do zmniejszenia niekorzystnej presji substancji niebezpiecznych na środowisko.

Składowanie odpadów na analizowanym obszarze zostanie scentralizowane. Dokonywane będzie na obiekcie spełniającym obowiązujące i przewidywane wymogi ochrony środowiska. Deponowanie odpadów będzie sukcesywnie ograniczane do strumienia odpadów balastowych, a docelowo odpadów przetworzonych z innych procesów unieszkodliwiania. Zmniejszany będzie sukcesywnie w strumieniu odpadów kierowanych do składowania udział

odpadów o cechach surowców wtórnych (selektywna zbiórka) oraz odpadów ulegających biodegradacji (kompostowanie). Wyeliminowane zostanie docelowo zjawisko rozproszenia po całym analizowanym obszarze zalegalizowanych i nielegalnych obiektów składowania odpadów. Wszystkie opisane powyżej zmiany będą służyły poprawie jakości środowiska na obszarze analizowanego terenu.

W wyniku realizacji zadań i działań związanych z wdrażaniem programu gospodarki odpadami na terenie gminy następować będzie poprawa jakości środowiska (na skutek rekultywacji wysypisk odpadów i zapobiegania ich powstawaniu oraz uporządkowania gospodarki odpadami).

Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, to:

- działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów
- działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- działania wspomagające prawidłowe postępowania z odpadami w zakresie zbiórki, transportu oraz odzysku i unieszkodliwiania, w szczególności odpadów komunalnych:
 - zbiórka i transport odpadów komunalnych;
 - zbiórka selektywna odpadów komunalnych;
 - zbiórka odpadów komunalnych wielkogabarytowych;
 - zbiórka i transport odpadów komunalnych budowlanych;
 - zbiórka i transport odpadów komunalnych niebezpiecznych;
 - odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych;
- odpady komunalne ulegające biodegradacji;
- odpady komunalne opakowaniowe i użytkowe;
- odpady komunalne wielkogabarytowe;
- odpady komunalne niebezpieczne;
- działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów.

Biebrzański System Gospodarki Odpadami

Głównym celem BSGO było utworzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz zaplecza umożliwiającego zagospodarowywanie zbieranych w sposób selektywny odpadów. Docelowo programem tym zostało objętych 13 gmin: Nowy Dwór, Lipsk, Dąbrowa Białostocka, Suchowola, Sztabin, Jaświły, Goniądz, Mońki, Trzcianne, Augustów, Płaska, Nowinka i miasto Augustów. Wybudowano Zakład Recyklingu w Dolistowie Starym” i stworzono „Kompleksowy system zbiórki i zagospodarowania odpadów”. Zakupiono również pojemniki na odpady o różnej pojemności, w tym pojemniki na odpady organiczne, pojemniki na akumulatory, baterie, kontenery na odpady problemowe oraz worki foliowe o poj. 120 l., zakupiono 2 samochody bezpyłne o poj. 22 i 12 m³ oraz śmieciarkę do zbiórki odpadów organicznych oraz wybudowano i wyposażono Zakład Recyklingu w Dolistowie Starym, którego podstawowym segmentem technologicznym jest sortownia mechaniczno – ręczna przeznaczona do doczyszczania zbieranych surowców wtórnych.

Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest poprzez specjalistyczne firmy tj. „BIOM” Sp. z o. o. z siedzibą w Dąbrowie Białostockiej, PGKiM Sp. z o. o. z siedzibą w Dąbrowie Białostockiej, PGK Sp. z o. o. z siedzibą w Mońkach, „NECKO” Sp. z o. o. z siedzibą w Augustowie. Ponadto usługi związane ze zbiórką odpadów na terenie gmin członkowskich Związku, świadczone są przez firmy „zewnątrzne” min. MPO, ASTWA.

Program Ochrony Środowiska Gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Program Ochrony Środowiska został przyjęty uchwałą Nr XXVII/224/2014 Rady Gminy Augustów z dnia 21 sierpnia 2014 roku w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska Gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021.

Program Ochrony Środowiska uwzględni uwarunkowania powiatowe i wojewódzkie wynikające z następujących dokumentów:

- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010;
- Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa na lata 2004 – 2006;
- Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska;
- Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami;
- Powiatowego Programu Ochrony Środowiska;
- Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami.

Nadrzędnym celem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Augustów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 jest:

„Zrównoważony rozwój Gminy Augustów przy jednoczesnym poszanowaniu i promocji zasobów środowiska naturalnego”.

Nadrzędny cel będzie realizowany poprzez cele i zadania ekologiczne gminy, które są zgodne z Polityką ekologiczną państwa, Programem Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014 oraz Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Augustowskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019.

Realizacja Programu odbywać się będzie w oparciu o cele długoterminowe obejmujące zakres do 2021 roku, oraz wyznaczone w ramach każdego z celów długoterminowych – cele krótkoterminowe, zakładane do realizacji w latach 2014 – 2017.

Cele długoterminowe określone zostało następująco:

- Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza;
- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania;
- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej narażonych poziomach organizacji;
- Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów;
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
- Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych;
- Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi;
- Ochrona powierzchni ziemi;
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.

Program Ochrony Środowiska gminy Augustów

Cele długoterminowe, Przewidziane do realizacji do 2021 roku	Cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2014 – 2021	Zadania
Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza	Utrzymanie dobrego stanu powietrza na terenie Gminy Augustów poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych	Modernizacja lokalnych kotłowni opalanych węglem
		Popularyzacja i wspieranie budowy inwestycji z zakresu energii odnawialnej (w tym kotłowni lokalnych)
		Rozwój nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej
		Nasadzenia pasów zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych
		Dalsze docieplanie budynków (termomodernizacja)
Osiągnięcie i utrzymanie	Zapewnienie dobrej jakości	Stały nadzór i kontrola stacji uzdatniania

dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania	wody pitnej mieszkańcom	wody oraz prowadzenie niezbędnych modernizacji Ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin poprzez popularyzację rolnictwa ekologicznego Budowa szczelnych płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę
	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi Gminy Augustów	Stosowanie technologii oszczędzających wodę w zakładach przemysłowych i gospodarstwach rolno-hodowlanych Rozwój nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej Modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków Popularyzacja rozwiązań opartych na przydomowych oczyszczalniach ścieków
	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapobieganie eutrofizacji	Ograniczenie stosowania nawozów i chemizacji rolnictwa Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: doczyszczanie ścieków Racjonalny rozwój turystyki wodnej
	Zwiększanie retencyjności w zlewniach umożliwiające zapobieganie skutkom suszy i powodzi	Stopniowe zwiększanie lesistości terenu (zalesianie nieużytków) Ograniczenie osadnictwa w bliskim sąsiedztwie zbiorników wodnych i dolinach rzecznych Modernizacja, rozwój i budowa małych elektrowni wodnych
	Kształtowanie rzek i zbiorników wodnych zapewniające stabilność systemów przyrodniczych	Pozostawienie naturalnych warunków w strefach przybrzeżnych, poprzez częściową rezygnację z zagospodarowania i zabudowy nabrzeży
	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji	Pogłębienie i udostępnienie wiedzy o zasobach przyrodniczych Gminy Augustów
Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody		Stworzenie skutecznego narzędzia do zarządzania obszarami Natura 2000 w postaci planów zadań ochrony lub planów ochrony Wdrażanie istniejących planów i programów obszarów chronionych
Ochrona struktury i zapewnienie stabilności siedlisk i ekosystemów		Działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody – związane bezpośrednio ze specyfiką cennych ekosystemów Kanalizacja ruchu turystycznego na obszarach przyrodniczo cennych poprzez wyznaczanie szlaków turystycznych Rekultywacja zdegradowanych terenów poprzez zalesienia

		Kompensacje i minimalizacje w obrębie obszarów chronionych zwłaszcza obszarów NATURA 2000
	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	Kontynuacja tradycyjnych form rolnictwa ekstensywnego
		Powstawanie gospodarstw ekologicznych dostarczających wysokiej jakości produkty spożywcze
	Działania wspierające rozwój agroturystyki	
Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych		Organizowanie spotkań i kampanii informacyjnych, miejscowej społeczności, potencjalnych inwestorów i organizacji ekologicznych w celu poszukiwania wspólnego dialogu
		Popularyzacja wiedzy o obszarach szczególnie cennych i zagrożonych
Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów	Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny	Zwiększenie kontroli i monitoringu w zakresie ochrony przed hałasem
	Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas	Rozwój infrastruktury drogowej i modernizacja nawierzchni
		Budowa odpowiednich elementów architektonicznych zabezpieczających przed wpływem nadmiernego hałasu drogowego (ekrany akustyczne, odpowiednia konstrukcja budynków) wzdłuż dróg lub w ich bezpośrednim
		Synchronizacja sygnalizacji świetlnej (tzw. „zielona fala”), stosowanie ograniczeń prędkości na terenach zabudowanych, zwłaszcza w strefach osiedli mieszkaniowych
Tworzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg		
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej dopuszczonej wartości	Prawidłowa lokalizacji, budowa i eksploatacja urządzeń i instalacji emitujących pole elektromagnetyczne
Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zwiększenie wykorzystania OZE	Budowa i modernizacja małych elektrowni wodnych
		Promocja innowacyjnych technologii w zakresie „zielonej energii”
		Ograniczenie zużycia energii (energochłonności) – rezygnacja z konwencjonalnych źródeł pozyskiwania energii na rzecz pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych
Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych	Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych	Kontrola szczelności zbiorników i instalacji paliwowych
		Monitoring zakładów i instalacji wykorzystujących substancje niebezpieczne
		Ograniczenie materiałochłonności i wykorzystania substancji niebezpiecznych w zakładach przemysłowych
		Utrzymanie sprawnego systemu alarmowego

		Stać aktualizacja tras przewozu substancji niebezpiecznych
Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin	Racjonalne wykorzystanie złóż kopalin
		Rekultywacja terenów po zakończeniu wydobycia kopalin
Ochrona powierzchni ziemi	Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	Ochrona cennych przyrodniczo obszarów przed nadmiernym przekształceniem
	Identyfikacja obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacja i zagospodarowanie	Przekształcenie nieużytków poprzez zalesienia
Wzrost świadomości ekologicznej	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i racjonalnej gospodarki odpadami	Informowanie mieszkańców o stanie jakości powietrza
		Rozpowszechnianie recyklingu i właściwego sposobu segregacji odpadów
		Zaangażowanie w akcje typu „Sprzątania świata” dzieci, młodzieży i osób dorosłych
	Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości	Ograniczenie marnotrawstwa zasobów wodnych
		Propagowanie ekologicznego stylu życia
	Pogłębienie świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska	Mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych
		Tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej
Wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska		
	Angażowanie do działań ekologicznych mieszkańców w każdym wieku	

W latach 2014 – 2021 zaplanowano następujące zadania własne związane z ochroną środowiska:

- remont wraz termomodernizacją i zdjęciem eternitu na budynku remizy strażackiej w miejscowości Jabłońskie;
- remont z termomodernizacją budynku Ośrodka Zdrowia w Janowce;
- wymiana pieców szkołach z olejowych na pelet;
- modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowościach Rutki i Netta;
- modernizacja zbiorników wodnych w miejscowości Pruska Mała;
- zakup i montaż solarów;
- remont wraz termomodernizacją budynku remizy strażackiej w miejscowości Pruska Wielka.

Planowanie przestrzenne powinno być ściśle skoordynowane z zarządzaniem środowiskiem. Na etapie sporządzania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego prawne instrumenty planowania są powiązane z prawnymi instrumentami ochrony środowiska. Zarządzanie środowiskiem nie powinno pomijać planowania przestrzennego, zaś proces planowania przestrzennego nie może się odbywać bez uwzględnienia zasad ochrony środowiska. Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod mieszkalnictwo, przemysł i

usługi musi być zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Realizacja inwestycji powinna nie wpływać negatywnie na środowisko naturalne i społeczne.

18. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi dla gminy Augustów zostały wyznaczone w oparciu następujące dokumenty sporządzone w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne:

- Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – rzeka Rospuda (Netta);
- Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap II – Rzeka Netta (Rospuda).

Na rysunku Studium wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z powyższymi opracowaniami.

Do czasu przekazania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego w dokumentach planistycznych uwzględnia się obszary wyznaczone na podstawie przepisów dotychczasowych, czyli w wym. studiach opracowanych na zlecenie Dyrektora RZGW w Warszawie.

Ponadto w dolinie rzeki Rospudy w okresie roztopów i spływów wiosennych występuje szereg lokalnych wylewów w obniżeniach terenowych, stanowiących naturalne użytki zielone - łąki i pastwiska. Na obszarach zagrożonych powodzią nie występują tereny zagrożone osuwaniem skarp lub zboczy, na których należałoby wprowadzić zakaz zabudowy.

WYKAZ TABEL

Nr tabeli	Nazwa	Str.
Tabela Nr 1	Użytkowanie gruntów w gminie Augustów	16
Tabela Nr 2	Podział administracyjny, sieć osadnicza i powierzchnia geodezyjna	19
Tabela Nr 3	Zestawienie ilości wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	24
Tabela Nr 4	Klasyfikacja użytków rolnych w gminie Augustów	28
Tabela Nr 5	Grunty klasy III w gminie Augustów	28
Tabela Nr 6	Gospodarstwa rolne	33
Tabela Nr 7	Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów	34
Tabela Nr 8	Pogłowie zwierząt gospodarskich	35
Tabela Nr 9	Ciągniki rolnicze	35
Tabela Nr 10	Gospodarstwa stosujące nawozy	36
Tabela Nr 11	Dane o lasach	36
Tabela Nr 12	Leśnictwo wszystkich form własności	36
Tabela Nr 13	Udział typów siedliskowych - Nadleśnictwo Augustów	38
Tabela Nr 14	Udział gatunków według powierzchni występowania - Nadleśnictwo Augustów	38
Tabela Nr 15	Stan posiadania i podział gruntów na główne grupy użytków Nadleśnictwo Augustów	39
Tabela Nr 16	Kategorie ochronności lasów - Nadleśnictwo Augustów	39
Tabela Nr 17	Cechy drzewostanów w ramach grup funkcji lasu – Nadleśnictwo Augustów	40
Tabela Nr 18	Udział gatunków według powierzchni występowania w Nadleśnictwie Szczebra	43
Tabela Nr 19	Udział typów siedliskowych w Obrębie Rospuda	43
Tabela Nr 20	Kategorie ochronności lasów – Nadleśnictwo Szczebra	44
Tabela Nr 21	Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa	46
Tabela Nr 22	Ochrony przyrody i różnorodności biologicznej	50
Tabela Nr 23	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”	51
Tabela Nr 24	Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”	53
Tabela Nr 25	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolna Biebrzy”	55
Tabela Nr 26	Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Rajgrodzkie”	58
Tabela Nr 27	Rejestr rezerwatów przyrody województwa podlaskiego	61
Tabela Nr 28	Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Augustów	62
Tabela Nr 29	Wykaz użytków ekologicznych	67
Tabela Nr 30	Wyciąg z Rejestru stref ochrony	68
Tabela Nr 31	Tereny zieleni	70
Tabela Nr 32	Wykaz zabytków ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków	84
Tabela Nr 33	Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Augustów ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków wraz z opisem	85
Tabela Nr 34	Ludność w poszczególnych miejscowościach	98
Tabela Nr 35	Lokata gminy Augustów w powiecie augustowskim i województwie podlaskim	99
Tabela Nr 36	Liczba ludności wg grup wieku i płci latach 2004 – 2013	99
Tabela Nr 37	Urodzenia, zgodny, małżeństwa	101
Tabela Nr 38	Migracje	102
Tabela Nr 39	Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym	103
Tabela Nr 40	Wskaźniki obciążenia demograficznego	104
Tabela Nr 41	Wykaz zakładów pracy na terenie gminy Augustów	104
Tabela Nr 42	Bezrobocie	105

Tabela Nr 43	Zasoby mieszkaniowe	105
Tabela Nr 44	Budynki oddane do użytkowania	106
Tabela Nr 45	Opieka zdrowotna	107
Tabela Nr 46	Przedszkola	108
Tabela Nr 47	Szkoły podstawowe	109
Tabela Nr 48	Edukacja młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	109
Tabela Nr 49	Nauczanie języków obcych w szkołach	110
Tabela Nr 50	Szkolnictwo gimnazjalne	110
Tabela Nr 51	Komputeryzacja	110
Tabela Nr 52	Sport – kluby sportowe	111
Tabela Nr 53	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	112
Tabela Nr 54	Placówki biblioteczne	113
Tabela Nr 55	Świadczenia pomocy społecznej	114
Tabela Nr 56	Grunty komunalne	115
Tabela Nr 57	Stan mienia komunalnego na dzień 31.12.2013 r.	115
Tabela Nr 58	Wykaz kwater agroturystycznych i atrakcji turystycznych	120
Tabela Nr 59	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon	121
Tabela Nr 60	Struktura jednostek gospodarczych	122
Tabela Nr 61	Dochody i wydatki	128
Tabela Nr 62	Grunty wchodzące w skład grupy lub podgrupy rejestrowej	129
Tabela Nr 63	Zestawienie złóż kopalin występujących na terenie gminy Augustów, wg stanu na dzień 10.12.2015 roku	133
Tabela Nr 64	Wykaz dróg powiatowych zamiejskich w Powiatowym Zarządzie Dróg w Augustowie - gmina Augustów. Stan na dzień 31.12.2015 r.	136
Tabela Nr 65	Wykaz obiektów mostowych w ciągu dróg powiatowych zamiejskich Powiatowego Zarządu Dróg w Augustowie Stan na 31 grudnia 2015 r.	136
Tabela Nr 66	Wykaz i charakterystyka dróg gminnych	136
Tabela Nr 67	Charakterystyka hydroforni	140
Tabela Nr 68	Urządzenia sieciowe, wodociągi	140
Tabela Nr 69	Urządzenia sieciowe, kanalizacja	141
Tabela Nr 70	Komunalne oczyszczalnie ścieków	141
Tabela Nr 71	Urządzenia sieciowe, sieć gazowa	144